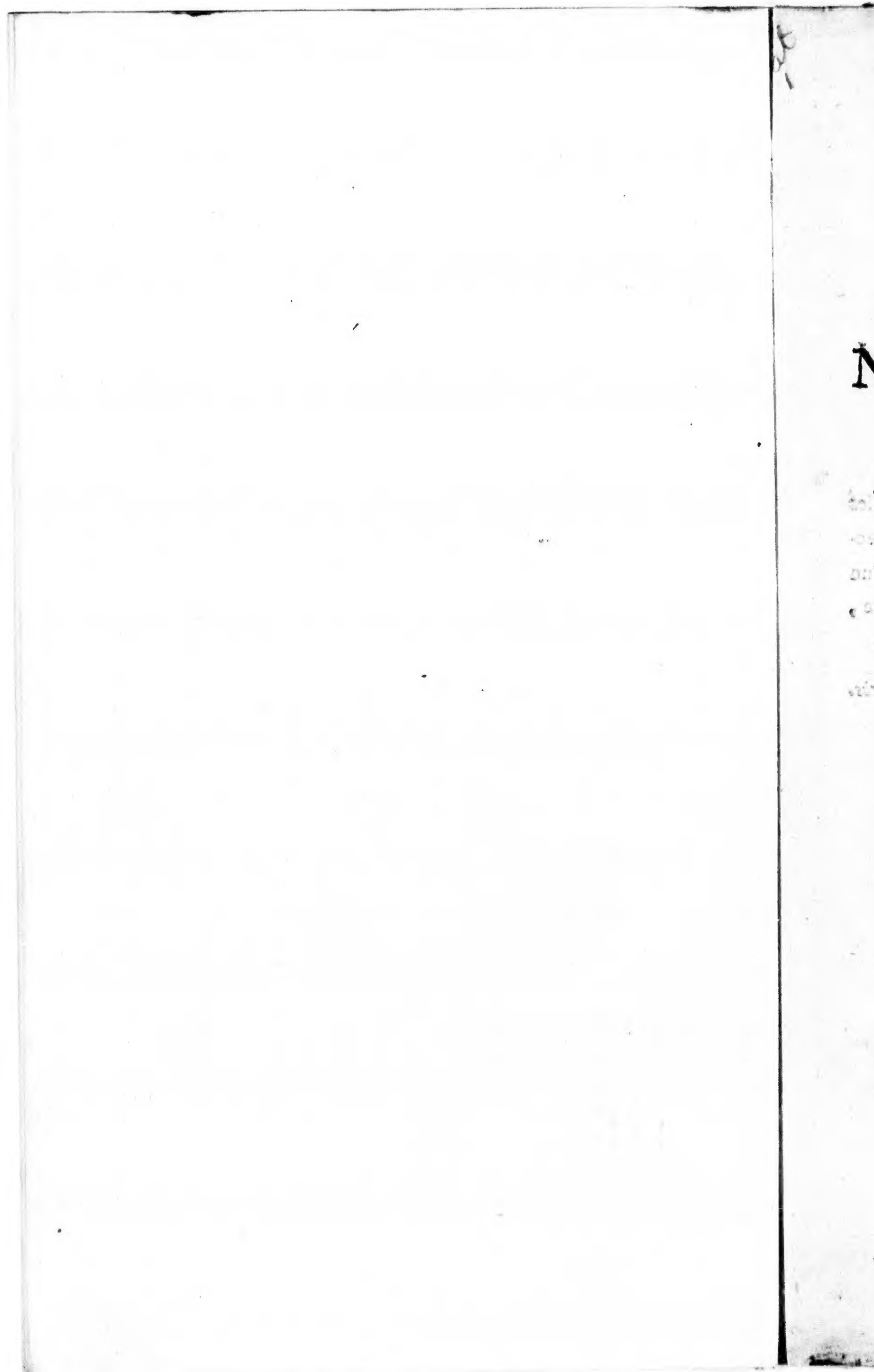

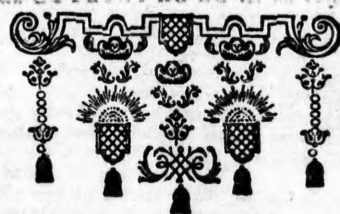
NIEUWE REIZE
IN DE
VEREENIGDE STAATEN
VAN
NOORD-AMERIKA,

DOOR

J. P. BRISSOT (WARVILLE),

Uit het Fransch vertaald, en met eenige ophelderingen en bijvoegselen vermeerderd.

DERDE DEEL.

TE AMSTERDAM bij
MARTINUS DE BRUIJN,
In de Warmoesstraat, het zesde Huis van de Vischsteeg, Noordzijde.

„ Le passé assure l'alliance de la France avec les Etats-Unis, l'avenir ne fait qu'aggrandir la perspective, & l'on verra se multiplier ces rapports qu'un commerce indépendant & avantageux doit produire, en raison de ce qu'il est mieux connu".

Disc. de M. DE LA FAYETTE *au Congrès.*

VOORREDE

VAN DEN

OVERZETTER.

Daar ik vóór het eerſte Deel van dit Werk, in een kort Voorbericht, reeds verſlag van mijne Vertaaling gedaan heb, ſchijnt het thans t'eenemaal overtollig te zijn andermaal eene Voorrede vóór dit derde Deel te ſchrijven. Ik zou daar toe ook niet overgegaan zijn, zo waarheidsliefde mij niet gedrongen hadt de verkeerde indrukken, zo veel mogelijk, weg te neemen, welke de Brief eens Duitſchers uit New-York, in Noord-Amerika (zie het voorgaande II. DEEL. Bladz. 323)*, dien wij uit de verkorte Hoogduitſche Overzetting deezes Werks van* T. F. EHRMANN *hebben overgenomen, op ſommige Leezers deezer* nieuwe Reize *zouden kunnen maaken.*

De onwaarheden en lasteringen, welke in dien Brief tegen de vrije Amerikaanen op de baan gebragt worden, zijn zoo in 't oog loopende, zoo tastbaar voor denkende Leezers, dat wij der moeite van deeze wederlegging hadden kunnen ſpaaren, zo wij niet vreesden, dat minder doorzichtige Leezers daar door de waarheden, raakende het vrije Amerika, in dit Werk voorgedragen; zo niet in twijfel trekken, ten minſten eenigzins mistrouwen zouden.

De onderrichtingen, mij door een kundige hand medegedeeld, die, door eene veelvuldige briefwisſeling met ingezeetenen van het vrije Amerika, in ſtaat is over den toeſtand van dat Land grondig te kunnen oordeelen, hebben mij in de gelegenheid geſteld, om den gemelden Brief naar waarheid te kunnen beöordeelen.

De hoofdzaakelijke ſtellingen van dien Brief zijn twaalf in getal, welke ik nu achtervolgens ieder bijzonder zal onderzoeken.

1. Dat Boer en Koopman aldaar in hun Element leven, en anderen 'er niet deugen.

De Schrijver, die zijnen Brief uit New-York dagtekent, bezigt bij deeze gelegenheid het woordje hier; *dus blijft het een raadzel, of hij hier van de Vereënigde Staaten in 't algemeen, of wel bijzonder van den Staat van New-York ſpreekt. Daar de welvaart in alle die Staaten nog zeer onderſcheiden is, om deeze asſertie op allen te kunnen toepasſen,*

sen, zal hij zekerlijk het laatste bedoeld hebben, en dan is hier de vraag, welke lieden in den Staat van New-York niet deugen? Koophandel en Landbouw zijn de zenuwen eener welbestierde Republiek, en deezen eenen bestendigen welvaart genietende, worden duizenden daar door aan de kost geholpen, terwijl de zulken, die zich aan luiheid overgeeven, of een wellustig leven trachten te leiden, alleen diegeenen zijn, welke in den Staat van New-York, en in geheel Amerika, niet deugen.

2. Dat veel Geld zich in het Duitsche Rijk veel aangenaamer laat verteeren.

Hier zou de vraag zijn, wat de Schrijver door aangenaam *verstaat. Zo hij dat aangenaame meent te vinden in het ruim genot van weelde, wellust, en allerhande buitenspoorigheid, die op veele plaatsen in Duitschland de hoofdneiging der Grooten uitmaaken, dan heeft hij zekerlijk gelijk. Doch het is tevens waar, dat dit aangenaame met Republikeinsche zeden in 't geheel niet strookt.*

3. Dat de Landbouw, wegens de luiheid en schaarsheid der Dienstboden, niet veel opbrengt, enz.

Hier op kunnen wij niet beter antwoorden, dan met de eigene woorden van den Heer J. MORSE, *een gebooren Amerikaan, die den tegenwoordigen staat van zijn Land met de grootste onpartijdigheid beschrijft. Zijne woorden zijn deeze: „ Het getal der persoonen, die tot den Landbouw gebruikt worden, beloopt ten minste negen van de tien deelen der bewooners van de Vereenigde Staaten. Hier uit „ volgt, dat zij het lichaam der Landmagt uitmaaken, die „ het bolwerk der Natie is. De waarde des eigendoms, tot „ den Landbouw behoorende, is etlijke maalen grooter dan „ de eigendom, die op eenige andere wijze wordt gebruikt. „ Het ontginnen van woest land, de smaldeeling der landhoeven, en de ontelbaare verbeteringen in den akkerbouw, „ doen jaarlijks de uitsteekendheid van het belang des Landbouws grooter worden. De hulpmiddelen, die wij daar „ van ontleenen, zijn, ten allen tijde, zeker en onvermijdelijk noodzaaklijk. Daarenboven bevordert het landleven „ de gezondheid, door deszelfs werkzaamheid, en de goede „ Zeden, door de landzaaten te rug te houden van de verkwistingen en ondeugden van volkrijke Steden. Om kort „ te gaan, de Landbouw is de bron van onzen Koophandel, „ en de moeder onzer Fabrieken."* (Tegenwoordige staat der Vereenigde Staaten van Amerika, EERSTE STUK, *bladz.* 118).

4. Dat de Landlieden ruw, afkeerig van goede buurschap, baatzuchtig en wantrouwend zijn, enz.

De zodanige vindt men in alle Landen, en onder alle Classen van menschen; doch dat deze schildering op de

Land-

Landlieden in de Vereënigde Staaten in 't algemeen toepasfelijk zou zijn, is onwaarächtig.

5. Dat men in de Vereënigde Staaten de vrijheid in volle maat kan genieten, doch ook veel kwaad, 't welk door dien Duitfcher als een gevolg der Vrijheid wordt aangemerkt.

Geen Land van Vrijheid is 'er, waar in niet tevens kwaad gevonden wordt: doch het kwaad is een gevolg van eene losbandige en toomelooze vrijheid, en zodanig is de Amerikaanfche Vrijheid niet.

6. Dat in de Vereënigde Staaten een Knecht zich voor geen langeren tijd dan 4 Weeken verbindt.

Hier is de Duitfcher het fpoor geheel mis. De 4 Weeken, daar hij van fpreekt, zullen 4 Jaaren moeten zijn. Zie dit Werk I. DEEL, *bladz.* 291.

7. Dat de Dienstboden in de Vereënigde Staaten zich verbeelden hunnen Heer gelijk te zijn. Dat een eenige flag iemand duur te ftaan zou komen.

Als mensch is de Heer niets boven zijne Dienstboden verheven. De Dienstboden zijn in niets anders aan hunnen Heer ondergefchikt, als in hetgeen den dienst betreft, waar voor zij zich vrijwillig verbonden hebben. Dat een Heer zijne Dienstboden niet mag flaan, of op eenigerlei wijze mishandelen, zo als, om naar het gezegde van den Duitfcher te oordeelen, in Duitschland ongeftraft fchijnt toegelaaten te worden, is iets dat op goddelijke en menschlijke wetten gegrond is, en uit de zo even gemelde natuurlijke gelijkheid voortvloeit.

8. Dat de Jagt in de Vereënigde Staaten niet veel te beduiden heeft.

Zo veel te beter. Wenschlijk ware het, dat men van andere Landen het zelfde kon zeggen; de Landman zou dan de vruchten des Lands, die hem eenen zweetenden arbeid gekost hebben, niet door het Wild zien vernielen, en zulks eeniglijk om fommige Grooten van het vermaak der Jagt niet te berooven.

9. Dat de Koophandel in de Vereënigde Staaten reeds geheel uitgeput is, zo dat men zeer bezwaarlijk daar mede kan voortkomen.

Hier fpreekt de Duitfcher volmaakt tegen het geen hij in zijn eerfte bezwaar beweerd heeft, naamlijk dat de Koopman in de Vereënigde Staaten in zijn Element leeft. Dus achte ik het onnoodig hier over eenige aanmerking te maaken.

10. Dat van het groot getal Kooplieden veelen in hunnen Handel achter uit gaan.

Het voorige wederlegd zijnde, vervalt dit van zelfs.

11. Dat iemand, die in Duitschland een beftaan heeft, aldaar gelukkiger dan in de Vereënigde Staaten leeft.

Hier behoorde men te weeten, wat de Duitscher door geluk verstaat. Zo hij daar mede bedoelt hetgeen ik reeds bij de beäntwoording van zijn tweede bezwaar voorgedragen heb; dan strekt het den vrije Amerikaanen tot eenen zegen, van dat Duitsch geluk beroofd te zijn. Een eenig voorbeeld uit dit Werk zal genoeg zijn, om te doen zien, dat ik hier in niet geheel en al mistaste.

BRISSOT *van de goede orde, welke in Philadelphia heerscht, spreekende, drukt zich onder anderen aldus uit: „ men ziet hier geen zotten met losfen toom door de straaten „ galoppeeren ".* I. DEEL, *bladz.* 283. *Wat weldenkend mensch, die orde en rust lief heeft, zal hier in niet met den Heer* BRISSOT *overëenstemmen, en zulke losbollen als zotten aanzien? — De Professor* J. R. Forster *is nogthans in zijne verkorte Hoogduitsche Vertaaling van een ander gevoelen, leezende men, bij gelegenheid der gemelde uitdrukking, aldaar op bladz.* 114 *de volgende noot:*

„ Dat de Heer Brissot *lieden, die in de straaten eener „ Stad galoppeeren, met den tijtel van* Zotten *vereert, „ moet men als eene uitvaaring van de nieuw verworvene „ Vrijheid zijner Natie aanzien. Ik zou hem raaden, het „ ten minsten niet op Duitsche Universiteiten te doen, zo „ hem anders zijne vensterglazen of zijn rug lief waren; „ want de jonge Heeren, die aldaar wijsheid verzamelen, „ konden hem ligt op de eene of andere wijze hun misnoegen „ over zijne vrijmoedigheid betuigen."*

De denkende Leezer kan uit dit staaltje zien, wat Duitsche zeden zijn; en zal dus over het gezegde des Duitschers niet verwonderd zijn, dat naamlijk iemand, die in Duitschland een bestaan heeft, aldaar gelukkiger dan in de Verëenigde Staaten leeft.

12. Dat Amerika goed is voor hun, welke niets meer te verliezen hebben.

Die niets meer te verliezen hebben zijn, mijns oordeels, de zulken, die, van alles ontbloot, in de uiterste armoede gedompeld zijn; en hoe kan Amerika, waar men geene bedelaarij gedoogt, voor zulke lieden goed zijn? — Moet men niet het tegendeel uit de eigene woorden van dien Duitscher, die ons de Verëenigde Staaten met zulke haatelijke koleuren afschildert, besluiten?

Ik meen hier mede genoeg gezegd te hebben, om de ongegrondheid en het haatelijke der berichten van dien Duitscher aan te toonen; laatende voorts den Leezer de vrijheid hier over zodanig te denken, als, zijns oordeels, best met de waarheid overëenkomstig bevonden zal worden.

KOK.

KORTE INHOUD

VAN HET

DERDE DEEL.

Uit

yen

Dat

als

geest

Oor-

VIJF-

Dee-

DRUKFEILEN.

Bladz. 25, reg. 3 van boven ſtaat *Einddlijk*, lees *Eindelijk.*
— 122, — 4 van onderen in den text ſtaat *ſtellen*, lees *ſtelt.*

OVER

OVER

FRANKRIJK

EN DE

VEREENIGDE STAATEN

VAN

AMERIKA.

INLEIDING.

ENGELAND hadt naauwlijks het ſmartelijk Tractaat getekend, dat hem zijne Amerikaanſche Coloniën voor altoos ontrukte, toen zijne Kooplieden en politieke Schrijvers zich onledig hielden met de middelen, om hem door den Koophandel weder te geeven, hetgeen hij door dien gedenkwaardigen Opſtand kwam te verliezen.

De Lord *Sheffield* voorzeide hem, in een Werk vol gewigtige bijzonderheden (1), dat hij altoos de Stapel-

(1) Dit Werk voert tot Tijtel: *Obſervations on the Commerce, &c.* of Aanmerkingen over den Koophandel der Amerikaanſche Staaten; London 1783. — Deeze Verhandeling is zesmaal opgelegd. Zij is zelfs niet eens in 't Fransch vertaald geworden, ſchoon 'er veele ſtukken in gevonden worden, welke voor Frankrijk belangwaardig zijn te kennen. Men verzekert, dat de meeste van die ſtukken den Autheur door den Heer *Deane* zijn ter hand geſteld, en dat voornaamlijk de Tafelen zo naauwkeurig zijn, als men dezelve uit de Tollijsten zou kunnen opmaaken.

pelplaats van den Koophandel der Veréenigde Staaten zou zijn; dat de Amerikaanen, ſteeds aangelokt door de uitneemendheid van zijne Manufacturen, door de zo lang ondervondene goede trouw van zijne Kooplieden, en het langduurig Crediet, dat zij zelven in Europa konden geeven, eerlang zouden vergeeten de wonden, welke het Ministeriëel Despotismus van London hun hadt toegebragt, benevens de wreedheid van zijne Engelſche en Duitſche Huurlingen, om zich met nieuwe en duurzaame banden aan Engeland te verbinden. Dee-

Schoon dat Werk door de Engelſchen met veel greetigheid ge-
zocht is, worden nogthans veele gebreken in hetzelve gevonden. —
De Autheur heeft niet altoos uit goede bronnen geput. Hij toont
jegens Frankrijk en Amerika eene partijdigheid, die tot niets anders
konde ſtrekken als om hem op eenen dwaalweg te brengen. Voorts
wordt geen Wijsgeerig, noch zelfs geen eenigzins verheven Staat-
kundig inzicht in hetzelve gevonden. Men moest in een Land,
dat den ſcherpzinnigen, den diepdenkenden *Smith* heeft voortge-
bragt, een voortreffelijker Werk over deeze ſtoffe te gemoet zien.
De Lord *Sheffield* heeft, zelfs in Engeland, tegenſtreevers ge-
had; zij hebben zich niet, even als hij, door den geestdrift van
het Patriotismus laaten verblinden.
Ik moet, bij deeze gelegenheid, de goede werkingen van het
publiek onderzoek in aanmerking neemen. De zesde Druk des
Werks van den Lord *Sheffield* vervat eene groote meenigte bijvoeg-
ſelen, en eenige veränderingen. De tegenwerpingen, welke men
hem gedaan hadt, hadden hem genoodzaakt zijne bewijzen aan den
dag te leggen. In Engeland vindt men het geenszins vreemd, dat
een Engelschman de misbruiken, die in zijne Manufacturen en
zijnen Handel plaats hebben, en welke hem op de Marktplaatſen
van Europa in den laagſten rang konden ſtellen, openlijk ten toon
ſpreidt. Men is overtuigd, dat dezelve alleen op deeze wijze
herſteld kunnen worden. In andere Staaten zou deeze patriottiſche
dienst als een verraad aangezien worden.
Na de eerſte Franſche uitgave van dit Werk is van de Aanmer-
kingen des Lords *Sheffield* eene vertaaling *in* 4°. uitgekomen, ge-
drukt te *Rouën* bij de Weduwe *Beſogne*.

Deeze Staatkundige was niet de eenige welke in deeze loopbaane verscheen; anderen volgden hem daar in (1), en de geschillen, welke de nieuwe Reglementen des Koophandels, ten aanzien van Amerika voorgeslagen, in het Parlement verwekten, bewijzen, dat de stoffe aldaar bekend, onderzocht en doorgrond was.

De Engelsche Natie geleek toen naar eenen man, die, hersteld van eene langduurige zinneloosheid, waar in hij zijne kostbaarste zaaken verbrijzeld, en zijne waardste panden verscheurd hadt, zich haast om de vernielingen zijner kwaadäartige krankzinnigheid te herstellen.

Wat ons belangt, wij hebben gezegepraald, en de eere der zegepraal is, na den Vreede, bijna de eenige lof die wij verkreegen hebben. Gerust onder de schaduwe onzer laurieren, beschouwen wij slegts met weinig belang de betrekkingen van Koophandel, welke de Natuur tusschen ons en de *Vereënigde Staaten* gemaakt heeft; die betrekkingen, bij welkers onderzoek wij zo veel belang hebben. Wij denken slegts met onverschilligheid aan de uitroeijing der hinderpaalen, welke onze Regeeringsvormen, onze Wetten en onze zeden dien Handel in den weg stellen; zelfs slaan wij geen acht op die hinderpaalen; met één woord, wij schijnen te rusten, wanneer, om de taal der gemeene Staatkunde te spreeken, dat Volk, dat wij als onzen mededinger afgunstig zijn, dat wij als onzen vijand vreezen, de grootste poogingen aanwendt, om onze ver-

(1) Zodanige waren de beroemde Dr. *Price*, en de Heeren *Chalmers*, *Champion*, *Edwards* en *Anderson*, enz.

Te Philadelphia heeft men over het zelfde onderwerp eene Verhandeling gedrukt onder deezen tijtel: *Bingham's strictures on commerce in reply to Lord Sheffield's observations.*

verbindtenisfen met onze nieuwe vrienden onmogelijk te maaken.

Buiten allen twijfel zal dit Volk in zijn cogmerk flaagen, zo wanneer onze onmagt tot den Amerikaanfchen Koophandel niet eerlang door vlijtigheid vervangen wordt; zo wanneer de grootfte en edelmoedigfte gerieflijkheden aan onze zijde dien nieuwen, en bij gevolg gemaklijk te verkrijgen, Koophandel niet te wege brengen; eindelijk, zo onze onkunde over den toeftand van Amerika niet fpoedig verdreeven wordt door de aanhoudende ftudie van zijne territoriaale, commerciëele en finantiëele hulpmiddelen, enz, en van de overëenkomst, die dezelve met de onze kunnen hebben.

Onze onkunde! dit woord zal misfchien de gemoederen gaande maaken; want wij hebben de hoogmoed van een *oud* Volk; wij gelooven alles te weeten, alles uitgeput te hebben. — Ja, wij hebben alles uitgeput, maar waar in? In Weetenfchappen van geringe waarde, in beuzelächtige Kunften, in de Modes, in de Pracht, in de Kunst om Vrouwen te behagen, in de ongebondenheid der Zeden. Wij maaken fierlijke Verhandelingen over alle de deelen der Scheikunst, bekoorlijke proeven, aangenaame Vaerfen. Wij zijn niet anders dan Vreemdelingen tot onzent, en weinig onderricht over alles wat buiten ons is, dat is te zeggen, dat wij alles weeten, *buiten hetgeen ons betaamt te weeten* (1).

Ik

(1) Deeze asfertie zal misfchien ftreng, en zelfs valsch fchijnen, voor lieden welke denken, dat wij in de Natuurkunde en de naauwkeurige Weetenfchappen uitmunten. Doch zulks al eens toeftaande, zou dan de overweegende mensch zich aan die foort van

Ik zou een ruim veld hebben, wanneer ik wilde aantoonen wat ons betaamt te weeten; ook zal ik zulks hier niet onderneemen: ik bepaal mij flegts tot een eenig ftuk. Ik zeg dat 'er ons wezenlijk aan gelegen is den toeftand van Amerika grondig te kennen, en dat wij echter ter naauwernood in het A. B. C. van die kennisfe zijn. Hetgeen ik hier beweere hadt reeds een beroemde Amerikaan, die door zijne patriottifche Schriften niet weinig heeft toegebragt, om den geestdrift der Vrijheid onder zijne Landgenooten te verfpreiden, te onderfteunen en te verheffen, vóór mij gezegd, naamlijk de Heer *Payne*. *Ik zal aanmerken*, zegt hij, in zijnen zo fcherpzinnigen Brief aan den Abt *Raynal*, *dat ik nog geen befchrijving van Amerika, die in Europa gemaakt is, heb gezien, op welkers getrouwheid men ftaat kan maaken.*

En wat zou die achtingswaardige Verdeediger der Vrijheid zeggen, als hij eenigen tijd onder ons woonde,

van Weetenfchap moeten overgeeven? Gaat de ftudie van zijnen gezelligen en burgerlijken ftaat hem niet nader aan? Moet hij niet meer belang in dezelve ftellen, dan in het getal der Sterren, of in de orde der Scheikundige verbindtenisfen? Nogthans is zij de Weetenfchap, die ons het minst onledig houdt. Men is krachtig vooringenomen met Vaerfen; men zintwist op eene ernftige wijze wegens Muziek; dat is te zeggen, dat men eene groote zaak maakt van kinderbellen, en van zijne zaaken een kinderbel maakt.

Ik ontken nogthans niet, dat in Frankrijk fchrandere geesten en goede boeken zijn, vol gezonde Staatkundige denkbeelden. Hetgeen thans in de Vergadering der Notabelen voorvalt, toont aan, dat die denkbeelden zich verfpreiden, en, onder begunftiging der omftandigheden, weldra algemeen zullen worden. Maar terwijl wij die omftandigheden te gemoet zien, is de neiging van onze Natie zichtbaarlijk naar de Letterkunde en de naauwkeurige Weetenfchappen gericht, en niet naar de Weetenfchap van onze burgerlijke betrekkingen; en dit is hetgeen ik hier heb willen zeggen.

de, als hij zich in onze glansrijke Genootfchappen vertoonde, als hij de Praaters van onze Clubs aanhoorde? Hij zou, even als de verlichte Amerikaanen, die wegens hunne zaaken tot ons komen, verwonderd zijn over de eeuwige *qui-pro-quo*, die men over de Amerikaanfche Plaatsbefchrijving (*Topographia*) maakt (1). Hij zou klagen over de Schriften, door het vooröordeel en de onweetendheid ingeboezemd, over de Amerikaanfche Conftitutien, en over de laste-

(1) Een Amerikaan fchilderde eens, in een Fransch Genootfchap, de zeden, de eenvoudige vermaaken, en het boersch leven der Anglo-Amerikaanen. Gij zijt dan van St. Domingo, zeide hem een opgepronkt man? Men verwart altoos in Frankrijk de Amerikaanen van het vaste Land met die der Eilanden, en die van het Noorden met die van het Zuiden. Om deeze verwarring te vermijden, zal men noodwendig nieuwe benaamingen moeten uitvinden. Die van *Anglo-Amerikaanen* zou hedendaags, nu de Coloniën niet meer aan Engeland behooren, niet langer gevoeglijk zijn; zij past flegts op de Inwooners van Canada en Nieuw-Schotland, enz. Zou men die vier Volken niet aldus kunnen onderfcheiden? *de vrije Amerikaan*, — *de Amerikaan van het Noorden*, — *de Zuidelijke Amerikaan*, — *de Amerikaan van de Eilanden*. Men zal mij vraagen, waarom ik in de eerfte benoeming niet *noordelijk*, in plaats van *vrij*, zou ftellen? Ik antwoorde, om dat deeze laatfte bijnaam de Republiekeinen van Amerika beter kenmerkt. Om eene tegengeftelde reden vestige ik de drie overige benaamingen op de Breedte of de Ligging. De Bewooners der Vereënigde Staaten zullen derhalven, in dit Werk, onder de benaaming van vrije Amerikaanen aangeweezen worden, tot zo lang dat men eene betere gevonden hebbe. — De Ouden dachten het voor de deugd niet onverfchillig te zijn, dat zij hunne kinderen naamen gaven, welke hun onöphoudelijk het aandenken derzelve herinnerden. De nieuwe orde van zaaken, die de omwenteling van Amerika ten gevolge heeft, en de bijzondere geest van die Republieken zullen eene nieuwe Naamlijst noodzaakelijk maaken. Ik heb Schrijvers het woord *Rijk* op hun bondgenootfchap zien toepassen. Nimmer werdt een woord flegter te pas gebragt.

teringen, op eene onbeschaamde wijze tegen de goede trouw en de middelen van herstel der Amerikaanen te berde gebragt. Onder de Schrijvers, welke over de omwenteling van Amerika gehandeld hebben (1), zou hij

(1) De Schriften, welke over deeze stoffe den sterksten indruk gemaakt hebben, zijn: *Tableau de la révolution, par M l'abbé Raynal; Considérations sur l'ordre de Cincinnatus, par M. le Comte de Mirabeau; Observations de M. l'abbé Mably;* en *l'Histoire impartiale de la dernière guerre.*

Het antwoord van den Heer *Payne* aan den Abt *Raynal* heeft het geschrift van deezen laatsten op zijne juiste waarde gesteld.

De aanmerkingen over de Order van *Cincinnatus* zijn oorspronkelijk van een Amerikaansch Autheur, den Heer *Burke*, een man vol vuur en nadruk. De Heer Graaf *de Mirabeau* heeft dezelve, door zijne vertaaling, eene nieuwe waarde bijgezet, en dat Werk verrijkt met gewichtige aantekeningen, en eene vertaaling der uitneemende waarschouwing van *Price* aan de Amerikaanen.

Men moet de goede oogmerken van den Abt *Mably* recht doen; maar hij was in de studie der oude Regeering van Europa sedert eenen te geruimen tijd verroest; hij was te zeer verrukt over de Republieken van Griekenland, om zonder vooringenomenheid te kunnen schrijven over de Amerikaansche Republieken, wier Constitutie die van Griekenland ver te boven gaat, of, om beter te zeggen, geen de minste overëenkomst met dezelve heeft. Ik heb op eene andere plaats over het Werk van dien Franschen Staatkundigen gesproken (*a*). — Wat aangaat de onpartijdige Historie (*l'Histoire Impartiale*), de Tijtel daarvan is ongetwijfeld eene boerterij; dezelve bestaat in een wanschikkelijk samenraapsel uit Couranten, zonder verkiezing, zonder belang, zonder wijsgeerigheid; en ik weet niet of de Schrijver niet nog meer te berispen is wegens hetgeen hij niet gezegd heeft, dan wegens hetgeen door hem gezegd is. Met recht kan men op hem toepassen hetgeen de Heer *Payne* van den Abt *Raynal* zegt: „ Hij feilt zo dikwijls en op eene zo lompe wijze in zijne Aardrijkskundige bijzonderheden en verhaalen van Veldslagen, dat men van zijne feilen een Boekdeel zou kunnen maaken."

(*a*) Journal de Licée, &c. ou Tableau des Sciences en Angleterre, Tom. 2, N°. 5.

hij wedervinden hetgeen hij in den welfpreekenden Autheur der Wijsgeerige Historie (*Histoire philofophique*) gewraakt heeft, naamlijk duizend dwalingen, door het gebrek van plaatslijke kundigheden veröorzaakt. Onder het klein getal Kooplieden, welke eenige verbindtenisfen met Amerika hebben, of willen maaken, zou hij bij de beweegreden tot winst noch uitgeftrekte inzichten, noch publiek verftand, noch zelfs onderwijs zien voegen.

Hetgeen ik elders over onze onkunde, ten opzichte van den toeftand der Oost-Indiën, voorgedragen heb (1), kan derhalven nog ten aanzien van het vrije Amerika op ons toegepast worden. Terwijl in Engeland duizenden Mannen gevonden worden, die in de Plaatsbefchrijving, de Producten, den Koophandel, de Zeden, en in de geringfte bijzonderheden over die beide Gewesten ten vollen onderricht zijn, zou men in Frankrijk naauwlijks vijftig perfoonen vinden, welke dien zelfden trap van kundigheid hebben. Terwijl Engeland ieder jaar honderden Brochures, Reisbefchrijvingen, Verhandelingen en Onderzoeken over die beide Gewesten ziet ten voorfchijn komen, hebben wij naauwlijks eenige vertaalingen, niet van het leerzaamfte, maar van het vermaaklijkfte,

(1) *Tableau de la fituation des Anglois dans l'Inde, &c.* N°. 1; een Werk dat bijzondere omftandigheden en onverwinnelijke hinderpaalen mij genoodzaakt hebben op te fchorten.

Het zou, ik durf het zeggen, zeer nuttig geweest zijn, om voornaamlijk de gefchiedenis van het berucht Proces raakende den Heer *Hastings* te verftaan, dat misfchien geen tien menfchen in Frankrijk grondig bekend is: een Proces dat voor de Regeering de gewigtigfte ftukken zou kunnen opleveren, ten minften zo dezelve nog eenigen eisch op den Oost-Indifchen Handel behoudt.

ſte, en fabelächtigſte, dat op dat eiland het licht ziet.

Van waar komt dat onderſcheid? Ik zou 'er veele oorzaaken van kunnen opgeeven: ik zal mij ſlegts tot deeze bepaalen. De theoretiſche weetenſchap des Koophandels is in de daad in Engeland tot volkomenheid gebragt; de praktikaale weetenſchap wordt daar wezenlijk geächt (1); en de vrijheid van de Drukpers laat aldaar toe de gemoederen door een beredeneerd onderzoek, dat boven alles de waarheid eerbiedigt, te verlichten.

In Frankrijk, ik zeg het met leedwezen, is de weetenſchap des Koophandels bijna onbekend, om dat de oefening deszelven aldaar veràchtelijk gemaakt wordt door het vooröordeel, 't welk den Adel tegenhoudt om zich daar aan over te geeven. Dit vooröordeel, dat men ten onrechte als onverwinnelijk beſchouwt, om dat men op eene geheel verkeerde wijze van den Adel één der noodzaakelijke deelen van de Monarchaale Conſtitutie maakt; dit vooröordeel, zeg ik, zou alleen bekwaam zijn om den Franſchen Koophandel te beletten, dat hij werkzaamheid, nadruk en waardigheid hadt, zo men geen reden hadt om te hoopen, dat de gezonde Wijsbegeerte, hetzelve op eene onfeilbaare wijze uitroeijende, de menſchen tot het groote denkbeeld zal te rug brengen, van geene perſoonen anders als om hunne talenten, en geenszins

(1) De door hunne geboorte en rijkdommen aanzienlijkſte Heeren geeven eenige van hunne kinderen, voor verſcheide jaaren, om als 't ware te leeren in goede Huizen van Koophandel; en hier mede hebben de meeste dergeenen een begin gemaakt, welke in het Ministerie uitgemunt hebben.

zins wegens hunne geboorte, achting toe te dragen; een denkbeeld, zonder het welk 'er geen groote nationaale gemeenzaamheid kan zijn, buiten hetwelk 'er geen andere dan Aristocraten zijn; dat is te zeggen, menschen die onbekwaam zijn om eenig verheven doorzicht toe te juichen, en veráchtelijke menschen, buiten staat om dezelve voort te brengen.

Een ander even zo ongerijmd vooröordeel, dat duizendmaal bestreeden is, en nog steeds in Frankrijk de overhand heeft, onttrekt daar eindelijk aan 't oog van het Publiek, gedenkschriften van groote waarde, belangwaardige navorschingen, welke het Volk ten opzichte zijner belangen zouden onderrichten.

Ach! wie weet niet, dat Engeland aan de vrijheid van het publiek onderzoek de zonderlinge welvaart verschuldigd is, welke hem, tot in deeze laatste tijden, in den Koophandel, in de Kunsten, in de Manufacturen, zo binnen als buiten, overäl heeft nagevolgd; eene welvaart die, ondanks de gebreken van zijne Ministers, voor hem zal herbooren worden; want zij, die Ministers, hebben alleen in alle tijden dien welvaart in gevaar gebragt, en de vrijheid van onderzoek heeft hem altoos voor hunne slagen beveiligd. Wie zou nog twijfelen, dat die vrijheid geene zo gelukkige werkingen in Frankrijk zou te wege brengen, dat zij niet de valsche inlichtingen zou verdrijven, dat zij niet de schadelijke onderneemingen van het persoonlijk belang zou voorkomen, dat zij niet de moorddaadige toegeeflijkheid, of de misdaadige coalitie der Amptenaaren met de vijanden van den algemeenen welvaart, een schrik zou aanjagen? De Regeering schijnt thans dien invloed der vrijheid van het onderzoek hulde te be-

bewijzen. Zij ſchijnt eindelijk haare ſtrengheid over de wetten der Drukpers te maatigen; zij heeft eenige kluisters, welke het onderzoek kwellen, voornaamlijk in politieke ſtoffen, laaten verbreeken. Maar wat zijn wij nog verre van de gelukkige werkingen dier vrijheid van ſchrijven te erkennen, die veeleer aan het openbaar gevoelen vergund is, dan dat zij door eene waare liefde tot de waarheid aangemoedigd wordt!

Wat hebben in de daad alle de poogingen voortgebragt, welke door den moed van het patriotismus in dat opzicht zijn aangewend? Wat heeft dat berucht, te haast vergeeten, geding voortgebragt, dat aan het zo veel maalen opgepleisterd, en zo lang lastig onnatuurlijk beſtaan van de oude Oost-Indiſche Compagnie een einde maakte? Sedert haaren ondergang zijn naauwlijks eenige jaaren verloopen, wanneer eene andere in haare plaats is gekomen; en de gebreken, de verkeerde aanſlagen, welke tien maalen, op kosten der Natie, den ondergang der eerſte ten gevolge gehad hadden, welke ons voor altoos tegen de wederöpkomst van eenige andere Compagnie moesten behoeden; die gebreken, die verkeerde aanſlagen hebben tot niets anders gediend, als om aan de verzinners van nieuwe tijdingen waarſchijnlijke voorwendſels te verſchaffen, om zich, ten nadeele van Frankrijk dies te zekerer te verrijken. Zij hebben het geheim gehad van in eens alle de banden, alle de lasten der oude af te ſchudden, en zich voorrechten, vergunningen te verwerven, die zij ſlegts uit kracht van die banden en die lasten hadt: en zodanig is de ſneedigheid geweest, met welke men de Regeering misleid heeft, dat de werkers van die onderneeming de voorrechten, waar mede men hun ophoopte, met te-

tegenzin fcheenen aan te neemen, terwijl dezelve het voorwerp hunner fchraapzucht waren. De Natie was, zo het fcheen, overgelukkig, dat zij eene maatfchappij vondt, die de *monopolie* van den Oost-Indifchen Handel wel op zich wilde neemen. En in welken tijd gaf men haar tegen alle betamelijkheid, zelfs durf ik zeggen tegen alle recht, dien gewigtigen Handel over? In den tijd toen de vrijheid hem deedt bloeijen; in den tijd, toen hij, door zijne eigene krachten, zichtbaarlijk toenam; toen hij de inkomften van den Staat vergrootte; eindelijk in den tijd toen zijne gelukkige gevolgen die van de oude maatfchappij, zelfs in haare voordeeligfte tijden, te boven gingen. Zou nu het beftaan van die nieuwe maatfchappij zo fpoedig befloten zijn geworden (1), zo de vrijheid der Drukpers onbelemmerd geheerscht hadt, en dat ontwerp, 't welk flegts door zijne uitvoering bekend was geworden, boven alles aan het publiek onderzoek was overgegeeven?

Wat hebben daar benevens voortgebragt de Schriften vol lichtverfpreidende waarheden, wijdüitgeftrekte inzichten, patriottifche befchouwingen, over de Disconteerkas, de Bank van *St. Charles*, en over zo veele andere etablisfementen, welke baarblijklijk zijn aangelegd, om de misdaadigfte, de tomelooste, Actiehandel voedfel te verfchaffen; een Actiehandel die in het oogenblik; waar in ik fchrijf, in kunftenaarijën, in

(1) De Nationaale Vergadering heeft aan haare grondftellingen recht gedaan, door het voorrecht van die maatfchappij te vernietigen. Het is verdrietig dat zij daar van afgeweeken is, door den invoer der Oost-Indifche producten aan zekere havens te bepaalen.

in ongeregeldheden, in zinneloosheid gelijk zijnde aan alles dat de rampſpoedige dagen van het Systema van *Law* tekende, ons de zelfde gevolgen voorſpelt, ons daar van reeds zeer vreeslijke gevolgen toont, in de onmaatige verhooging der interest van het geld, en in de ſchadelijke ophooping, die daar van in de hoofdſtad gedaan wordt (1).

Door welk ongeval zijn dan de nadruklijke redeneeringen der waarheid ijdel en onvermogend? Men moet het zeggen, de Regeering zelve noodigt ons daar toe in dit oogenblik; men moet de misbruiken aan den dag brengen, welke de kennis en de Schriften in Frankrijk vruchteloos maaken.

Het is om dat, in ſtaatkundige ſtoffen, de zo naauw beperkte vrijheid van ſchrijven en denken ſlegts van gisteren dagtekent.

Het is om dat wij 'er geen genot van hebben, als door eene verdraagzaamheid, waar van men in elk tijdſtip het einde vreest.

Het is om dat de bevoorrechte Drukpers van talrijke en wederſtreevige ongenoegtens omringd is; het is om dat de eerlijke man, die de lasterſchriften verſmaadt, maar de openhartigheid lief heeft, van die Drukpersſen wordt te rug gehouden door alle die vernederende voorſchriften, welke de vrucht van zijne overdenkingen, van zijne navorſchingen aan een noodwendig onweetend onderzoek verſlaafd maaken.

Het

(1) Hebben de uitkomſten die voorzeggingen niet bewaarheid? Was de Disconteerkas, in den zelfden tijd toen zij het werkzaamst middelpunt van den Actiehandel was, niet ook eene vruchtbaare bron, waar in het ministeriëel despotismus onöphoudelijk putte, om de Volken aan ketenen te kluisteren en uit te ſchudden, welken het ſpel deezer coalitie van roovers betaalden?

Het is om dat de beöordeelaar der boeken (*Cenfor*), tot geen ander einde aangefteld zijnde als om den vrijën loop eener edelmoedige vrijheid tegen te gaan, het gezag meent te vleijen, door zelfs buiten zijn doelëinde te gaan, waarheden achterhoudt, die men dikwijls toegejuicht zou hebben, uit vreeze van zulke die te vrijmoedig zijn, en welke hem verweeten mogten worden, te laaten ontglippen, de tegenwerpingen vermeenigvuldigt, fchrik verwekt, de gevaaren vergroot, en dus den deugdzaamen man, die zijnen medeburgeren wilde onderwijzen, den moed beneemt; terwijl die beöordeeling ergerlijke fchriften goedkeurt, waar in men het gezond verftand aan zotternijën, en de ftrenge zeden aan behaaglijke misdrijven opöffert (1).

Het is om dat 'er zeer weinig Schrijvers zijn, welke eenen genoegzaamen voorraad van deugd en bekwaamheid bezitten, en in vrij gelukkige omftandigheden geplaatst zijn, om die hinderpaalen te beftrijden en te overwinnen.

Het

(1) In den rang van die Schriften, welke de beöordeeling fchande aandoen, kan gefteld worden het tooneelfpel van *Figaro*, eene ergerlijke klucht, waar in men de Zeden, onder den fchijn van dezelve te verdeedigen, belachlijk ten toon ftelt; waar in men de groote waarheden, onder den fchijn van dezelve te verdeedigen, door den veráchtelijken perfoon, die dezelve voordraagt, in minächting brengt; waar in men tot doelwit fchijnt gehad te hebben, om de groote Schrijvers der eeuwe onder eene andere gedaante voor te ftellen, door hunne taal in den mond van eenen ftraatflijpenden Livreibediende te leggen, en de onderdrukking aan te moedigen, door het Volk tot lagchen te brengen over zijne vernedering, om zijn behagen te fcheppen in dat onzinnig lagchen; door eindelijk, met een misdaadig bedrog, dat karakter van onbekommerdheid en ligtvaardigheid, dat alleen op de hoofdftad past, aan de gantfche Natie toe te eigenen.

Het is om dat het getal van die Schrijvers klein zijnde, hun invloed gering is; het is om dat het misbruik, als het met weinig kracht aangevallen en fterk verdeedigd wordt, alle flagen afkeert.

Het is om dat, door de noodzaakelijkheid van de Werken op vreemde Persfen te laaten drukken, derzelver uitgaaf bezwaarlijker wordt; het is om dat zij flegts weinig in getal de handen der fchraapzuchtige boekenkraamers ontgaan, die van den verkoop eene *monopolie* maaken, om duurder te verkoopen, die het geheim en eene verdichte zeldzaamheid tot een dekmantel gebruiken, om hunne Waar dies te langer op eenen hoogen prijs te houden.

Het is om dat die boeken ontbreeken, in 't oogenblik waar in zij eene gelukkige gisting in de gemoederen zouden verwekken, waar in zij dezelve zouden beftieren, door de waare grondftellingen te verfpreiden.

Het is om dat zij niet als vóór en na in de handen der verlichte mannen vallen, die altoos weinig in getal zijn, en op de nieuwe waarheden wachten.

Het is om dat de Dagboekfchrijvers, welke hun openlijk eerbied moesten bewijzen, uit vreeze genoodzaakt zijn ftil te zwijgen.

Het is om dat de algemeene mafsa, aan den ftroom der beuzelächtige letterkunde overgegeeven, de gewoonte der overdenking, en met haar den fmaak der grondige waarheden verliest.

Het is om dat eindelijk, door dien noodlottigen famenloop van omftandigheden, de waarheid nimmer in eenen gunftigen tijd, noch op eene behoorlijke wijze verfpreidt wordt; om dat zij dikwerf in de geboorte gefmoord wordt; om dat, indien zij fomtijds de listige aanflagen overleeft, zij nogthans langzaam

en

en bezwaarlijk doordringt; en om dat zij bij gevolg geene andere werkingen voortbrengt, dan de zulke die in eenen te naauwen kring beperkt zijn, om het onderwijs gemeenzaam en nationaal te doen worden.

Dat dan de Regeering alle die hinderpaalen uit den weg ruime, dat zij den moed, of liever de gezonde Staatkunde hebbe, om aan de Drukpers haare vrijheid weder te geeven, en de goede Werken, de wezenlijk nuttige Werken, zullen eenen grooteren opgang maaken, en het goede zal gedaan worden. Wil zij hier van een voorbeeld hebben? Ik zal het in een, onlangs gebeurd, bekend geval doen zien; het is de voortgang der *monopolie* drijvende Kooplieden tegen de Colonisten der fuiker-eilanden. Zouden deeze laatften niet, als naar gewoonte, in den grond geholpen zijn geworden, zo het gevecht in 't duistere geleverd was? Zij hebben mogen fpreeken, fchrijven en drukken; de openbaare ftem heeft zich voor hun verheven, de waarheid heeft gezegepraald, en de Minister die, om verlicht te worden, het openbaar onderzoek hadt toegeftaan, heeft, door ten hunnen voordeele uitfpraak te doen, voor de menschheid uitfpraak gedaan.

Laaten wij dus met vrijmoedigheid hoopen, dat dit voorbeeld nagevolgd zal worden, dat de Regeering de onmeetelijke voordeelen, welke uit de vrijheid der Drukpers voortvloeijen, meer en meer zal bemerken. Onder deeze voordeelen is 'er voornaamlijk één, welk haar moet aanzetten om dezelve te verhaasten, vermits hetzelve het tegenwoordig belang van nader bij raakt: deeze vrijheid is een krachtig middel om het algemeen crediet te vestigen, te verfterken en te handhaven; dat crediet, dat voor de groote Natiën meer

dan

dan ooit noodzaakelijk is geworden, ſedert den tijd dat de geldleeningen eene noodwendige behoeſte voor haar is. Zo lang de ſnoode aanſlagen van het perſoonlijk belang gevreesd zijn, door de duisterheid die hun bedekt, wordt het algemeen crediet nooit gevestigd, noch verheft zich nimmer tot zijne waare hoogte; het wordt niet meer berekend naar de innerlijke kracht der middelen van herſtel, maar volgens de waarſchijnlijkheid en de vreeze voor verwarring, die of dezelve van hun wezenlijk gebruik kan afwenden, of onvruchtbaar maaken. De vrijheid der Drukpers onderdrukt het perſoonlijk belang te zeer, om niet haaren gang te kluisteren; en ſedert dien tijd handhaaft zich het algemeen crediet, indien het gevestigd is; vormt zich, indien het nog gebooren moet worden; verſterkt zich, indien het door dwaalingen verzwakt is.

Vol van die denkbeelden, en van de liefde voor mijn Land, heb ik, de hinderpaalen, welke der vrijheid van drukken geſteld zijn, te boven komende, ondernomen eenig licht te verſpreiden over onze betrekkingen van Koophandel met de Veréënigde Staaten. Dit voorwerp is van het grootſte aanbelang. Het beſtaat in de ontwikkeling der onmeetelijke voordeelen, welke Frankrijk uit de omwenteling, die het zo krachtdaadig begunſtigd heeft, kan inzamelen, en in de aanwijzing der middelen, om dezelve uit te breiden en te bevestigen.

Mijns bedunkens heeft men het groot aanbelang dier omwenteling voor Frankrijk niet bemerkt, ook heeft het de weldenkende lieden niet genoeg bezig gehouden. Men vergunne mij derhalven hier bij ſtil te ſtaan, om dat ſtuk bedaardelijk te overweegen.

Ik zal mij niet uitbreiden over de bijzondere voordeelen, welke de Verëenigde Staaten uit de omwenteling, die hen de vrijheid verzekert, kunnen trekken (1). Ik zal niet ſpreeken over die nieuwe voortbrenging van den natuurlijken en zedelijken mensch, welke een natuurlijk gevolg van hunne Conſtitutien moet zijn; van die volmaaktheid tot welke de vrije Amerikaan, aan zijne kracht overgelaaten, geen andere paalen hebbende dan die van zijne vermogens, eens de Weetenſchappen en Kunſten moet brengen. Hij geniet het recht van een vrij onderzoek; en, men kan het niet te dikwijls herhaalen, zonder dat onderzoek is de volmaaktheid ſlegts eene hersſenſchim. Bijna alles is, om de waarheid te zeggen, in de Verëenigde Staaten nog te doen; maar ook bijna alles is daar verlicht. Het algemeen welzijn is het gemeen doelwit van alle lieden; een doelwit dat van allen geliefd, en, om zo te ſpreeken, door de Conſtitutie in aller harten is ingeplant. Met dat doelwit, die verlichting en die vrijheid moet men de grootſte wonderen verrichten.

Ik zal niet ſpreeken over de voordeelen, welke geheel Amerika uit die omwenteling eens moet inzamelen, over de onmogelijkheid dat het onredelijk deſpotismus lang in de nabuurſchap der vrijheid heerſche..... Ik zal alleenlijk onderzoeken, welke voordeelen Europa, en wel bijzonder Frankrijk, uit die omwenteling kunnen trekken. Onder dezelve zijn 'er twee, welke mij voornaamlijk in 't oog vallen. Het eer-

(1) De Dr. *Price* heeft, in zijne uitmuntende aanmerkingen, dit ſtuk met veel kracht en liefde voor de menschheid verhandeld.

eerfte, het grootfte voordeel van die omwenteling, ten minften in de oogen van den Wijsgeer, is dat van haaren heilzaamen invloed op de menfchelijke kundigheden, en op de herftelling der gezellige vooroordeelen. Want deeze oorlog heeft gelegenheid gegeeven tot het onderzoek van verfcheide ftukken, die voor het algemeen geluk gewichtig zijn, als het onderzoek van het verdrag der maatfchappij, van de burgerlijke vrijheid, van de daad die een volk onäfhanglijk kan maaken, van de omftandigheden die zijnen opftand wettigen en bevestigen, en hem onder de Mogendheden der Aarde plaats doen neemen.

Ach! hoe veel goeds heeft niet te wege gebragt het zo veel maalen gefchetst tafereel van de Engelfche Conftitutie en haare gewrochten! Hoe veel goeds hebben niet te wege gebragt, en zullen niet te wege brengen, de Wetboeken van Penfylvanie, Masfafuchett en New-York, die overäl bekend gemaakt en verfpreid zijn! Men zal dezelve niet geheel tot een voorbeeld neemen; maar het despotismus zal, het zij uit nooddwang, het zij uit inzicht, de zo wel bekende, zo wel gevestigde rechten van den mensch grooter eerbied toedragen. Door deeze omwenteling verlicht, zullen de Regeeringen van Europa genoodzaakt zijn hunne misbruiken ongevoelig te herftellen, hunne lasten te verligten, in de rechtmaatige vreeze, dat hunne onderdaanen, het dragen van 't gewicht derzelve moede zijnde, naar de fchuilplaats, die de Verëenigde Staaten hun aanbieden, de vlugt neemen.

Deeze voor het volk gunftige omwenteling, die in de kabinetten van Europa wordt voorbereid, zal zonder twijfel verhaast worden door die, welke zijnen

Koophandel meer en meer zal ondergaan, en welke men aan de vrijwording van Amerika verſchuldigd is. De oorlog die hem deeze omwenteling heeft veroorzaakt, heeft den invloed van den Koophandel op de magt, de noodzaakelijkheid van het algemeen crediet, en gevolglijk van de openbaare deugden (1), zonder welke het niet lang beſtaan kan, doen kennen. Want wie heeft de Engelſchen tot dien trap van vermogen gebragt, van waar zij, verſcheide jaaren lang, ondanks de gebreken van hunne Ministers, hunne Generaals, hunne Negociateurs, de magten der geduchtſte Natiën getrotſeerd hebben? Het is hunne koophandel, hun crediet, dat in den boezem van eene onmaatig groote ſchuld, hen in ſtaat geſteld heeft, om alle de krachten te toonen, welke, in hunne *criſis*, de rijkſte Natiën, door haaren grond en haare bevolking, aangewend zouden hebben.

Deeze zijn de voordeelen, die Frankrijk, die de Waereld, die de menschheid aan de omwenteling van Amerika te danken heeft (2); en wanneer men dezelve beſchouwt, wanneer men 'er de voordeelen bijvoegt, die men genoodzaakt is aan de ſtilzwijgendheid over te laaten, is men wel verre van de kosten te beklagen, die zij ons veröorzaakt heeft.

Zo 'er al eenige klagten te doen waren, behoorden dezelve dan niet eindelijk te verdwijnen op het zien van den nieuwen Koophandel, van den onmeetelijken Koophandel, welke die omwenteling den Franſchen open-

(1) En de wederöpkomst der openbaare deugden vermindert allengskens de hevigheid der dwingelandij.

(2) Frankrijk heeft aan haar de roemruchtige omwenteling te danken, die hem de Vrijheid heeft wedergegeeven.

openſtelt? Dit ſtuk is thans voor ons het gewichtigſte, dat waar van men de minſte kennis heeft, en waar over het dienvolgens allernoodzaaklijkst is eenige inlichtingen te verzamelen; en zodanig is het onderwerp van dit Werk.

In welken gunſtiger tijd konde het ten voorſchijn komen? In eenen tijd waar in alle Natiën in gisting zijn, om haaren Koophandel, waar in allen inlichtingen, zekere grondſtellingen, zoeken, uit te breiden; en dit Boek roept onöphoudelijk de eerſte grondſtelling des koophandels *tot de natuur der zaaken* te rug: in eenen tijd waar in zelfs de volken, welken een oude tegenijver, welken eene afkeerigheid, op eene zo valſche, zo ongelukkige wijze natuurlijk genoemd, van malkander verwijderd hieldt, eene neiging hebben om weder tot elkander te komen, en om het vuur van tweedragt in de verbindtenisſen des koophandels uit te blusſchen; en dit Boek toont aan, dat die tegenijver uitgewischt moet worden door de onmeetelijkheid der loopbaane, die hij voor hun allen openſtelt: in eenen tijd waar in alle de deelen der algemeene Staatkunde met den fakkel der wijsbegeerte verlicht worden, zelfs bij de Regeeringen, welke tot hier toe hebben voorgegeeven, dat zij dezelve vreesden; en in dit Boek laat men geene gelegenheid voorbijgaan, om de valſche gronden, de misbruiken in alle zaaken aan te tasten.

Neen, nimmer was 'er een gunſtiger oogenblik, om nuttige waarheden bekend te maaken. Niet alleen bewijzen alle Natiën eerbied aan den Koophandel, als aan den levendigmaakenden geest der maatſchappij; maar men gebruikt ook, in het onderzoek van alle zijne betrekkingen, die redenkunst der bedrijven,

 wel-

welkers gebruik het einde onzer eeuwe kenmerkt, die waarlijk wijsgeerige kunst, van de voorwerpen niet als in hunne natuur, en in de noodwendige gevolgen daar van, te befchouwen. Nimmer waren de kundige mannen algemeener doordrongen met de verächting, welke alle die verfierde ftelfels verdienen, als eeniglijk gevestigd zijnde op de dwaaze invallen des hoogmoeds, op de geringe bevattingen der verwaandheid, en op de vermetelheid der valfche ftaatkundige weetenfchap, die het lot der Staaten te lang in de waagfchaal gefteld heeft. Nimmer zag men zo veel menfchen veräenigd door den zelfden wensch van eenen algemeenen vreede, door de overtuiging van het onheil en de vruchteloosheid der vijandige tegenftreevingen. Men fchijnt eindelijk te voelen, dat het veld der nijverheid onëindig uitgeftrekt is, dat het voor alle Staaten open ftaat, welke ook hunne volftrekte of opzichtelijke ftanden zijn, dat allen daar in geluk en voorfpoed kunnen hebben, als flegts, in elk derzelven, de handhaving der ondeelbaare vrijheid en het behoud des eigendoms het voornaame doelëinde der wetgeevende magt zijn.

Dit Werk ftemt desgelijks overëen met de patriottifche oogmerken, welke de Opperheerfcher van Frankrijk aan den dag legt (1). Hij heeft gewichtige verbeteringen voor. Hij richt dezelve alle naar het geluk des volks; en om in den gelukkigen uitflag zijner goede voorneemens zeker te zijn, raadpleegt hij, wegens de

(1) Men heeft dit ftuk in laater tijd anders beöordeeld; doch de verfcheidenheid van gevoelens, in de tegenwoordige hachlijke tijdsomftandigheden, gebiedt ons voorzichtig te zijn, en het oordeel over deeze zaak aan den Leezer over te laaten. V.

de belangen van dat volk, dat hij gelukkig wil maaken, met zijne aanzienlijkſte Leden. Is 'er dan wel een gunſtiger oogenblik, om aan de tegenwoordige Opperheeren van den nationaalen welvaart eenen wel overdachten arbeid op te dragen, over de middelen om eenen nieuwen Koophandel te vestigen met een nieuw volk, dat met eenen wijd uitgeſtrekten grond, en geſchikt om eene onmaatig groote Volksmeenigte te voeden, de gunſtigſte wetten voor den ſnellen aanwas van die Volksmeenigte zal verëenigen?

In 't eerst had ik, mij op mijne eigene krachten, op mijne arbeidzaame navorſchingen, verlaatende, dit Werk alleen ondernomen. Ik had alle de ſtukken, alle de boeken, alle de getuigeniſſen, waar op ik mij veilig verlaaten kon, bijëen gezameld. Maar ik beſpeurde weldra de onmogelijkheid, om op voorwerpen van Koophandel eene nuttige en grondige Theorie te vestigen, zo dezelve niet beſtierd werdt door het gevoel, dat deszelfs oefening alleen kan opleveren, wanneer zij gevonden wordt bij een man, wiens oordeel ſedert lang door de overweeging geöefend is, en die, door eene bepaalde neiging tot de waarheid en het algemeene welzijn, ſedert lang gewoon is zijne denkbeelden algemeen te maaken. Ik heb hem, dien medewerker, waar van ik de noodwendigheid beſpeurde, in eenen Republikein gevonden, aan wien mij de overëenkomst der denkbeelden, als ook de tederſte genegenheid verbondt. Ik mag hem noemen, hij bewilligt daar in; ik heb zijne zedigheid overwonnen, door de beſchouwing van zijn belang, van de wet, welke de bijzondere omſtandigheden, waar in hij zich bevindt, hem opleggen; ik heb hem overreed, dat het beste middel om den laster te vergruizen, was

zijne grondſtellingen en gevoelens in eene openbaare ſtoffe te doen kennen. Deeze is de Heer *Clavière*, een Burger van Geneve, zonder eenige wijze van rechtspleeging uit zijn Land gebannen door de militaire Ariſtocratie, die haar verderflijk en onwettig beſtier verwisſeld heeft met den redelijken en wettigen invloed van een Volk, dat door zijn natuurlijk verſtand, zijn oordeel, zijne nog eenvoudige zeden uitmuntte. Ei! waar in beſtondt zijne misdaad? Dat hij met eene ſtandvastigheid en een talent, waar van de onverzoenlijke haat zijner vijanden tot getuige ſtrekt, de rechten van dat volk verdeedigd heeft! Deeze rol doet mijnen vriend te veel eere aan, om hem niet onder dat karakter, het eenige dat overäl den algemeenen welvaart heeft voortgebragt, te benoemen (1).

De Heer *Clavière* heeft, ſedert zijn verblijf in Frankrijk, blijken getoond van zijne kundigheden in het wijsgeerig en ſtaatkundig deel des Koophandels. Aan dit verblijf onder ons heeft het Publiek eenige nuttige werken over die afgetrokkene ſtoffen te danken; werken welke even zo merkwaardig zijn door de vastheid der grondſtellingen en de waarheid der onderzoekingen, als door de juistheid en klaarheid der denkbeelden; werken waar van het goed gevolg bewijst, dat men de gemoederen tot die ſtoffen zal te rug voeren, als men eene naauwkeurige en lichtſpreidende ontleding

(1) De Republiek Geneve heeft hem, benevens de andere gebannenen, ſedert de Franſche omwenteling te rug geroepen, en hun alle hunne Ampten wedergegeeven. Het ware voor dezelve te wenſchen geweest, dat die daad van rechtvaerdigheid uit andere beweegredenen was ontſtaan, als uit die van den ſchrik, welke die omwenteling den Aristocraten van Geneve heeft ingeboezemd.

ding voor de bovennatuurkundige en duistere brabbeltaal, die hen daar van af houdt, in plaats ftelt (1).

Einddlijk het Werk, dat thans in 't licht verfchijnt, zal op eenmaal toonen de uitgebreidheid zijner kundigheden, en die der oprechte menfchenliefde, welke hem bezielt, zelfs voor het welzijn van een Land, waar in een minder edelmoedig man misfchien niets anders als den oorfprong en de oorzaak zijner rampen zou zien. ô! Wat ben ik gelukkig mijnen vriend tegens eervergeetene lasteraars te kunnen verdeedigen, door hem onder de befcherming van zijne eigene deugden, van zijne eigene talenten te ftellen! En is het voor mij niet eene heilige pligt, naardien de lastering openbaar is, bekend te maaken het deel, dat hij aan eenen arbeid genomen heeft, waar in het onmogelijk is dat men niet zoude herkennen den eerlijken man in den verlichten man, den vriend van het menschlijk geflacht in den voortplanter der verftandigfte grondregelen, in den denkenden Wijsgeer, aan eenen ftrengen redeneertrant gewoon, om de belangen van het algemeen welzijn te volgen, overäl waar de fakkel der waarheid eenige Aspecten van hetzelve kan verlichten? Dit is geenszins eene onzeke-

(1) De Lijst der Werken, door den Heer *Clavière* na dien tijd in 't licht gegeeven, is aanzienlijk. Men kan niet ontkennen, dat men hem de beruchte maat der *Munt-asfignaten*, waar aan het heil der omwenteling verbonden was, te danken heeft. Het onderzoek van die ftoffe, over welke men zo weinig licht hadt, heeft gelegenheid gegeeven tot eene meenigte Schriften, welke onder zijne pen met eene verbaazende fnelheid elkander zijn opgevolgd, en onder welke men altoos met vrucht zal onderfcheiden en leezen, het antwoord op de laatfte Memorie van den Heer *Necker* (*Réponfe au dernier mémoire de M. Necker*).

kere lofreden; men zal daar van overtuigd worden, als men leest de beide hoofdſtukken, welke de grondſtellingen van den Koophandel betreffen, een groot getal aantekeningen, waar aan hij deel heeft gehad, voornaamlijk het artikel over de Tabak, dat geheel van hem is, enz. In 't algemeen zal men hem leeren kennen in die nieuwe beſchouwingen, welke de denkende Koopman alleen den ſtaatkundigen Wijsgeer kan inboezemen.

De zelfde reden heeft ons alle beiden in de ſamenſtelling en de uitgave van dit Werk beſtierd; het is de begeerte om nuttig te zijn aan Frankrijk, aan het vrije Amerika, aan het geheele menschdom. Ja, aan het menschdom; want niets van hetgeen in de Vereënigde Staaten voorvalt, moet en kan hem niet meer vreemd zijn: het vrije Amerika heeft hem door zijne omwenteling gewroken; het moet hem door zijne wetgeevende magt verlichten, en eene altoosduurende les worden voor alle Regeeringen, als ook een troost vöor de bijzondere perſoonen.

Thans blijft mij nog over van de bronnen te ſpreeken, waar in wij geput hebben; over de ſchikking van dit Werk, enz.

Bij de inlichtingen, welke de openbaare Papieren, de handelingen van het Congres, en van de onderſcheidene wetgeevende magten, de onderſcheidene Werken, in de Vereënigde Staaten in 't licht gegeeven, ons verſchaft hebben, hebben wij die van verſtandige lieden gevoegd, welke door hun verblijf in 't vrije Amerika gelegenheid gehad hebben om kundigheden te verzamelen. Men kan derhalven aan alle de ſtukken, die wij bijbrengen, volkomen geloof ſlaan.

In

In de famenvoeging onzer denkbeelden hebben wij getracht hun eene overëenftemmende koleur te geeven; wij hebben ons voornaamlijk bevlijtigd, om dezelve met die klaarheid uit te drukken, welke in ftoffen van den Koophandel en Financie zo bezwaarlijk gebragt kan worden. Het gebrek aan woorden in onze Taal, en de bijzonderheid der nieuwe omftandigheden, die wij te fchilderen hadden, heeft ons fomtijds vervoerd tot hetgeen men gebruikmaaking van nieuw gefmeede woorden (*neologismus*) noemt. Men moet invoeren hetgeen men niet heeft, hetgeen men noodig heeft, zonder zich te ftooren aan de berispingen van die weinig Wijsgeerige Spraakkunftenaars, welken *Cicero* in zijnen tijd aldus afmaalde: *De twistredenen over de woorden kwellen die kleine Grieken, welke meer trek hebben tot hairklooven, dan tot het zoeken der waarheid* (1).

Wij hebben het gebruik van zekere in de gemeene Staatkunde zeer gebruiklijke woorden zorgvuldig vermijd, woorden welke valfche denkbeelden en bedrieglijke ftelfels opleveren en verëeuwigen. Zodanige zijn deeze woorden: *Mogendheden, den eerften rol fpeelen, den rang hebben, balans des Koophandels, Staatkundige balans van Europa*, enz. Deeze woorden, welke de haat, de jaloersheid opwekken, zijn tot niets anders gefchikt, als om eene woelächtige aerzucht te voeden, als om, zo ik mij dus mag uitdrukken, *de Staatkunde des oproers* in plaats van die des geluks te brengen. De Regeerders, die woorden en die denkbeelden ontwend zijnde, zullen alsdan de

wan-

(1) *Verbi controversia torquet Graeculos homines contentionis cupidiores quam veritatis.*

waare glorij, die van het volk gelukkig te maaken, hooger in prijs ſtellen.

Men zal in dit Werk veele aantekeningen vinden; wij hebben noodig geöordeeld alle de denkbeelden, welke, als in den text verſpreid zijnde, het voornaame denkbeeld zouden hebben kunnen ſmooren, onder deeze gedaante te doen verſchijnen. De aantekening geeft uitſpanning aan den geest, door de aaneenſchakeling der voornaamſte denkbeelden op te ſchorten; zij prikkelt de weetgierigheid, door een nieuw gezichtpunt aan te kondigen; zij dwingt den Leezer tot eenen zekeren trap van oplettendheid, door hem te noodzaaken, wil hij eenige vrucht uit zijne leezing trekken, zelf de aantekening met den text te verbinden.

Wij hebben, zo veel ons mogelijk is geweest, de denkbeelden van herſtel, welke voor Frankrijk nuttig kunnen zijn, in die aantekeningen aangeweezen.

Dikwijls hebben wij de Engelſche Regeering, de Engelſche Natie aangehaald. Men behoeft deswegens niet verwonderd te zijn; want zij is, buiten alle tegenſpraak die, welke in de oefening van eenige goede grondſtellingen der Staatkundige huishouding de meeste vorderingen gemaakt heeft. En met welke Natie in Europa kunnen wij de Franſche beter vergelijken? Zo onder haar eene ijverzucht moet plaats hebben, is het dan niet in het goede? Moet men alsdan niet weeten het goede dat in Engeland gedaan wordt? Moet men het ons ten kwaade duiden dat wij het zeggen? Het voorbeeld van hun, die vóór ons Engeland aangehaald hebben, heeft ons aangemoedigd: zij hebben het zo ver gebragt, dat zij gelukkige inſtellingen in Frankrijk, in navolging van zijnen mededinger,

ger, genaturaliseerd hebben. Bovendien komt het hier op eenen Koophandel aan, die de Engelschen gevestigd hebben, waar van zij eenigermaate de gewoontens hebben vastgesteld, en welke, aan alle Natiën gemeen geworden zijnde, zich moet schikken naar de betrekkingen, welke tusschen Engeland en Amerika plaats zouden hebben.

Indien onze berisping somtijds op eenen harden toon schijnt uitgedrukt te zijn, gelieve men wel te overweegen, dat de vrienden van het algemeen welzijn, op het zien van zekere misbruiken, zich bezwaarlijk kunnen onthouden daar over ontroerd, aangedaan te zijn, en het gevoel van verôntwaardiging, dat dezelve in hun verwekken, te laaten blijken.

Ondanks de meenigvuldige voorzorgen, die wij genomen hebben, om van de waarheid onderricht te zijn, ondanks de ongemeene oplettendheid, die wij, bij de samenstelling van dit Werk, in acht genomen hebben, zal men daar in zonder twijfel in de daadzaaken, misschien zelfs in de redeneeringen, misslagen vinden. Men onderzoeke dezelve in 't openbaar, of men onderrichte ons daar van in 't bijzonder, wij zullen die wederleggingen met genoegen zien, wij zullen die aanmerkingen met genoegen ontfangen, en zo dezelve gegrond zijn, zullen wij ons haasten om onze misslagen te herroepen. Dit is slegts eene eenvoudige proeve van een gewigtig onderwerp: het kan, met behulp eens samenloops van inlichtingen, een goed Werk worden.

Alvoorens in het onderzo k der betrekkingen van Koophandel te treeden, welke Frankrijk en de Vereënigde Staaten aan elkander moeten verbinden, heeft het ons ten hoogsten noodzaakelijk geschenen de alge-

gemeene grondbeginſelen vast te ſtellen, welke den buitenlandſchen handel der Natiën moeten beſtieren, om dat die ſtoffe, door haare ſamengeſteldheid, der dwaaling eenen gemaklijken toegang laat. Zeer weinig verſtanden, welke de kracht of de gewoonte hebben, om de zaaken algemeen te beſchouwen, laaten zich door enkele of toevallige daadzaaken, of door valſche grondregelen, door eenen grooten naam onderſteund, misleiden. De grondbeginſelen, die men nu zal leezen, ſtooten ſommige daar van om ver. Zij, die de waarheid zoeken, moeten derhalven dezelve overdenken, en den tijd niet beklagen, die zij aan die afzonderingen over den Koophandel zullen beſteeden. Dit is een leiddraad, die hun beletten zal op eenen dwaalweg te komen.

tellen, welke den
moeten beſtieren,
engeſteldheid, der
laat. Zeer wei-
de gewoonte heb-
eſchouwen, laaten
dzaaken, of door
grooten naam on-
ginſelen, die men
daar van om ver.
eten derhalven de-
beklagen, die zij
Koophandel zullen
ie hun beletten zal

OVER FRANKRIJK EN DE VEREENIGDE STAATEN VAN AMERIKA.

OF

Over het aanbelang der omwenteling van Amerika voor het geluk van Frankrijk, over de betrekkingen van dat Rijk en de Verëenigde Staaten; over de wederzijdſche voordeelen, die zij uit hunne verbindteniſſen van Koophandel kunnen trekken, en eindelijk over den tegenwoordigen toeſtand der Verëenigde Staaten.

EERSTE HOOFDSTUK.

Over den buitenlandſchen Koophandel, de omſtandigheden die hem voorbereiden, en de middelen die hem aan eene Natie kunnen verzekeren.

De Koophandel is eene ruiling van Producten, zo tegens elkander, als met behulp der verbeeldende tekens van hunne waarde.

De buitenlandſche Koophandel is die, welke tusſchen twee of verſcheide Natiën gedreeven wordt.

Hij onderſtelt gemeene behoeftens bij beiden, en een overſchot van Producten, dat met die behoeftens overëenſtemt.

De Natiën, welke onderling die overëenſtemming van behoeftens en overmaat van Producten hebben, zijn die, welke de natuur, of de kracht der dingen, roept om ſamen Handel te drijven.

Deeze overëenſtemming van behoeftens en Producten ſtelt haar in ſtaat, om onderling eenen *directen* of *indirecten* Handel te drijven.

De directe Handel is die welke door eene Natie met eene andere Natie, zonder tusſchenkomst van eenige andere Natie, gedaan wordt.

De Handel is indirect, als eene Natie zich van eene andere Natie bedient, om met eene derde te handelen. Dit is het geval der Staaten die geen Zeehaven hebben, en echter genoodzaakt zijn hunne Producten met die der Indiën te verruilen.

De Natie die, met eene andere eenen directen Handel kunnende drijven, zich nogthans van tusſchenkomſten bedient, verliest het loon en de voordeelen, die zij verpligt is aan een derde te geeven. Dit nadeel kan echter ſomtijds door voordeelen vergoed worden, en deeze zelfs kunnen de voorkeur waardig zijn. Zodanig is, bij voorbeeld, het geval eener Natie, die voor den Landbouw en de Manufacturen gebrek aan menſchen hebbende, liever verkiest, dat vreemdelingen haar overtollige komen weghaalen, en haar het overtollige der anderen in ruiling brengen. Haar gebrek aan bevolking maakt haar dit gedrag tot eene wet, tot zo lang die betrekking verändert, om dat het altoos, en in het zedelijke en in het natuurlijke,

voor

voor eene Natie beter is het Land te bouwen, dan de Producten te vervoeren.

Naardien tegenwoordig alle Natiën communicatiën onder malkander hebben, is het onmogelijk dat zij malkanders Producten niet kennen. Daar uit volgt de begeerte om de Producten, die haar ontbreeken, te verkrijgen; van daar de directe of indirecte Koophandel, die, bij gevolg, eene onvermijdelijke uitkomst van de natuur der dingen is.

Daar uit volgt nog, dat ieder Natie daar aan gelegen is, om, zo haast als zij kan, haaren buitenlandschen Handel direct te maaken, zonder haaren binnenlandschen Handel schade toe te brengen.

Eene Natie die zich steeds van den directen Handel mogt onthouden, en nogthans eene groote vlijt en eene groote nijverheid in haaren boezem liet blijken, zou, door de overmaat van haare bevolking en haaren arbeid boven haare eigene consumptie, vroeg of laat genoodzaakt zijn, zich aan den directen buitenlandschen Handel over te geeven, alzo anders die overmaat op eene ongelukkige wijze, zo voor haare rust, als voor haare hulpmiddelen, op haar zou tegenwerken. Dit is eene der krachtigste beschouwingen, welke den buitenlandschen Handel kan billijken, zelfs dan wanneer men mogt onderstellen, dat zonder den buitenlandschen Handel eene Natie zeer werkzaam konde zijn; hetgeen volstrekt niet beweezen kan worden.

De directe invoer, die met de onkosten en voordeelen van de tweede hand niet belast is, bezorgt de dingen *beter koop*.

De beste koop, *de laagste prijs*, is het zekerste middel van den buitenlandschen Handel, de groote

reden van voorkeur, de waarborg van haare douring.

Deeze woorden van *goed koop*, *laage prijs*, doen somtijds geene andere als verwarde denkbeelden in ons opkomen. In een Boek als dit is het derhalven van veel belang, dezelve te verklaaren.

Men zegt doorgaans dat een ding duur is, zo dra zijn prijs boven den gewoonen prijs ſtijgt. Het wordt goed koop geächt, wanneer die prijs vermindert.

De duurte van een ding drukt derhalven niets anders uit, als de vergelijking van zijnen prijs met den gewoonen prijs. Deeze laatſte prijs wordt door vijf voornaame omſtandigheden bepaald: 1°. de prijs der eerſte ſtoffe; 2°. de kosten van den arbeid; 3°. de behoefte die de Slijter daar bij heeft; 4°. het vermogen dat hij heeft om dezelve te betaalen; 5°. eindelijk door de evenredigheid, die tusſchen de hoeveelheid van die zaak en de hoeveelheid der behoefte of navraag gevonden wordt. De meest *invloed hebbende* van die omſtandigheden is de overvloed of het gebrek: uitdrukkingen door welke men de evenredigheid tusſchen de behoefte en de hoeveelheid der Producten te kennen geeft. Is 'er overvloed, dat is, dat het Product de behoefte te boven gaat, dan is het Product goed koop.... Waar uit volgt, dat de Natiën, welke, bij voorbeeld, eenen grooten overvloed, of eerſte ſtoffen, of manufacturen, of eene groote bevolking hebben, geroepen worden om den buitenlandſchen Handel op eene duurzaame wijze te drijven, om dat zij tot den laagſten prijs kunnen afleveren.

Een ding kan goed koop verkocht worden, en nogthans hem die het levert verrijken; zo als het ook duur kan verkocht worden, en hem die het verkoopt in den grond helpen: zulks hangt af van de overeënkomst

komst die 'er is tusschen den prijs, die men daar voor kan bekomen, en de middelen welke eene Natie heeft om dien op te brengen. Iedere Natie die in eenig voorwerp, welk het ook zij, tot den buitenlandschen Handel geneigd is, moet derhalven twee zaaken in aanmerking neemen: den prijs tot welken zij het kan geeven, en den prijs van haare mededingers. Zo de haare deezen laatsten niet kan gelijk komen, moet zij die partij laaten vaaren.

Het Land dat een ding kan voortbrengen, en tot den laagsten prijs verkoopen, is dat 't welk alle de tot dat Product gunstige voordeelen bezit, het zij wegens deszelfs hoedanigheid, het zij om het te verwerken, of om het met de minste kosten, die mogelijk zijn, te vervoeren.

De voordeelen welke den goeden koop der levensmiddelen en eerste stoffen te wege brengen, zijn, een vruchtbaare grond, die gemaklijk bebouwd kan worden, eene getemperdheid die de voortbrenging begunstigt, eene Regeering die de ontwikkeling der nijverheid niet onderdrukt, die door het maaken van gemeene wegen en kanaalen de vervoeringen gemaklijk maakt, en eindelijk eene niet zeer talrijke bevolking, met betrekking tot de uitgestrektheid lands, welke bebouwd moet worden (1).

De

(1) De toestand der Vereenigde Staaten verklaart dit laatste voorstel, dat, in den eersten opslag, eene wonderspreuk zal schijnen. De levensmiddelen zijn daar goed koop, om dat de Volksmeenigte daar weinig in getal is, ten aanzien der uitgestrektheid Lands, die ter bebouwing open staat. Op eenen goeden grond kan één man alleen, door zijnen aanbouw, gemaklijk de verteering van tien menschen, of zelfs meer, winnen. Deeze tien menschen kunnen derhalven voor het buitenlandsch vertier arbeiden.

De zelfde omſtandigheden begunſtigen desgelijks de reederijen van grove, eenvoudige dingen, of die weinig van maakloon kosten, als de eerſte ſtoffe een natuurlijk Landsproduct is, daar in overvloed gevonden wordt, en gemaklijk bewerkt kan worden, om dat die reederijen of weinig handen noodig hebben, of verricht worden in den verloren tijd, dien de arbeid van het land overlaat. Niets kan den laagen prijs van dat handenwerk evenaaren, en in 't algemeen houdt geene nijverheid zich door den laagen prijs beter ſtaande, dan die welke de tijden van rust, die den Landbouw toelaat, gebruikt; alsdan is die laage prijs noch een teken, noch het voortbrengſel der armoede van den Werkman; hij is, in tegendeel, het teken en voortbrengſel van zijnen welvaart.

Zwitſerland en eenige deelen van Duitschland leveren een ſpreekend voorbeeld op van dit gezegde. Men maakt daar, door middel van dat gebruik des voor den Landbouw verloren tijds, goederen tot laager prijs, dan in eenig gewest van Europa, en deeze goederen kunnen, zonder hunne hoedanigheid van goed koop te verliezen, zeer verre gaan, zelfs als zij door groote Staaten gevoerd worden, waar de natuur, aan haare kracht overgelaaten, die zelfde reederijen nog gunſtiger zou zijn.

De voornaamſte en noodzaakelijkſte vereiſching om de dingen, die of zeer ſamengeſteld zijn, of wegens hunne fijnheid en volmaaktheid gezocht worden, of welke de vereeniging van verſcheide ſoorten van handwerken, en eenen aanhoudenden en vlijtigen arbeid vorderen, tot den besten koop te maaken; die vereiſching, zeg ik, is eene groote bevolking, waar van een gedeelte volſtrekt van den landarbeid verwijderd,

en

en tot het eenig voorwerp der reederijen bepaald is.

In de natuurlijke orde moesten die ſoorten van reederijen ſlegts het voortbrengſel eener overmaat van bevolking zijn, welkers arbeid natuurlijk niet heeft kunnen gebruikt worden tot den landärbeid, noch tot de eenvoudige Fabrieken; maar zij zijn in 't algemeen het gevolg der ophooping van arme en elendige menſchen in de Steden.

Deeze reederijën worden, wat de werklieden betreft, in 't algemeen onderhouden door lieden, welke, geen eigendom hebbende, geen hoop op eenen zekeren en aanhoudenden arbeid op het land, of eindelijk die, door de hoop op eene groote winst, of door de beguichelingen der weelde, misleid, zich naar de Steden begeeven, en weldra genoodzaakt zijn hunne nijverheid te verkoopen tot eenen prijs, die altoos dies te laager is, naar maate zij zich in grooter getal aanbieden.

Naardien de laage prijs van den handärbeid ſlegts toe te ſchrijven is aan dien droevigen ſamenloop, aan den dringenden nood van menſchen zonder werk, zo is derhalven die laage prijs geenszins het teken van eenen grooten welvaart.

Hij is in tegendeel het gevolg en het teken eener ſlegte inrichting van de maatſchappij, die der nijverheid noodzaakt zich van eenen noodigen, vrijën en nuttigen arbeid aan eenen ingebeelden, gedwongenen, en verderſlijken arbeid te begeeven.

Daar uit volgt, dat hoe meer die handärbeid in een Land goed koop is, hoe meer de armoede daar groot en uitgeſtrekt is.

Daar uit volgt nog, dat de nieuwe en wel beſtierde Staaten ſoortgelijke Manufacturen, welke het voortbreng-

brengfel van eenen zo ongeregelden ftaat van zaaken zijn, niet behooren te zoeken. Zij behooren het niet te wenfchen, dan wanneer de fchatting der Volksmeenigte, en de overmaat van het beloop der nuttige werken, der nijverheid natuurlijk overhaalen, om zich naar die Manufacturen te wenden.

Deeze redeneering, tegen den laagen prijs van den handärbeid, belet ons niet toe te ftaan, dat hij in de middelen van den buitenlandfchen Koophandel een wezenlijk voordeel is, en dat, in den tegenwoordigen toeftand, de reedende en handeldrijvende Natiën gedwongen zijn hem te zoeken, fchoon hij het inwendig kwaad, dat denzelven voortbrengt, niet opweegt.

Deeze laatfte Reederijën kunnen niet dan zeer bezwaarlijk, en bij eene zeer groote vergunning hunne Producten voor den buitenlandfchen Handel leveren, wanneer zij eeniglijk gevestigd en onderfteund worden door gedwongene middelen, als de afkeuringen, de uitfluitende voorrechten, enz. middelen door welke men natuurlijke hinderpaalen waant tegen te gaan, of misbruiken, die men niet wil affchaffen, te verzagten. De Landen welke van die hinderpaalen, en die gedwongene middelen vrij zijn, hebben eindelijk de overhand, en krijgen de voorkeur.

Somtijds worden de hinderpaalen van die Reederijën overwonnen, welke voortkomen uit de duurte der levensmiddelen, de zwaare belastingen, de afgelegenheid der eerfte ftoffen, de ftilftand der handen, door kunftige werktuigen of handelwijzen, welke den arbeid van één man aan die van verfcheide gelijk maaken, en hem in ftaat ftellen, om de tegenftreeving der bevolkte Landen, waar die werktuigen en die handelwijzen onbekend zijn, te wederftaan.

Maar

Maar die goed koope middelen zijn flegts hij vergunning, en wijken vroeg of laat voor die gelukkige gelegenheden, waar in de luchtftreek, de grond, en voornaamlijk de Regeering famenloopen, om alle de werkzaamheid, waar voor de menfchen vatbaar zijn, te *begunftigen* (1).

Dus behoort, tot eene laatfte ontleding, het vermogen om tot den laagften prijs te leveren, zonder tegenfpraak tot de aldus begunftigde Landen, en zij kunnen, op alle Markten, den voorrang verkrijgen boven diegeenen, welken de natuur minder begunftigd heeft; hoedanig ook de nijverheid van deeze laatften zij, om dat die nijverheid altoos elders bij de natuurlijke voordeelen gevoegd kan worden.

De buitenlandfche Koophandel wordt, meer dan eenige andere, afgefchrikt door de kluisters, de rechten, de bezoekingen, de bedriegerijën, de Procesfen, die men moet ondergaan, het willekeurige, dat dezelve uitwijst, de aanzoeken en vertraagingen, die zij na zich fleepen.

De Mogendheid, die eenen zodanigen Koophandel wil begunftigen, moet daarom, *boven alles*, alle die hinderpaalen uit den weg ruimen. Zij heeft daar bij dies te meer belang, om dat uit den aanwas des buitenlandfchen Koophandels den aanwas der nationaale inkomfte voortvloeit.

Alles, met betrekking tot den prijs der goederen, tot

(1) *Begunftigen* betekent, in de Staatkundige huishouding, meesttijds de nijverheid niet aan Verördeningen te onderwerpen; hoe gunftig zekere Verördeningen ook mogen fchijnen, drukken zij dezelve nogthans altoos. Met een woord, de nijverheid *begunftigen*, is haar aan haar zelve over te laaten.

tot de gemaklijkheden met welke de directe buitenlandfche Koophandel gedreeven kan worden, gelijk ftaande, kan dezelve fpoediger en gemaklijker gevestigd worden tusfchen de Natiën, welke onderling overëenkomften hebben van ftaatkundige, godsdienftige grondftellingen (1), van zeden, gewoontens, en voornaamlijk de zulke, die de zelfde taal hebben. Deeze middelen van beflegtende verbindtenisfen kunnen door de Natiën, welke die niet hebben, geen wederftand geboden worden, als door de aanbieding van openbaare voordeelen, en waar van de uitkomst is, *minder kosten en meer winst*. De Kooplieden ftellen in 't algemeen *de winst* boven alles.

De Natiën, welke onderling die overëenkomften niet hebben, moeten, om dat gebrek te vergoeden, groote aanmoedigingen verleenen, en ten aanzien der gods-

(1) De godsdienftige betrekkingen hebben eertijds eenen zeer grooten invloed gehad op den burgerlijken mensch en op den Koophandel. De Roomsch-Catholijke fchuwde den Protestant, de Puritein mistrouwde den Quaker; iedere Gezindheid hieldt zich te vreden met eenen wederkeerigen haat. Hedendaagsch nu de verlichting meer verfpreid is, nu de Koophandel betrekkingen tusfchen alle Gezindheden vestigt, en de ondervinding getoond heeft, dat de eerlijkheid bijna altoos onäfhanglijk van den Godsdienst was, (*a*) vraagt men niet meer, om zich met eenen man te verbinden, of hij naar de kerk, of te biegt gaat; men vraagt, of hij zijne verbindtenisfen eere aandoet. Echter moet deeze overëenkomst nog onder de verbindtenisfen van den Koophandel gerekend worden.

(*a*) De ondervinding toont in onzen tijd genoegzaam dagelijks, dat 'er lieden zijn, die zich van den fchoonen naam van Godsdienst bedienen, om hunne euveldaaden een glimp van eerlijkheid bij te zetten, en in deezen zin zegt hier de Auteur, *dat de eerlijkheid bijna altoos onäfhanglijk van den Godsdienst was* (JACOBI II: vs. 26). Want de waare Godsdienst doet eigenlijk den mensch de *eerlijkheid* uit het echte grondbeginfel, en tot het rechte einde betrachten. V.

godsdienstige en staatkundige gevoelens, en de gewoontens der vreemdelingen, de grootste verdraagzaamheid hebben.

Om zich de voordeelen van den buitenlandschen Handel te verzekeren, moet men noch op de Tractaaten, noch op de Verördeningen, noch op de magt staat maaken. De magt heeft slegts eene oogenbliklijke werking; zij bederft en verbreekt zelfs alles wat zij wil staande houden. De Tractaaten, de Verördeningen zijn nutteloos, zo het belang der beide Natiën, dezelve niet naar elkander trekt; zij zijn onvermogend, als deeze aantrekking geen bestaan heeft. Tractaaten, Verördeningen, magt, alles wijkt *voor de kracht of de natuur der dingen.*

De kracht der dingen! Deeze is de Staatkundige wet, die in de Staatkunde, even als in de Natuurkunde, alles bestiert. Zij is eene algemeene kracht, waar van de werking openbaar is, die, ondanks de Oorlogen, de Tractaaten, de geheime onderhandelingen der Kabinetten, alle de voorvallen bepaalt, en de menschen en Natiën in haaren loop medesleept. Het is deeze kracht der dingen die het Roomsche Rijk t'ondergebragt heeft, toen het op eenen grondslag, ongelijkvormig met zijne masfa, rustte; die, in de veertiende eeuwe, de helft van Frankrijk, en in de agttiende de helft der Nieuwe-Waereld aan de Engelschen ontrukt heeft; die Holland van het juk der Spanjaarden, en Zweeden van dat der Deenen bevrijd heeft. Het is deeze kracht die de aanslagen der veröveraars, als Karel de Groote, de Gengis, de Nadir, verijdelde. Zij woelen, zij loopen, zij moorden om uitgebreide Rijken te stichten. Deeze Rijken sterven met hen; de kracht der dingen verdeelt en ver-

vernietigt dezelve. Deeze kracht werkt in den Koophandel even als in de omwentelingen. Zij is het die, door de ontdekking van de Kaap de Goede Hoop, den Indifchen Koophandel den Venetiaanen ontweldigde, en achtervolgens tot de Portugeefen, de Hollanders, de Engelfchen en de Franfchen deedt overgaan. Eindelijk zij alleen is het, die het groot geding des Koophandels van Amerika zal afdoen.

Deeze kracht der dingen, in den Koophandel, is flegts het gevolg der omftandigheden, waar in twee Natiën zich bevinden; omftandigheden, welke hen tot elkander brengen, en hen noodzaaken zich liever te famen, dan met eenige andere Natie, te verbinden. Deeze omftandigheden *zijn elkander tegenftrevig* in haar wederzijds belang: men moet derhalven, om eenen duurzaamen Koophandel tusfchen twee Volken te vestigen, hun beiden een overweegend belang geeven om denzelven te drijven.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den buitenlandfchen Koophandel, in zijne middelen van ruiling en in zijne balans befchouwd.

Men bedriegt zich, als men denkt, dat de Koophandel tusfchen twee Natiën, zonder goud of zilver, niet gevestigd kan worden, om haare rekeningen te fluiten. Het zal dies te nuttiger zijn, ten dien opzichte, in eenige bijzonderheden te treeden, om dat de fchaarsheid der Geldfpeciën in de Veréenigde Staaten, en de noodwendigheid om zich daar tot de eenvoudige ruilingen te bepaalen, de twee voornaam-

ſte tegenwerpingen zijn, welke men, uit onkunde, tegen dien Koophandel heeft ingebragt (1).

Men houdt niet op te zeggen, te herhaalen, dat de Geldſpeciën hun ontbreeken; dat de balans des koophandels tegen hun zijn, en altoos ſtrekken zal, om hun van hunne Geldſpeciën te berooven; dat men met hen ſlegts eenen Handel van ruiling, die noodwendig nutteloos en bepaald is, kan drijven, zo dra zij niets in geld kunnen ſluiten. Derhalven moet beweezen worden, dat dit groote woord van balans, van *Natie tot Natie*, nog niets anders is dan een woord zonder betekenis, en dat het in den algemeenſten zin, geen andere dan valſche begrippen kan voortbrengen. Men moet bewijzen, dat men zonder Geldſpeciën eenen groo-

(1) Men vergroot in Frankrijk zeer de ſchaarsheid der Geldſpeciën in de Vereënigde Staaten. Zij moeten ſchaars zijn in alle nieuwe Landen, waar niets der nijverheid drukt, waar zo veel dingen te verrigen zijn, en waar zich van alle kanten vruchtbaar te maaken Landerijën opdoen. Zouden nu, in dien ſtaat van oprichting, de Geldſpeciën overvloedig zijn, zo zouden 'er tevens Mijnen, een geduurig gebrek aan handen, en kwellingen voor de nijverheid moeten zijn; omſtandigheden die voor den buitenlandſchen Koophandel veel ongunſtiger zijn, dan de ſchaarsheid der Geldſpeciën in een werkzaam en vlijtig Land. Eene zaak ſchijnt ons te bewijzen, dat in het vrije Amerika de Geldſpeciën in de meest gewenschte evenredigheid met de bevolking gevonden worden, ten minſten als men Europa tot een paal van vergelijking neemt. Naamlijk de geldplaatſingen, die van waarde gehouden worden, als in de Bank, en waar van de Interesten regelmaatig betaald en gezocht worden. Nogthans moeten de vruchtbaarmaakingen een veel grooter voordeel opleveren. Waarom verſlinden zij dan niet de Geldſpeciën? Waarom blijft van dezelve nog iets over, om in de Banken te plaatſen? Is het niet om dat de Geldſpeciën daar zo ſchaars niet zijn, als men zich in Frankrijk verbeelt, waar men den nood der Amerikaanen, toen zij voor hunne Vrijheid ſtreeden, met hunnen tegenwoordigen toeſtand verwart.

grooten Handel kan drijven, en dat die van ruiling de voordeeligste is.

Wanneer eene Natie het geen zij van buiten 's Lands trekt met goud betaalt of vereffent, zegt men, dat de balans des Handels tegen haar is, en men waant haar daar door een onvoordeelig denkbeeld van haaren toestand te geeven. Dit is een vooröordeel, dat gemaklijk om ver gestooten kan worden, schoon het bij beroemde mannen in achting is.

Van waar krijgt die Natie, in de daad, het goud dat zij geeft, om dat Saldo te betaalen? Het is, of het voortbrengsel van haare Mijnen, en, in dit geval, betaalt zij met eene van haare producten; of wel zij is het verschuldigd aan een handenwerk, dat buiten haar Land geöefend wordt, en in dit geval betaalt zij insgelijks met een product, dat haar toebehoort. Zo lang nu eene Natie, direct of indirect, met haare producten buiten 's Lands betaalt, kan haar toestand niet nadeelig zijn. Dit ongunstig woord van balans, aldus aan een in goud betaald Saldo gehecht, verschaft dus geen juist en waar denkbeeld van den gunstigen of ongunstigen toestand eener Natie.

Er is slegts één geval waar in men zou kunnen zeggen, dat de balans tegen eene Natie is; naamlijk dat waar in zij, haar goud en haare producten uitgeput hebbende, jegens eene andere Natie nog schuldenaarster zou blijven. Maar deeze toestand zou niet lang aanhouden, zonder dat de Natie eenen grond liet vaaren, die noch voor haar onderhoud, noch voor haare noodige ruilingen toereikende was; en dit gebeurt geenszins: de invoer wordt weldra evenredig aan den uitvoer; het evenwicht wordt gevestigd, en die zo genaamde ongunstige balans heeft nooit geen zo langen duur,

duur, dat men dezelve ſlegts moge onderſtellen.

Daar benevens is het goud insgelijks eene koopmanſchap, en het kan eene Natie volgens de natuur van haare betrekkingen met eene andere, raadzaam zijn dezelve in goud te betaalen, zonder dat zij, om die reden, eene ongunſtige balans tegen haar hebbe.

Men drukt zich met geen meer juistheid noch waarheid uit, wanneer men zegt, dat eene Natie de balans des Handels in haar voordeel heeft, als zij op het beloop van haare uitgevoerde goederen een ſaldo in goud ontfangt. Deeze balans zou, als zij eenen zekeren tijd lang aanhieldt, het goud bij die Natie ophoopen, en haar op het einde zeer ongelukkig maaken. Dit is nu het geen men niet ziet, en dat nogthans zou hebben moeten gebeuren, als deeze ſtelling den minſten grond hadt.

De omloop der Geldſpeciën is aan te veel oorzaaken verbonden, om uit haaren overvloed het zeker teken eener gunſtige balans des Koophandels te kunnen afleiden. Duizend ſamenvoegingen, duizend voor die balans onverſchillige voorvallen, roepen het goud van buiten 's Lands, of zenden het derwaarts. In deeze algemeene, geduurige en veränderlijke beweeging des Koophandels zijn de Tafelen van in- of uitvoer, volgens welke men het ſaldo, als het teken van het voor- of nadeel der balans uitmaakende, bepaalt, al te onzeker, al te gebreklijk, om naar dezelve te kunnen bepaalen, en deeze balans, en de hoeveelheid der Geldſpeciën, en den rijkdom der Natie (1).

Men

(1) Zie hier een treffend voorbeeld van de gebreklijkheid deezer berekeningen, en van de begrooting der balans van den Koophandel en de Geldſpeciën; en het zal bewijzen, dat de Staatkundi-

Men vermeenigvuldige zo veel men wil de Tafelen, om den uit- en invoer der eerste stoffen, en der gewerkte artikelen te vergelijken; men wende daar toe de

dige rekenaars dikwijls buitenlandsche voorvallen, die hunne berekeningen om ver stooten, niet in acht neemen, of niet weeten.

De Heer *Necker* (*Chap. IX*, *Tom.* 3, *traité de l'administration des finances*,) heeft willen navorschen, welke de som der Geldspeciën was, die sedert het Jaar 1762 tot in den Jaare 1777 in Europa gebragt en bewaard is geworden. Hij begroot dezelve op 1850 millioenen, volgens de Registers van Cadix en Lisbon, zelfs daar onder begrijpende hetgeen ter sluik is ingevoerd, en hij brengt bijna op 300 millioenen hetgeen gedurende den zelfden tijd uitgevoerd is.

Als men de Geldspeciën, in Europa ingevoerd, tot die som bepaalt, ziet men niet, dat de Heer *Necker* in rekening brengt het goud en zilver, dat de verövering van Bengale door de Engelschen, en van hunne overige Etablissementen in de Oost-Indiën, noodwendig in Europa hebben moeten te rug doen vloeijen. Nu bedragen, volgens de berekening van het geheim Comité, door het Parlement van Engeland benoemd, om den staat der Engelsche Indiën te onderzoeken, de sommen, door de Engelschen, sedert het Jaar 1757 tot in den Jaare 1771, uit Bengale getrokken 751,500,000 Liv. (*a*). Wat zal het zijn als men bij deeze onmaatig groote som voegt die, welke getrokken zijn uit de bezitting van Carnate en Aoude, waar van de Nababs den eigendom slegts in schijn hebben; uit de inkomsten der Noordelijke Circars, uit den roof, sedert het Jaar 1771 tot heden, aan den Mogolschen Keizer in zijne schatting van 26 millioenen gepleegd; uit den altoosduurenden aanwas der territorien en inkomsten; uit den verkoop der Rohillas aan den Nabab van Aoude, in het Jaar 1773 gedaan, een verkoop die aan de Engelschen meer dan 50,000 millioenen heeft opgebragt (*b*)? Eindelijk, wat zal het zijn als men daar nog bijvoegt de verbazende sommen, uit Indiën gevoerd

(*a*) De bijzonderheden van deeze berekeningen worden gevonden in *le tableau de l'Inde*, Tom. I, pag. 240. In hetzelve is eene groote feil ingeslopen; men heeft het geheel beloop in Ponden Sterling, in plaats van Livres tournois gesteld.

(*b*) Zie *le Voyage de M. Makintosh aux Indes orientales*, p. 240.

de grootſte zorgvuldigheid, de angstvalligſte trouwe aan, men zal de uitkomſten daar door niet zekerer, niet beſlegtender maaken; want hoe zal men, zo lang in

voerd door bijzondere perſoonen, welke zich aldaar verrijkt hebben? Het vermogen van den Lord *Clive* was niet te waardeeren. Dat van den Heer *Hastings*, waar van men thans het Proces opmaakt, wordt op 30 of 40 millioenen begroot. Een ander Gouverneur heeft, volgens vrij wel gegronde berichten, onlangs meer dan twee millioenen betaald, om zijne beſchuldigers tot zwijgen te brengen. Zeker is het, dat een gedeelte van die onmeetelijke rijkdommen beſteed is ter betaaling der onkosten, door de Engelſchen gedaan, om hunne veröveriug in Oost-Indiën te behouden; dat een ander nog aanzienlijker gedeelte, onder de gedaante van koopmanſchappen, weder naar Europa gezonden is; maar men kan niet betwisten, dat het overige niet, in goud of in zilver, in ons vastland gekomen is. Wat is daar van het beloop? 't Is onmogelijk het te bepaalen. Maar hoe het ook zij, het maakt de berekening van den Heer *Necker* twijfelächtig. — Men oordeele, uit een eenig ſtuk, over den onüitputtelijken rijkdom der Oost-Indiën, en dienvolgens over de grootheid der bron, waar in de Europeäanen geput hebben, en, door een ander gevolg, over de Geldſpeciën, die in Europa hebben moeten te rug vloeijen. *Nadir-Schah*, die in 't Jaar 1740 Dellij veröverde, voerde uit Indostan omtrent 40 millioenen Ponden Sterling, dat is bijna duizend millioenen van onze Livres (*a*). Dit geld heeft zich in Perſiën verſpreid; en naardien deeze ongelukkige Staat, door het despotismus en geduurige oorlogen bedorven (*b*), bijna niets voortbrengt, niets bewerkt, naardien hij, dienvolgens, zijne behoeftens van buiten 's Lands, en voornaamlijk uit Europa, bekomt, zo volgt daar uit, dat de twee-derde der ſommen, door den roover *Nadir* in de Indiën geſtolen, naar Europa hebben moeten overgaan. Deeze voorvallen, waar op de ſtaatkundige rekenaars geen acht ſlaan, hebben zekerlijk den grootſten invloed gehad op de rijzing en daaling benevens den omloop der Geldſpeciën over de gantſche Aarde. Hetgeen doet gelooven, dat uit de Indiën geen metaalen ko-

(*a*) Zie *ibid.* Tom. I, pag. 341.
(*b*) Zie *le Voyage de M. Capper*, achter *le Voyage de M. Makintosh*, Tom. II, pag. 454.

in de Staaten verbiedende wetten zijn, welke den Sluikhandel vestigen en onderhouden, ooit kunnen wee-

komen, is het gevoelen waar in men is, dat derzelver uitvoer nadeelig is. Maar hebben de roovers die, federt dertig jaaren, die Landftreek plunderen, dat nadeel berekent? De roovers zoeken hunne geroofde goederen in veiligheid te brengen, en fpeculeeren geenszins als Kooplieden; de al te omflagtige Koopgoederen zouden te dikwerf hun geheim verraaden.

Wat aangaat de gezette hoeveelheid der Geldfpeciën, welke uit Europa gaan, om naar de Indiën gevoerd te worden, hierömtrent hebben in de berekeningen van den Heer *Necker* de zelfde uitlaatingen plaats. Hij fpreekt niet van de gebeurenisfen, welke de Engelfchen genoodzaakt hebben aanzienlijke fommen naar Oost-Indiën te laaten voeren; bij voorbeeld, de twee Oorlogen tegen de Maratten hebben verbaazende fommen gekost; die tegen *Hyder-Aly*, in 't Jaar 1769, is niet minder kostbaar geweest. Een eenige brand, te Calcutta ontftaan, heeft bijna 24 millioenen gekost, die men heeft moeten vergoeden. Nogthans evenaaren die fommen op verre na diegeenen niet, welke uit de Indiën uitgevoerd worden. De Majoor *Scott*, die ijverige voorftander van den Heer *Hastings*, en die lang in Oost-Indiën geweest is, zeide den 15 Maart 1787 in het Parlement van Engeland dat de Oost-Indifche Compagnie, federt het Jaar 1773, uit het gebied des Nababs van Aoude alleen 8½ millioenen Ponden Sterling in Speciën getrokken hadt, welke naar Engeland waren overgevoerd, dat 32 gemeene burgers federt dien tijd in Engeland te rug gekomen waren, ieder met eene fom gelds (door malkander gerekend) van 25,000 Ponden Sterling; hetgeen voor alle de Geldfpeciën, die federt het Jaar 1773 uitgevoerd zijn, 9,600,000 Ponden Sterling uitmaakt.

De Heer *Volney*, en alle Reizigers, ftemmen overëen, dat de Handel van Egypte en Arabiën met Sequinen van Venetiën en Duitfche Daalders gefchiedt, waar mede de Oost-Indifche en Chineefche Goederen te Mecca betaald worden. Ei! waar blijven die Sequinen en die Daalders? Zij komen waarfchijnlijk weder in Europa.

De wel onderrichte Schrijver, die de gefchiedenis der partij *Rockingham* heeft famengefteld, begroot het geld, dat uit Bengale in Engeland gekomen is, op 10 millioenen Ponden Sterling.

weeten en beftemmen (1), wat inkomt en uitgaat? En zo 'er een Land is, waar die Wetten niet aanwezig zijn (2), houdt men daar dan naauwkeurige Lijsten van in- en uitvoer? Wanneer men dezelve daar mogt houden, is het dan niet eene kwelling, waar aan het belang, dat de Kooplieden in het geheim ftellen, hen dikwijls noodzaakt zich te onttrekken?

Ziet men daar benevens, dat men in die algemeene balansfen, met een faldo eindigende, dat men in goud onderftelt betaald te zijn, rekening houdt van de verrichtingen der Bankiers, der Regeeringen, der Reizigers, welke gaan en komen (3)? Eene weetenfchap,

(1) Dit is eene krachtige tegenwerping, welke de wederftreevers van den Lord *Sheffield* tegen zijn boekdeel van Tafelen ingebragt hebben, en hij heeft op eene zeer flaauwe wijze daaröp geäntwoord. Niets is nog bedriegelijker, dan de Tafelen van in- en uitvoer, en van de balans des Koophandels, door den Ridder *Whitworth* in 't licht gegeeven; en ziet hoe gemaklijk de Heer *Mirabeau* de 90 millioenen tournois, tot welke de Ridder *Whitworth* de jaarlijkfche balans des Engelfchen Koophandels brengt, tot 20 millioenen Livres tournois vermindert. En ftelt dan vervolgens eenig vertrouwen op de berekeningen van den tol. Zie pag 371 en volg. van de *Confidérations fur l'ordre de Cincinnatus.* — Druk van London.

(2) Onder de nieuwe Republieken van Amerika zijn veele Staaten, die wel Lijsten houden voor de inkomende Schepen, om dat de invoer rechten betaalt; maar voor den uitvoer worden geen Lijsten gehouden.

(3) Het is zeer waarfchijnlijk, dat 'er eene meenigte bijzondere oorzaaken zijn, die op eene onmerkbaare wijze de Natiën, welke de balans des Koophandels fteeds in haar voordeel hebben, van haare Geldfpeciën ontheffen. Zo het niet aldus was, zou daar uit voortvloeijen, dat men onder die Natiën of genoodzaakt zou zijn het goud in de aarde te begraven, of dat het daar in veráchting zou vallen. Nu gebeuren geen van die twee gevallen. Derhal-

fchap, die op diergelijke uitkomften fteunt, is, wij zeggen het nog eens, eene bedrieglijke weetenfchap! Maar is deeze begrooting in getallen wel noodzaakelijk? Wanneer de welftand en de gemakken des levens zich verfpreiden, is het dan niet klaarblijklijk, dat de inkomften der Natie vermeerderen, en dat, zo de balans des buitenlandfchen Koophandels niet in haar voordeel is, het *deficit* verre beneden den rijkdom is, welke de nijverheid en de binnenlandfche arbeid jaarlijks uit haaren eigenen grond trekken?

Wil

halven vloeit het goud van die Natiën noodwendig naar buiten te rug.

De Heer *Cafaux* heeft dit ftuk ten opzichte van Engeland, in
zijne *Confidérations fur le méchanisme des fociétés*, beweezen. Hij
toont daar in aan, dat, zo de berekeningen van den Ridder *Whit-*
worth, waar van wij boven gefproken hebben, gegrond waren, Enge-
land tegenwoordig omtrent vierduizend millioenen in goud of zilver,
alleen voor de balans des Koophandels, federt het Jaar 1700 tot
in den Jaare 1775, zou moeten bezitten. — Nogthans is het ze-
ker, dat hij op verre na die verbaazende masfa van Geldfpeciën
niet bezit. Zelfs heeft hij niet de noodige Geldfpeciën voor zijne
bevolking en zijnen Koophandel. Hij vervult dat gebrek door den
wijduitgeftrekten omloop van zijn Crediet-papier.

De overëenkomst van fommige der denkbeelden over de balans
des Koophandels, in dat Werk begreepen, met die van den Heer
Cafaux, verpligt ons hier te verklaaren, dat zijn Werk, in 't Jaar
1785 te London gedrukt, en in Frankrijk in 't Jaar 1786 in een
klein getal verfpreid, ons eerst ter hand is gekomen in den tijd,
toen het onze voltooid en half gedrukt was. Eene bijzondere om-
ftandigheid verfchaft ons de gelegenheid hem te noemen, en wij
omhelzen dezelve met genoegen, om recht te doen aan den arbeid
van dien Staatkundigen Schrijver, waar aan niets anders dan meer-
der klaarheid en leerbeleid zou ontbreeken, om eens bekend en
geächt te worden, zo als hij zulks verdient. Wij zijn echter wel
verre van eenige zijner gevoelens, die ons dwaalend fchijnen,
te omhelzen, als die over de Geldleeningen, de Wederbetaalin-
gen, enz.

Wil men derhalven over haare magt oordeelen, wil men weeten of de vermeerdering van haare rijkdommen insgelijks haare kracht, haaren toeſtand, haare voordeelige betrekkingen met andere Natiën vergroot; alsdan moet men met de Tafelen van haare bevolking te raade gaan. Zo dezelve gevoelig aangroeit; zo het gemak en de genietingen des levens zich over een getal perſoonen, dat ſteeds grooter wordt, uitſtrekken; zo de oorzaaken der behoeftigheid ſtrekken om onder het volk te verminderen, of zich bepaalen tot de onmagt des arbeids, door de ziektens te wege gebragt, dan is het klaarblijklijk, dat de inkomſten van die Natie haare uitgaven te boven gaan, en dat haare balans des Koophandels in haar voordeel is; want zo de waarde van haaren uitvoer beneden die van haaren invoer was, zou daar uit welhaast eene merkelijke ſchuld, en de verärming, tegen haar ontſtaan. Nu ſlaat elke verärming onmiddelijk tot de Volksmeenigte over. Derhalven moet een bewindsman van een rechtmaatig, diepdenkend en gemeenmaakend verſtand zich eeniglijk aan beredeneerde en zekere Tafelen der Volksmeenigte verbinden. Door haare vergelijking alleen kan men over de voordeelen en den aanwas des buitenlandſchen Koophandels en des nationaalen rijkdoms oordeelen (1).

Hij

(1) Op het ſcherpst genomen is de Volksmeenigte de maat van den aanwas des buitenlandſchen Koophandels niet; maar deeze laatſte kan zich niet vergrooten, noch vermeerderen, als door de vermeerdering der nijverheid, en dienvolgens van den binnenlandſchen Koophandel. Zo nu de Tafelen der Volksmeenigte achtervolgende toeneemingen aanwijzen, zullen zij den aanwas des Koophandels in 't algemeen getuigen, en de binnenlandſche Koophandel kan niet voorſpoedig zijn, zonder dat de buitenlandſche Koophandel zich vestige.

Hij zal zich wel wachten, om de ophooping van het goud en zilver dien opgepronkten naam toe te eigenen; zelfs zal hij zich wel wachten, om daar van het eenig teken des rijkdoms te maaken, en de uitgeftrektheid van dien rijkdom te willen begrooten door de hoeveelheid van die metaalen. Alle die denkbeelden zijn vrekkig, gevaarlijk en valsch. Vrekkig, om dat zij de verbeelding en de middelen van ruiling der Producten tot dat teken bepaalen, en dienvolgens de uitbreiding des Koophandels onderdrukken; gevaarlijk, om dat zij den mensch gewennen, het goud als eenen wezenlijken rijkdom te befchouwen, en hem een vreemdeling in zijn Vaderland maaken; valsch, om dat die vertooning van cijfferletteren nooit iets anders dan eene hoeveelheid Geldfpeciën, die onöphoudelijk weggevoerd wordt, te kennen geeft; eene hoeveelheid die, tot eenen zekeren trap gebragt zijnde, niets meer betekent.

Deeze waarheden vorderen, wegens haare nieuwheid, eenige nadere verklaaringen. Wij moeten derhalven dezelve hier bijvoegen. De zekerfte waarde, welke het goud en zilver zouden hebben, om als eenen wezenlijken rijkdom befchouwd te worden, is dat men het de fchendingen des eigendoms, de aanflagen der dwinglandij, of der onkunde van de Regeeringen, gemaklijk zou kunnen onttrekken. Naardien het goud een algemeen teken is, kan hij die het bezit naar alle plaatfen verhuizen, en het overäl met zich voeren. — De goudftoffe is daarom alles bij de Natiën, welke ongelukkig genoeg zijn, om in de algemeene zetregelen, die het algemeen crediet vestigen en verfterken, willekeurige uitzonderingen te kennen. Maar hoe duur betaalen zij hunne onkun-

kunde in de voordeelen van dat crediet! Hoe duur betaalen de Regeeringen zelven haare doolingen of haare aanflagen! In haare maatregelen is alles gedwongen: te vergeefs toont de natuur mild te zijn; onöphoudelijk bezig zijnde, om fteeds weder opkomende ongevallen te herftellen, laat men haar den tijd niet, om iets voor het geluk te doen. Wanneer men gezegd heeft, dat het Geld geen Vaderland hadt, heeft men zeer nadruklijk tot de Regeeringen gezegd, dat men alles moest doen, om eenen overvloed van Geldfpeciën te ontbeeren. Men zal zich daar van niet onthouden, dan wanneer men de onwaardeerbaare voordeelen van den eerbied voor het algemeen crediet zal kennen. Eene Natie is dies te rijker, meer verlicht, beter geregeerd, naar maate de bijzondere perfoonen de Geldfpeciën minder bezitten, en minder daar van houden. Zich daar aan verflaven, dezelve te bewaaren is een zeker teken of van eene fchrikbaarende crifis, of van een gebrek van inzichten, of van getrouwheid in het bewind; waar uit eene waarheid voortvloeit, die wij reeds verklaard hebben; naamlijk dat de Schrijver, die het goud als het teken des rijkdoms verheft, en het zijnen medeburgeren aanprijst, zich bedriegt, zo hij anders geen verkeerd denkbeeld van hunnen toeftand heeft. In dit laatfte geval ware het beter, in plaats van die verderflijke Leere te prediken, der Regeering aan te moedigen, om het nationaal crediet onwrikbaar te maaken.

Dit is eene aanmerking, die nog niet is gemaakt. — Duizend millioenen, twee duizend millioenen gouds verwekken in ons geene andere als onzekere denkbeelden. De verbeelding kan haar niet ftiptelijk

 een

een gebruik bepaalen, dat tot een maat van haar vermogen en werking diene. Men ziet wat men met twintig of honderd millioenen menfchen zou doen. Men ziet niet wat duizenden millioenen Kroonen (*Ecus*) zouden doen, en nogthans ftapelt men dezelve op het papier, om een denkbeeld van magt te geeven.

Thans zullen wij doen zien, dat zo men ongelijk heeft om het goud en zilver als uitfluitende tekenen van den waaren rijkdom aan te zien, het niet minder ongerijmd is, zich aan de onftaatkundige berekeningen over de Geldfpeciën, als aan eenen zekeren grondflag, te verbinden. Het is met navorfchingen over de hoeveelheid der Geldfpeciën even zo gelegen, als met die over de balans des Koophandels. Men zou, om beiden met eenige zekerheid te vestigen, kundigheden, bijzondere ftukken moeten verzamelen, waar van de beginfelen ons ontglippen, of onöphoudelijk veränderen; en om zulks te bewijzen, zullen wij hier in eenige bijzonderheden treeden.

In 't algemeen verdeelt zich de masfa van het goud en zilver in drie voornaame deelen. Het eerfte, onder de gedaante der Geldfpeciën, dient tot de dagelijkfche en onverzuimelijke ruilingen. Ieder bijzonder perfoon moet, zo dra hij met zijn onderhoud en dat van zijn huisgezin belast is, ten minften eenige ftukken gelds hebben, om elken dag te leeven, en de belastingen te betaalen. Bij deeze Geldfpeciën moeten nog gevoegd worden die, welke men voor de onverwachte gevallen weglegt. Dit gebruik wordt in ieder Land meer of min in acht genomen, naar dat men 'er, ten aanzien der ongelukkige gebeurenisfen, meer of min in zorgeloosheid of in vreeze is. Men

ziet

ziet dat het onmogelijk is dit eerste deel te begrooten. Hetgeen men duidelijk bemerkt, is dat het in reden van de Volksmeenigte moet zijn, en met dezelve moet aangroeijen, als mede dat de ontvolking zich spoedig moet openbaaren, zo veele bijzondere perfoonen geheel beroofd blijven van een aandeel in Geld, dat genoegzaam is, om zich te verschaffen hetgeen zij niet kunnen ontbeeren; eene Geldmunt die zij zelven niet maaken noch ontfangen, zo zij daar benevens geen gemaklijk middel hebben, om te vervullen hetgeen hun in Geld ontbreekt. Men bemerkt desgelijks dat dit deel der Geldfpeciën in 't Land moet blijven, wegens zijne verdeeling, zijne geduurige aanwending in kleine fommen tot de dagelijksche behoeftens, en den volstrekten stilstand van 't geen in bewaaring gelegd is.

Het tweede deel van het goud en zilver is, onder de zelfde gedaante, tot de groote werkingen des Koophandels bestemd. Het is desgelijks onmogelijk de hoeveelheid daar van te bepaalen, uit hoofde van het oneindig getal famenvoegingen, die het onöphoudelijk veränderen, en die metaalen geduurig van het eene naar het andere Land doen reizen. De dagelijksche onkosten en de tollen vereischen daar van een gedeelte; maar dit voorwerp keert in het eerste deel te rug.

Het derde deel bevat het ongemunt goud en zilver, onder welke gedaante het ook zij. Het is, even als het tweede, aan eene meenigte geduurige veränderingen onderhevig, welke geen voldoend middel overlaaten, om de hoeveelheid daar van te bepaalen.

De hoeveelheid der Geldfpeciën te willen ontdekken, door de Saldo's der onzekere balansfen van den

Koophandel, en door de optelling der Speciën, na eene herfmelting in de munthuizen geflagen, is geen zekerer weg, vermits men op gelijke wijze in acht moet neemen de geduurige werking des Koophandels op die metaalen, onder welke gedaante zij ook zijn; alle de famenvoegingen die hij voortbrengt, en die onöphoudelijk uit elkander voortkomen. Als men de Geldfpeciën aldus wil waardeeren, vergeet men dat zij een algemeene werker zijn, die, daar door zelfs, noodzaakelijk geduurig van plaats moet veränderen, federt dat de Koophandel alle menfchen in betrekking gefteld heeft, door de behoeftens welke zij zich van hunne wederzijdfche Producten gemaakt hebben. Men vergeet dat verfcheide omftandigheden het gemunt Goud in den ftaat van ftaaven doen te rug komen, en *vice verfâ*, dat dienvolgens het zelfde ftuk, in den tijd van een zeker getal jaaren, verfcheide maalen onder de Muntfchroef kan komen (1).

Men verheft zich tot nuttiger en zekerer handelingen in het beftier der Financiën, wanneer men dien toeftel van valfche rijkdommen van zich weert, en het

(1) Dit is eene aanmerking, die de Heer *Necker* niet fchijnt gemaakt te hebben, wanneer hij de hoeveelheid der Geldfpeciën, welke in Frankrijk gevonden worden, op eene zo aanzienlijke fom begroot heeft. Wanneer het Werk van de herfmelting der oude *Louis* verricht zal zijn, zal men zien wat men van zijne berekeningen moet denken. Maar men is nog verre van de 957 millioenen, welke hij die hoeveelheid van gemunt goud waardig fchat. Het is meer dan waarfchijnlijk, dat men zelfs niet eens tot de twee-derde zal komen. In 't oogenblik waar in deeze noot gefchreeven wordt, naamelijk veertien maanden na het Arrest, dat de herfmelting van 't gemunt goud beveelt, gaat die hoeveelheid niet boven 550 millioenen, en alles geeft te kennen, dat dezelve nabij haar einde is.

het goud en zilver flegts onder het gezichtpunt van hunne hoofdëigenfchap befchouwt. Zij dienen tot onze behoeftens flegts als middelen van ruiling; zij zijn briefjes aan Tooner, die, overäl het zelfde gebruik hebbende, ook overäl verhandeld kunnen worden. Zij zijn, zelfs daar door, zwervende; zij gaan, komen, hoopen zich op, verfpreiden zich, even als de baaren van eene Zee, die onöphoudelijk bewogen wordt door achtervolgende winden, die in alle richtingen waaijen. Te onderneemen hun in een Land vast te zetten, is hunne natuur te willen veränderen; is hen van de eigenfchap berooven, die hun de meeste waarde bijzet; en nogthans is deeze onderneeming het gevolg van den toeftand, waar in men de metaalen als den waaren rijkdom befchouwt. Men vreest hem te zien verdwijnen, men ftremt daar mede den omloop, en het verftand verliest uit het oog het gebruik der eenvoudiger, beftendiger middelen, en die men overäl kan uitvinden, om den waaren rijkdom te vermeerderen, zonder welken die metaalen van geen gebruik, en gevolglijk van geen waarde zouden zijn.

Terwijl men in tegendeel, het gemeen gevoelen verfmaadende, in het goud en zilver niets anders dan middelen van ruilingen, dan eigenlijke werkers, om dezelve gemaklijk te maaken, ziet, vertegenwoordigt zich aan het verftand, ontflagen van de vreeze van daar aan, *als rijkdom*, gebrek te hebben, het denkbeeld van zich daar van, *als werker*, te onthouden, ten minften rondöm zich (1). En welk een ruim veld opent

(1) Het is zeer te verwonderen, dat geen der Reizigers, welke de Vereenigde Staaten doorgetrokken zijn, in eenige bijzonderheden getreeden is over hunne wijze om veele noodwendig-

opent zich alsdan voor de nijverheid? Alsdan bewaart men het goud en zilver tot het beste gebruik, dat de Natiën, die dezelve van buiten ontfangen, daar van kunnen maaken; men zendt dezelve naar buiten, om bouwstoffen voor de nijverheid, nieuwe voordeelen, en voornaamlijk menschen te zoeken; want van alle rijkdommen is deeze niet alleen de zekerste, maar ook de overvloedigste.

Zo dra men het goud tot zijne juiste waarde gebragt heeft, zo dra men het wezenlijk gebruik daar van kent, bespeurt men de gantsche waarde van het vertrouwen en het voordeelig gebruik, dat men daarvan kan maaken. Alsdan ziet men, dat de Papiermunt (1) de zelfde eigenschap als het goud kan hebben,

digheden en gemakken des levens te ruilen. In plaats van Geld, dat zonder ophouden uit de zelfde handen gaat, en daar in wederkomt, verschaft men zich daar wederzijds zijne behoeftens op het Land, door directe ruilingen. De Kleermaaker, de Schoenmaaker koomen de werken van hun beroep bij den Landbouwer, die dezelve noodig heeft, doen, en welke meestijds de stoffe daar toe levert, en het werk met levensmiddelen betaalt. Deeze soorten van ruilingen strekken zich tot veele voorwerpen uit; men schrijft wederzijds op hetgeen men geeft en ontfangt, en op het einde des jaars sluit men, met eene zeer kleine hoeveelheid van Geldspeciën, eene groote verscheidenheid van ruilingen, die in Europa niet als met veel geld gedaan zouden worden.

Waar uit ziet men, dat men, den Landlieden schrijven en rekenen leerende, hun een gemaklijk middel aan de hand geeft, om zich van veel geld te onthouden; dat dienvolgens de Souverein, die Schoolen aanlegt, om die weetenschappen van de eerste noodzaakelijkheid en van een dagelijks gebruik te onderwijzen, een groot middel van omloop (*Circulatie*) vestigt, zonder Geldspeciën, en dat die uitgaaf, welke zo veele Regeeringen schijnt af te schrikken en tegen te houden, in den grond eene der voordeeligste speculatiën is, welke men uit de Schatkist van een Land kan doen.

(1) Wij zeggen Papiermunt, zonder aan dit woord het denkbeeld

ben, en dat men, om haar dezelve met eenen goeden uitflag bij te zetten, zich flegts behoeft te verbinden aan eenen onverbreekelijken eerbied voor de grondftellingen, welke het vertrouwen bevestigen. Want op welken grondflag rusten de waarde en algemeenheid van het gebruik der munten, ten zij alleen op de zekerheid, dat zij, uit hoofde van haare overëengekomene waarde, overäl voor de dingen, welke men noodig heeft, in betaaling ontfangen zullen worden? En waarom zou men weigeren een Papier in betaaling te ontfangen, dat de zelfde overëengekomene waarde, de zelfde zekerheid, de zelfde vastigheid hadt? Ik zeg nog daar benevens, dat men aan het Papier eenen duurzaameren grondflag kan geeven, dan die van het goud en zilver; niets ftrekt ons tot een waarborg, dat de waarde van die metaalen niet eensklaps verminderd worde door de ontdekking van eenige nieuwe en overvloedige Mijnen; wij kunnen niet berekenen, welke hoeveelheid derzelve in de aarde verborgen ligt, fchoon dezelve onöphoudelijk doorzocht wordt (1).

Men moet dus in de Landen, waar de metaalen van groote waarde ontbreeken, doch waar de aarde met eenen goeden uitflag bebouwd kan worden, zich haas-

beeld van een gedwongen papier te hechten; want de verpligting om het te ontfangen verändert zijne waarde, ten zij het papier, uit zijne natuur, eene wezenlijke en onverbreekbaare waarde hebbe, even als die der *Munt - Asfignaten*.

(1) Waarom zou men in andere Landen de ontdekking niet doen, welke het bloot toeval in de laatfte eeuwe aan twee Herders in Noorwegen verfchafte, uit de rijke Mijnen van Konsberg, waar in men zelfs zeer groote masfen van zilver vindt? De Koning van Denemarken heeft daar van eene in zijn Kabinet, welke 560 ponden weegt.

haasten om de Banken en Disconteerkasſen te vermeerderen, waar van de werkingen voornaamlijk gaan over rechten van grondëigendommen, over in bewaaring gelegde Producten; met één woord, over de zelfde voorwerpen, welke het goud en zilver ſlegts verbeelden.

Het is niet waar, dat 'er veel goud of zilver noodig is, om de Banken te ſtichten, of Briefjes te maaken, welke in omloop gebragt kunnen worden. Het bewijs van het tegendeel blijkt uit de ſtukken, welke ons geduurig in 't oog vallen: die meenigte van Wisſelbrieven, welke in omloop, en elkander in alle opzichten in den weg zijn, hebben, op verre na, niet alle eene verzameling van goud of zilver tot eene oorzaak en waarborg. Ook worden zij op verre na niet allen op hunnen vervaltijd met die metaalen betaald; de Koophandel levert zodanige papieren in overvloed, welke, op den zelfden dag vervallende, de eenen met de anderen voldaan worden, zonder tusſchenkomst van Geldſpeciën, voornaamlijk in de Steden, waar openbaare Banken of Kasſen gevestigd zijn, om die ſoorten van betaalingen gemaklijk te maaken. Dit is hetgeen men veröffeningen of verrekeningen noemt; en de Disconteerkasſen hebben voornaamlijk tot oogmerk dezelve gemaklijker te maaken, door tot de betaaling van het vervallene te doen dienen, hetgeen het nog niet is. Eindelijk zijn die Disconteerkasſen en die Banken zelven oorzaaken en doorſlaande bewijzen van de gemaklijkheid, om, door het vertrouwen, het gebrek aan goud en zilver te herſtellen. In 't eerst gevestigd op in bewaaring hebbende Geldſpeciën, gemaaken zij zo ver, dat zij hunne Briefjes voor veel hoogere ſommen, dan die van haare in bewaaring heb-

ben-

bende Geldſpeciën, doen circuleeren: en welke is de waarborg der betaaling van die Briefjes, welke de in bewaaring hebbende Geldſpeciën te boven gaan, ten zij alleen andere Briefjes of niet vervallene Wisſelbrieven, welke die Kasſen in ruiling van haare eigene Briefjes, op zicht te betaalen, ontfangen, en waar aan het vertrouwen des Publieks de zelfde eigenſchap toeſchrijft, als aan het gemunt goud of zilver?

In de Landen waar die metaalen reeds in omloop, doch ſlegts een vreemd Product zijn, moet men zich derhalven met de zo gemaklijke en zo zekere middelen bezig houden, om aldaar de ruilingen ſteeds minder afhanglijk van den overvloed of de ſchaarsheid der Geldſpeciën te maaken. — Men moet de Papiermunt aldaar naturaliſeeren, om dat haare onfeilbaare werking is de Geldſpeciën te verdubbelen, drievoudig te maaken, en zelfs haare plaats geheel in te neemen in de Landen, waar, even als in Engeland, het vertrouwen niet benadeeld is.

Deeze aanmerkingen zouden nog verder uitgebreid kunnen worden, als hier eene verhandeling over de nuttigheid der Banken en Disconteerkasſen bedoeld werdt. Maar dit is hier ons onderwerp niet. Wij hebben om geen andere reden den buitenlandſchen Koophandel in zijne middelen van ruiling, als de metaalen en de Papiermunt, en in zijne balans beſchouwd, als om van die grondſtellingen op de betrekkingen en den Koophandel van Frankrijk en de Vereënigde Staaten eene toepasſing te maaken, als om vooräl de Franſchen, welke dien Handel verächten, om dat zij daar in geene Geldſpeciën zien, te verlichten; als om de *vrije Amerikaanen* gerust te ſtellen, die al te zeer de gewaande ongemakken van haa-

haare fchaarsheid fchijnen te vreezen, en, even zo min als de Franfchen, niet genoeg merken, hoe zeer een eenvoudige Koophandel van ruiling, waar in de Koopmanfchap betaald werdt met Koopmanfchap en Levensmiddelen van de eerfte noodzaakelijkheid, of eerfte ftoffen; hoe zeer, zeggen wij, die Koophandel voordeeliger is dan dien, waar in men zich aan de Geldfpeciën verbindt, en bij gevolg hoe weinig prijs men in haaren overvloed moet ftellen, en hoe weinig men zich over haare fchaarsheid behoeft te bekommeren.

De voordeelen van den Koophandel worden altoos gewaardeerd naar den tijd, welke men noodig heeft gehad, om dezelve te bekomen. Voordeelen, die in zich zelven weinig aanzienlijk zijn, doch dikwijls herhaald worden, gaan dikwijls, op het einde des jaars, diegeenen te boven, welke dien tijd vorderen, en die men nogthans als aanzienlijk befchouwt. Nu is de tusfchenkomst der Geldfpeciën in den Koophandel eene vertraaging, een verloren tijd, zo voor het product, als ten aanzien van het voordeel. Als ik mijn Laken tegens Wol verruile, ben ik veel eerder gereed om nieuw Laken te maaken, dan wanneer ik, goud of zilver ontfangen hebbende, het naar de markt moet brengen, om Wol te krijgen. Hij die Wol voor Laken kan geeven, is te gelijk meer genegen om met mij te handelen, onze koop is veel eerder gefloten, dan wanneer hij mij geld moest geeven, en hij daar mede zo lang wachte, dat hij het tegens Wol bekomen hadt.

Met één woord, de Geldfpeciën zijn in den Koophandel hetgeen de Dienaars in een huis zijn; 'er is altoos meer te winnen dan te verliezen, wanneer men

men zich van eenen Dienaar kan onthouden, en zelf doen hetgeen hij niet beter zou maaken. Dus is de Koophandel, waar in men de Goederen, zonder het behulp der Geldſpeciën, verruilt, de voordeeligſte; dus kan het gebrek aan Geldſpeciën geene gewigtige hinderpaal zijn tusſchen twee Natiën, welken ieder producten hebben, die hen wederzijds te pas komen, en meer dan zij tot hunne verteering noodig hebben. Wij meenen derhalven beweezen te hebben:

1°. Dat de balans des Koophandels ſlegts een woord zonder betekenis is; dat het Saldo, in goud betaald, geenszins het bewijs is van eenen nadeeligen Handel voor hem, die dat Saldo betaalt, noch van eenen voordeeligen Handel voor hem, die het ontfangt (1).

2°. Dat

(1) Zie hier wat een geächt en in dat deel zeer ervaren Schrijver, een Schrijver, dien wij in 't vervolg gelegenheid zullen hebben te noemen, over die balans des Koophandels denkt.

„ Die balansſen des Koophandels, welke men in verſchillende „ Staaten maakt, zijn zeer erbarmelijk; wanneer ik uit die be„ lachlijke Tollijsten, welke men in de Comptoiren met zo veel „ arbeid en netheid opmaakt, beſluiten zie trekken, *mi fanno dal riſo crepare.*

„ Om ſlegts Frankrijk en Engeland, de beide meest fabriceerende, meest handeldrijvende Mogendheden der waereld, in „ aanmerking te neemen, hoe veele uitlaatingen, verwaarloozin„ gen, dubbelde gebruiken, dwaalingen, omkoopingen, nacht„ verrichtingen, ontweekene rechten, en eindelijk Sluikhandel. „ Zekerlijk wordt in Engeland niet opgeſchreeven noch de verbazende hoeveelheid van Wol, welke daar uitgevoerd wordt, „ noch de Zijde Stoffen, noch de verguldе Werken, de Gaazen, „ de Blondes, de Baptisten, noch de Brandewijnen, welke ter „ ſluik inkomen, noch zo veele andere zaaken. In Frankrijk „ wordt ook niet opgeſchreeven de ontelbaare meenigte Lakens, „ wolle Mutſen, Kousſen, IJzerkramerijën, welke de Engelſchen „ daar in ruiling zenden." (*Voyage en Italie de M. Roland de la Platière, tom. I, pag.* 352.)

2°. Dat de Tafelen van die balaus des Koophandels geen geloof verdienen, en dat de eenige wijze om den aanwas des Koophandels te begrooten, door den aanwas der Volksmeenigte is (1).

3°. Dat het onmogelijk is de hoeveelheid der Geldſpeciën, die in een Land voor handen zijn, te bepaalen, en dat alle in dat opzicht gegeevene berekeningen, op onzekere en gebreklijke gronden ſteunen, om dat het onmogelijk is alle haare beginſelen te verzamelen.

4°. Dat de metaalen den waaren rijkdom niet zijn.

5°. Dat het, wanneer men dezelve als werkers van ruiling beſchouwt, zeer voordeelig zou zijn, in den binnenlandſchen Handel de Papiermunt daar voor in plaats te ſtellen, en haar te verzenden naar het gebruik,

(1) Men moet onvermoeid op de valschheid van die gewaande balansſen aandringen, om dat men daar uit dikwijls gevaarlijke gevolgen voor het Volk afleidt. De Financiers, welke een Koningrijk *kwellen*, zeggen tegens den Vorst, of zijne Ministers, als zij hem die ongetrouwe tafereelen voorhouden: Alles gaat naar wensch, de Koophandel bloeit; men kan derhalven belastingen opleggen, geldleeningen doen, enz. En men laat zich door die drogreden misleiden! Dat dus de Vorſten zich gewennen, om de openbaare welvaart niet te waardeeren, als naar de bevolking en den algemeenen rijkdom van die Volksmeenigte; dat zij zich daar van, zonder glans, ooggetuigen maaken; dat zij zich niet verlaaten op eene ijdele eere, die dikwijls eene diepe armoede bedekt, en zij zullen zo dikwijls niet bedrogen worden. Een Koning van Sardſnie bezocht eens een gedeelte van Savoje, waarvan men hem den Adel als zeer armoedig hadt afgeſchilderd. Deeze Adel kwam nogthans, in ſchoone plechtgewaaden, zijn hof bij hem maaken. De Koning betuigde deswegens zijne verwondering aan één van die Edellieden, welke hem zeide: *Sire, wij doen voor uwe Majesteit alles wat wij ſchuldig zijn; maar wij zijn ſchuldig alles wat wij doen.*

bruik, waar toe men dat papier niet kan te pas brengen, naamlijk, naar den buitenlandſchen Koophandel.

6°. Dat de Handel van ruiling voordeeliger is.

Eindelijk volgt uit die Bewijzen, dat de Koophandel tusſchen twee Natiën, zonder het behulp der Geldſpeciën, geöpend kan worden; dat nogthans eene Natie dies te meer tegen buitenlandſche Producten te verruilen zal hebben, naar maate zij een grooter getal dier Etablisſementen van vertrouwen bij zich heeft, welke de plaats der Geldſpeciën met voordeel vervullen.

Nu zijn, met drie woorden, een goede grond, een goed crediet, en eene Regeering die naijverig is om het te handhaven, de groote middelen van de ontwikkeling eener Natie, van eenen overvloed van Geldſpeciën, en van eenen grooten buitenlandſchen Handel.

Wij hebben dien Handel geenszins in haaren invloed op de zeden der Volken beſchouwd. Dit onderzoek zou hier vruchteloos zijn, om dat, welke die invloed ook zij, de buitenlandſche Koophandel eene gedwongene werking van den wederzijdſchen toeſtand van Frankrijk en de Verëenigde Staaten is, zo als wij nu vervolgens zullen bewijzen. Wij zullen die ſtoffe als Staatkundigen, naar den tegenwoordigen toeſtand der zaaken, onderzoeken, en niet als Wijsgeeren, welke hetgeen aanwezig is in 't afgetrokkene beſchouwen. Dit is eene onderſcheiding, welke de Leezers verzocht worden niet te vergeeten.

DERDE HOOFDSTUK.

Toepasfing der algemeene, hier voor gelegde, grondftellingen op den wederzijdfchen Koophandel van Frankrijk en de Verëenigde Staaten.

Dat Frankrijk alle middelen heeft, welke eenen grooten Koophandel te wege brengen, en hem dien in de Verëenigde Staaten moeten verzekeren; dat zijne Producten hen te pas komen, en dat de inwendige omftandigheden, waar in hij zich bevindt, hem noodzaaken zich aan dien Handel over te geeven.

Men zal deeze waarheden niet betwisten, wanneer men in aanmerking gelieft te neemen de vruchtbaarheid van den Franfchen grond, die verfcheidene en bijzondere Producten, de getemperdheid der Luchtftreek in Frankrijk, welke de noodzaakelijkfte en eenvoudigfte Producten begunftigt.

Deeze voordeelen verzekeren hem bij aanhoudendheid een handenwerk tot laager prijs dan dat der Natiën, welke, met de zelfde vlijt begaafd, in geene zo gunftige omftandigheden zijn.

Zijne Reederijën zijn talrijk, en zijne Volksmeenigte aanzienlijk, in vergelijking van die der meeste andere Natiën. Zij zijn echter nog ver van het toppunt, waar toe men dezelve kan brengen; want als men zijn werk maakt om Frankrijk recht te kennen, ontdekt men daar in wel dra de plaats voor eene uitgeftrektere bevolking, en onüitputtelijke middelen voor eene meenigte Reeders, die, om in 't openbaar te verfchijnen, flegts den wil der Regeering afwachten.

Ei!

Ei! welke andere Natie heeft meer vlijt, meer nijverheid? Welke andere verëenigt, tot eenen zo grooten trap, alle de voordeelen der burgerlijke gemanierdheid, benevens de ſtoffe en de middelen van eenen in- en uitlandſchen Koophandel, die de meest afwisſelende, de uitgeſtrektſte, de onäfhanglijkſte van alle mededinging is? Welke andere zou die lange aanëenſchakeling van rampen en gebreken, die haar zo dikwerf gedrukt hebben, hebben kunnen wederſtaan; een wederſtand, door welke men de kracht van haare conſtitutie, veel eer dan door haare ſchijnbaare welvaart, moet berekenen?

Neen, Frankrijk is geenszins hetgeen hij zou kunnen, hetgeen hij moet zijn. Hij zal het zijn, laat ons daar aan niet twijfelen, als hij over zijne waare belangen de oogen opent, als hij, zijnen inwendigen Koophandel van zijne kluisters ontheffende, den buitenlandſchen Koophandel, en in 't bijzonder dien, welke de Verëenigde Staaten met hem wenſchen te openen, niet verwaarloost. De Producten van zijnen grond en zijne nijverheid komen hen te pas. Hij kan, in ruiling, eerſte ſtoffen, die hij noodig heeft, uit het vrijë Amerika ontfangen. Deeze twee Gewesten kunnen derhalven onderling eenen directen Handel van ruiling drijven, en wel dies te voordeeliger, naar maate de ſtoffen, waar in dezelve beſtaan moet, hen elders duurder te ſtaan zouden komen. Men zal van deeze waarheden overtuigd worden, wanneer men het dubbeld tafereel der reſpective behoeftens en Producten van de Verëenigde Staaten en Frankrijk, of van hunnen in- en uitvoer, doorgeloopen zal hebben.

Verlichte en doorziende Patriotten denken niet, dat het voor Frankrijk, in zijnen tegenwoordigen toeſtand,

voordeelig zijn kunne, zich aan den Koophandel met de Verëenigde Staaten over te geeven. Zij zeggen, dat hij, vermits, bij voorbeeld, zijne Manufacturen geringer dan die der Engelschen zijn, op de Amerikaansche markten nadeel zal lijden. Zij voegen 'er bij, dat de Regeering, in plaats van dien Koophandel aan te moedigen, misschien verstandiger zou handelen, als zij zich onledig hieldt met de binnenlandsche misbruiken, welke de bevordering van den Landbouw en de nijverheid in den weg staan.

Wij zijn wel verre van de noodzaakelijkheid te loochenen, om ons met de herstelling van die misbruiken bezig te houden, en onze krachten in te spannen tot de bevordering van den Landbouw en de volmaaking der Manufacturen; maar het is gemaklijk te betoogen, dat de buitenlandsche Koophandel op eene onfeilbaare wijze en zeer spoedig die herstelling zal te wege brengen, en dat Frankrijk, in zijnen tegenwoordigen toestand, dien buitenlandschen Koophandel ten uiterften noodig heeft.

In de daad, eene werkzaame, gesleepene Natie, die op eenen vruchtbaaren grond geplaatst is, moet, om haare vlijtigheid aan te moedigen, tot den verkoop haarer Goederen altoos gelegenheid hebben. Haar Landbouw, haare Manufacturen zouden in eenen kwijnenden toestand geraaken, als zij aan haar vertier eindpaalen zag. Zelfs moeten de middelen tot den verkoop haarer Goederen meer dan overvloedig zijn, om dat de eenen de plaats der anderen kunnen vervullen, wanneer onverwachte omstandigheden den gewoonen loop der dingen oogenbliklijk kwamen te veränderen.

Welke oorzaak heeft Ierland, geduurende een zo lang tijdverloop, in het verval en eenen kwijnenden toe-

toeftand gedompeld, fchoon het één der Landen zij, die door de natuur het meest begunftigd, en voor den buitenlandfchen Koophandel het best gelegen zijn? Wat anders dan de berooving van dien zelfden Koophandel? Men vreesde eene ongemaklijke overmaat van Producten te hebben; men verwaarloosde daar door de aankweeking derzelven, en deeze verwaarloozing vermeerderde de onbebouwde Landen. Dat Eiland zou eindelijk het fchouwtooneel van de beklaaglijkfte armoede, van eene volkomene ontvolking geworden zijn, zo men, door de herftelling der vrijheid van den Koophandel, geen einde gefteld hadt aan die wreede moedeloosheid, welke der nijverheid uitdoofde, door haar het gebrek aan middelen tot den verkoop der Goederen te doen vreezen.

Dat derhalven onze Patriotten niet langer den buitenlandfchen Koophandel aanzien als ftrijdig zijnde met de verbeteringen, welke onzen binnenlandfchen Koophandel moeten levendig houden: den eerften te begunftigen is geenszins den tweeden te verbannen; vermits de een zonder den anderen geen gelukkigen uitflag kan hebben. In tegendeel, wanneer men de paalen van het vertier uitzet, worden in deezen laatften zaaden van werkzaamheid uitgeftort.

Ei! heeft Frankrijk daar van niet eene zichtbaare behoefte? heeft hij niet eene overtolligheid van veele der noodzaakelijkfte Producten, die, bij gebrek van afleveringen, in zijne Pakhuizen blijven? Zodanige zijn, onder anderen, zijne Wijnen en Brandewijnen (1). De Verëenigde Staaten bieden hem een zeer groot

(1) Zodanig is de toeftand van l'Aunis en la Saintonge. —— Men vreest daar, letterlijk, de overvloedige oogften; en in dit oo-

groot vertier aan, waaröm zou hij weigeren daar aan te voldoen?

Zelfs dan wanneer de Wijnen en Brandewijnen niet te overvloedig waren, zou het ongelukkig zijn, als men den prijs daar van niet door buitenlandsche consumptien staande hieldt. De grootste plaag voor de nijverheid, en vooräl voor de Reederijën, is de laage prijs der door hunne kracht verleidende dranken. Om die reden ontvlieden de voorzichtige Reeders, met zo veel zorgvuldigheid, de Landen waar wijnbergen zijn. Te vergeefs zouden wij de redenen daar voor trachten bij te brengen; maar de Staatkundige, die over de vrijë uitbreiding der onverdeelbaare genietingen het meest naijverig is, zal nooit iets inbrengen ten voordeele van eenen staat van zaaken, die tot eenen laagen prijs bepaalt de genietingen, waar door de mensch zijn verstand, zijne kracht, zijne vermogens, en dienvolgens zijne waardigheid verliest. Frankrijk moet derhalven den Koophandel met de Verëenigde Staaten wenschen, al was het alleen om dat gewichtig deel van zijne Producten, welks overvloed zijne Manufacturen tot nadeel zou strekken, en waar van het gebruik den vreemdelingen niet schadelijk kan zijn, om dat zij, belast met de kosten van uitvoer, die dezelve duurder maaken, tot hen komen (1).

Hij

oogenblik zijn die Provinciën met Wijnen overladen, die zij niet weeten, waar na toe zij dezelve zullen voeren; het Volk is daar in den schoot des overvloeds armoedig. (Zie hierna de Noot, Hoofdst. V, eerste Afdeeling.)

(1) Daar is nog eene andere reden, die het gebruik van onze Wijnen en Brandewijnen, voor de vrije Amerikaanen, minder moet doen vreezen; zij ligt in hunne zeden en in hunnen stand. Bijna alle hebben eigendommen, huisgezinnen, zeden; en de dronken-

Hij moet dien insgelijks wenfchen voor zijne Manufacturen, voor het gebruik zijner Volksmeenigte, die aan werk gebrek heeft. Het handenwerk is daar, bij gevolg, tot eenen te laagen prijs, om de behoeftigheid, de beedelarij, de dieftallen voor te komen (1). Als men zich nieuwe middelen van verzending verfchaft, vermeerdert men den arbeid en de Producten. Dus zal men, bij voorbeeld, de wijngaarden laaten blijven, welke het gebrek aan vertier weldra zou noodzaaken uit te roeijen: door zich nieuwe middelen van verzending te verfchaffen, zullen duizende handen, die armoede lijden, gebruikt, duizende bijzondere perfoonen gebooren worden. Men zal dan meer Koorn, meer Laken, enz. noodig hebben. Waar uit dus eene vermeerdering van binnenlandfche confumptie en Volksmeenigte ontftaat.

Wanneer men de vraag onderzoekt, of de buitenlandfche Koophandel voor eene Natie voordeelig en noodzaakelijk is, moet men een behoorlijk onderfcheid maaken tusfchen eenen Staat, die naauwlijks opkomt, en wiens Volksmeenigte wel verre is van geëvenredigd te zijn tot den grond, waar op voor allen plaats en eigendom van Landerijën is, en eenen ouden Staat; rijk

kenfchap is bijna alleen het gebrek van den mensch die niets heeft; de ongelukkige zoekt te vergeeten wat hij is.

(1) Men zoekt alle dagen naar middelen om de misdaaden te verminderen, om dezelve voor te komen; geeft aan hun, die 'er geene hebben, een eigendom of werk; dit is het waare geheim. — Men moet nogthans bekennen, dat het eigendom ver den voorrang verdient boven het werk in de Winkels. Onder dit oogpunt zal derhalven de Koophandel met de Verëenigde Staaten, als den weg tot een groot vertier van Goederen openftellende, een middel zijn om de beedelarij en de ondeugden in Frankrijk te verminderen.

rijk in Producten, rijk in menfchen, of, om met meer juistheid te fpreeken, eenen Staat waar in de ongelijke verdeeling der eigendommen de menfchen aan het Land ontrukt, hun in de Steden gevangen houdt, en hunne vermogens aan de grilligheden der rijken ten besten geeft.

Zekerlijk moet en kan de eerfte Staat zijnen buitenlandfchen Koophandel niet uitbreiden, alvoorens veele Landerijën vruchtbaar gemaakt, en eene groote uitgeftrektheid Lands bevolkt te hebben, alvoorens een overfchot en in Producten en in menfchen te hebben. Met recht kan men tot dien Staat zeggen: ftel zo lang uit, als uwe omftandigheden het zullen vereisfchen, u aan den buitenlandfchen Koophandel over te geeven; drijft dien niet, laat hem vaaren, en geef u geheel en al aan den binnenlandfchen Handel over. Deeze heeft geene kosten, vermoort geen menfchen, terwijl de buitenlandfche Koophandel een afgrond van menfchen is. Met een klein Capitaal zult gij in den binnenlandfchen Koophandel veel doen, wanneer de buitenlandfche Koophandel groote Capitaalen verzwelgt. Hij geeft daarenboven gelegenheid tot Oorlogen, en gij hebt Vreede noodig. Hij verwekt ondeugd, en gij hebt zeden.

Een Staat, die zich in gelijke omftandigheden bevindt, zou reden hebben om die raadgeevingen te volgen; door altoos in acht te neemen, dat het gemis van den buitenlandfchen Koophandel bij zijnen toeftand voegt, en niet door de kracht beheerscht wordt; want, nog eens, de kracht is ongeöorloofd, fchadelijk, mist haar oogmerk, zelfs dan wanneer zij het goede beveelt.

Maar deeze taal zou geenszins pasfen voor den an-

n, of, om met meer
waar in de ongelijke
nſchen aan het Land
en houdt, en hunne
er rijken ten besten

ſte Staat zijnen bui-
breiden, alvoorens
akt, en eene groote
hebben, alvoorens
en in menſchen te
dien Staat zeggen:
digheden het zullen
ndſchen Koophandel
laat hem vaaren, en
nenlandſchen Handel
vermoort geen men-
Koophandel een af-
n klein Capitaal zult
phandel veel doen,
handel groote Capi-
enboven gelegenheid
de noodig. Hij ver-
n.

omſtandigheden be-
die raadgeevingen te
neemen, dat het ge-
oophandel bij zijnen
de kracht beheerscht
cht is ongeöorloofd,
elfs dan wanneer zij

pasſen voor den an-
de-

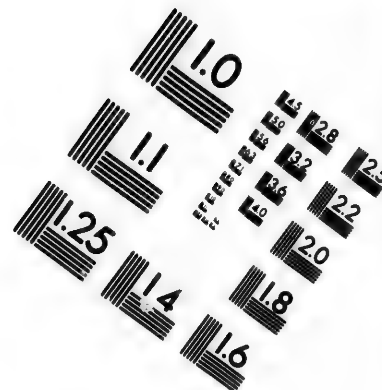
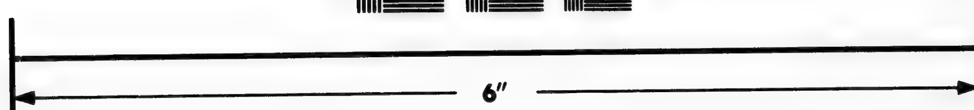
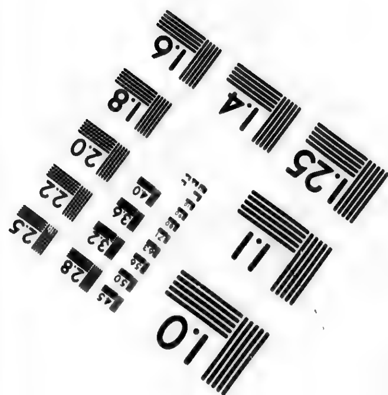
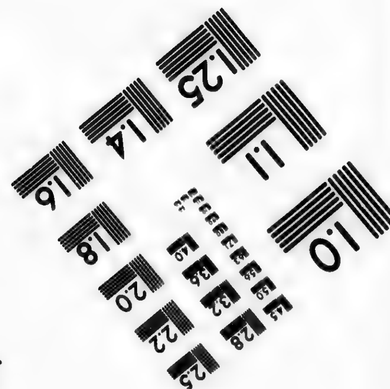

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

1.0 1.1 1.25 1.4 1.6 1.8 2.0 2.2 2.5 2.8 3.2 3.6 4.0

VI

deren
gemaa
zond
Staat
de ni
wach
gen k
Hand
Zo
grond
de be
dere
hand
want
delen
geeft
arbei
mind
halve
en dr
He
zeer
hebb
nufa
om b
de W
vrije
ſchik
verär
ging

(1)
voorla

deren Staat, die in zijne civilisatie (1) vorderingen gemaakt heeft, die bedekt is met eene Volksmeenigte zonder eigendommen, en met Werkhuizen, eenen Staat wiens Geldspeciën overvloedig zijn, waar van de nijverheid en de territoriale rijkdommen op navraag wachten, wiens Landbouw bij gebrek van verzendingen kwijnt. Deeze Staat heeft eenen buitenlandschen Handel noodig, om hem kracht bij te zetten.

Zodanig nu is de toestand van Frankrijk; noch de grond, noch de nijverheid, noch de wakkerheid, noch de begeerte naar winst ontbreeken de Franschen; andere oorzaaken verslappen zijnen buitenlandschen Koophandel, en deeze verslapping is een schriklijk kwaad; want zo de Koopman geen zekere en bestendige middelen van verzending heeft, koopt hij niet, noch geeft ook geenzins eenige orders; de Werkmeester arbeidt alsdan niet, gebruikt minder handen, en eischt minder Producten van het land. Het verval daalt derhalven alsdan uit de Fabrieken op het Land neder, en droogt de Volksmeenigte uit.

Het omgekeerde zal in de onderstelling van eenen zeer uitgestrekten buitenlandschen Koophandel plaats hebben, en zelfs de volkomenmaaking van onze Manufacturen te wege brengen; want de noodwendigheid om beter te doen, om de voorkeur te verkrijgen, zal de Werkmeesters noodzaaken, om in den smaak der vrije Amerikaanen te vallen, zich naar denzelven te schikken, en de voortbrengselen van hunne nijverheid veränderlijk te maaken, en de gevestigde mededinging zal hen geduurig werk verschaffen, hen noodzaa-

(1) Men verstaat door deeze woorden eenen Staat, die reeds voorlang de artikelen van pracht in zijnen boezem heeft ingevoerd.

zaaken om niets toe te geeven, ten einde door hunne mededingers niet in den grond geholpen te worden.

Het is hier de plaats om eenige aanmerkingen te maaken over het minder aanzien, dat men in 't algemeen in onze Manufacturen vindt, als men dezelve met de Engelsche Manufacturen vergelijkt. Dit stuk heeft den Lord *Sheffield* zijne voornaamste bewijsreden verschaft, om te beweeren, dat Amerika altoos deeze laatsten den voorrang zal geeven. Het dunkt ons noodig te zijn dit stuk, waar over men geen genoegzaam duidelijke denkbeelden heeft, eenigzins op te helderen.

Men moet (zo als hier na gezegd zal worden) tusschen de Manufacturen van pracht, van gemakken en noodwendigheid een onderscheid maaken. De Lord *Sheffield* en alle vreemdelingen bekennen, dat, wegens de Manufacturen van de eerste clasfe, Frankrijk den prijs wegdraagt (1). Zelfs staat hij toe, dat Frankrijk fijner Lakens dan de Engelsche maakt. Maar aangaande de Manufacturen, welke voor het gemak zijn, of de consumptie van het Volk tot haar hoofdönderwerp hebben, moet men, in weêrwil van het Patriottismus, aan onze zijde toestaan, dat wij in veele arti-

(1) Onze Fabrieken van Zijde Stoffen hebben naar evenredigheid buiten 's Lands veel meer debiet dan onze Wolle Stoffen. De reden daar van is, dat behalven de smaak, of, zo men wil, de mode, in welkers bezit wij zijn, en die ons eene groote consumptie openstelt, de eerste stoffe meerendeels één van onze Producten is; een voordeel dat ons in staat stelt om veele algemeene zwarigheden te overwinnen, waar van de gevolgen in onze overige voorwerpen van uitvoer duidelijker te bespeuren zijn. Zodanige zijn de Wolle Stoffen, waar van het Product met de Fabriek in eene mindere betrekking staat.

tikelen voor de Engelfchen moeten wijken. Het vervolg zal zulks doen zien. Het zou belachlijk en zelfs gevaarlijk zijn hier de Natie te vleijen. Haare verblinding zou haar in den middelftaat houden. Het voegt een verlichter Patriottismus haar te doen zien, dat zij daar uit kan geraaken, en hoe zij daar uit geraaken zal.

Wil men de oorzaak van dat dubbeld verfchil tusfchen de Franfche en Engelfche Manufacturen weeten? Zie hier dezelve:

In Engeland vindt men onder het Volk een grooter getal welgeftelde lieden dan in Frankrijk, en welke dienvolgens in ftaat zijn de voorwerpen, die hun te pas komen, te zoeken en duurder te betaalen. Het is eene bekende zaak, dat het Engelfche Volk, fchoon met fchattingen bezwaard, zich wel voedt, en wel gekleed is (1); want de gefcheurde kleederen der armoe-

(1) De deugdzaamheid in de bewerkte Goederen wordt in Engeland, voor het binnenlandfche gebruik, zo algemeen gevorderd, dat men aldaar de Goederen, voor den buitenlandfchen Handel beftemd, van die geenen onderfcheidt, welke de binnenlandfche confumptie tot voorwerp hebben. Daar zijn groote Pakhuizen, waar uit men niets als voor den uitvoer verkoopt; andere hebben geen ander voorwerp dan de binnenlandfche confumptie. Zij die met overhaasting oordeelen befluiten daar uit, dat het maaken der Goederen, voor den buitenlandfchen Handel beftemd, gering is; doch zij bedriegen zich. Het verfchil beftaat in de verkiezing der ftoffe. *De Engelschman wil dat men voor hetgeen hij flijt niets fpaart*; maar fchoon in de ftoffe onderfcheid is, is echter het handenwerk het zelfde; want, om twee foorten van handenwerk, een goed en een flegt, te hebben, zou de Werkmeesters in 't algemeen duurder te ftaan komen, dan wanneer zij flegts één goed werk hadden; en eene Reederij, die van een flegt handenwerk gebruik maakte, zou weldra in minächting geraaken. Een fchoen, voor den buitenlandfche Handel beftemd, is even zo goed gemaakt als

moede worden niet bij de *hen in den pot* gevonden. De Engelſche Werkmeester der voorwerpen van noodwendigheid en nut kan derhalven, als meer navraag hebbende, en beter betaald wordende, zijn werk tot volkomenheid brengen.

Wil men nu weeten, van waar die algemeene welſtand komt, welke in Engeland overäl verſpreid is? Onäfhanglijk van den grond, de ligging en de voordeelen der vrijheid, welke aldaar heerscht, ontſtaat die welvaart uit het belang, dat het algemeen gevoelen in de nijverheid ſtelt; zij ontſtaat uit de beſcherming, welke, door de wet, aan alle perſoonen, tegen *alle* de Agenten der Regeering verzekerd wordt; zij ontſtaat daar uit dat de trotsheid, de hoogmoed en de ongebondenheid, waar toe deeze laatſten natuurlijk geneigd zijn, om dat zulks in weinig kundige menſchen het gevolg der magt is, geduurig beteugeld worden, en den Burger, die gehoorzaamen moet, niet kunnen verächtelijk maaken. Hij gehoorzaamt aan de Wet, en niet aan hem die dezelve laat uitvoeren (1).

Zij

als een andere; maar hij is van korter duur, om dat het leder niet uit de beste ſoort gekozen is; zo ook met het overige.

(1) Wil men daar van een voorbeeld hebben? De gemeenzaame taal van verächting is in Engeland onbekend. *Sir* (mijn Heer) is de algemeene benoeming van alle perſoonen. Een man die van de grootſte misdaaden beſchuldigd is, en het armoedigst voorkomen heeft, wordt *Sir* genoemd, als hij door zijne Rechters ondervraagd wordt; en naardien hij een voorwerp van medelijden wordt, wanneer hij overtuigd is, verändert men daarom voor hem de gevoeglijke benaamingen niet, waar van men in 't algemeen gebruik maakt. Denkt men dat die eerbied voor den mensch het algemeen geluk tot nadeel ſtrekt? Hij verheft den Burger, geeft hem nadruk, en brengt hem tot welſtand. De verächting, die men elders voor het Volk laat blijken, brengt het tot armoede, en houdt het in dezelve.

Zij ontſtaat eindelijk daar uit, dat men zich daar niet ſchaamt om van Vader tot Zoon een Koopman, een Ambagtsman, een Landbouwer, enz. te zijn.

In Frankrijk vindt men gemeene Burgers, die onmaatig rijk zijn, maar het Volk is daar armoedig. De eerſten zijn in ſtaat, om op de dingen van pracht en ſmaak eenen zeer hoogen prijs te ſtellen; zijnde dus de oorzaak van de volmaaking der Reederijën in die ſoort. Men zal, zo als hier boven gezegd is, ſchooner Lakens in Frankrijk dan in Engeland vinden; maar men zal ze daar in kleine meenigte vinden, om dat de ſom der eisſchen van de eerſte qualiteit niet zeer uitgeſtrekt is.

Naardien aan den anderen kant de vermogens van het Volk zeer bepaald zijn, zo komt daar uit voort, dat het ſlegt betaalt; en dat men dienvolgens alles wat noodwendig is, of tot gemak moet ſtrekken, ſlegt voor hetzelve maakt.

Wij zullen hier geenszins treeden in het onderzoek der oorzaaken, welke eenen zodanigen ſtaat van zaaken te wege brengen, en der middelen, welke dien zouden kunnen veränderen. Wij zullen het onderzoek dier middelen tot een ander Hoofdſtuk verſchuiven; maar uit die zaaken moet men de volgende beſluiten afleiden: de volmaaktheid der Fabricken is verbonden aan de navraag, en de navraag aan het vermogen van betaalen. Naardien nu het Franſche Volk dat vermogen niet heeft, zoekt het daarom buiten 's Lands; zoekt voor de Franſche Manufacturen de buitenlandſche navraag te winnen, en gij zult dezelve zeer ſpoedig tot volmaaktheid zien komen.

Deeze is de werking die de Handel der Verëenigde Staaten in Frankrijk zal voortbrengen. Deeze Staaten be-

besluiten in zich een Volk, dat gewoon is om wel gekleed te worden, om geene andere dan wel gewerkte Goederen te gebruiken; een Volk dat, door zijne Producten, in staat is den goeden arbeid wel te betaalen. De Fransche Werkmeesters zullen, wanneer zij gelast worden iets tot de consumptie der Amerikaanen te leveren, zich haasten wel te doen, en beter te doen dan hunne mededingers; en zij kunnen dit gemaklijk uitvoeren, *wanneer de Regeering het zal willen.* Nog eens, de natuur heeft hun daar toe alle middelen aan de hand gegeeven; zij zullen, bijna in alles, den voorrang hebben, wanneer men niet met hardnekkigheid voortgaat haar te wederstreeven.

In deezen staat der zaaken zal derhalven de Koophandel met de Verëenigde Staaten de verbetering van den Franschen Landbouw en nijverheid ten gevolge hebben. Men moet daarom denzelven aanvatten, en zich daar aan overgeeven.

VIERDE HOOFDSTUK.

Dat de Verëenigde Staaten, door hunne behoeftens en de omstandigheden waar in zij zich bevinden, genoodzaakt worden zich aan den buitenlandschen Koophandel over te geeven.

Sommige Schrijvers, waar onder men den beroemden Doctor *Price* en den Heer Abt *Mably* telt, hebben de vrije Amerikaanen vermaand, zo al niet hunne havens voor den buitenlandschen Koophandel geheel te sluiten, ten minsten hem onder zeer naauwe bepaalingen te brengen. Zij hebben voorgegeeven, dat de ondergang

gang der Republikeinſche Regeeringsvorm in de Vereenigde Staaten eeniglijk uit den buitenlandſchen Koophandel zou ontſtaan, om dat hij door den invoer van eene meenigte Goederen van pracht, en van den ſmaak voor beuzelingen, de zeden der vrije Amerikaanen zou bederven; en zonder zeden kan 'er geen Republiek zijn.

„ Ei! wat kunnen de Vereenigde Staaten uit Eu„ ropa uitvoeren, roept de Doctor *Price* uit, ten „ zij alleen de beſmetting? Ik beken het, vervolgt „ hij, ik beef, als ik denk aan de woede van den „ buitenlandſchen Handel, die waarſchijnlijk alle de „ Amerikaanſche hoofden zal doen draaijen. Alle „ Natiën ſpannen netten rondöm de Vereenigde Staa„ ten, ſtreelen hen om de voorkeur te hebben; maar „ hun belang raadt hen tegen die verleidingen op „ hunne hoede te zijn (1) ".

Wij zijn wel verre van het gevoelen deezer Staatkundigen, *in zijne gevolgen*, tegen te ſpreeken. Wij gelooven aan den anderen kant met Doctor *Price*, dat de Vereenigde Staaten eens al datgeen zullen kunnen voortbrengen, dat de behoeftens van noodwendigheid en gemak vorderen; maar wij gelooven ook, dat die beide Schrijvers de vrije Amerikaanen te zeer als een in-

(1) *Price's Obſerv.* pag. 76. Zie hetgeen de Heer Abt *Mably* in zijne Waarneemingen van Bladz. 146 tot 163 zegt. Zie ook hetgeen *Mirabeau* bij de waarneemingen van den Dr. *Price* gevoegd heeft, in zijne aanmerkingen, als een vervolg der vertaaling des Werks van dien Engelschman gedrukt, bladz. 319 der uitgave van London, 1785. Maar hij heeft deeze ſtoffe van den buitenlandſchen Koophandel als een ſtreng Wijsgeer beſchouwd, en zonder den tegenwoordigen toeſtand der Amerikaanen in aanmerking te neemen.

inheemsch Volk beschouwd, en niet genoeg in acht genomen hebben de omstandigheden, waar in zij zich bevinden. Wij gelooven eindelijk, dat *die omstandigheden en hunne daadelijke behoeftens hen noodzaaken tot den buitenlandschen Handel toevlugt te neemen.* Dit is eene daadelijke waarheid, die wij ons voorstellen hier te betoogen.

Wij zullen bewijzen, dat de vrije Amerikaanen behoeftens van noodwendigheid, van gemak, en, in sommige Staaten, behoeftens van pracht hebben, en dat hunne natuur, hunne gewoontens en andere omstandigheden hen altoos zullen beletten daar van af te zien.

Wij zullen bewijzen, dat zij, als geene Manufacturen hebbende, zelven die behoeftens niet kunnen voldoen, en nog in lang geene Manufacturen zullen kunnen hebben.

Wij zullen bewijzen, dat, wanneer zij die konden hebben, zij altoos de buitenlandsche Manufacturen boven de nationaale den voorrang behooren te geeven; dat zij zelfs liever de Europeäanen in hunne havens behooren te lokken, dan zelven de Staaten van Europa bezoeken.

Eindelijk zullen wij bewijzen, dat, even als het onmogelijk is den buitenlandschen Handel uit te sluiten, als men behoeftens heeft die hij alleen kan voldoen, het desgelijks onmogelijk is hem paalen te stellen.

Wanneer men 's menschen natuur aandachtig beschouwt, ziet men dat zij hem onöphoudelijk tot de middelen doet neigen, om zijn leven aangenaam te maaken. Zo hij een eigendom heeft, tracht hij het op te sieren; zo de grond, dien hij bouwt, vruchtbaar

baar is, zo dezelve weinig uitfchotten vordert, wordt hij door de begeerte om zijne genietingen uit te breiden genoopt zijn Land te beärbeiden, om onderfcheidene Producten daar van te trekken. Één denkbeeld uitgevoerd zijnde, doet een tweede gebooren worden; ééne behoefte voldaan zijnde, verwekt hij zich eene tweede, om het genoegen te hebben van dezelve te voldoen: zodanig is de natuur van den mensch. Zijne werkzaamheid, die hem geduuriglijk van begeertens tot genietingen, van veränderingen tot veränderingen leidt, is de bron van 't geen men Manufacturen noemt. Eene Manufactuur is flegts een middel, om aan een Product der Aarde eene gedaante te geeven, die het eenen nieuwen trap van bevalligheid of nut bijzet. De fmaak en de behoeftens der Manufacturen zijn derhalven in de natuur van den mensch zelven; zulks dat, wanneer men geheel Europa in het niet zou kunnen onderftellen, 'er eerlang Manufacturen in het vrije Amerika zouden ontftaan, om dat ieder bijzonder wezen, door de vaardigfte en nadruklijkfte middelen, zijn leven aangenaam tracht te maaken.

Zal men ons het karakter en het leven der Wilden, die, zo men denkt, geen Manufacturen hebben, tegenwerpen? Maar ten aanzien van deeze zaak bedriegt men zich; want die menfchen, welke wij op de eerfte treede van den trap der *civilifatie* ftellen, beärbeiden en bewerken zelven de Producten des Lands. Dus drukken zij uit hunne Maïs, vóór haare rijpheid, een ijsächtig fap, waar van zij welfmaakende koeken maaken. Dus konden zij, vóór de aankomst der Europeäanen, gekookte dranken, werktuigen, gereedfchappen, wapenen, fieraaden, meubelen,

len, enz. maaken. Zij lieten het hier bij blijven, vermits hunne gelegenheid tot de Jagt hen van een ftil leven afkeerig maakte, en den tijd niet liet om hunne denkbeelden uit te breiden.

Het Herders leven der Arabiërs heeft hen in de kunst van arbeiden twee of drie trappen verder gebragt, om dat het Herders leven meer ledige tijd overlaat, en gelijkmaatiger en beftendiger Producten oplevert. Gij ziet die Herders, wier gantfche rijkdom flegts in hunne kudden beftaat, die van niets anders dan van haare melk leven, zich met niets anders dan met haare wol kleeden, gij ziet hen met begeerlijkheid de koffij, de forbet en de fuiker zoeken. De begeerte om hunne genietingen te vermeerderen is daar de oorzaak van.

Laaten wij derhalven toeftaan, dat de mensch, uit zijne natuur, tot de genietingen, en dienvolgens tot de Manufacturen overhelt.

Men kan de Manufacturen, even als de behoeftens van den wel gemanierden mensch, in drie clasfen verdeelen: naamlijk, 1°. van noodwendigheid, 2°. van gemak, 3°. van pracht of inbeelding.

Alles wat tot het voedfel en de wezenlijke behoeftens van den mensch dient, maakt de eerfte clasfe uit.

Het is voornaamlijk met de behoeftens van gemak, dat de Manufacturen ontftaan. Zonder twijfel zouden fchaapsvachten genoegzaam zijn, om den mensch in 't eerst tegen de ftrengheid der koude te beveiligen; een hut zou hem wel tegen de ongeregeldheden van den dampkring befchutten; maar de mensch is niet zo haast van één kwaad bevrijd, of hij zoekt zich van een ander te ontflaan. Het vel kan beter famengevouwen worden, het gebruik droogt het

op; de hut wordt dikwijls om ver geworpen, men is daar in eenen bekrompen ſtaat, men zit daar in den rook. Van daar de behoeftens van gemak; behoeftens die zich in genietingen veränderen, waarvan de gewoonte weldra eene noodwendigheid maakt.

Wanneer de mensch niets meer voor het gemak te wenſchen heeft, denkt hij aan de verſiering. Alsdan worden de behoeftens van pracht gebooren; zij beſtaan geheel en al in de verbeelding. Dus is het dragen van prachtige kleederen, of het drinken van koffij uit Chineesch Porcelein, liever dan uit een aarden vat, eene behoefte van pracht of inbeelding.

Aangezien de natuur deezer drie ſoorten van behoeftens bepaald is, moet men zien welke die der vrije Amerikaanen zijn: zij hebben de beide eerſten. De gewoontens, door de Europeäanen, welke daar heen verhuisd zijn, in hunne kindsheid aangenomen, en de verkeering der inboorlingen met de Engelſchen, hebben hun allen aan de levenswijze en de neigingen deezer laatſten gewend; en men weet dat de Engelſche nijverheid voornaamlijk tot de noodzaakelijke en nuttige kunſten is overgeheld.

De vrije Amerikaanen, ten minſten diegeenen welke de groote Zeeſteden bewoonen, hebben zelfs van de Engelſchen eenige neigingen tot pracht of inbeelding ontleend. Zij zoeken, bij voorbeeld, de Gaazen, de Blondes, de Zijde Stoffen, enz. Wij zeggen nogthans met genoegen, dat zo deeze ſmaak voor de modes London ſedert eenige jaaren beſmet heeft, haare verwoestingen zich echter geenszins met de zelfde ſnelheid uitgebreid, en in de Vereënigde Staaten geenszins dezelfde kracht als in Europa verkreegen hebben. Hunne ligging, hunne ſtrenge godsdienst,

dienst, hunne zeden, hunne oude gewoontens, hun land- of zeeleven doen in 't algemeen de vrije Amerikaanen van de ver gezochte verfierfelen, van de ijdele eere en van de wellustigheden afwijken. Schoon zij in dat opzicht misfchien eenige graaden gedaald zijn, is echter het kwaad nog niet merkbaar, ten minften in de Staaten van het Noorden (1). Onze aanmerkingen moeten derhalven voornaamlijk de behoeftens der twee eerfte clasfen tot oogmerk hebben.

Nu is het onmogelijk dat de vrije Amerikaanen ooit daar van afzien. Zij zullen daar aan gehecht en geduurig weder tot dezelve gebragt worden door de natuur, door hunne gewoontens, en door de wijze op welke hunne Volksmeenigte toeneemt.

Door hunne natuur zijn zij menfchen, en wij hebben beweezen, dat de mensch met eene werkzaamheid begaafd is, die hem aanzet om zijne genietingen geduurig te vermeerderen en te veränderen.

Door de gewoontens hebben zij, zo als reeds gezegd is, die van alle deeze behoeftens aangenomen; en men weet dat eene neiging niet uitgeroeid kan worden, wanneer zij door de gewoonte verfterkt is. En hoe kan men van den mensch, zo men hem niet ongelukkig wil maaken, vorderen, dat hij zich onthoude van wijn en fterke dranken, waar aan hij gewend is, en waar in hij een gedeelte van zijne genie-

(1) Zekerlijk wordt in Virginie pracht gevonden; en wanneer men ten aanzien van het vrije Amerika van pracht fpreekt, moet men wel zorg dragen, dat men de Staaten van het Zuiden van die van het Noorden onderfcheidt; de Steden van het Platteland; de Binnenfteden van de Zeefteden. Met deeze onderfcheidingen verklaart men veele tegenftrijdigheden, welke in de verhaalen der oppervlakkige Reizigers gevonden worden.

nietingen ftelt? Men zal ons misfchien Kluizenaars, of Zieken of Wijsgeeren opnoemen, welke dat vermogen op hun zelven gehad hebben; maar laat ons een zodanig wonder van eene geheele Natie niet verwachten. Men heeft nog niet gezien, en men zal ook geenszins zien, dat eene maatfchappij van drie millioenen menfchen, Wijsgeeren wordende, zich aan den leefregel van *Pythagoras* (1), of aan de foberheid van *Cornaro* verbindt.

Men zal ons nog het harde offer bijbrengen, dat de vrije Amerikaanen, in 't begin van den Oorlog, wegens hunnen fmaak voor de Thee deeden. De geestdrift der vrijheid en de invloed van het voorbeeld hebben, eenen geruimen tijd, hunne gewoontens kunnen overwinnen (2), even als de godsdienftige opgetogenheid fomtijds de gemoedsneigingen van eenen Kluizenaar met eenen goeden uitflag wederftand geboden heeft. Maar de reden der afhanglijkheid, in welke de vrije Amerikaanen zich ten aanzien der Europeäanen gaan ftellen, en de vreeze voor eene nog ver

(1) Niet dat men daarom niet zou moeten gelooven, dat één der groote middelen om de oude Volken van het Vastland te doen herleeven, en de Republikeinfche Conftitutie in de Vereenigde Staaten ftaande te houden, zou zijn de kinderen eene opvoeding te geeven, zo als *Pythagoras* dezelve te Crotone werkftellig maakte. (*Zie het leven van Pythagoras.*)

(2) Men verzekert, dat de onthouding van de Thee niet overäl getrouwelijk in acht genomen is; en zulks fchijnt zeer waarfchijnlijk te zijn, als men in aanmerking neemt, dat 'er eene partij was, die dezelve poogde te verbreeken. Wij hebben verfcheide perfoonen gekend, welke door die onthouding eenen geruimen tijd ziek zijn geweest, fchoon zij beproefd hadden zich zelven te bedriegen, door in plaats van het aftrekfel van Theebladen dat van aangenaame kruiden te gebruiken.

ver af zijnde ongebondenheid, zijn te zwakke beweegöorzaaken om hen tot die heldhaftigheid te brengen. Bovendien is het hun niet genoegzaam betoogd, dat zij geen Maderawijn kunnen drinken, zonder zich t'eenigen tijde in 't verderf te ſtorten, en zonder zich groote rampſpoeden te berokkenen. Buiten de *criſis*, die het offer noodwendig en gemaklijk maakt, is 'er geene genoegzaam krachtige en nabijzijnde oorzaak, om eene zodanige werking voort te brengen.

Eindelijk laat de wijze, op welke de Volksmeenigte in het vrije Amerika vernieuwd en vermeerderd wordt, niet toe te gelooven, dat de Inwooners ooit van de behoeftens der Europeäanſche Producten kunnen afzien. Alle jaaren emigreert, uit alle de deelen van Europa eene verbazende meenigte menſchen, welke de behoeftens en de neigingen, hun door de opvoeding en de gewoonte medegedeeld, met zich brengen. Zo zij dezelve in Amerika vinden, blijven zij zich daar aan overgeeven. Zijn dezelve daar onbekend, dan worden zij door hun ingevoerd, en dit is het eerſte waar mede zij zich bezig houden; want zij zien niet zo zeer op de nieuwe vermaaken, welke zij zullen genieten, als op die waar van zij beroofd zijn, zo groot is het vermogen van onze eerſte gewoontens! De gedachtenis daarvan, ſchoon dikwijls met het ſmertelijk denkbeeld der ſlavernij gemengd, verlaat den mensch niet als in het graf.

Men berekene nu naar deeze aan alle menſchen natuurlijke neiging de zeer groote verſcheidenheid van behoeftens en neigingen, welke uit Europa naar de Verëenigde Staaten overgevoerd ſtaan te worden; en men oordeele alsdan, of het mogelijk is daar aan paalen te ſtellen, of de vernietiging daar van te bewerken.

Om

Om daar in te flaagen, zou men niet alleen alle de havens der Verëenigde Staaten voor den buitenlandſchen Koophandel moeten ſluiten, men zou ook nog de eigene nijverheid der vrije Amerikaanen moeten beperken, en den loop hunner behoeftens ſtremmen. Men zou de wet van Lacedemoniën moeten volgen, welke, om de pracht der meest gezochte meubelen te beter te verbannen, beval dat niets beärbeid zou worden als met de grove bijl. Men zou, met één woord, door een wonderwerk den vrije Amerikaanen de herdenking van alles wat zij geweest zijn, van alles wat zij gezien, gevoeld en geſmaakt hebben, moeten beneemen, en de zelfde betovering zou de Europeäanſche Emigranten uit hunne denkbeelden moeten verbannen. Naardien het nu ongerijmd zou zijn een zodanig wonderwerk te hoopen, moet men zich daarom onderwerpen *aan de kracht der dingen*, die op eene onwederſpreekelijke wijze de vrije Amerikaanen tot den buitenlandſchen Handel overhaalt. Ongaerne ſchrijven wij deeze zaakelijke waarheid, door dezelve als Wijsgeeren te beſchouwen; doch zij ſchijnt ons in de Staatkunde beweezen te zijn. Niemand kan meer dan wij wenſchen te zien, dat de Verëenigde Staaten zich van de gantſche waereld afzonderden, en dat men bij hun de geſtrengheid van den leefregel der Spartiaten, zonder haar moorddaadig grondbeginſel van Militaire geest, wedervondt. Dit zou het proefſtuk der Staatkunde zijn: ongelukkiger wijze kan dit proefſtuk ſlegts een droom zijn. Alles komt hier op deeze twee woorden uit: zij hebben behoeftens, en Europa heeft de Manufacturen.

De Verëenigde Staaten hebben wel eenige Manufacturen; maar de meesten zijn van het getal dergeenen,

nen, die met den Landärbeid gepaard gaan, die gebruik maaken van den ledigen tijd, welke de Landbouw overlaat, en waar in de Europeäanen met hun in geen mededinging kunnen treeden.

Zij hebben nog andere, doch welke tot de noodzaakelijkfte kunften bepaald zijn, als tot die welke tot den Landbouw, tot de Visfcherij en tot den Scheepsbouw betrekking hebben. Maar die Manufacturen zelve zijn weinig in getal, en ongenoegzaam voor de behoeftens der Verëenigde Staaten. Zij zijn derhalven genoodzaakt hunnen toevlugt tot Europa te neemen. Niet om dat zij bijna alle de eerfte ftoffen, welke in onze Manufacturen gebruikt worden, niet hebben, of kunnen bekomen; want zij hebben hennip, vlas en katoen.

De vier Staaten van het Zuiden verzamelen eene groote meenigte katoen. Zelfs hunne Armen worden daar mede, in den Winter en Zomer, geheel gekleed. In den winter dragen zij katoene hembden, en bovenkleederen van de zelfde ftoffe, met wol vermengd. In den Zomer zijn hunne hembden van Linnen, en hunne kleederen van katoen. De kleeding der Vrouwen is geheel van katoen, door haar zelve gemaakt. Men moet echter de Vrouwen van de rijkfte clasfe daar van uitzonderen, fchoon deeze zelve veel katoen bij haar laaten maaken, en hunne Lijnwaaten de Oost-Indifche in fchoonheid evenaaren. Deeze vier Staaten van het Zuiden leveren eene groote meenigte katoen aan de Staaten van het Noorden, wien de fcherpheid der luchtsgefteldheid niet toelaat het kostelijk gewas, dat hetzelve voortbrengt, aan te kweeken.

'Er is bijna geen deel van de Verëenigde Staaten, waar in niet zeer fchoone Meel- en Houtzaagmolens zijn.

zijn. De Staaten van het Noorden hebben andere Molens om het ijzer te pletten. De vrije Amerikaanen munten voornaamlijk uit in het maaken der Molens, het zij door hun gebruik te veränderen, of in de wijze om dezelve te bouwen en te verdeelen (1).

Maar al hadden de Amerikaanen alle de eerste stoffen in overvloed, zou men hun echter moeten raaden om geene Reederijën op te richten, of, om met meer juistheid te spreeken, *daar zullen geene Reederijën opgericht worden; de natuur der dingen beveelt het dus.* Laat ons dit stuk onderzoeken, het is van het uiterste aanbelang.

Daar zijn veele redenen om welke de menschen, in een nieuw Land, zich liever aan den Akkerbouw dan aan de Manufacturen overgeeven. Daar waar twee persoonen gemaklijk samen kunnen leeven, wordt een huwelijk aangegaan, heeft *Montesquieu* gezegd. Nu geeft de Landärbeid twee persoonen meer middelen aan de hand, om samen te leeven, hunne Familie te vermeerderen en te ondersteunen, dan de arbeid der Reederijen; want in deeze wordt de werkman door zijne afhanglijkheid, zijnen hem vergunden en veränderlijken toestand, zijn gering werkloon, den onzekeren prijs van de levensmiddelen der Steden, waar in bijna alle de Reederijen gevestigd zijn, buiten staat gesteld, om aan de bezitting eener gezellin te denken, en, zo hij 'er eene heeft, maakt het vooruitzicht der armoede, die haar na zijnen dood moet volgen, het hem tot eene

(1) Zie ten dien opzichte den brief van den Amerikaanschen Landbouwer (*Cultivateur Américain*), en vooräl het derde Deel der nieuwe Editie, in het Hoofdstuk *over den voortgang der dingen in het vrije Amerika.*

eene wet haar onvruchtbaar te maaken, om niet onmenschlijk te zijn jegens de ongelukkigen, aan welken hij het leven zou geeven.

De Knechten der Reeders, en in 't algemeen de afhanglijke menschen, welkers onderhoud bij vergunning is, en welke kinderen hebben, beminnen dezelve zekerlijk minder dan de bewooner van het platte Land, die een klein eigendom heeft. Het vaderschap is de eersten tot een last, en bij gevolg dikwijls haatelijk; hunne kinderen kennen de zagte liefkozingen der vaderlijke liefde niet. Wat geslacht kan daar uit voortkomen!

In eene nieuwe Landstreek, waar de eigendommen niet duur zijn, waar het Land geen groote uitschotten, geen groote kosten van aanbouw vordert, waar het alles in overvloed oplevert, moet in tegendeel het getal der kleine huisgezinnen, der gelukkigen, zeer spoedig toeneemen.

Welk verschil, bovendien, tusschen dat zuiver en eenvoudig Landleven, waar in de mensch onöphoudelijk in de tegenwoordigheid der natuur is, waar in zijne gesteldheid zijne kracht geduurig opwakkert, door eene gezonde lucht en door eenen verkwikkenden arbeid, waar in hij eindelijk in 't midden van de zijnen leeft, van de zijnen die hij gelukkig maakt; welk verschil tusschen dat leven en dat der werkmeesters, welke veröordeeld zijn om in droevige gevangenissen te groeijen, aldaar de besmetting in te ademen, hunne ziel in te krimpen, en hunne dagen te verkorten! Dit contrast alleen moet de vrije Amerikaanen beweegen, om van den moeijelijken staat van Reeder af te zien.

Het denkbeeld des eigendoms is één der sterkste banden,

den, welke den mensch aan het leven, aan zijn Land, aan de deugd, zelfs kan men zeggen, aan de gezondheid verbinden. Er is een groot, een zeer groot onderſcheid tuſſchen het genoegen eens knechts in eene Reederij, die op het einde van eene week zich eigenaar van een Louis bevindt, en dat van eenen kleinen eigenaar Lands, die zelden deeze ſom heeft, maar dagelijks in zijn eigen Land ziet groeijen alles wat hem noodig is. Hij bemint het, hij zorgt voor den bouw van hetzelve; en door een gevolg van die zagte neiging, heeft hij zelfs genegenheid voor de dieren, welke hem tot dien bouw behulpzaam zijn.

Door te arbeiden ziet de Landbouwer de mogelijkheid, om zijne kinderen en producten ſteeds in eene zelfde proportie te vermeerderen, en hij heeft de ſtreelende hoope, om aan de eerſten, na zijnen dood, eenen hoek op de Aarde na te laaten, die, met de liefde voor de orde en den arbeid, hen altoos voor gebrek en armoede kan behoeden.

De Landbouwer is goed, om dat hij met niets in betrekking ſtaat als met het Land, dat hem alles mildelijk en ſchadeloos oplevert, terwijl het belang van den meester, die den fabriceerenden arbeider betaalt, ſteeds de bitterheid van het krakkeel werpt op de betaaling, die deeze laatſte ontfangt.

De Landbouwer is goed, om dat hij alleen met zijns gelijken leeft; want de ongelijkheid is de bron der ſchelmerij; de meerdere is boosaartig, om zijne onderdrukking ſtaande houden; de ſlaaf is boosäartig om dezelve uit te roeijen, en zich daar over te wreeken.

Eindelijk de Landbouwer is goed en edelmoedig, om dat men allen Landbouw zou moeten laaten vaaren, bij-

al-

aldien onder de Landbouwers geene wederkeerigheid van dienften en vertrouwen was.

Mogelijk zou het niet moeijelijk zijn te bewijzen, dat de gezondheid en goedheid op de Aarde verminderd zijn, naar rato van de vermeerdering der Manufactuuren, der Steden, der groote eigendommen, en der verlaating van het Landleven, en dat de ondeugden en misdaaden in de zelfde proportie vermeerderd zijn.

Dit is geenszins het gevoelen van den tederhartigen en belangwaardigen Schrijver der Studien van de natuur (*Etudes de la nature*). „ Toen ik te Moscau „ was, zegt hij, (*tom.* 3), zeide mij een Grijsäart „ van Geneve, die van den tijd van PETER *den eersten* af zich in die Stad ophieldt, dat federt den tijd, „ dat men, door de oprichting der Fabrieken en den „ Koophandel, verfcheide middelen van beftaan voor „ het Volk hadt open gefteld, de muiterijen, de moorden, de diefftallen, de brandftichtingen aldaar veel „ zeldzaamer dan eertijds waren."

Maar geene derzelven zouden 'er gevonden zijn geworden, en zelfs zouden 'er bijzondere en openbaare deugden geweest zijn, als men, in plaats van zich te haasten om Rusfen tot reedende Werklieden te maaken, men daar mede begonnen hadt, om Landëigenaars van hun te maaken. De Landbouwers zijn eerlijke lieden, zegt de Heer *de Saint-Pierre* zelf, en de werkplaatfen bieden, zo als wij reeds aangemerkt hebben, die noodwendigheid van wederzijdfche dienften niet aan, welke de gewoonte der goedheid oplevert; zij vertoonen het belang tegen het belang worftelende, de rijke en lediggaande fchraapzucht, die den vlijtigen behoeftige op eene behendige wijze zoekt te befteelen. Zo de

de werkplaatſen de menſchen niet tot ſchelmen maaken, beweegen zij hen nogthans om het te worden; zij maaken hen zelfminnaars, ongevoelig, hard, ſlegte Vaders, enz.

Het ſtuk, door dien Schrijver aangehaald, bewijst derhalven niet, dat men, om de misdaaden voor te komen, werkhuizen moet ſtichten, maar wel dat het beter is werkhuizen te hebben, wier bevolking in ontëerde werklieden beſtaat, dan de Bosſchen met Struikroovers; dit is wel een minder kwaad, doch echter is het een kwaad.

Bovendien zal 'er, geduurende eenen geruimen tijd, in de Verëenigde Staaten meer te winnen zijn met het Land, dat alles in overvloed oplevert, dan met de Fabrieken, en de mensch loopt waar hij een grooter en ſpoediger winst hoopt.

Naardien de bevolking, geduurende verſcheide eeuwen, onëvenredig met de uitgeſtrektheid der Verëenigde Staaten moet zijn, zal het Land daar nog lang goedkoop, en dienvolgens zullen zijne bewooners nog lang Landbouwers zijn.

Diegeenen welke uit eerzucht, begeerlijkheid of onkunde bewogen mogten worden om Reederijën te willen aanleggen, zullen van dien tijd af door de duurte van het handenwerk op eene onfeilbaare wijze daar van afgehouden worden. Deeze duurte is reeds zeer groot, en kan nog grooter worden, om dat de oorzaak, die dezelve te wege brengt, zich noodwendig moet uitbreiden.

Welke is die oorzaak? Men heeft reeds een voorgevoel daar van gegeeven. Aan alle zijden worden Steden gebouwd, overäl worden Landerijën vruchtbaar gemaakt, overäl worden Etablisſementen aangelegd.

legd. Het Graaffchap Kentucky, bij voorbeeld, dat in 't Jaar 1771 naauwlijks honderd bewooners hadt, rekent 'er thans meer dan dertigduizend (1), en deeze menfchen zijn van de Kusten of uit het bewoonde Land geëmigreerd. Deeze zijn dus zo veele handen welke, tot den Akkerbouw van dit laatfte Land, den Koophandel ontrukt worden; bij gevolg eene oorzaak der rijzing van het handenwerk.

Uit deeze duurte van den arbeid heeft men in Europa befloten, dat het Amerikaanfche Volk ongelukkig was; men zou het tegendeel daar uit hebben moeten befluiten. Overäl waar de Werkman de wet ftelt, overäl waar hij duur betaald wordt, is het Volk noodwendig gelukkig; want het Volk maakt de verfcheidene clasfen van Werklieden uit.

In tegendeel, overäl waar het handenwerk op eenen laagen prijs ftaat, is het Volk noodwendig ongelukkig; want die goedkoope prijs toont aan, dat 'er meer Werklieden zijn dan te verrichten arbeid, dat 'er meer behoefte van werk dan werk zelf is. Dit is nu hetgeen de rijke wenscht, om den Werklieden de wet te ftellen, om hun zweet en hunne nijverheid tot den mogelijk laagften prijs te koopen (2).

Nog

(1) In 't Jaar 1788 rekende men 'er meer dan 80 duizend zielen.

(2) Om u van deeze waarheid te overtuigen, zo neem in aanmerking Engeland en Frankrijk. Het handenwerk is te London zeer duur, en te Parijs goedkoop. De Werkman te London wordt wel gevoed, wel gekleed, wel betaald. Te Parijs wordt hij flegt gevoed, flegt gekleed, flegt betaald. —

Het is niet zeldzaam, zeide eens een vrije Amerikaan, in de Verëenigde Staaten eenen Voerman te ontmoeten, die, zijne Paerden voor den Ploeg mennende, een goede hoenderbout, en goed wittebrood eet. Ik heb, voegde hij 'er bij, een Schip uit Europa

te

Nog eens, het tegendeel heeft in het vrije Amerika plaats; de Werkman ſtelt de wet: dies te beter: men ſtelt hem die maar al te veel op alle andere plaatſen.

Deeze duurte van handenwerk is nadeelig voor de Reederijën, en nog dies te beter. Deeze Etabliſſementen zijn graven welke de geſlachten inzwelgen, zonder hen ooit weder te geeven (1). De Landbouw, in tegendeel, breidt de bevolking geduurig uit.

Door de opkomst der Manufacturen in haaren kring voor te komen, of ten minſten te vertraagen, zullen de Verëenigde Staaten het Zedenbederf en het verval van den openbaaren geest opſchorten; want zo de Manufacturen het goud in de Staaten lokken, brengen zij daar in tevens een vergif, dat dezelven ondermijnt. Zij verzamelen eene meenigte lieden, waar van het natuurlijke en het zedelijke te gelijk bedorven worden; zij gewennen, zij vormen den mensch tot de ſlavernij; zij geeven, in de Republicken, het overwigt aan de zeden, aan de neigingen, aan het verſtand, aan den *Ariſtocratiſchen* wil; met één woord, door de rijkdommen in een klein getal handen op te hoopen, doen zij de Republicken tot de Ariſtocratie overhellen.

De

te New-York zien aankomen, dat met Schotten geladen was. — Den volgenden dag was van hun geen één, die niet verhuurd was, en werk hadt.

(1) Te Amiens zijn verſcheide Manufacturen; en men beſpeurt dat in de Gasthuizen meer van haare Werklieden zijn, dan Metzelaars of andere zodanige Ambachtslieden, enz.

De reden daar van is, dat het leven in de Werkhuizen meer Zieken maakt, en aan gevaarlijker Ziektens onderhevig is; het is om dat de knecht in eene Reederij veelëer verleid wordt, en eerder naar het Gasthuis gaat, om dat hij bijna nooit noch Vrouw, noch Kinderen heeft, die hem tot zijnent houden.

De vrije Amerikaanen zullen derhalven wijslijk handelen, als zij Europa de zorge overlaaten, om voor hun te werken, vermits dit laatste waerelddeel op eene onwederstaanbaare wijze tot de Manufacturen wordt overgehaald; en naardien hunne Volksmeenigte en hunne consumptie spoedig moeten toeneemen, zou het niet onmogelijk zijn, dat Europa zich eens voornaamlijk aan dien arbeid overgaf, en het vrije Amerika het Pakhuis wierdt van die graanen en eerste stoffen, welke Europa noodig zou hebben. In dit geval zou Europa slegts Steden en Werkplaatsen, het vrije Amerika slegts wel bebouwde Landen vertoonen. Ik laat den Leezer oordeelen, welke Landstreek het gelukkigste lot zou hebben.

Onder dit zelfde oogpunt zullen de vrije Amerikaanen nogmaals wijslijk handelen, als zij zich door de Europeäanen van de gemanufactureerde voorwerpen laaten voorzien, en de Havens en Steden van het oude Vastland weinig bezoeken. In de daad, de Europeäan, in het vrije Amerika overgevoerd, is omtrent in de reden van één tot honderd, en somtijds tot duizend. Zijn voorbeeld heeft derhalven slegts eenen zeer geringen invloed; de pracht, die hij, in 't voorbijgaan, ten toon spreidt, verwekt minder het aanzien of den eerbied, dan de verächting of bespotting. Zo hij een aandenken van zich nalaat, wordt het door den algemeenen geest weldra uitgewischt; bovendien zijn 'er sommige Europeäanen, welke van de zeden en gebruiken van het vrije Amerika getroffen en gesticht, het gezond verstand hebben van die in achting te houden, en zich naar dezelve te schikken.

Het tegendeel heeft plaats, als een vrije Amerikaan in Europa aankomt. Bijna alleen met zijne eenvoudi-

dige zeden, in 't midden van eenen drom menſchen, die ſlegts den uiterlijken glans hunne achting toezwaaijen, die, door den algemeenen toon bewogen en vervoerd, alles opöfferen aan de woede, om door de kleederen, de toerustingen, de pracht te ſchitteren, moet deeze vrije Amerikaan, zeg ik, in 't eerst verlegen en neêrſlagtig zijn, om dat hij zich verplaatst ziet in eenen kring van gewoontens, ſtrijdig met de zijne. Vervolgens moet hij daar mede allengskens gemeenzaam worden; en zo hij niet geheel en al ſmaak daar in krijgt, wordt ten minſten zijne verkleefdheid aan het eenvoudig leven en de zeden daar door noodwendig verzwakt. Deeze neiging van geest in zijn Vaderland te rug brengende, doet hij dezelve ongevoelig overgaan in de ziel van hun, die hem omringen, van hun op wien hij eenigen invloed heeft, in de ziel van zijne kinderen, van zijne vrienden. Hij *verkoelt* aldus, door zijn voorbeeld, hunnen ſmaak voor de eenvoudigheid, en de volgende eeuwe ziet de openbaare deugden in de onverſchilligheid uitſterven.

Het zal derhalven voor den algemeenen geest der vrije Amerikaanen minder gevaarlijk zijn, de Europeäanen in de Verëenigde Staaten toegang te geeven, dan zelven in Europa te reizen; en daar uit volgt, dat het zeer onſtaatkundig zou zijn de eerſten aan te zetten, om zelven de overvoerers van hunnen buitenlandſchen Koophandel te zijn.

Wij blijven op deeze aanmerking ſtaan, om dat wij, naar het ons toeſchijnt, in ſommige Staaten neigingen beſpeurd hebben, om voor de Scheepvaart in verre Landen Premiën toe te ſtaan. Zij behoorden in aanmerking te neemen, dat zij weinig handen hebben, en dat men dezelve, zo min eenigzins mogelijk is, den

den Landbouw moet onttrekken. Zij zijn in dien toestand, waar van wij in onze grondstellingen des buitenlandschen Koophandels gesproken hebben, eenen toestand waar bij eene Natie voordeel heeft, als zij voor haar de Goederen laat vervoeren door andere Natiën, welke minder grond of werk hebben. Eindelijk behoorden zij in aanmerking te neemen, wij herhaalen het nog eens, dat de Republikeinsche zeden beter bewaard worden in den schoot des Landbouws, dan op Zee en op verre Reizen, welke den vrijen mensch met andere zeden, met andere Regeeringen, gemeenzaam maaken.

Men vraagt elkander overäl in de Vereënigde Staaten: Hoe zal men den buitenlandschen Koophandel paalen stellen? Hoe zal men de pracht tegenhouden? Blijft tot uwent, bouwt het Land, zullen wij hun zeggen. Dit is het geheim waar mede gij den voortgang der pracht zult verhinderen; een geheim dat veel meer te waardeeren is dan die Wetten tegen de pracht en verkwisting, dan die verbiedende Plakaaten, die men voorneemens is in sommige Staaten in te voeren.

'Er is geen Mogendheid, die sterk genoeg is, om den buitenlandschen Koophandel, door Plakaaten, onöverkomelijke paalen te stellen, om hem, bij voorbeeld, te noodzaaken zich binnen den kring der koopmanschappen van gemak te houden, en die van pracht niet in te voeren. *De natuur, of de kracht der dingen*, heeft alleen dat vermogen. Deeze kracht is, zo als wij boven verklaard hebben, de hereëniging der natuurlijke omstandigheden, waar in zich eene Natie bevindt; die omstandigheden alleen stellen paalen aan den Koophandel. Eene Natie, die de zaaken

ken van pracht met zijne Producten niet kan betaalen, koopt dezelve niet. De Wilde kan zich, met zijne Pelterijën, niets anders verschaffen, dan Brandewijn, Buskruid en Wolle Dekens, en hij koopt noch Zijde Stoffen noch Galonnen.

Zo derhalven de Producten der Verëenigde Staaten slegts ter naauwernood de ingevoerde Goederen voor het noodwendige en het gemak uit Europa kunnen betaalen, zal men bij hun geene Goederen van pracht invoeren. Zo men hen die brengt, is het om dat zij dezelve kunnen betaalen. 'Er is geen Koopman, die lust heeft zich in den grond te helpen.

Zo de Verëenigde Staaten, in tegendeel, in eenen genoegzaamen overvloed Producten hebben, welke voor het oude Vastland van dienst zijn, om zich, door hunne ruiling, niet alleen de Koopmanschappen van de eerste noodzaakelijkheid en gemak, maar zelfs die van pracht te verschaffen, zal niets kunnen verhinderen, dat deeze laatsten vroeg of laat door den weg des buitenlandschen Koophandels ingevoerd worden.

Om de eisschen van deeze natuur te vermeerderen, zal, om de waarheid te zeggen, het algemeen gevoelen, dat voorheen den smaak voor de mode en grilligheden aan de verächting toewijdde, in alle gemoederen moeten veränderd worden, en de bijzondere gevoelens van zekere gezindheden insgelijks daar voor moeten wijken. Maar, ondanks den veel vermogenden invloed van het gevoelen op de Goederen van pracht, zal het lot van deeze soort van Koophandel door den toestand der vrije Amerikaanen meer bijzonder bepaald worden. Als zij rijk zijn, zullen zij dezelve aanneemen. Deeze voorzegging zal zeker

 schij-

fchijnen, als men zich wil herïnneren hetgeen wij over de natuur van het menschlijk hart, en de neiging van den mensch tot de verbetering van zijn lot en de vermeerdering zijner genietingen, gezegd hebben.

De fmaak voor het Landleven alleen zal, zo de vrije Amerikaanen daar in volharden, den voortgang der pracht tegenhouden. Deeze laatfte ontftaat in de Steden uit de zatheid, de ledigheid en het verdriet. De bezigheid behoedt het Platteland voor die zedelijke ziektens.

Nog is 'er eene laatfte befchouwing, welke de vrije Amerikaanen moet aanzetten, om zich aan den Landbouw over te geeven, en de Manufacturen benevens de verzending buiten 's Lands te laaten vaaren; deeze is, dat, door alles te gelijk te willen onderneemen, de fchaarsheid der Geldfpeciën, welke ten minften voor het mechanisch deel van die operatiën noodwendig zijn, zich meerder zal doen gevoelen; terwijl zij, door zich eeniglijk aan den Landbouw over te geeven, van hunnen grond genoegzaame Producten zullen verkrijgen, om de Manufacturen van Europa te betaalen, en de fchaarsheid der Geldfpeciën te vervullen (1). Zij fchijnen over die fchaarsheid

(1) De vrije Amerikaanen hebben weinig Geldfpeciën, en dit gebrek ontftaat uit twee oorzaaken; eerst uit de natuur van den Koophandel, die zij voorheen met Engeland dreeven, en vervolgens uit de verwoestingen van den Oorlog geduurende zeven jaaren. Naardien deeze Koophandel eeniglijk in ruiling beftondt, en in zekere Staaten, als Virginie, de invoer altoos den uitvoer te boven gaat, moesten zij Debiteurs jegens Engeland zijn, en konden dus geene Geldfpeciën van daar bekomen. Het was eene foort van flavernij in den Koophandel, welke de Engelfchen als den waarborg

heid bekommerd te zijn. Hetgeen hier boven over de Geldſpeciën gezegd is, moet hen geruſt ſtellen. Men heeft betoogd, dat eene Natie, zonder het behulp derzelve, eenen zeer grooten Handel kon drijven.

Men zal in 't vervolg doen zien, dat de Verëenigde Staaten veele eerſte ſtoffen voortbrengen, die voor Frankrijk in de daad noodzaakelijk zijn, welke het laatſte Land met meer voordeel dan eenig ander Land weder kan uitvoeren. Uit deeze twee zaaken volgt, dat die beide Landen, zonder Geldſpeciën, eenen directen, en dienvolgens voordeeligen Handel van ruiling te ſamen kunnen doen; want de onderlinge ruiling der Producten is veel voordeeliger dan de ruiling der

borg van de afhanglijkheid der Coloniën ten aanzien der hoofdſtad beſchouwden. Hunne Geldſpeciën kwamen voort uit den Sluikhandel met de Suiker-Eilanden en de Mogendheden van Europa. Naderhand liet de Oorlog, door de Landbouwers in Soldaaten te veränderen, een gedeelte der Landerijën onbebouwd blijven. Van toen af waren 'er minder ruilingen, en nog minder Geldſpeciën. Hetgeen daar van in Amerika overgebleeven is, is in 't eerst voortgekomen uit het Geld, dat de Engelſche en Franſche Legers daar gebragt en verteerd hebben, vervolgens uit de leeningen, door het Congres in Europa gedaan. Maar bovendien, is het, in gevolge van hetgeen boven over de Geldſpeciën gezegd is, gemaklijk te begrijpen, hoe eene Natie, die zich, door eene buitengewoone omwenteling, eensklaps gebragt vindt tot groote ontwikkelingen, tot eene ſnelle vermeerdering van Volksmeenigte, tot geduurige uitſchotten, om Landerijën vruchtbaar te maaken, Huizen te bouwen, Wegen aan te leggen, Kanaalen te graven, haare Schulden buiten 's Lands te betaalen, en wel dikwijls in Speciën, en die eindelijk geene Mijnen heeft; het is, zeggen wij, gemaklijk te begrijpen, hoe en waarom die Natie de ſchaarsheid der Geldſpeciën moet beſpeuren. In Connecticut wordt heden daar in voorzien, door de voornaamſte Levensmiddelen direct tegens elkander, of tegens den arbeid te verruilen.

der Producten tegens Geldſpeciën; ondanks het gevoelen der masſa van menſchen, die meer waarde in het Goud dan in de Goederen ſtellen, en zijne verbeeldende waarde geduurig vergeeten, om eene wezenlijke daar voor in plaats te ſtellen. Men moet niet ophouden hun bij herhaaling te zeggen, dat zonder de Producten de Geldſpeciën niets, volſtrekt niets, zouden zijn; dat het rijke Volk dat is, welks arbeid de bevolking vermeerdert, en dat dienvolgens overvloed van Producten heeft; dat het geheim om de ſom der Geldſpeciën te vergrooten, eeniglijk beſtaat in de kunst, om de noodzaakelijke Producten, die zij kunnen hebben, of welke het toekomende hen zal aanbrengen (1), te vermeerderen.

Thans zullen wij de verſchillende zaaken, welke in dit Hoofdſtuk onderzocht zijn, eens kortelijk herhaalen.

Ons voorneemen was te doen zien, dat de Vereënigde Staaten, door hunne omſtandigheden en hunne behoeftens, genoodzaakt waren zich aan den buitenlandſchen Koophandel over te geeven.

Om onzen Leezeren daar van te overtuigen, hebben wij beweezen, dat de vrije Amerikaanen behoeftens van noodzaakelijkheid, van gemak, en zelfs eenige van pracht hadden; behoeftens welke zij niet kon-

(1) Om te weeten welke Geldſpeciën de Vereënigde Staaten eens zullen kunnen hebben, zou men moeten bepaalen, of zij meer zullen uit- dan invoeren, en hoe veel het verſchil zal beloopen; men zou nog moeten bepaalen, welke de behoeftens van het oude Vastland zullen zijn, en welke conſumptie het van de Producten van het nieuwe Vastland zal doen. Nu zijn deeze beginſelen onmogelijk te bepaalen, en bovendien is het een zeer nutteloos geſchil.

konden laaten vaaren, noch zelven door iets anders vervullen.

Wij hebben beweezen, dat zij, als geen Manufacturen hebbende, genoodzaakt waren tot de Europeäanſche Manufacturen toevlugt te neemen; dat zij die nog in lang niet konden aanleggen, om dat zij weinig handen hadden, en de Landbouw alle hunne zorgen tot zich moest trekken.

Wij hebben beweezen, dat zij, onder de natuurlijke, ſtaatkundige en zedelijke betrekkingen, moesten volharden om zich bij uitſluiting aan den Landbouw over te geeven, en zelfs van de vervoering hunner Producten naar Europa af te zien.

Wij hebben beweezen, dat dit het eenig middel was, om hunne Republikeinſche zeden te behouden, en de bevordering der pracht tegen te houden.

Eindelijk hebben wij beweezen, dat zij, door zich aan den Landbouw over te geeven, de Manufacturen niet te achten, de ſchaarsheid der Geldſpeciën minder bemerken, en het middel vinden zullen, om het gebrek derzelve te vergoeden, en eenen zeer voordeeligen buitenlandſchen Handel van ruiling te doen.

Deeze verſchillende ſtukken grondig vastgeſteld zijnde, moeten wij thans doen zien, dat van alle de Natiën van Europa de Franſche Natie diegeene is, met welke het de Vereenigde Staaten best voegt zich door den Koophandel te verbinden; dat zij behoeftens en Producten hebben, die met malkander overeenkomen. Wij gaan nu over, om deeze waarheid nader te verklaaren, door den Leezer voor oogen te ſtellen de dubbelde Lijst van den wederzijdſchen in- en uitvoer, welke tusſchen Frankrijk en de Vereenigde Staaten te doen is.

VIJFDE HOOFDSTUK.

LIJST *van den invoer, uit Frankrijk in de Verëenigde Staaten te doen; of Lijst van de behoeftens der Verëenigde Staaten, en van de Producten van Frankrijk, die met dezelve overëenkomen.*

De opmerkzaame Leezer heeft reeds kunnen oordeelen, dat, zo de vrije Amerikaanen, in de loopbaan, die hun geöpend is, niet verdwaalen, Europa hun nog lang gewerkte Goederen zal kunnen leveren. Wij hebben doen zien, dat de bouw der Landerijën, de vruchtbaarmaakingen, en alles wat tot den binnenlandſchen Koophandel betrekking heeft, als de kanaalen en de wegen, hunne kracht het gelukkigst en nuttigst gebruik aanboden, voornaamlijk terwijl de belastingen hunne beweegingen nog niet vermoeijen, en dat eene vrije Conſtitutie te gelijk alle bijzondere perſoonen eere aandoet.

Thans moeten wij de Lijst van hunne behoeftens doorloopen, en aanwijzen wat Frankrijk hun in concurrentie kan trachten te leveren, zo het zelfs niet met meer voordeelen dan eenige andere Natie is. Wij zullen, in die optelling, de Engelſche Werken, welke over die ſtoffe gehandeld hebben, en in 't bijzonder dat van den Lord *Sheffield*, volgen. Hij heeft niets overgeſlagen, om dat zijne Natie op alles aanſpraak maakt. Wij zullen niet, zo als hij, in zulke beuzelächtige bijzonderheden treeden; maar doen zien, dat de Franſchen, als zij hunne natuurlijke voordeelen op prijs weeten te ſtellen, in bijna alle de gewichtige artikelen de voorkeur moeten verkrijgen.

EERSTE AFDEELING.

Wijnen.

De Wijndrank wordt eene waare behoefte voor den mensch, die hem eens gekend heeft. Gelukkigen of ongelukkigen, rijken of armen, allen maaken 'er gebruik van. De Wijn maakt de wellust des gelukkigen of des rijken uit. Hij helpt den ongelukkigen zijn hartzeer verdragen; de arme meent het gelijkwaardige van het voedzel, dat hij niet heeft, daar in te vinden.

De welvaart is, ſedert eenigen tijd, in de Vereënigde Staaten te zeer verſpreid geworden, dan dat zij het gebruik des Wijns bij hun niet ingevoerd hebben. Het toekomende zal, door hunne middelen te vermeerderen, die behoefte nog meer doen toeneemen.

De Wijnen welke in de Vereënigde Staaten in 't algemeen het meest gebruikt werden, waren, even als in Engeland, de Porto, de Madera, de Fayal, de Teneriffe, de Xeres. De Franſche Wijnen, even als in Engeland met zeer zwaare ſchattingen belast, werden 'er niet als ter ſluik ingevoerd.

De Vrijheid doet hedendaags die Britſche kluisters verdwijnen. De Franſche Wijn wordt in de Vereënigde Staaten vrij ingevoerd, en betaalt 'er ſlegts weinig rechten.

Zodanig is de ſtaat der zaaken, die ons tot het onderzoek van drie vraagen brengt.

Voegt het aan het vrije Amerika' den Wijngaard te planten, en Wijn te maaken?

Moet het niet, van deeze planting afziende, de Franſche Wijnen den voorrang geeven?

 En

En welke middelen moeten de Franſchen aanwenden, om dien voorrang te verkrijgen en te behouden?

Het zou ongerijmd zijn te loochenen, dat de Vereenigde Staaten Wijn kunnen voortbrengen, een'glijk om dat de proeven, welke tot nu toe gedaan zijn, vruchteloos zijn geweest. Deeze Staaten hebben eene zeer groote uitgebreidheid, en even zo Zuidelijke gewesten als Europa; het is onmogelijk dat 'er niet op veele plaatſen een grond gevonden worde, die tot den Wijngaard geſchikt is. Men kan derhalven, zonder te veel te waagen; den weinig gunſtigen uitſlag der proeven aan de onërvarenheid of het gebrek van volſtandigheid des Planters, of aan de ſlegte verkiezing der loten toeſchrijven.

Wat 'er ook van zij, als de vrije Amerikaanen naar de raadgeevingen der goede Waarneemers willen luisteren, en zich aan de dwaalingen der andere Natiën ſpiegelen, zullen zij de planting des Wijngaards, met de grootſte zorge, van hun afkeeren. Hij heeft in alle Landen, waar hij gevonden wordt, voor eenige rijke menſchen eene meenigte ongelukkigen gemaakt.

De langduurige en zeer groote verſchotten, welken de Wijngaard vorderen, de bereiding, de bewaaring en de verkoop van zijn Product, hebben alle goede Wijnbergen in de handen van rijke perſoonen geſteld, die, als hem zelven niet plantende, den waaren Planter zeer ſlegt betaalen. Overäl wordt het loon van den ongelukkigen Wijngaardenier *op eene onbillijke wijze* bepaald; want daar onder wordt niet gerekend de prijs van den tijd, waar in hij niet arbeidt, en bijna alle Landen, waar Wijnbergen zijn, verſchaffen geen werk, waar toe die verloren tijd beſteed zou kunnen worden. Bovendien houdt men met hem geen re-

rekenſchap over de veränderingen in den prijs der levensmiddelen van de eerſte noodzaakelijkheid, waar toe duizend oorzaaken, en zelfs de overvloed of het gebrek des Wijns, gelegenheid geeven.

Zou men het wel gelooven, dat de overvloed des Wijns het grootſte ongeluk is, dat zo wel den Eigenaar, als den Wijngaardenier zelven kan overkomen? In de daad, de uitgave, om in te oogſten, vermeerdert, en de prijs der zaak vermindert. 'Er is meer arbeid te doen, men moet meer handen gebruiken, en dezelve duurder betaalen (1); 'er zijn meer Vaten, meer kosten van vervoering, een grooter ruimte noodig, en 'er is minder verkoop, bij gevolg minder inkomſte (2).

Het gebrek van Wijnen, of de onvruchtbaarheid van den Wijngaard, is minder nadeelig dan de overvloed,

(1) Het dagloon van eene Druivenleester verändert, volgens het gebrek of den overvloed des Wijns, van 6 Sols tot 40 Sols. — De prijs der Vaten volgt de zelfde veränderingen, in eenen verſchillenden prijs, van 3 Livres tot 15 Livres. — Daar zijn jaaren waar in de prijs van het Vat hooger is, dan die van den Wijn, welken het bevat.

(2) De Eigenaar die zijne verteering naar zijne inkomſten richt, wordt ieder jaar door die van den Wijngaard bedrogen. In het eene trekt hij 20 ten 100; in het tweede jaar zal zijn Wijngaard van den hagel geſlagen worden; in het derde jaar zal hij een bankeroet te lijden hebben, of zijn Wijn zal zuur worden; in het vierde jaar zal hij ſlegts eenen middelmaatigen Oogst hebben, die geenszins de voorige verliezen zal opweegen. In tien jaaren tijds zou een Eigenaar moeite hebben, om een middelbaar jaar te vinden, dat tamelijk goed was. Naardien men echter gaerne zijnen rijkdom en zijne middelen wil vergrooten, berekent ieder Eigenaar zijne inkomſte altoos naar het hoogſte Product, dat hem zijn Wijngaard heeft uitgeleverd. De meeste verteeren naar evenredigheid, en helpen zich in den grond.

vloed, ten minſten voor den Eigenaar. Maar het wordt op eene zeer ſtrenge wijze gevoeld, zo door de Wijngaardeniers, als door die zwervende hoopen van Daglooners, welken de onvruchtbaarheid van hunnen grond, of eene ſlegte Regeering, noodzaaken buiten hun Land te gaan, om werk te zoeken.

De talrijke veränderingen, welke op het voortbrengſel van den Wijngaard invloed hebben, zijn daar van eene zeer lastige en weinig voordeelige eigenſchap (1). Men moet de wederïnkomst der Fondſen afwachten, als men veel heeft ingeöogst; men moet zwaare uitſchotten betaalen, als men weinig gehad heeft. De eigenaar moet derhalven even zo veel hulpmiddelen hebben, zo om te wachten, als om te betaalen. De Wijngaardenier, die ongelukkig genoeg is, dat hij een eigendom (2), en geen van die hulpmiddelen heeft, helpt zich vroeg of laat in den grond. Hij is genoodzaakt tot eenen geringen prijs te verkoopen (3), of

(1) Het is in Frankrijk een gemeen ſpreekwoord, dat 'er geen ſlegter Goed dan de Wijngaard is.

(2) Het lot van den Wijngaardenier is, volgens de Landen, onderſcheiden. In ſommige Landen is hij ſlegts een Daglooner, en in een ander is hij volſlagen in de armoede gedompeld. In andere Landen, als in Zwitſerland, heeft hij de helft der Producten; maar eene onrechtvaerdige en gewelddaadige ſchatting, door de eigenaars zelvèn opgelegd, vermindert die helft tot het vierde deel.

(3) Zodanig is, ten naaste bij, de toeſtand van bijna alle dé Wijngaardeniers van l'Aunis, die zelven Eigenaars zijn. Zij ſtaan bloot aan de knevelaarijën der rijke Pachters van dat Land. Wanneer de Winter komt, heeft de Wijngaardenier noch Koorn, noch Geld. Hij gaat den Pachter opzoeken, en vraagt hem om Koorn; deeze zegt tot hem: Ik zal het u geeven, maak 'er ſlegts eèn Briefje van. Het Schèpel Koorn geldt 6 Livres. Verplicht u om mij in zodanigen tijd de hoeveelheid Koorns weder te geeven, die alsdan voor 6 Livres verkocht zal worden. Hij draagt altoos zorg, dat hij den tijd bepaalt, waar in het Kóorn tot eenen laagen

of zelf zijn Wijn te gebruiken; en daar uit komen voort zijne redenloosheid, zijne traagheid, zijne neêrslagtigheid, zijn droefgeestige en twistgierige inborst, en vooräl de slegte staat zijner gezondheid. Te veel Wijn in den overvloed, geen brood in de armoede, deeze zijn de twee verkiezingen, welke hem in zijn leven te doen zijn.

Ook zijn de Landstreeken, die met Wijngaarden bedekt zijn, in 't algemeen minder bevolkt, en dezelve vertoonen het tafereel van eene verbasterde, zwakke en armoedige Volksmeenigte. De meesten hebben zelfs gebrek aan handen, om den Wijngaard te planten, in den tijd als het werk haast vordert. Dit werk wordt verricht door die benden van buitenlandsche daglooners, waar van wij reeds gesproken hebben, en welke eenige dagwerken aan den onvermogenden Wijngaardenier verkoopen.

Men kan den Wijnbouw niet beter vergelijken als bij die Reederijën, welke, hun geluk op den geringen prijs van het handenwerk vestigende, slegts de onderneemers van de Reederij en de Kooplieden verrijken.

De nadeelige invloed van den Wijngaard breidt zich uit in de Landen, waar Wijnbergen zijn, over hun die denzelven niet planten; want de goedkoopheid

gen prijs is. De verplichting grijpt plaats; het oogenblik der betaalinge komt: de Wijngaardenier, die Koorn heeft, geeft meer dan hij heeft ontfangen. Zo hij het niet heeft, is hij nog meer verlegen; de Pachter dwingt hem dan. — Gij hebt Wijn; verkoopt die aan mij. — Maar tot wat prijs? De Pachter biedt alsdan eenen zeer laagen prijs. Men weigert; hij dreigt: de arme Wijngaardenier wordt genoodzaakt zich in den grond te helpen; en dit bedrijf wordt bijna alle jaaren herhaald.

heid des Wijns geeft daar toe aanleiding, dat dezelve in overdaad gebruikt wordt; zij maakt derhalven van denzelven een vergif voor alle de clasfen der maatfchappij, voornaamlijk voor die, welke daar in de vergeeting van haare armoede vinden.

Ook ontvliedt de nijverheid, zo als wij reeds aangemerkt hebben, met zorgvuldigheid die gevaarlijke Wijnbergen. Men ziet daar geene van die groote Reederijën, waar van de goede orde, de vlijtigheid in den arbeid, en de eendragtigheid den goeden uitflag bekroonen.

Uit alle deeze befchouwingen volgt, dat de vrije Amerikaanen van den Wijnbouw moeten afzien.

De Wijnbouw zou de clasfe der maatfchappij, die zich daar aan mogt overgeeven, op eene onfeilbaare wijze ongelukkig maaken, en in de Republieken moeten geen ongelukkigen zijn, vermits de behoeftens hen noodzaaken om de burgerlijke orde te verftooren, of, dat nog erger is, om dat zij onder de bevelen der rijken ftaan, die hen bezoldigen, en tot den ondergang der Republiek zich van hen kunnen bedienen (1).

De Wijngaard, ten opzichte van de Eigenaars befchouwd zijnde, moet desgelijks door de Verëenigde Staaten uitgeroeid worden, om dat men in de Republieken zorgvuldig moet vermijden die kostbaare plantingen, welke, de eigendommen in een klein getal handen ftellende, groote veränderingen van geluk te wege brengen. De fpaarzaamheid, de eenvoudigheid, de

(1) Men bemerkt reeds, in fommige Amerikaanfche Papieren, de laage taal der Kooplieden, welke hunne koopmanfchappen naderig aanbieden.

de bijzondere deugden komen met die veränderlijke gelukſtaaten niet overëen. Zij worden eeniglijk gevonden in den boezem van den middelſtaat, van eenen welſtand op eenen arbeid gevestigd, welks voortbrengſel zeker is (1). Zodanig is dat van den Landbouw in 't algemeen, welke verſcheide Producten vervat, die, in gevalle van ongeluk, door elkander vervangen worden (2).

Eindelijk, zo men wil dat de Wijn voor den mensch heilzaam zij, dat hij hem niet van 't verſtand beroove, moet men hem met maatigheid gebruiken, en zijne duurte alleen kan tot die maatigheid noodzaaken. De Amerikaanſche Republieken, welke grootelijks belang hebben, om de buitenſpoorigheden der bijzondere perſoonen tegen te gaan, en hun zedelijk verval voor te komen, moeten derhalven altoos verre van hun houden een Product, welks duurte het misbruik zal beletten, welks aanbouw den goeden koop, en dienvolgens duizend buitenſpoorigheden, welke in het zedelijke en ſtaatkundige gevaarlijk zijn, zou te wege brengen.

Men zal ons tegenwerpen, dat de menſchen, welke tot den Landbouw gebruikt worden, Wijn noodig heb-

(1) De Indous zijn bijna allen Landbouwers of Weevers; en dit is de reden waarom de bijzondere zeden bij dat Volk beter bewaard zijn gebleeven, dan op alle andere plaatſen, in weerwil der buitenſpoorigheden van het Despotismus.

(2) Welke belooning zou de verſtandige man niet waardig zijn, die het menschdom een middel ſchonk, om den aardäppel verſcheide jaaren te bewaaren, voornaamlijk als de handelwijze eenvoudig en weinig kostbaar was? Van dien tijd af zou 'er meer vrees voor gebrek; meer verlegenheid over de belasting der Graanen, en misſchien meer armoede zijn.

hebben, om hen in hunnen arbeid te onderſteunen. Dit is eên vooröordeel. In de Landen, waar hij weinig in gebruik is, vindt men ſterke en voor den arbeid onvermoeide menſchen. De Wijn bevat, wel is waar, eenen vluggen geest, die het gebrek van vaste ſpijzen kan vergoeden; en om die reden neemen de Landlieden, die ſlegts van een grof brood leeven, hunnen toevlugt tot den Wijn, of tot de Brandewijn, die meer onder het bereik van hunne middelen is. Geeft hun vleesch en aardäppelen, en zij zullen alsdan den Wijn ligtelijk ontbeeren.

Het Tafereel dat wij nu geſchilderd hebben over de rampen en misbruiken, door den Wijnbouw te wege gebragt, zal zonder twijfel den Franſchen niet noopen, om de hunnen uit te roeijen; maar het moet hen ten minſten aanzetten, om de ſlijting der Wijnen buiten 's Lands te vermeerderen, om hunnen prijs te verhoogen, en dienvolgens een gedeelte der rampen te verminderen, welke voor hun daar uit voortvloeijen. Dit zal een dubbeld goed zijn: een voordeel te meer buiten 's Lands, een kwaad te minder binnen 's Lands.

Dat de Franſche Wijnen in de Verëenigde Staaten den voorrang moeten verkrijgen is iets, dat door niemand betwist zal worden. Zij zijn de aangenaamſte, van de meeste ſoorten, en de gezondſte, als men dezelve met maatigheid gebruikt; zij zijn de minst ſchadelijke, als zij met overdaad gebruikt worden. Zij moeten den grondſlag van den Franſchen invoer in het vrije Amerika zijn; geen Natie kan, in dat opzicht, zich met Frankrijk gelijk ſtellen. De Lord *Sheffield* zelf zwaait de Franſche Wijnen die eere toe. Maar om hen dat voordeel voor altoos te verzekeren, moet men

de

de kunst om dezelve te bewerken, te bewaaren en te vervoeren tot grooter volkomenheid brengen.

Wij zullen tot een voorbeeld bijbrengen de Wijnen van Provence, die, wegens hunne kracht, hunne geschiktheid om de langduurigste Reizen door te staan, en door hunne overëenkomst met de Wijnen van Portugal, met het beste gevolg in de Verëenigde Staaten gesleeten zouden worden, als zij behoorlijk toebereid waren. Wel nu, die Wijnen hebben tot hier toe den slegtsten naam gehad, zo in het Noorden, als in onze Oost-Indische en Amerikaansche Colonien; en zulks om dat de Bevrachter dezelve zonder kieschheid kocht, en dat aan den anderen kant, de gemeene Burger, als van den Wijnbouw, noch van de bewerking der Wijnen geen denkbeeld hebbende, de witte met de roode druif vermengde, de loten, den grond en de uitvoeringen niet onderscheidde, zijn Wijn bij de fleur in de kuip liet werken, zonder acht te geeven op het onderscheid der jaaren en hoedanigheden; alle soorten van nietsdeugende ingredienten, als zout, kalk, bergsteen, en Duivendrek, in zijne kuipen leidde, om, zo hij waande, den smaak van zijnen Wijn in grooter achting te brengen; hem in slegte Oxhoofden van kastaniënhout opsloot, daar in altoos de moer van één jaar liet blijven, en hem nooit aftapte; zodanig dat hij altoos, meer dan eenigen anderen Wijn, bloot stondt om te gisten en zuur te worden, en dus ook tot eene zo verre vervoering weinig geschikt wierdt (1).

Dit

(1) Men verzekert, dat de meeste van die misbruiken nog plaats hebben. Echter moet men hoopen, dat zij op eene ongevoelige wijze zullen verdwijnen, dank zij de zorgen en de volstan-

Dit Tafereel kan met veele Wijnbergen overëenftemmen. De onkunde, de oude vooröordeelen, de neërflagtigheid des Volks, de belastingen, welke den uitvoer bezwaaren, alles loopt daar op uit om de bevordering der kunst, van met fpaarzaamheid goede Wijnen te maaken, te verhinderen. *Dat de Regeering daar in bewillige*, en die hinderpaalen zullen verdwijnen, en het licht, dat zich over de kunften verfpreidt, zal de vooröordeelen door nieuwe handelwijzen vervangen, en de nieuwe gelegenheden tot den verkoop zullen de nijverheid weder opwakkeren. Dat zij de droevige lesfen van het voorledene aanhoore, de lesfen welke de omftandigheden haar geduurig geeven (1); zij zullen haar leeren, dat, om wel-

ftandigheid van de Heeren *Bergasfe*, welke een aanzienlijk Etablisfement, in die foort, in Provence aangelegd hebben, en alle vlijt aanwenden, om aldaar den Wijnbouw te verbeteren, en den Wijnhandel overäl uit te breiden. Deeze Provincie zal eens groote verpligtingen aan hun hebben, en de Regeering zal, zonder twijfel, hunne oogmerken onderfteunen.

Zij hebben eenige Duitfchers laaten komen, welke zich, op eene voorfpoedige wijze met de verbetering van die Wijnen bezig houden. De invoer van die zeer groote Voedervaten, welke in Duitschland gebruiklijk zijn, heeft men hun te danken; dezelve zijn een zeker middel om, met weinig kosten, de kracht des Wijns te bewaaren. Wij behooren hier te zeggen, dat die Wijnen in de Oost-Indiën wel zouden flaagen; dat zij een middel zouden zijn, om dien Handel voordeelig te maaken, zo de Monopolie haar niet desgelijks aan de nijverheid en vrijheid kwam ontrooven? Maar waarom vernieuwen zich die dwaalingen? Het is om dat de Memorien te Parijs gemaakt worden, alwaar de onkunde van den waaren Koophandel aan de doortrapte lieden, welke de Privilegiën met list weeten magtig te worden, eene fchoone gelegenheid aan de hand geeft.

(1) In Engeland verleent de Regeering *draw-backs* voor alle de voorwerpen van invoer, welke weder uitgevoerd worden, dat is

welvaart te genieten, de buitenlandſche Koophandel vrij, en van rechten ontſlagen behoort te zijn; dat men, door hem aan de geringſte belasting onderhevig te maaken, den Handel van zijne mededingers begunſtigt.

Dit middel is veel krachtiger dan eenig ander, om den Koophandel te verlevendigen. De hoop op eenen voordeeligen verkoop is, zo als wij reeds aangemerkt hebben, het verleidendst lokäas voor den Planter. De voorgeſtelde Premiën, om den uitvoer der Wijnen aan te moedigen, kunnen niet noodzaakelijk zijn, als om eenen nieuwen Koophandel, welks beginſelen moeijelijk en lastig zijn, gemaklijk te maaken; om dat men, bij gebrek van kundigheden, verpligt is op eene onzekere wijze te werk te gaan, vruchtelooze en dikwijls kostbaare proeven te doen. De Premiën vergoeden zulks. Maar wanneer de weg ge-

is te zeggen, dat zij de rechten, bij hunne inkomst ontfangen, geheel, of bijna geheel, te rug geeft. Het zou, ten aanzien van dit ſtuk, gemaklijk zijn nog beter dan Engeland te doen.

Frankrijk zou het ten aanzien van een ander artikel hebben moeten navolgen. Door aan de Engelſche Oost-Indiſche Compagnie eene uitſluitende Privilegie te verleenen, heeft de Regeering haar verpligt, om voor eene aanzienlijke ſom aan Wolle Stoffen, Tin, enz. naar China en de Oost-Indiën uit te voeren.

Men verpligtte der Oost-Indiſche Compagnie geenszins, om van onze Wijnen, Brandewijnen, enz., zo als wij reeds gezegd hebben, uit te voeren; zij hadt den uitvoer der Provence-Wijnen, welke de bijzondere Bevrachters, met een goed gevolg naar de Oost-Indiën begonnen te doen, geſtremd; hetgeen bewijst, dat de Compagniën van binnen even zo nadeelig zijn voor de voortbrenging, als van buiten voor de uitbreiding en de bevordering des buitenlandſchen Koophandels. Het is te hoopen, dat de bijzondere Bevrachters, welke thans de vrijheid van Koophandel hebben, die takken zullen doen herleeven.

gebaand en bekend is, moet men dezelve affchaffen; zij zijn leibanden, die het kind in de wieg onderfteunen, welke men moet verwerpen, wanneer het fterk genoeg is, om van zich zelf te gaan. Als eenige Koophandel te zwak is, om dezelve te kunnen misfen, is het een zeker teken, dat hij door zijne natuur gebrekkig, en *niet ftaande te houden* is. De Premie is, in dat geval, nadeelig voor de publieke inkomfte, zonder den Koopman te verhinderen van zich in den grond te helpen.

De overige aanmoedigingen, welke men van tijd tot tijd voorftelt, om de Planting of den Handel op te wekken, zijn meerendeels zonder kracht. Nog eens, 'er is flegts een groot middel, naamlijk de Confumptie, dat eenen duurzaamen verkoop verzekert. De Prijzen, de Gedenkpenningen, de lofredenen, welke den Planter of Reeder toegebragt worden, voeden hem niet, en de verkoop voedt hem, en het onderhoud is het eerfte doeleinde, dat hij tracht te bereiken.

Deeze aanmoedigingen zijn foorten van vergoedingen, welke de overmaatige rijkdom aan de behoeftigheid, die hij van het zijne beroofd heeft, doet. Maar waar toe dient zulks? het is om eene oogenblikkelijke kracht te geeven aan eenen man, wien men armen en beenen heeft afgefneeden. Het is nogthans niet ongelukkig dat het berouw der beftiering vruchteloos is, en dat die geringe middelen tegen de natuur der dingen fchipbreuk komen te lijden. Deeze mislukkingen brengen eindelijk het waare licht ten voorfchijn.

De Vereenigde Staaten zelven, die Staaten, welke eerst onlangs zijn opgekomen, verfchaffen ons reeds het

het voorbeeld eener inftelling, welke alleen den Koorn- en Wijnbouw zou kunnen verlevendigen, en het oogenbliklijk ongemak der overvloedige Oogften, die en den Eigenaar en den Pachter in den grond helpen, doen verdwijnen.

Deeze inftelling, die in Frankrijk gemaklijk genaturalifeerd kan worden, zou twee takken hebben; eene bewaaring van de Producten des Lands in de openbaare Pakhuizen; Certificaten of Briefjes van bewaaring, welke voor den in bewaaring ftellende Eigenaar een eigengeloofwaardig bewijs zouden uitmaaken, een bewijs, dat, naar den Cours der Markt, even als alle andere publieke Effecten, zonder formaliteiten, op een ander overgebragt kan worden.

Aldus heeft men het in Virginie zo ver gebragt, dat men de fchaarsheid der Geldfpeciën door een ander middel vergoed heeft (1), door, in het oogenblik van den Oogst, eene wezenlijke en nuttige waarde aan den Tabak te geeven, die, zonder dat middel, als genoodzaakt zijnde eenen geruimen tijd op navraag te wachten, den Eigenaar te veel tot een last zou worden.

Het is hier de plaats niet dat denkbeeld grondig te onderzoeken, noch tegenwerpingen, die men tegen hetzelve mogt doen, uit den weg te ruimen. Dit ontwerp zou de ftoffe van eene bijzondere Memorie kunnen

(1) De Virginiërs hebben nog een ander voorbeeld gegeeven, 't welk aantoont hoe gemaklijk men de Geldfpeciën kan ontbeeren. Verfcheide Graaffchappen, bij de Ohio, geene Geldfpeciën hebbende, heeft de algemeene Vergadering befloten, dat zij hun aandeel in de belastingen zouden betaalen met Hennip en Vlas, welke in de openbaare Pakhuizen bewaard zouden worden.

nen uitmaaken. Wij zullen hier ſlegts eene ruuwe ſchets daarvan geeven.

Als men wilde dat dit ontwerp gelukte, zou men zelfs de mogelijkheid van een ongeſtraft misbruik volſtrekt daar uit moeten verbannen. Misſchien zou de Regeering daar geen deel in moeten neemen, noch eenigen invloed daar in hebben. Men zal tegen deeze voorzorge uitvaaren; maar laaten wij nog eens de oogen op Engeland ſlaan. Zo 'er op de Aarde eene Regeering is, welkers handen gebonden zijn, welkers ſtappen in 't oog gehouden, welkers daaden voor het helderst daglicht, voor de openbaare berisping ten toon geſteld worden, en welkers geheime aanſlagen in gevolge minder voor het Volk te vreezen zijn, dan is het, zonder tegenſpraak, de Engelſche Regeering. Wel nu, ziet eens wat de verwonderlijke Minister, die thans aan haar hoofd is, met eenen goeden uitſlag heeft voorgeſteld, om, in het nieuw ontwerp van wederkooping der publieke Effecten, en hunne afloſſing, de tusſchenkomst en den invloed der Regeering te beletten. Hij wil dat de Commisſarisſen, welke daar mede belast zullen worden, *in alle tijden onäfhanglijk van de Regeering zijn*; dat zij *Agenten van het Publiek* zijn, en dat geen magt hen dwingen kunne, om het Fonds, dat ter afloſſing van de publieke ſchuld beſtemd is, van zijn voorwerp af te brengen.

Deeze Minister heeft wel bemerkt, dat men, het koste wat het wil, zich het vertrouwen des Volks moet verwerven voor de Etablisſementen, welke niet als door hetzelve beſtaan, en dat, in een zodanig geval, de opöffering der magt geenszins kostbaar is voor eene Regeering, die, ter goeder trouw, de misbruiken wil afſchaffen.

De

De voordeelen, welke uit deeze publieke bewaarplaatsen ontstaan, zijn zichtbaar, zij zouden het gebrek aan vermogen van hun, die hunne oogsten niet konden bergen, vervullen. Zij zouden de verkwisting, de nadeelen tegenhouden; zij zouden de armoede voorkomen; zij zouden in de prijzen, zo wel als in de hoeveelheden, eene zekerer gelijkmaatigheid vastftellen. Het mistrouwen zou misschien in 't eerst het gebruik van die Pakhuizen, van die Kelders, van die openbaare bewaarplaatsen in den weg staan. Maar het zou eerlang verdwijnen, als de goede trouw, orde en spaarzaamheid in die Etablissementen heerschten. Dit is eene weldaad, welke de Regeeringen der Landschappen vroeg of laat zouden te wege brengen, eene weldaad die hen dezelve moet doen wenschen; eene weldaad die misschien niet als onder hunne bescherming eenen gelukkigen uitslag zou hebben.

Wat aangaat de *Briefjes van levensmiddelen of Producten*, men ziet hoe zeer zij den nationaalen rijkdom zouden vermeerderen, hoe spoedig de armoede der landlieden zou verdwijnen, als die Briefjes in den Koophandel, als waarde in zich hebbende, circuleerden, en de Wijngaardenier zijn Briefje van bewaaring tegens de Producten, welke hij noodig mogt hebben, kon verruilen. Alsdan zou de monopolie der welgestelde Landbouwers, die zijne geheele bezitting uitzuigen, en hem, door baatzoekende verschotten, naar hun goeddunken stellen, in verval geraaken (1).

Men

(1) Dit ontwerp is veel gemaklijker uit te voeren, en zal onder de nieuwe Constitutie meer vertrouwen inboezemen, als onder de regeering van het Despotismus. Wij verzoeken de Patriotten, in de Landen waar Wijnbergen zijn, hetzelve in overweeging te neemen.

Men klaagt, in de Verëenigde Staaten, over een misbruik in den Handel der Fransche Wijnen, waar in met het grootste aanbelang spoedig voorzien moet worden, zo men dien Handel niet in zijnen oorsprong wil uitroeijen. De Sluikhandel bragt daar, vóór de omwenteling, goede Bordeauxe Wijn, *om dat het den Sluikhandel eigen is alles beter en beter koop te geeven.*

Na den Vreede zijn de Wijnen, welke uit Frankrijk afgezonden werden, naar men verzekert, niet meer van eene zo goede hoedanigheid geweest. Het is mogelijk dat de schraapzucht hen somtijds vervalscht hebbe. Maar dit onbestendig misbruik, dat de Koopman, zo hij wil, gemaklijk kan uitroeijen, door in de Verëenigde Staaten geen andere Commissarissen te kiezen, als de zulke welke van een onbesproken en eerlijk gedrag zijn; dit misbruik, zeg ik, moet den uitvoer uit Frankrijk niet stremmen. De Wijn, zo hij goed is, zal altoos Slijters vinden. Om in dien Handel te slaagen, heeft men slegts verstand en goede trouw noodig; want de natuur heeft het overige voor Frankrijk gedaan.

De vrije Amerikaanen geeven in 't algemeen de voorkeur aan den Wijn, die hun in flesschen gebragt wordt, om dat dezelve, zo zij meenen, minder onderhevig is, om op de Reize zuur te worden en te bederven. In den eersten opslag schijnt het voor Frankrijk voordeelig te zijn zijnen Wijn met dat bekleedsel te leveren, om dat het voor zijne Glasblazerijën eene nieuwe gelegenheid van verkoop is. Maar zo men acht slaat op de verbazende hoeveelheid van brandstoffen, welke de Glasblazerijën verëischen, en op de merkbaare afneeming der bosschen, schijnt het onvoorzichtig te zijn eenen Handel aan te moedigen, die

die tot niets anders kan ſtrekken, als om dat verval zeer ſpoedig te bevorderen. Ten minſten moest men, alvoorens denzelven aan te moedigen, zeer zekere aanwijzingen hebben van het getal der Glasblazerijën in het Koningrijk, van haare conſumptie in hout en koolen, van haar Product en uitvoer, en eindelijk van onze Bosſchen en Mijnen.

TWEEDE AFDEELING.

Brandewijnen.

De ſnelle vorderingen welke de Scheikunst in deeze laatſte tijden gemaakt heeft, hebben in de meeste aardvruchten de zouten en geesten doen ontdekken, welke het wezen des Brandewijns uitmaaken. Men heeft uit deeze ontdekking voordeel getrokken: uit dezelve is eene zeer groote daaling in den prijs van dat vocht ontſtaan, naamlijk een zeer groot kwaad; hetgeen aantoont, om het in 't voorbijgaan te zeggen, dat in de Natuurkunde ontdekkingen zijn, welke men niet behoorde te openbaaren, zonder haare zedelijke en ſtaatkundige uitwerkingen behoorlijk nagegaan te hebben, zonder de middelen, om haare ſlegte gevolgen voor te komen, de Regeeringen aangeweezen te hebben; hetgeen insgelijks aantoont, dat een Scheikundige niet eeniglijk een Scheikundige moest zijn, maar dat hij ook de Staatkunde behoorde te verſtaan.

De Franſche Brandewijnen worden in 't algemeen als de beste aangemerkt, naamlijk als de lekkerſte en minst nadeelige; ook verkrijgen zij den voorrang op de tafelen van welgeſtelde lieden.

Het Volk maakt daar van eene groote consumptie, maar dezelve wordt van binnen en in de vreemde Landen opgewogen door de Brandewijnen, uit Graanen, Vruchten of Suiker gestookt.

De Rum der Eilanden, die het voortbrengsel van deeze laatste Koopmanschap is, heeft geen voorrang boven den Brandewijn, als door de kracht der gewoonte; maar de laage prijs van deeze laatste geeft haar weldra den voorrang (1). De vrije Amerikaanen, en voornaamlijk de Bostonners, haalen de Melassis van de Suiker-Eilanden, distileeren dezelve, en behalven het geen zij daar van gebruiken, gaan zij een groot gedeelte daar van verkoopen aan de Inwooners van die zelfde Eilanden, welke dezelve, bij gebrek van brandstoffen, niet kunnen distileeren.

Behalven de Rum maaken de vrije Amerikaanen ook Brandewijnen van Graanen, Aardäppelen, Perziken, enz. Zij zijn dat gebruik verschuldigd aan de Ierlanders en Duitschers, welke in de Vereenigde Staaten gekomen zijn: welk een ongelukkig geschenk, dat die Emigranten hun gedaan hebben!

De geringe prijs van den Koornbrandewijn in Ierland stellen den armsten mensch in staat, om dien te bekomen. De laagste classen der maatschappij gebruiken denzelven in eene ongelooflijke overdaad; en deeze overdaad brengt niet weinig toe om hen dien krakkeelzuchti-

(1) In den eersten (Franschen) Druk van dit Werk hadden wij voorgedragen, dat de Rum der Eilanden minder kostte dan de Brandewijn; dit is eene dwaaling. Voor het overige moet men een groot onderscheid stellen tusschen de Rum van Jamaica en die, welke in de Vereenigde Staaten gedistileerd wordt, en van eene veel mindere hoedanigheid is.

tigen aart, welke de Ierlanders kenmerkt, in te boezemen; om hen in eene beestächtige domheid te dompelen, om hen te verhinderen van zich te verheffen tot den trap van geluk, waar toe die vrijheid van Koophandel, welke zij onlangs weder verkreegen hebben, hen moest brengen.

De vrije Amerikaanen zouden reeds een gedeelte van dat verval, waar toe de overmaat der sterke Dranken aanleiding geeft, ondervonden hebben, zo zij niet bijna allen welgestelde Eigenaars en Huisvaders waren; zo het onderwijs en de zeden bij hun niet algemeener gevonden werden, dan bij eenig ander Volk; en eindelijk zo de spoedige en aanzienlijke voordeelen, welke de Werklieden, door den hoogen prijs van het handenwerk, aldaar kunnen maaken, hen niet eene heilzaame eerzucht inboezemde, die hen van de ongemaatigdheid afhoudt (1).

Die

(1) De gemaatigdheid der Amerikaanen bewijst, *dat de mensch goed is, wanneer hij het wel heeft.* Hij is niet ondeugend of misdaadig, dan *wanneer hij het kwalijk heeft.* Wat is dan de eerste oorzaak van zijne ondeugden en misdaaden? De oorzaak van zijn kwalijk zijn. Zie hier het geslachtregister van bijna alle de misdaaden. — Gebrek aan eigendom of gebrek aan werk, eene oorzaak van het kwalijk zijn des Volks; — kwalijk zijn, oorzaak van dronkenschap; dronkenschap, oorzaak van twist, luiheid, armoede en dieverijën; — dieverijën, oorzaak van gevangenhouding, van lijfstraffen.

Voorts is 'er niets meer aan te wijzen, dan de eerste schakel, waar aan het gebrek van eigendom gehecht is. Men heeft niet noodig dezelve te noemen; zij is gemaklijk te raaden. Maar uit dit geslachtregister volgt, dat het Volk, tot de ondeugden en de misdaad overgehaald zijnde, minder schuldig is, dan men zich verbeelt; dat het, dienvolgens, niet zo zwaar behoorde gestraft te worden; dat de Regeeringen eindelijk de te wreede straffen behooren af te schaffen. Men moet niet ophouden deeze waarheid ge-

Die der Verëenigde Staaten, waar men reeds van de eenvoudige en oorſpronglijke zeden is afgeweeken, waar de pracht begint te heerſchen, waar de ſlavernij nog aanwezig is, zijn alle dagen getuigen van de verwoestingen, welke door het misbruik der Koornbrandewijnen veroorzaakt worden.

Leest de Reize van *Smith* in de zuidelijke Verëenigde Staaten, waar in men de levensbeſchrijving der bewooners van Carolina vindt. Als men hem mag gelooven ſchijnt het, dat zij de ſterkſte Dranken, ſchoon in een zeer heet klimaat, onmaatiglijk drinken. Ook verkorten zij hunne dagen, en ſchijnen in den bloei der jeugd oud te zijn. Dit is insgelijks ééne der oorzaaken van de ſterfte der Engelſchen in de Oost-Indiën: zij hebben daar het gebruik van den Wijn en de ſterke Dranken ingevoerd, en zijn daar van de ſlachtöffers. De Inlanders gebruiken dezelve niet, en leeven lang. Terwijl wij deeze Reize van *Smith* aanhaalen, moeten wij echter onze Europeäanſche Leezers waarſchouwen, om tegen de partijdigheid, die in zijn Werk heerscht, op hunne hoede te zijn.

Alle andere Brandewijnen dan die, welke van Suiker en Wijn gemaakt worden, zijn nadeelig, voornaamlijk als zij nieuw zijn. Men kan 'er niet van drinken, zonder op ſtaande voet onpaslijk te worden.

De

geduurig te herhaalen; men moet dezelve bij alle zich opdoende gelegenheden op het tapijt brengen, vermits de Lijst der bloedige rechtspleegingen in zekere Landen ſteeds grooter wordt, en de domme menſchen, die ſlegts de affchuwelijkheid van het misdrijf zien, en tot deszelfs oorzaak niet te rug gaan, niet ophouden om bloed ter voldoening te eiſchen. 'Er zouden weinig ſchavotten zijn, als de waare misdaadigers dezelve alleen beklommen.

De geringfte overdaad is dikwijls genoegzaam om den dood te veröorzaaken.

Eene langduurige gewoonte is bezwaarlijk en dikwijls onmogelijk uit te roeijen, voornaamlijk als zij genietingen verfchaft. Ook is het niet te hoopen, dat de vrije Amerikaanen ooit van het gebruik dier Dranken zullen afzien. De wijsgeer zucht daar over: de handeldrijvende Natiën, welke zich de onheilen van 't menschlijk geflacht ten nutte maaken, zoeken 'er voordeel uit te trekken. Frankrijk zal de overhand behouden (1), als het voortaan den prijs van zijne Brandewijnen beneden dien van de Rum der Eilanden houdt. De Regeering heeft reeds de noodzaakelijkheid gevoeld om, ten einde daar toe te geraaken, de uitgaande rechten van die Dranken af te fchaffen.

Maar moet zij met zo veel toegeeflijkheid overgaan, om de ftooking en den uitvoer der Brandewijnen te begunftigen? Wij gelooven het niet: dit nieuw gevoelen fchijnt eene wonderfpreuk te zijn; het zal ophouden zulks te fchijnen, als men het met oplettendheid onderzocht zal hebben.

De ftooking der Brandewijnen vereischt eene groote flijting van brandftoffen: een eerfte kwaad, een zeer groot kwaad in een Land, waar de brandftoffen van dag tot dag fchaarfer worden (2).

De

(1) De Lord *Sheffield* bekent zelf, dat de Franfche Brandewijnen boven die van Spanje en Portugal, welke nogthans eenigzins in de Vereënigde Staaten gefleeten worden, den voorrang verdienen.

(2) Alle de Provinciën van Frankrijk, zelfs die welke de natuur de middelen geweigerd heeft, om haar hout naar verre plaatfen te vervoeren, gevoelen het gebrek aan hout. Lotharinge kan tot een voorbeeld bijgebragt worden. De Bosfchen neemen daar af,

De uitvoer des Brandewijns naar andere Landen brengt bijna niets in 's Lands ſchatkist. Om denzelven aan te moedigen, heeft zij zich genoodzaakt gezien haare belasting te laaten vaaren. Deeze belasting is niet meer dan vijf Sols van het oxhoofd; terwijl de Wijn voor uitgaande rechten ten minſten honderd Sols van het Oxhoofd betaalt; en in het Landſchap Bordelois, in den omtrek van Bourdeaux, tot agt en twintig Livres (1). De Regeering hadt het tegendeel moeten doen, de rechten op de Wijnen verminderen, en die op den Brandewijn vermeerderen.

De uitvoer des Brandewijns is voor de ſlijting van onze Wijnen nadeelig; want hij is de grondſlag van alle nagemaakte Wijnen in de Landen, waar men geen Wijn inöogst. Hij wordt in eene groote hoeveelheid waters verlengd, en met beziën, die men overäl vindt, geverwd. De Brandewijnen van Wijn gemaakt zijn

af, zegt men in het Proſpectus van eene Prijsvraag over de Koelſarde, in 't Jaar 1791 door de Academie van Nancy voorgeſteld, de duurte van het hout is daar ongemeen..... Het is niet moeljelijk de oorzaaken van dien ramp aan te wijzen: hij is het noodwendig gevolg van de veelheid der Smelthuizen, Glasblazerijën, Platteelbakkerijën, Zoutkeeten, enz. De gemelde Academie eischt, dat men Steenkoolen zoeke, om in plaats van dat hout te gebruiken. Daar is nog een eenvoudiger middel; naamlijk dat men de Smelthuizen en Glasblazerijën affchaft, en het ijzer en Glaswerk uit Amerika haalt.

(1) De Regeering heeft, na de eerſte uitgave van dit Werk, eene opheffing der rechten, door de Bourdeauxe en Languedocſe Wijnen betaald, bevolen. Zij is vergund op het vertoog dat te Bourdeaux eene zeer groote hoeveelheid van die Wijnen was, welke men niet dorst uitvoeren, om niet verpligt te zijn te zeer groote rechten te verſchieten; dit ſtuk bewijst, dat de belasting tot de opſtopping van den uitvoer gelegenheid geeft.

zijn voor deeze namaaking onöntbeerlijk; geen andere kan in plaats derzelven gebruikt worden, om dat zij alleen die kunstige Wijnen den Wijnsmaak kunnen bijzetten, zonder welken het oogmerk gemist zou worden.

Welk eene onnoemelijke winst levert deeze handelwijze niet voor vreemde Landen, en welk verlies voor Frankrijk! Een Oxhoofd Brandewijn, dat voor uitgaande rechten bijna niets betaalt, welks vervoering zeer weinig kost, naar reden van zijne naauw beslotene ruimte, kan gevoegd worden bij vijf Oxhoofden Water, die niets kosten, en, met behulp van eenige kleurgeevende en gesuikerde stoffen, om den voorrang strijden met zes Oxhoofden Wijn, die zeer zwaare uitgaande rechten betaalen, en welkers vervoering zeer kostbaar is.

Door Brandewijn te maaken en uit te voeren, arbeiden wij derhalven voor het belang van onze mededingers, wij geeven hun goedkoop het middel, om zich van onze Wijnen te onthouden. Welke dwaaling en verblindheid! En wat zou men van eenen Alchimist (Goudmaaker) zeggen, die, den steen der Wijsgeeren gevonden hebbende, zijn geheim aan zijne mededingers mededeelde, om zich tot zijn nadeel daar van te bedienen?

En nogthans wordt deeze werking, die Frankrijk zo nadeelig is, door de Regeering begunstigd. Zij moedigt de Brandewijnstookerijen aan, dat is te zeggen, dat men, tegen de Kunst, om de Wijngaarden en de Wijnen te verbeteren, en voornaamlijk tegen de Kunst, om deeze laatsten te bewaaren, vijänden verwekt.

Wij schroomen niet het nog eens te herhaalen; het zou veel verstandiger, veel voordeeliger zijn de Brande-

dewijnſtookerijën den moed te beneemen. In de daad, de Brandewijnſtookerij is voor den eigenaar des Wijngaards eene uiterſte toevlugt, die hem in 't verderf ſtort (1). Hij is genoodzaakt zich daar mede te behelpen, wanneer te overvloedige jaaren gebrek en duurte van Vaatwerk veröorzaaken, of wanneer de ſlegt gemaakte Wijnen in gevaar ſtaan van te bederven. Het zou veel beter zijn de middelen aan te moedigen, om het Vaatwerk te ontbeeren, of de Wijnen te bewaaren.

Behalven de winst, welke de Koophandel bij deeze werking zou maaken, zou 's Lands Schatkist zelve daar bij een zeer groot voordeel hebben. Wanneer zij van den uitvoer des Brandewijns niets ontfing, zou zij van dien der Wijnen veel ontfangen; want, zonder hunne conſumptie te benadeelen, zou zij een gedeelte der uitgaande rechten kunnen behouden. Zij zouden, in weërwil van dit recht, niet minder verkocht worden; zij vreezen geen concurrentie.

Dee-

(1) In het Landſchap Orleanois zijn ten minſten zes Oxhoofden Wijn noodig, om één Oxhoofd Brandewijn te maaken. De Wijn van dat Land wordt, als hij drinkbaar is, in een gemeen jaar voor 30 Livres het Oxhoofd verkocht. De zes Oxhoofden maaken 180 Livres, en kunnen, tot Brandewijn gebragt zijnde, naauwlijks 80 Livres opleveren. Dit is derhalven 100 Livres verlies voor den Eigenaar. De Brandewijnen welke buiten 's Lands gezonden worden, alwaar zij het vertier des Wijns verminderen, kunnen geen uitgaande rechten dragen. De Wijnen kunnen, in tegendeel, vrij aanzienlijke uitgaande rechten betaalen. Men antwoordde nu op deeze rekeningen. De Engelſchen zelven behoorden de Franſche Brandewijnen niet toe te laaten, vermits dezelve, door Engeland met nagemaakte wijnen op te vullen, hunne inkomende rechten op den Wijn nadeelig zijn. Het verbod der Brandewijnen, onder dat dubbeld gezichtpunt beſchouwd, zou het voordeel der beide Landen uitmaaken.

Deeze rechten zouden op de aanmoediging van den Wijnbouw, en op de bevorderingen der kunst om de Wijnen te bewaaren toegepast kunnen worden. Deeze Wijnen zouden, als beter bereid, minder met schattingen overladen, en beter koop zijnde, een grooter vertier in de Verëenigde Staaten hebben; zij zouden daar misschien het gebruik der Brandewijnen in verval brengen. Eene grootere consumptie buiten 's Lands zou meer handen tot den Wijnbouw gebruiken, en den Wijngaardenier minder armoedig maaken.

Met twee woorden, de Fransche Brandewijnen zullen in de Verëenigde Staaten nooit sterk getrokken worden, en zijn voor het vertier der Wijnen nadeelig. Men moet derhalven het stooken der Brandewijnen tegengaan. De Wijnen zullen, als zij beter koop, beter bereid worden, ook beter verkocht worden. Men moet derhalven hunne bereiding tot grootere volmaaktheid brengen, en hunnen uitvoer aanmoedigen.

DERDE AFDEELING.

Oliën, Olijven, drooge Vruchten, enz.

Deeze soort van Eetwaaren is eene behoefte bij alle de welgestelde vrije Amerikaanen, en voornaamlijk in de noordelijke Staaten. De zuidelijke Provincien van Frankrijk, welke zulke welsmaakende vruchten voortbrengen, kunnen, in dat opzicht, geen concurrentie vreezen. Ook hebben deeze artikelen in de verzendingen van Marseille tot heden eenen zeer goeden opgang gemaakt.

Bovendien zal alles, wat Europa in die soort kan le-

leveren, in de Verëenigde Staaten plaats vinden. Deeze Producten vergezellen de Wijnen, en men kan 'er met het zelfde gemak en de zelfde zekerheid van aftrek bijvoegen, de Reukwerken, de Anchovis, het Kopetrood, enz. en honderd andere geringe stoffen, welke de Engelschen van Marseille uitvoeren, en waar van zij den Amerikaanen eene behoefte gemaakt hebben.

De Lord *Sheffield* laat, in zijn Werk, alle die Goederen door Spanje, Portugal en Italie aan de Verëenigde Staaten leveren. Wij hadden wel gewenscht, dat hij de goede trouw hadt gehad, om het zelfde voordeel aan Frankrijk te geeven. Het is zo algemeen bekend, dat Frankrijk die Producten in de Verëenigde Staaten verkoopt, dat men zich te gelijk daar over moet verwonderen, dat of die Schrijver zulks niet geweeten, of wel verzweegen hebbe. Dit stuk, dat zijne partijdigheid tegen Frankrijk bewijst, moet de Leezers tegen zijne assertien op hunne hoede doen zijn.

VIERDE AFDEELING.

Lakens.

De Volken, door eene vrije Constitutie bestierd, zijn noodwendig deftig en ernstig. Zij verkiezen, in alles wat tot hun gebruik dient, het goede voor het voortreffelijk schoone, het duurzaame voor de dingen, welke eeniglijk door de grilligheden der mode in achting gehouden worden. Zo lang de vrije Amerikaanen het genot van hunne uitneemende Constitutie hebben, zullen zij dan ook, om zich te kleeden,

den, het Laken voor alle andere meer uitſtekende ſtoffen ki zen.

Bovendien maaken zijne ſchoonheid, zijne buigzaamheid, zijne ſterkte en duurzaamheid, het algemeener tot dat gebruik geſchikt, welk ook het klimaat zij dat men bewoont. Het Laken beſchut den mensch tegen de overmaat van koude, als ook tegen die van warmte; het wederſtaat den regen; met één woord, het verëenigt in zich alle welvoeglijkheden; en zo het in den middelſtaat de algemeene kleeding is, biedt het desgelijks den rijken, maar verſtandigen man, eene bekwaame keuze aan om zijne neigingen te voldoen, ten einde zijne uitgave naar zijne middelen te ſchikken.

De Lakenweeverij behoort tot het getal van die gemengde Reederijen, welke een groot getal werklieden, op dagloon, het geheele jaar bezig houden. Derhalven voegt zij geenszins voor de vrije Amerikaanen, zo lang de claſse van menſchen, welke die werklieden oplevert, op eene voor haar nuttiger en *edeler wijze* (1), tot vruchtbaarmaakingen, en tot den

(1) Zonder twijfel zou het beter zijn te zeggen: *op eene meer Republikeinſche wijze*; maar wij kunnen dit niet in onze taal met één woord uitdrukken, (want het woord *republicainement* is als nog bij de Franſchen in geen gebruik). Wel nu, men moet het dan invoeren. Deeze woorden *edel*, *edelheid*, *op eene edele wijze* (in 't Fransch *noblement*) kunnen geen andere dan verkeerde denkbeelden opleveren, als men dezelve op die zaaken toepast, welke eene Republiek betreffen, om dat zij zich altoos voordoen met het ſlegt bekleedſel, welke het voorôordeel der Monarchien aan dezelve geeven, en om dat zij het denkbeeld van menſchen of rangen, verhevener dan andere rangen, verwekken; hetgeen zou doen gelooven, dat eene zodanige onderſcheiding plaats heeft in eene Republiek, die op niets anders als op gelijkheid gevesdgd

den Landbouw in 't algemeen, gebruikt kan worden.

Zonder twijfel kan men bij den Landärbeid eene vervaardiging van Wolle Stoffen voegen, als zeer geſchikt zijnde om den Eigenaar op het Platteland, zijn Huisgezin en zijne Huisbedienden te kleeden; maar deeze ſoort van Reederijën, ſchoon in zich zelve van een groot aanbelang, kan niet werkſtellig gemaakt worden als voor ruwe en onvolmaakte ſtoffen. De dikwijls afgebrokene ledige tijd van den Landman laat hem niets omſlagtigs toe: kaarden, ſpinnen, weeven en bleeken is ten naaste bij alles wat hij kan doen (2). Zo hij verder moet gaan, zal hij een veel grooter voordeel vinden in den verkoop zijner ruwe ſtoffen, of zelfs door dezelve te bereiden, als zulks op eene eenvoudige wijze kan geſchieden, en door uit de eigenlijk gezegde Reederijën de voorwerpen te haalen, welke hij noodig heeft.

Dus hebben de Vereenigde Staaten voor de Lakens, welke zij gebruiken, niet alleen vreemdelingen noodig, maar deeze behoefte van buitenlandſche Lakens zal

tigd is. Deeze aanmerking bevestigt hetgeen wij op eene andere plaats gezegd hebben van de noodzaakelijkheid, om voor de Amerikaanſche Republieken een nieuw Staat- en Zedekundig Woordenboek te maaken.

(2) Zo lang 'er vruchtbaarmaakingen te doen zijn, is de ledige tijd, die de arbeid van het land overlaat, zeer kort, om dat ieder ſaiſoen voor den arbeid der vruchtbaarmaakingen geſchikt is, behalven wanneer de al te groote meenigte ſneeuw denzelven tegenhoudt. De tusſchentijden van uitſpanning worden regelmaatig vastgeſteld, wanneer het ſijstema van Landbouw vast, en de grond vruchtbaar gemaakt is. Alsdan doet men onderneemingen overeenkomſtig haare duuring. Maar in 't algemeen is de eenvoudige arbeid, die geen werkplaats, geen zeer grooten toeſtel vordert, de eenige die met den Landbouw overëenſtemt.

zal nog dies te duurzaamer zijn, naar maate de gang van hunne ontwikkeling verstandiger, redelijker en naar den toestand der dingen gericht zal zijn.

Waaröm nu zou Frankrijk niet trachten den vrije Amerikaanen Lakens te leveren? De eerste slegt ingerichte proeven, en de soort van minächting, waar in die Lakens zijn, moeten hem den moed niet beneemen.

Frankrijk is zonder twijfel weinig dankbaarheid verschuldigd aan die van zijne Speculateurs, welke zijne Lakens het eerst, en in 't begin der omwenteling, in de Vereënigde Staaten verspreid hebben. Zo eenig vonkje van algemeene geest hen aangevuurd hadt, zouden zij gevoel gehad hebben van den kostelijken en loflijken dienst, die zij, bij die eerste zendingen, hun Vaderland konden bewijzen, door aan de vrije Amerikaanen een groot denkbeeld van den staat zijner Reederijen te geeven. Deeze volken waren, door de hulp die Frankrijk hen verleende, zo genegen om zijne inwooners hartelijk lief te hebben, om hun karakter te achten, om hunne Producten te ontfangen: zij waren zo genegen om de versmaading en den afkeer, welke de Engelschen hun voor hunne mededingers en hunne werken ingeboezemd hadden, af te zweeren, en om deeze laatsten den voorrang in alles te geeven! Waarom heeft de hebzucht, door eene jammerlijke inrichting, die goede neigingen verkoeld? Men heeft willen winnen, veel winnen, en datgeen willen doen dat men een *kans* noemt, door van den druk der Amerikaanen gebruik te maaken, om hen te noodzaaken zich met niets deugende Lakens te belasten (1). Deeze kwaade trouw heeft den beweezen dienst

(1) Ik beschuldige hier niemand; maar ik kan, volgens aanzien-

dienst voldaan; want de onvoorzichtige of ongelukkige jongeling, die door een woekeraar de keel wordt afgesneeden, is hem geen dankbaarheid schuldig. Daar uit is een veel grooter kwaad voor Frankrijk ontstaan; zijne Lakens zijn in de Vereenigde Staaten verächtelijk geworden.

Dat echter de vrije Amerikaanen van hunne dwaaling te rug komen, dat zij de schuld van eenige bijzondere persoonen niet aan de Natie toeschrijven; dat zij haare Lakenreederijen niet in verächting brengen, om dat men hun slegte Lakens gezonden heeft. Het zelfde toeval zou aan Engelsche Lakens gebeurd zijn, als 'er, in een soortgelijk geval, Engelsche Kooplieden waren geweest, die schraapzuchtig en voor het algemeene welzijn ontäart genoeg waren, om hunne niets deugende Lakens naar de Vereenigde Staaten te zenden.

De Engelsche Kooplieden willen zo gaerne winnen als andere, en zij hebben onder hun zodanige, welke zeer bekwaam zijn, om uit winzucht alle Patriotische inzichten met voeten te treeden; maar de algemeene geest van het groot getal beteugelt in Engeland, veel meer dan ergens elders, de schandelijke onderneemingen der hebzucht. Als een gevolg van dien

zienlijke lieden en ooggetuigen, verzekeren, dat onder dat uitschot van Lakens zodanige gevonden zijn, die, na een gebruik van zes maanden, aan flarden waren gesleeten.

Dit voorval heeft de vrije Amerikaanen zodanig getroffen, dat de Heer *Laurens*, na twee millioenen ontfangen te hebben, welke Frankrijk aan de Vereenigde Staaten leende, daar van een gedeelte besteedde om Engelsche Lakens te koopen. Men klaagde daar over; zijn antwoord was, dat hij zich verpligt rekende, om beter Laken en tot minder prijs te koopen; en zonder twijfel voldeedt hij daar in aan het grootmoedig oogmerk van Frankrijk. Zie de aanmerkingen van den Lord *Sheffield*.

dien geest verlaaten de meeste Kooplieden, in hunne ſpeculatien, nimmer het Nationaal belang, de eere van den Engelſchen Koophandel, noch het aanzien van hunne Reederijen. Aldus zijn zij, over de gantſche Aarde, de voornaamſte leveraars van alle gemaakte Goederen geworden. Wanneer onder dezelven ſommigen gevonden worden, welke het Nationaal aanzien aan geringe oogmerken, aan hun belang opöfferen, ſtaan altoos goede Patriotten daar tegen op, welke hen voor de algemeene Rechtbank aanklagen; en alsdan is het den ſchuldigen niet genoeg, door *geheime* Memorien, op openbaare en beweezen beſchuldigingen te antwoorden; dit donker en laf hartig hulpmiddel is te zeer in veräehting, dan dat de ſlegte Burger zich daaröp kan beroepen. Hem blijft niets anders overig, dan het ſtilzwijgen of de onwaarheid; in beide gevallen wordt hij door het algemeen gevoelen geſchonden, en dit gevoelen treft en raakt in Engeland alle bijzondere Perſoonen, zonder aanzien van rang, magt of rijkdommen.

De vrije Amerikaanen die in Frankrijk komen, om de betrekkingen, die het eens met de Vereënigde Staaten moet vastſtellen, te leeren kennen, weeten, dat men, in zijne Lakenreederijen alle de handelwijzen, zonder uitzondering, kent, welke de Engelſche Lakens aanzien geeven; dat hij dezelve maakt, en de allerfijnſte in dat geval die van Engeland overtreffen, dat in 't algemeen in Frankrijk de koleur treffen, en tot grootere volkomenheid gebragt is, dan beter, en in Engeland; met één woord, dat het eeniglijk van ſommige omſtandigheden, die gemaklijk uit den weg te ruimen zijn, afhangt, dat de voorrang boven de Engelſche Lakens aan het eerſte Land, wegens het voor-

voordeel in den geringen prijs van zijn handenwerk verzekerd wordt.

Waarom dan kampen zijne Lakenreederijen, met zo veel nadeel, tegen die van Engeland? Men moet hier de oorzaak daarvan verklaaren; dit is het zekerste middel om de Regeering aan te moedigen van alle maatregelen te neemen, welke Frankrijk, zonder buitengewoone of gedwongene, en dienvolgens weinig duurzaame middelen, alle de voordeelen, waar mede de natuur het begunstigd heeft, zullen wedergeeven, en het vertrouwen zal in de Amerikaanen weder opgewekt worden, wanneer zij zien hoe weinig de hinderpaalen zijn, welke zich ter overwinning aanbieden.

De Lord *Sheffield*, de overtreffelijkheid der fijne Fransche Lakens en hunnen laagen prijs erkennende, merkt aan, dat de grootste consumptie der Amerikaanen in gemeene Lakens bestaat, voor welken die Mogendheid met Engeland niet in concurrentie kan treeden, en hij leidt daar uit het scherpzinnig gevolg af, dat de zwaarigheid om de eisschen te verdeelen, ten einde de sorteeringen op te maaken, en de beschouwing der kleine hoeveelheid fijne Lakens, welke tot die sorteeringen noodig zijn, deeze laatsten in Engeland zullen doen zoeken, in weêrwil van het voordeel, dat 'er in gelegen zou zijn, om dezelve uit Frankrijk te trekken.

Maar waarom zou dit laatste Koningrijk de gemeene Lakens niet aan de Vereënigde Staaten kunnen leveren, een Koningrijk waar in het handenwerk tot laager prijs dan dat der Engelschen is? De reden hier van is, dat in de gemeene Lakens de laage prijs der stoffe van meer aanbelang is, dan die van het handenwerk,

werk, en dat de Engelſchen niet alleen betere Wol, maar ook tot veel minder prijs hebben, dan die van Frankrijk (1). En waarom? om dat zij die zelven inzamelen; om dat zij, met uitzondering der Spaanſche Wol, die voor de allerfijnſte Lakens volſtrekt noodwendig is, wel verre van buitenlandſche Wol noodig te hebben, nog een aanzienlijk overſchot aan andere Natien kunnen overlaaten, in weêrwil van het zeer groot gebruik, dat zij in hunne Reederijen daar van maaken (2), terwijl de Franſchen genoodzaakt zijn,

(1) De Engelſche Wol geldt 14 tot 16 Sols, en de fijnſte 17 tot 18 Sols het pond; de prijs der Franſche Wol is het dubbeld.

(2) Als men, volgens den Heer *la Platière*, 35,000,000 Schaapen in Engeland onderſteld te zijn, welke ieder, door elkander gerekend, ten minſten zes ponden Wol 's jaars opleveren; en als men voorts de 210,000,000 ponden Wol tot 15 Sols het pond rekent, zo ontſtaat daar uit een rijkdom van 157,500,000 Livres 's jaars. — Wat zal het vervolgens zijn, als men bij dien rijkdom de voordeelen van de Fabriek, van den Sluikhandel, enz. voegt.

De Heer *Roland de la Platière*, Schrijver van de beide Deelen der *Encyclopédie méthodique*, tot tijtel voerende: *Manufactures, arts & metiers*, heeft, naar zijne waarneemingen, op de plaatſen zelve gedaan, berekend, dat men in de Weiden van Engeland, Schotland en Ierland vijf en dertig millioenen Schaapen onderhieldt. Deeze Autheur ſchijnt het waare middel, om inlichtingen te bekomen, al te wel te kennen, hij heeft in de dienſten, welke hij zijn Land heeft willen bewijzen, te veel kundigheid doen blijken, dan dat men in zijne navorſchingen niet het grootſte vertrouwen behoort te ſtellen. Eene gezonde Redeneerkunde, een moedig Patriottismus, een geoefond verſtand, kenmerken zijne Schriften. Hij ziet de oorzaaken van het kwaad; en, dat nog zeldzaamer is, hij heeft den moed om dezelve algemeen bekend te maaken. Zijn drooge, doch nadruklijke ſtijl ontdekt eene Ziel, die van de misbruiken te diep getroffen is, om zich met woorden op te houden. — Deeze zijn de waardige mannen, welke men behoorde aan te moedigen. Deeze zijn de Schriften, welke nacht en dag behoorden geleezen te worden van de lofwaardige en ijverige bewinds-

zijn, om meer dan de helft der Wol, die tot hunne Fabrieken, schoon veel minder in getal, en veel minder aanzienlijk dan die van Engeland, noodig is, van buiten 's Lands te ontbieden.

Maar is het mogelijk dit voordeel, 't welk dat Eiland geniet, in Frankrijk te verkrijgen? Zekerlijk niet. Frankrijk, zegt een Schrijver, wien wij met vertrouwen aanhaalen, „ Frankrijk maakt, in zijne „ gantsche uitgebreidheid, Wollen Stoffen. Hij slijt „ van dezelven veel; hij voert even zo veel buiten „ 's Lands; hij zou het dubbeld daar van kunnen „ uitvoeren, en den invoer der buitenlandsche Wol„ len Stoffen gemaklijker kunnen verhinderen (1). „ Frank-

windslieden, welke, zich niet slegts tot de schraale en onvermogende begeerte van het goede te doen bepaalende, een ontwerp, om dezelve daadelijk te maaken, met volstandigheid durven onderneemen en volgen.

Men heeft den Heer *de la Pl.* — voor een *verhoogd hoofd* uitgemaakt. Deeze naam moet hem niet vertoornen; men gaf dien ook te London aan den Doctor *Price*, toen hij het verlies der Coloniën voorzeide. De goede Ministerieële hoofden van die Landen dreeven den spot met den Propheet, en de uitkomst heeft getoond, dat het verhoogd hoofd gelijk hadt.

(1) Dat men zich hier in niet vergisse, de Schrijver van dit artikel is te wel onderricht, hij kent de menschen en zaaken te wel, om een groot vertrouwen te stellen in die geringe middelen van verbod, die slegts Sluikhandelaars maaken, zonder den invoer der verbodene Goederen te stuiten. Hij wil denzelven niet voorkomen, als door alle natuurlijke voordeelen van het Vaderland tot een nuttig gebruik aan te wenden. Wanneer men, even als Frankrijk, alles heeft, en alles even zo goed en beter koop dan eenige andere Natie kan doen, zijn de Slagboomen, de Wagten, en de Galgen, opgericht om den Sluikhandel, die men niet verhindert, tegen te gaan, meer tot nadeel, dan dat zij tot de ontwikkeling der Nationaale hulpmiddelen zouden dienen. Zij zijn hulpmiddelen voor de luiheid, voor den geest van Monopolie, en geenszins voor de nijverheid. Deeze laatste wordt in de tegenwoor-

„ Frankrijk verzamelt niet de helft der Wol, die hij „ gebruikt. Hij zou dezelve aan alle zijne Reede„ rijen, en zelfs aan die der andere Natien, kunnen „ leveren. Hij krijgt geen andere foorten, dan de „ zulke, welke door de flegte aankweeking befcha„ digd zijn; hij zou die van alle de foorten kunnen „ hebben. Hoe middelmaatig de Wol ook zij, komt „ zij op den dubbelden prijs der Engelfche Wol te „ ftaan; zij zou tot den zelfden prijs gebragt kun„ nen worden. Het handenwerk is in Engeland veel „ duurder, de Landerijen zijn daar veel hooger in „ prijs; nogthans maaken de Engelfchen geduurige „ en zeer voordeelige fpeculatiën over de aankwee„ king en den Handel der Wol, gelijk mede over de „ Stoffenreederij, terwijl onze landlieden in de aan„ kweeking van hunne Kudden, en onze Reeders in „ hunne ondernemingen moedeloos gemaakt wor„ den."

Dit tafereel is geenszins eene opgepronkte redenvoering: de zelfde hand die het gefchetst heeft, laat niets meer wenfchen over de aanwijzing der waare mid-

woordigheid der gemaakte voorwerpen buiten 's Lands aangemoedigt, wanneer zij befpeurt, dat geene onöverkomelijke hinderpaal zich daar tegen ftelt, dat zij tot den zelfden trap van volmaaktheid haare ftoffen beärbeidt.

De meeste Kooplieden en Reeders prediken als nog, zo uit belang als onkunde, de tegenftrijdige Leere. Hunne gevoelens zijn, in 't algemeen, over deeze ftoffe zeer verdacht; altoos gereed om uitfluitende voorrechten te verzoeken, altoos ftil ftaande bij die fpeculatiën, welke voor het klein getal nuttig, en voor het groot getal nadeelig zijn, zijn onder hun weinigen, die eenigzins vatbaar zijn voor dien geest van gemeenmaaking, voor die grootmoedige grondftellingen, welke te gelijk den welvaart en den roem van een Koningrijk als Frankrijk zouden uitmaaken.

middelen, welke Frankrijk kunnen beweegen, om, wegens de Lakens, de concurrentie der buitenlandsche Reederijën niet te vreezen. Frankrijk kan in de daad zijne Wol tot volkomenheid brengen, en dezelve zeer overvloedig maaken. Zijn grond is geschikt om de onderscheidene noodwendige hoedanigheden voor de verschillende soorten van stoffen voort te brengen; en wat aangaat de kunst van arbeiden, de handelwijzen, welke de stoffen aanzien geeven, wij herhaalen het, niets ontbreekt Frankrijk in dat opzicht, en hij heeft boven alle Natiën de goede koop van het handenwerk. Dat zij, die daar aan mogten twijfelen, de artikelen *Laken* (1), *Wol*, *Schaap* in de *Encyclopé-*

(1) Men moet aan alle bewindslieden en ieder man, die zucht voor zijn Land heeft, de leezing en overdenking van die artikelen aanprijzen, welkers aanbelang niet in geschil gesteld kan worden, en waar van de bijzonderheden meer en meer zullen bewijzen, hoe veel de Regeeringen in de Provinciën tot den welvaart en den roem van Frankrijk zouden toebrengen. Men ondervindt tevens verdriet en genoegen, als men die artikelen leest; verdriet, als men ziet, hoe zeer het ten aanzien der ontwikkeling van die grondstellige hulpmiddelen ten achteren is; genoegen, wanneer men, denkende aan de onnoemelijke schuld, die hem drukt, aan de verpligting waar in hij is om die te voldoen, zo hij eindelijk het Crediet, dat alles in achting brengt, wil vestigen, de bronnen van rijkdom en inkomsten bespeurt, welke hem ter opening overblijven.

Wij behooren deeze Noot niet te eindigen, zonder gedeeltelijk recht te doen aan die wijdluftige onderneeming der *Encyclopédie*. Als alle de Deelen met dien nadruk en die klaarheid geschreeven waren, welke in de Deelen, door den Heer *de la Platière* samengesteld, uitmunten, zou men niet dan met lof daar van kunnen spreeken. Maar alles is niet aan malkander gelijk. Wat onverschrokken Sterveling zal den moed hebben, om, ten einde de waarheid te ontdekken, 40 Deelen in 4°. door te loopen. — Men moet altoos weder te rug komen tot dien eenigen weg, wel-

ken

pédie méthodique leezen. Hun vertrouwen zal dies te grooter zijn, uit hoofde dat de Schrijver verhaalt hetgeen hij gelast was te zien, en het geen hij gezien heeft, en dat zijne befchrijvingen met te veel bijzonderheden, te veel zuiverheid en oordeel gedaan zijn, dan dat men hem in den rang der oppervlakkige waarneemers zou ftellen.

Hij voorzegt aan Frankrijk, dat het welhaast beroofd zal worden van het grootfte gedeelte dier buitenlandfche Wol, welkers ledige een groot getal Handwerken eensklaps zou doen vervallen; en dit gevaar is zekerlijk kort aanftaande, vermits 'er geene Europeäanfche Natie is, die niet eindelijk het voordeel en de noodwendigheid befpeurt, om zelf die Wol in Lakens en andere Stoffen te veränderen.

Deeze befchouwing verfchaft eene nieuwe beweegreden, om aan de vorming des Koophandels met de Verëenigde Staaten de grootfte aanmoedigingen, de grootfte gerieflijkheden bij te zetten. De vrije Amerikaanen zullen, zo als wij reeds aangemerkt hebben, hunnen tijd en hunne nijverheid veel beter kunnen befteeden, dan zich met Reederijën op te houden. Echter zal de vermeenigvuldiging der Wolbeesten bij hen een noodwendig gevolg zijn van hunne vruchtbaarmaaking, en van hun landleven, dat hen boven alle ander leven voegt. Zij zullen derhalven veel Wol hebben om naar buiten te voeren, en veel Wol om in Europa te laaten verwerken. Deeze Wol zal wel haast volmaakt goed worden, zo om dat de Engelfche han-

ken de ondervinding en de reden aanwijzen, om waarheden te ontdekken en te verfpreiden: *Maakt Boeken over de Beginfelen, en geen Woordenboeken.*

handelwijzen voor de voeding der Kudden in de Vereenigde Staaten natuurlijk zijn geworden, als om dat zij eenen uitneemenden grond hebben. De Staaten van het Noorden verzamelden reeds veel Wol vóór den Oorlog; zij was daar zo goed koop als in Engeland; zij zal in Frankrijk beter koop te ſtaan komen, als zij een gedeelte van zijne Retouren zal uitmaaken, om dat zij met geene buitengewoone kosten en gevaaren van eenen, onder de zwaarſte ſtraffen, verbodenen uitvoer, belast zal zijn.

Eindelijk zo de Britſche Wol voor de Franſche Fabrieken noodzaakelijk is, zo als men daar aan niet behoeft te twijfelen, moeten zij echter zien, dat haar uitvoer dagelijks bezwaarlijker wordt; want Engeland voert tegen den Sluikhandel den geſchiktſten Oorlog, om hem uit te roeijen. Deeze oordeelkundige Natie, opgewekt door haare onmaatig groote ſchuld, die haar voornaamſte pligt, zo wel als haar grootſte belang, vordert te voldoen, houdt zich ſterk bezig met het nadeel, dat de Sluikhandel in de openbaare inkomſte te wege brengt; en van de inkomſte dier rechten, waar van het zeer groot beloop den Sluikhandel doet ontſtaan, nog niet kunnende afzien, brengt zij die over op voorwerpen, welke geen plaats voor Sluikerij overlaaten, welke de arme claſſe der Natie niet bezwaaren, en welke eindelijk eene gemaklijke en weinig kostbaare inzameling toelaaten. Reeds is de Sluikhandel van de Thee vernietigd, door de verandering der rechten, welke dat blad betaalde, in eene nieuwe belasting op de venſterglazen (1), en vermits de deugd-

(1) Men heeft in Engeland en op het Vastland met deeze belasting op het licht grootlijks den ſpot gedreeven. De Heer *Pitt* heeft

deugdzaamheid van die werking thans buiten twijfel is, zal men voor andere belastingen diergelijke maaken. Zo dra 'er nu in Frankrijk aan de Engelsche Sluikhandelaars niets meer te verkoopen is, zullen zij niet meer de Stoffen brengen, die zij uit derwaarts niet als ter fluik en met zeer groote gevaaren kunnen uitvoeren, of ten minsten zal het niet anders geschieden, als door dezelve op eenen ongemeen hoogeren prijs te stellen, vermits zij van het voordeel der Retouren verstoken zullen zijn.

Deeze gevallen zijn veel belangwaardiger voor de Fransche ijverzucht, dan de uitbreiding der Britsche heerschappij. Het is geenszins door van tijd tot tijd eenige duizenden Engelschen en Franschen te laaten slaan en dooden, dat deeze laatsten van eene nadeelige concurrentie ontheven zullen worden. De plaats der gesneuvelde menschen wordt haast weder vervuld, voornaamlijk in Engeland, waar de vrije Constitutie hen van alle kanten roept; en deeze Oorlogen strekken tot niets anders, als om voedsel te geeven aan ongerijmde tegenheden, aanslagen van wraak of van eenen inval in een Land, die, zelfs uitgevoerd zijnde, de overwinnaars nog ongelukkiger maaken.

In de bezigheden van den Vreede, en de verrichtingen die hij begunstigt, in de voorneemens die hij toelaat daadelijk te worden, zal men, benevens het algemeen geluk, alles vinden wat het belang des Franschen Koophandels vereischt. Eeniglijk in den boezem

heeft de Spotters hun hart laaten ophaalen, en zijne operatie voortgezet. Haare voordeelen zijn thans beweezen. Het is te wenschen, dat de zieke Regeeringen die verwisselende belastingen omhelzen, waar door zij eene merkelijke verligting zullen bekomen.

zem des Vreedes kan Frankrijk zijne Lakens tot meerder volmaaktheid brengen, zijne Wol en zijne Schaapen vermeenigvuldigen: honderd middelen bieden zich daar toe aan; wij zullen hier één van dezelve bijbrengen, dat tot heden op eene zeer flaauwe wijze verhandeld is, terwijl het de grootste gevolgen heeft; wij spreeken van de uitroeijing der Wolven.

De volstrekte uitroeijing der Wolven op de Britsche Eilanden is zonder twijfel de eerste oorzaak geweest van de overvloedige inzamelingen der Wol, waar van zij thans het genot hebben. Aan alles moet een begin zijn; en wanneer een arme Landman twee of drie Schaapen, in het Veld omzwervende, heeft kunnen hebben, zonder te vreezen van dezelve te verliezen, zonder verpligt te zijn dezelve te hoeden, dan is het klaar, dat de vermeenigvuldiging van die Dieren zeer snel heeft moeten zijn; zij heeft in tegendeel zeer traag moeten zijn op het Vastland, waar men Honden, Herders, en dienvolgens groote Kudden noodig hadt, om Schaapen te hebben.

De uitroeijing der Wolven heeft, door de Landlieden van de behoefte der Herders en Honden te bevrijden, de Kudden eene voor haare ontwikkelingen noodwendige gerustheid verschaft; eene gerustheid die zij niet kunnen hebben met Honden, die haar gestadig kwellen. De Natuur heeft slegts ééne Wet voor al wat leven heeft; *niets goeds als door de Vrijheid; geen vruchtbaarheid zonder haar.*

Maar misschien heeft men, op het Vastland, op eene al te onbedachtzaame wijze geloofd, dat het onmogelijk was aldaar de Wolven uit te roeijen. Wij zullen slegts één woord daar van zeggen. Zo men in Frankrijk wel in aanmerking wilde neemen, dat de

de dood van eenen Wolf voor de algemeene welvaart belangwaardiger is, dan de Opera van Parijs, en dat in gevolge de Regeering het zelfde Fonds, dat zij besteedt, om zelfbeweegsels (*automates*) te laaten zingen, en op de planken springen, wel wilde aanwenden, om op de Wolven te laaten schieten, zouden 'er welhaast geen Wolven meer in Frankrijk zijn, of ten minsten hun getal zou gering zijn, en de Schaapen zouden daar, even als in Engeland, zonder Honden noch Herders, in vreede kunnen voortteelen.

Het is zelfs waarschijnlijk, dat twee jaaren kosten van de Opera voor die groote en nuttige uitroeijing genoegzaam zouden zijn, en dat eene belooning van duizend Kroonen, op eene duurzaame wijze verzekerd, en stiptelijk betaald (1), aan hem, die eenen Wolf

(1) Wij zeggen op eene duurzaame wijze verzekerd, en stiptelijk betaald; bij gebrek van die voorwaarden zullen de heerlijkste beloonigen, bij afkondiging of verklaaringen, geen stap doen onderneemen, om dat niemand gaerne bedrogen wil zijn. Zie hier eene gebeurde zaak, want het is goed alle de verbeteringen, die men voorstelt, op gebeurde zaaken te vestigen; eene zaak welke de noodwendigheid zal aantoonen, om die beloonigen wel te betaalen. De Regeering verleent, door eene Wet van menschlievendheid, en eene zeer wijze Staatkunde, één derde der Waarde van de Goederen, welke bij Schipbreuk geborgen worden, aan hem die, deeze Goederen vindende, dezelve aan het Admiraliteitshof te rug brengt. In 't eerst hebben zich ligtgeloovige menschen opgedaan, welke, op de betaaling hoopende, met de grootste angstvalligheid te rug gegeeven hebben hetgeen het geval hun aanboodt; maar vervolgens heeft men gezien, dat die belooningen zeer laat, zeer slegt, met veele zwaarigheden betaald werden. Daar uit is voortgekomen, dat men gehouden heeft hetgeen men vondt: men verkocht het vervolgens voor de helft, of zelfs voor twee-derde der Waarde, in gereed Geld, aan bijzondere persoonen. De rekening is eeuvoudig, en men kan niemand kwalijk

Wolf op Franſchen grond mogt dooden, het Koningrijk voor altoos daar van zou bevrijden.... Duizend Kroonen voor eenen Wolfskop! Ja wel! al waren 'er duizend Wolfskoppen in één jaar te betaalen, het geen echter bezwaarlijk te gelooven is, zou evenwel de Staat eene uitneemende ſpeculatie doen, die zonder twijfel beter is, dan die van veele krijgsverrichtingen, welke Frankrijk van bloed en ſchatten uitgeput hebben.

Zonder twijfel is 'er weinig aan gelegen, dat men van eene talrijke kudde één of twee ſchaapen verliest; maar het is van het grootſte aanbelang, dat een arme boer eenige ſchaapen kan hebben, en zonder genoodzaakt te zijn dezelve te hoeden. Wanneer zullen wij dan rekening houden? Wij weeten zo wel, dat geringe belastingen op het Volk meer opbrengen, dan groote belastingen op de rijken; wanneer zullen wij dan weeten, dat 'er veel meer ſchaapen in Frankrijk zullen zijn, als ieder arme Landman dezelve kan hebben, dan wanneer 'er geen andere dan groote eigenaars en talrijke kudden zullen zijn.

Laaten wij wel overtuigd zijn van deeze waarheid; naamlijk dat Frankrijk voor de Lakens, en in 't algemeen voor alle Wollen Stoffen, met de Engelſchen niet

neemen dat hij het doet. De Landman of Matroos, die iets vindt, is zeker, dat hij van den bijzonderen perſoon ten minſten één-derde der waarde in gereed Geld zal bekomen. Hij zal daarom de Goederen niet aan de Admiraliteits Hoven te rug geeven, dan wanneer zij hem op ſtaande voet dat één-derde betaalen. Tot daar toe zullen alle de Wetten der Waereld vruchteloos zijn. Zal men gelooven, dat de onze beſpottelijk genoeg zijn, om diegeenen te ſtraffen, welke overtuigd worden, dat zij iets gevonden en niet wedergegeeven hebben?

niet in concurrentie kan komen, dan wanneer hij, even als zij, zijne kudden vermeenigvuldigd zal hebben (1); want heeft hij nijverheid, zij hebben dezelve zo wel als hij, en zij hebben, meer dan hij, den overvloed en den goeden koop der eerste stoffe.

De vermeenigvuldiging der Wolbeesten is nog met andere middelen verbonden, welke men zich in Frankrijk moet verschaffen, naamlijk met de vermeenigvuldiging der weiden, met de verbetering der geenen, die 'er reeds zijn, met de herstelling van 't bestier over de gemeene weiden, (want wij zijn wel verre van te denken, dat men dezelve moet uitroeijen, voornaamlijk om groote Heeren daar mede te verrijken) met de geduurige mesting der Schaapen op het land, en met de lucht der schaapen, of ten minsten met de gezondheid van luchtiger, hooger stallingen; deeze vermeenigvuldiging is eindelijk daar mede verbonden, dat de Fransche Landman meer zorge draagt, meer minzaamheid heeft voor zijn Vee, deszelfs soorten tot volkomenheid brengt, en die, welke verbasteren, langzaamerhand uitroeit. Wij wijzen hier slegts de voorwerpen aan, om dat het onmogelijk is dezelve van stuk tot stuk te ontvouwen; en nog eens, lees, om over het geen gij te doen hebt, de noodige ophelderingen te bekomen, de boven verklaarde artikelen, *Wol* en *Schaapen.*

V IJ F-

(1) Ei! wie herinnert zich niet, hoe zeer het vreeslijk gebrek aan hooi en andere voor het Vee bestemde eetwaaren, deszelfs soort in Frankrijk geduurende de laatste jaaren verminderd heeft? Hoe veel tijd zal misschien verloopen, eer dat verlies hersteld zij! Ei! welk toekomende voor de Lakenfabrieken!

VIJFDE AFDEELING.

Lijnwaaten.

Men onderſcheidt twee voornaame ſoorten van Lijnwaaten, welke in eene meenigte ſoorten geſmaldeeld worden.

De eerſte ſoort bevat het eigenlijk zo genaamde Linnen; naamlijk de Lijnwaaten welke dienen tot het maaken van hembden, ſlaaplakens, tafelgoed, en al het Linnen waar van men gebruikt maakt, om de zindelijkheid te onderhouden.

Deeze Lijnwaaten worden van hennip, vlas of katoen gemaakt. Men gebruikt daar toe deeze laatſte zelfſtandigheid, als de andere ſchaars zijn; ſomtijds vermengd men dezelve met vlas.

Het maaken van die Lijnwaaten is zeer eenvoudig; zij worden door geheel Europa gemaakt. Zo 'er een Land is, waar men de Reederijen van Lijnwaaten aanmoedigt, dan is het voornaamlijk Ierland, na zijne wederöpkomst in de Staatkundige waereld. Het Parlement heeft een Comité aangeſteld, dat zich voornaamlijk daar mede onledig houdt, en het verleent aan de Reeders zeer aanzienlijke verſchotten. Eén derzelven heeft meer dan 30,000 Ponden Sterling van de Regeering gekreegen, en in zijne Fabriek worden 2000 Perſoonen en 600 kinderen aan 't werk gehouden.

Dit Comité benoemt Opzieners, om den toeſtand der Reederijen te onderzoeken, en vervolgens *reports* (berichten), of het algemeen tafereel van haaren toeſtand, van het getal werklieden die zij gebruiken,

van

van haar voortbrengfel, van haare hulpmiddelen, van haare behoeftens, enz. bekend te maaken. Wanneer die Opzieners verftandig en oprecht zijn, maaken hunne berichten de goede gevolgen klaarblijklijk. Het voorbeeld heeft alsdan eenen zonderlingen invloed op de nijverheid.

Men heeft in Ierland nog meer gedaan. Om den Handel der Lijnwaaten te begunftigen, heeft men daar ruime Gebouwen gefticht, om dezelve, benevens hun, die ze komen verkoopen, daar in te ontfangen. De aanzienlijkfte markt is te Dublin: drie of viermaal 's jaars komen de Koopleden in Lijnwaaten van het Noorden, die Bleekerijen hebben, aldaar met hunne forteeringen. Zij vinden in die Gebouwen eene gemaklijke plaats voor hunne Goederen, en om daar in te huisvesten; alles zonder eenige kosten. Zij ontmoeten malkander met de Engelfche Koopers of anderen, welke zich aldaar begeeven, om alle hunne Koopen te vereënigen. In 't Noorden zijn diergelijke bewaarplaatfen aangelegd; deeze bewaarplaatfen zijn nuttige Etablisfementen voor die Reederijën, wier voorwerpen op het Platteland verzameld worden. Daar, waar dezelve gevonden worden, zijn de kosten minder, en de arbeid wordt beter betaald.

Men ziet welk voordeel een Land, waar zoo veel middelen zich vereënigen, om de Fabriek der Lijnwaaten aantemoedigen, boven die Gewesten heeft, waar het Staatkundig of Godsdienftig Despotismus de nijverheid moedeloos maakt, waar de talrijke Liefdeftichtingen, uitgevonden om de wanhoop der armoede te doen verzetten, der luiheid voedzel verfchaffen, en waar de warmte van het klimaat dies te meer de onwerkzaamheid bevordert, naar maate 'er

geen den minsten aandrang is, om dezelve te overwinnen.

In veele andere Landen, en voornaamlijk in die waar de Landbouw in achting gehouden wordt, en gemaklijk is, gebruiken de Landlieden meer of min den ledigen tijd, dien hun het landleven overlaat, en de handen der veel zittende persoonen, om Gaaren te spinnen en Linnen te weeven. Bijna alle de Landlieden of Eigenaars, welke eenigen welvaart genieten, of niet schroomen zulks te toonen, zaaijen Hennip of Vlas, en trekken van hunnen grond en den arbeid hunner handen het Lijnwaat, dat hunne lighaamen dekt, en in hunne huishouding van dienst is.

Hoe meer vlijtigheid, welvaart en zekerheid in de hoedanigheid van het werk is hoe aanzienlijker die Fabriek is. Doch nergens is deeze soort van Lijnwaat het voortbrengsel van Reederijen, die regelmaatig toegerust zijn, ten zij alleen wegens het opmaaken en bleeken van 't geen door de hand der Kooplieden moet gaan.

De Markten en Missen zijn de plaatsen, waar de aanleggers van die Bleekerijen en de Kooplieden, welke laaten bleeken, de ruuwe of ten deele gebleekte Lijnwaaten van de Landlieden koopen. Daar uit komt voort, dat die Lijnwaaten aan lieden, die het handenwerk kunnen berekenen, in 't algemeen zo goedkoop schijnen.

De Engelschen hebben tot hunnent bij de oorzaaken, welke dien laagen prijs te wege brengen, nog andere gevoegd. Hunne verwonderingswaardige nijverheid, hun waarneemend vernuft, hun rekenend verstand, hebben voor het katoenspinnen en de weeverij veele werktuiglijke hulpmiddelen verzonnen, wel-

welke nog den goeden koop te boven gaan, die men van den ledigen tijd der bewooners van het Platteland verwachten kan.

Naardien deeze werktuiglijke hulpmiddelen ongevoelig buiten Engeland verspreid worden, moet men te gemoet zien, dat de laage prijs der Lijnwaaten overäl zal plaats grijpen. Maar ondanks die verbreiding van Werktuigen, zullen de Natiën, welke onder eene slegte Regeering zuchten, of in oude en slegte gewoontens als verroest zijn, wegens dat voorwerp van noodwendigheid, altoos afhanglijk zijn van die Natiën, welke haare Regeering paalen gezet hebbende, die voor hunne nijverheid niet kennen, en dezelve steeds vergrooten.

Het is de zuivere waarheid, zegt de Heer *Roland de la Platière*, onder het artikel *Lijnwaaten*, dat die werktuiglijke hulpmiddelen overäl bekend beginnen te worden; maar het vernuft, dat dezelve verzon, vondt, na dat zij bekend zijn, nog vaardiger en volmaakter hulpmiddelen; en in dat opzicht, zo als ook in veele andere, is 'er geen Natie op den Aardbodem, die niet altoos ver beneden Engeland blijft.

Uit dit alles volgt, dat de Vereenigde Staaten, naar maate hunne Volksmeenigte en Landbouw toeneemen, voor die voornaame soort van Lijnwaat, welks maaking zich zo wel met den Landärbeid vereenigt (1), steeds minder hunnen toevlugt tot vreemdelingen zullen neemen.

Men

(1) De Amerikaansche Vrouwen, zegt de Schrijver der Brieven van eenen Amerikaanschen Landbouwer (*Lettres d'un Cultivateur américain*), zijn wegens haare nijverheid in 't bestier van haar huis beroemd; zij spinnen, en laaten spinnen veel wol

Men moet nogthans de zeer fijne foorten daarvan uitzonderen. Deeze zijn voor de pracht gefchikt, en de perfoonen, die zich daar mede bezig houden, zijn verôordeeld om op eene armoedige wijze in de Steden of haar omliggend gebied te leeven, en altoos in den zelfden kring van werkkunftigen en geöefenden arbeid te blijven (2). Dit is het droevig lot van alle die

wol of vlas; zij zouden haaren goeden naam verliezen, zij zouden veracht worden, zo haar gantfche huisgezin niet bijna geheel van Linnen en Lakens, in 't huis gemaakt, gekleed was, zo in haar landhuis van binnen niet overäl haare zindelijkheid en nijverheid hefpeurd werdt, enz.

(2) Men maakt veel ophefs van de Werkhuizen, om dat men daar in de kinderen van den tederften ouderdom af gebruikt, dat is te zeggen, dat men zich gelukkig acht die onnozele fchepfelen vroegtijdig te martelen; want is het niet een ftraf voor die arme kleine wezens, welken de natuur ons beveelt hunne vermaaken vrijelijk in de open lucht te laaten neemen, tot dat zij de crifis van het verftand en de ontwikkeling hunner krachten bereikt hebben; is het niet een ftraf voor hun, eenen geheelen dag, en bijna alle de dagen hunnes levens, in eene donkere en ftinkende gevangenis met hunnen arbeid bezig te zijn? Moeten niet het hartzeer en verdriet, waar aan zij zich overgeeven, tegens de ontwikkeling van hunne natuur en verftandelijke vermogens aandruisfchen, en hen, om zo te fpreeken, *dom maaken?* Moet daar uit niet een verbasterd geflacht voortkomen, dat tot eenen werktuiglijken toeftand (*automatisme*) en de flavernij overhelt? Want de meeste Werkhuizen vorderen flegts eenen werktuiglijken arbeid, die een werktuig even zo goed als een mensch zou verrichten. Nu is het onmogelijk, dat een mensch, tot eenen zodanigen arbeid verôordeeld, niet een Werktuig worde; en de domheid en flavernij grenzen aan elkander. Men moet niet ophouden deeze waarheden te herhaalen, niet om de Europeäanen van de buitengewoone neiging tot de Reederijën afkeerig te maaken, zij zijn in dat ftuk te ver gevorderd om te rug te gaan, maar om de Amerikaanen tegen te houden, dat zij die loopbaan niet volgen.

die geenen, welke in Europa zonder eigendom gebooren worden, en zich niet tot den dienstbaaren ſtaat willen vernederen.

De Verëenigde Staaten, waar in ieder arbeidzaam mensch zo gemaklijk een Eigenaar kan worden, zijn wel verre van die vernedering; en als zij verſtandig willen handelen, zullen zij lang het geluk hebben, dat zij bij hun die fijne Gaarens niet zien ſpinnen, noch die zo fijne Lijnwaaten weeven, welke, ſchoon zij door den Rijkdom gezocht en gekocht worden, nogthans een voortbrengſel van de Europeäanſche armoede zijn.

De tweede ſoort van Lijnwaat bevat de eigenlijk zo genaamde Lijnwaaten, naamlijk alle geweeven ſtoffen, van Garens van onderſcheidene koleuren gemaakt, het zij dat men daar toe Vlas of Katoen zonder vermenging gebruikt, of dat men die beide zelfſtandigheden daar toe te ſamen vermengt.

Onder dit Lijnwaat worden ook begreepen de geſchilderde en geverwde Lijnwaaten, de Neusdoeken, en in 't algemeen alles wat van een ander gebruik dan het Linnen is, of tot den opſchik dient, als de Neteldoeken, de Baptisten, de Kanten, enz.

De verſcheidenheid der artikelen, welke dat Lijnwaat uitmaaken, is verbazend groot. Verſcheide ſoorten zijn ook, door de eenvoudigheid van haare vervaardiging, het voortbrengſel van den ledigen tijd der huishoudingen op het Land, en men behoeft niet te twijfelen, dat men in de Verëenigde Staaten, naar maate de vruchtbaarmaakingen voortgezet worden, achtervolgens veele van die Lijnwaaten zal maaken.

Maar het grootſte gedeelte van die Lijnwaaten vor-

 dert

dert eenen te grooten toestel, eenen te aanhoudenden arbeid, eene te groote vermenging van handelwijzen, om op andere plaatsen gemaakt te worden, als in die bijzondere Etablissementen, welke, uit noodzaakelijkheid, in de nabijheid der Steden gelegen zijn, en met het Landleven geen overëenkomst hebben.

De kunst om het weefsel daar van wel te maaken, de koleuren wel te vermengen, dezelve te doen afsteeken, bevallige tekeningen te verzinnen, het Lijnwaat te glanzen, als het voltooid is, enz.; deeze kunst, zeg ik, is uitgestrekt, verscheiden, moeijelijk, en veréischt de grootste zorgen. Het gewigtige daar bij is veel met weinig kosten te doen, en hier toe zijn de Engelschen, de Zwitsers en Duitschers, ten aanzien van die soort, welke in 't algemeen onder den naam van Indiäansch geschilderd Katoen of Chits bekend is, gekomen.

Dit Lijnwaat zal lang een aanzienlijk voorwerp van Handel zijn tusschen Europa en de Verëenigde Staaten, welke een groot vertier daar van maaken, en dit is een artikel, waar in de Fransche nijverheid, *aan haare natuurlijke krachten overgelaaten, en door geen hinderpaal belemmerd wordende*; geen concurrentie behoeft te vreezen.

De Lord *Sheffield* beweert in zijn Werk, dat Frankrijk voor zijne consumptie zelfs geen Lijnwaaten genoeg heeft. Een Woordenboek van den Koophandel, te Lijon in 't jaar 1763 gedrukt, verzekert in tegendeel, dat Frankrijk veel Lijnwaaten buiten 'sLands zendt. — Bijaldien de Samensteller van het Woordenboek de waarheid zeide, zou men hem met den Schrijver der Studiën van de natuur (*Etudes de la nature*) kunnen antwoorden: Waar toe dient het voor

voor eenen Staat de vreemde Natien te kleeden, als zijn Volk geheel naakt gaat? men kan die beide Schrijvers overëenbrengen door te zeggen, dat Frankrijk, aan zijne kracht overgelaaten, gemaklijk Lijnwaaten aan de Vreemdelingen en Inlanders kan leveren.

Hier zijn, even als in bijna alle andere artikelen, de natuurlijke krachten geheel voor Frankrijk, en de goede uitslag hangt eeniglijk van den wil der Regeering af.

De Regeering heeft haaren goeden wil genoegzaam aan den dag gelegd, door eene meenigte schriften, tot doelwit hebbende de aanmoediging der Fabrieken van geschilderde Lijnwaaten: maar, laaten wij het met vrijmoedigheid zeggen, alle die schriften zijn geenszins op gelijke wijze met den stempel der waarheid gemunt. Haare veränderingen zelfs zijn voor de ontwikkeling der nijverheid eene groote verhindering geweest; want nu eens overreed zijnde, dat de vrijheid van den invoer der buitenlandsche Lijnwaaten de nationaale nijverheid noodwendig moest aanmoedigen, heeft zij hem eenen vrijen loop gelaaten, en dan weder naar de oude vooröordeelen luisterende, heeft zij hem verboden.

Nog onlangs heeft de Regeering, door een Besluit, de buitenlandsche Reeders van die Lijnwaaten uitgenoodigd, om zich in Frankrijk te komen nederzetten. Dit Besluit, dat van den 13 November 1785 is, is al te aanmerkelijk, en kan, ten aanzien van één zijner artikelen, gevolgen hebben, die van het oogmerk, dat men zich heeft voorgesteld, te ver verwijderd zijn, om niet een onderzoek te verdienen.

En in de eerste plaats kan men zich niet onthouden aan te merken, hoe schoorvoetende men in Frankrijk de aanmoedigingen uitdeelt, wanneer men eindelijk bemerkt,

merkt, dat zij noodzaakelijk zijn, en hoe zeer Frankrijk in dat opzicht beneden andere Regeeringen is. Zijne uitnoodigingen worden op eene wijze gedaan, die weinig geschikt is om in zijn voordeel te brengen de vreemdelingen, die eenigen nadruk, eenige verhevenheid van karakter hebben, en deeze zijn de eenigen, welke men behoort te wenschen; Het schijnt dat men hen eene onwaardeerbaare gunst verleent, door hen in Frankrijk te roepen; even als of de wetten, de voorrechten, de gewoontens, de zeden daar volmaakter, en meer overëenkomstig met de waardigheid van den mensch, dan ergens elders, waren. Vervolgens vermoedende, dat die vreemdelingen berouw zouden kunnen hebben wegens hetgeen zij verlaaten, om zich in Frankrijk te komen nederzetten, geeft men hun verlof naar hun Vaderland te rug te keeren, doch na een verblijf van tien jaaren.

Onder verschillende gunsten wordt hen nog vergund, *het genot van hunnen staat, de vrijheid van hunne gebruiken, in het geen met de wetten van het Koningrijk, enz. niet strijdig zal zijn.*

Maar wat betekenen alle die niets beduidende woorden van genot van staat, vrijheid van gebruiken? Van welken staat spreekt men? Is het van den politieken, of burgerlijken, of godsdienstigen, of huislijken staat? Een Engelschman, een vrije Amerikaan hebben eenen politieken staat, eene politieke vrijheid, naamlijk het recht om aan het bewind der publieke zaak deel te neemen: bedoelt men dien staat? Verstaat men door vrijheid van gebruik eene vrijheid, om eene kerk van zijne Gezindheid te hebben, volgens de gebruiken van zijne Gezindheid te trouwen? Waarom worden die gebruiken niet duidelijk uitgedrukt?

Wat

Wat betekenen vooräl deeze woorden: *in hetgeen met de wetten van het Koningrijk niet ſtrijdig zal zijn?* Als zij eenen duidelijken zin voorſtellen, vernietigen zij dan niet volkomen de te vooren verleende gunſten? of brengen zij ons ten minſten niet in eene groote onzekerheid over hetgeen al of niet vergund is?

Eï! waarom gebruikt men, voornaamlijk als men met vreemdelingen handelt, geen duidelijke taal en zonder omwegen, in plaats van zich in eene dubbelzinnige brabbeltaal te wikkelen; die daar door zelfs gevaarlijk is, dat zij het mistrouwen doet gebooren worden, en tot bedrog aanleiding kan geeven? Waarom hen niet met duidelijke woorden gezegd:

„ Zo gij in onze Staaten komt, zo gij uwe vrouwen, uwe kinderen, uwe Fabrieken daar in brengt, zo gij u aldaar nederzet, zult gij alle de rechten der Burgers genieten. Deeze rechten zijn, dat men zijn eigendom in alle zekerheid bezit, niet als door de wet en de Rechtbanken daarvan beroofd kan worden, enz. Zo gij uwe wooning bij ons bepaalt, zullen uwe kinderen, zonder eenige verhindering, van u erven; gij zult uwe godsdienſtige gevoelens kunnen behouden. Wanneer gij in zeker getal zult zijn, kund gij een kerk hebben, om daar in den Heere op uwe wijze aan te bidden, gij kund alsdan Leeräars, Vergaderingen houden; gij kund dan naar uwe kerkgebruiken trouwen, enz. Zo Frankrijk u niet aanſtaat, zal niets, volſtrekt niets, u verhinderen vrij daar uit te gaan, en uwe rijkdommen mede te neemen."

Men heeft dat alles door het Beſluit willen zeggen, zal men mij antwoorden: men moest het dan duidelijk uitdrukken; en waarom deeze duistere woorden

'er

'er bijgevoegd: *in het geen met de Wetten van het Koningrijk niet strijdig zal zijn?*

Wel hoe! kennen die Duitscher, die Italiaan, die Engelschman, welke genegen mogten zijn zich in Frankrijk neder te zetten; uwe oude Ordonnantiën? zullen zij uwe ontelbaare *Foliauten* doorbladeren? Zij zullen het zekerlijk niet doen; zij zullen tot hunnent blijven; gij zult derhalven uw oogmerk gemist hebben.

Weeten zij daar benevens niet, dat men sedert eene eeuw, en zelfs naderhand, duizenden Ordonnantiën tegen de Calvinisten gemaakt heeft; dat zij alsnog niet herroepen zijn? Behoeven zij niet te vreezen, dat men dezelve, zo zij niet aangenaam zijn, tegen hun vernieuwe? Zij zullen tot hunnent blijven, en, nog eens, gij zult uw doelwit gemist hebben.

Het is voor de Monarchiën dies te noodzaakelijker, dat zij de voordeelen, door welke zij de vreemdelingen tot zich zoeken te trekken, niet onder een bedrieglijk voorwendsel verbergen, naardien de vrije Staaten, als Ierland en het vrije Amerika de *Immigranten* (aankomende vreemdelingen) aan geen voorwaarden, aan geen dwang verbinden. Zij bieden hun alle de rechten eens Burgers aan, zo dra zij het vrije Land betreeden. —— En welke rechten! In Ierland die van bij de verkiezingen te stemmen; in de Vereenigde Staaten die van zelven verkoren te worden; en dienvolgens de bekoorlijkste rechten, om dat zij het best geschikt zijn, om de waardigheid van den mensch, die dezelve heeft, staande te houden, en hem die ze niet heeft waardigheid bij te zetten.

Wanneer men de noodwendigheid bespeurt om vreemdelingen tot zich te trekken, moet men niets spaaren, voornaamlijk in de Staaten, welke tot de *Civilisatie*

zeer

zeer ver gevorderd zijn. Dit is een middel om aldaar de zeden op te wakkeren, als het mogelijk is dezelve op te wakkeren, doch voornaamlijk om aldaar de nijverheid te verlichten; want om in een vreemd Land te bestaan, om daar aanzien en vertrouwen te winnen, zijn de *Immigranten* genoodzaakt goede zeden, eerlijkheid en zorgvuldigheid te hebben. Hun voorbeeld kan derhalven niet anders dan eenen heilzaamen invloed hebben op de Natie, die hen in haaren boezem ontfangt.

Nademaal zij daar benevens gevoelens, gewoontens en kundigheden hebben, welke van die deezer Natie onderscheiden zijn, kunnen zij haar van dienst zijn, om de kwaade gewoontens uit te rooijen, en haar meer uitgestrektheid in haare inzichten, meer waereldwijsheid bij te zetten, naamlijk dien inborst, welke geschikt is om de Natiën tot elkander te brengen, en de nationaale afkeerigheden te verminderen.

Als men de voordeelen, die een Land van de vreemdelingen geniet, welke zich binnen zijnen omtrek komen nederzetten, behoorlijk gadeslaat, is men verwonderd te zien, dat bijna alle de Regeeringen zich zo weinig met hun ophouden, zo weinig acht op hun slaan, en dikwijls hunne rechten niet achten. In tegendeel behoorde men eenen vreemdeling dies te meer te beschermen, vermits hij minder dan de Burger door de Wetten gerugsteund schijnt te worden, dezelve niet kent, en gemaklijk de speelbal der kunstenaarijen en looze streeken kan worden; om dat hij dikwijls de taal niet verstaat, en eindelijk, als alleen zijnde, noch Familie, noch Vrienden, noch Voorstanders heeft.

In deeze algemeene verlaating behoorde de vreemde-

deling omringd te zijn van de befcherming eens bijzonderen Ministers, die op eene bijzondere wijze voor zijne veiligheid zou waaken; en in veele Staaten heeft het tegendeel plaats.

Houdt men eenen vreemdeling verdacht? Men onderzoekt weinig; men zet hem gevangen: eenen burger zou men de vrijheid laaten, of ten minften zou men hem zagt behandelen; men zet den vreemdeling op eene verborgene plaats. De onderämptenaars die, naar maate van de lichtvaerdigheid en onverfchilligheid der opperrechters, moedwillig zijn, handelen hem met hardigheid; want, wat heeft men van hem te vreezen? Dit is het woord van allen. —— Zal deeze vreemdeling, uit de Gevangenis ontflagen, zijne klagten in den Tempel der hairklooverij doen weêrgalmen? Hij vreest dat deeze eene nieuwe wildernis zal zijn; hij begeeft zich op de vlugt, en vervloekt dat vijändig Land.

Terwijl men ook onder hun, die hunne belangen beter verftaan, de meeste Reederijën door Franfchen ziet beftieren, komen 'er weinig Vreemdelingen, die dezelve bij ons oprichten.

Duizend tegenheden houden hen daar van te rug; de veränderlijkheid in de grondftellingen van het beftier, de verwarring en duisterheid der wetten, de onzekerheid van in haare kracht eenen genoegzaamen fteun te vinden tegen de onderdrukking, en voorál tegen het *Despotismus* der Maatfchappijën of der Opkoopers, die, altoos met hunne voorrechtsbrieven gewapend, de bijzondere nijverheid ontrusten, zijn deeze geene voldoende beweegredenen, om alle foort van buitenlandfche Immigratie te verhinderen, naardien

dien zij zelfs de Inboorlingen, met talenten begaafd, noodzaaken het Land te verlaaten?

Wij zouden, tot bewijs van het geen wij hier voordragen, wel bekende, nog varsch in 't geheugen zijnde, voorvallen kunnen bijbrengen, die zelfs tot het maaken der gefchilderde Lijnwaaten behooren; maar wij willen over ieder artikel van den Franfchen uitvoer geen boek maaken; wij zullen alleenlijk nog zeggen, dat *veel vrijheid en weinig Reglementen* (1) de twee groote middelen zijn, om de Reederijen van Lijnwaaten, even als alle andere, in Frankrijk tot volkomenheid te brengen.

ZESDE AFDEELING.

Zijde Stoffen, Linten, Zijde Kousfen, Galonnen, enz.

Zo men aan den krachtdaadigen invloed der Regeeringen, als zij de Reederijën willen aanmoedigen, mogt twijfelen, zou de verbazende opgang, welke de

(1) Men kan als een bewijs, van 't geen men in den loop van dit Werk gezegd heeft, bijbrengen, dat zelfs de Reglementen, welke der nijverheid gunftig fchijnen, haar nadeelig zijn; men kan bijbrengen, zeg ik, het nieuw Befluit, ten voordeele der Franfche Lijnwaaten gegeeven; een Befluit dat, onder het voorwendfel van het bedrog te verhinderen, dezelve onderhevig maakte om geftempeld te worden. Het recht op dezelve fchijnt zeer maatig te zijn, nogthans worden de Reederijën daar door merkelijk bezwaard; het drukt haar bovendien, door haar aan de grilligheden der Commifen te onderwerpen, en voorkomt het bedrog niet: om dus te verhinderen, dat de Reeder niet beftolen worde, neemt men eerst zijn geld, en de diefftal heeft altoos plaats. Hij zou liever willen, dat men het aan hem overliet om zich tegen de roovers te verdeedigen.

de Zijde-Reederijën in Frankrijk maaken, daar van een spreekend bewijs opleveren. Zij houden daar meer dan zestig duizend handwerken aan den gang, en de helft der Zijde, welke men daar toe gebruikt, is een voortbrengsel van zijnen grond.

De overige Staaten van Europa, behalven Spanje en Italie, zijn verpligt alle de noodige Zijde tot de Reederijën, welke zij, in navolging der Fransche, gevestigd hebben, van buiten 's Lands te laaten komen.

Als men bij het voordeel, dat deeze omstandigheid den Franschen oplevert, nog voegt hunne zonderlinge hebbelijkheid in het maaken van alle die voorwerpen van pracht, hunne ongelooflijke vruchtbaarheid om dezelve te veränderen, de volstrekte en algemeene heerschappij, die men hun over den smaak en de mode, welke alle die verrichtingen bestieren, toestaat, eene heerschappij die zo treffende is, dat men op alle andere plaatsen niets anders doet dan dezelve namaaken; zal 'er geen twijfel overblijven, dat de Zijde Stoffen, de Linten, de Zijde Kousen en de Fransche Galonnen in de Verëenigde Staaten niet boven alle andere den voorrang zullen verkrijgen.

De Lord *Sheffield* ziet nogthans Engeland en Spanje als mededingers van Frankrijk aan. Dit is een nieuw bewijs van zijne partijdigheid voor zijn Land, en zijne afkeerigheid van Frankrijk. De vrije Amerikaanen vinden de Fransche Zijde Stoffen beter, bevalliger en minder duur dan de Engelsche.

Het is opmerkelijk, dat deeze laatste Natie de Verguldsel-Fabrieken, en in 't algemeen alle die Fabrieken, welke het gebruik der blinkende Metaalen tot grondslag hebben, met geen voordeel kan onderneemen. Men is genoodzaakt zich daar toe van het vuur als

als werker te bedienen, en het vuur van Steenkoolen is dezelve nadeelig. Bovendien is de dampkring daar geduurig met zwaveldampen bezet, wier aanraaking de vergulde Werken in korten tijd bezwalkt; en dit is misschien de reden, die, meer dan de zeden, deeze soort van pracht uit Engeland heeft verbannen; dat geen ongeluk is.

Het is niet te vreezen, dat de Zijde Stoffen in de Verëenigde Staaten gemaakt zullen worden. Van den tijd af, dat men zijne zorgen besteed aan het Insect, dat de Zijde verschaft, tot dat de Stoffe in het Pakhuis komt, waar uit dezelve verkocht moet worden, is bijna alles handenwerk, en dat van Europa moet lang, zo niet altoos, beter koop dan dat der Verëenigde Staaten zijn.

Naardien echter ten dien opzichte in de Verëenigde Staaten proeven gedaan worden, en ons oogmerk is de vrije Amerikaanen van den smaak voor de Reederijën, en vooräl voor die van pracht, afkeerig te maaken, kunnen wij hier de gelegenheid niet laaten voorbijgaan, om hun de zwaarigheden derzelve en de daarvan onäfscheidelijke misbruiken te schilderen. Geen derzelven maakt in Frankrijk grooter opgang, dan de Zijde-Reederijen. Men beschouwe hier toe het afschuwelijk Tafereel, dat de Heer *Mayer*, Directeur der Fabrieken van den Koning van Pruissen, daar van gemaakt heeft in zijne Memorie over de Reederijën van Lyon (*Mémoire sur les manufactures de Lyon*, Paris 1786). Hij geeft als oorzaak van 't verval dier Reederijën op, de duurte der Eetwaaren, door de meenigvuldigheid van die Reederijën veröorzaakt, de overdaadige dronkenschap der werklieden op Zondagen; de onreinigheid der donkere Vertrek-

 ken,

ken, die zij bewoonen; de Bankeroeten, die het gevolg van de onërvarenheid en de kwaade trouw zijn; de staaking van den arbeid geduurende den rouw van het Hof, die de verhuizing der Werklieden te wege breugt; de diefstallen der ongetrouwe Werklieden; het verkeerd gedrag der Commisen, de opkoopingen van Zijde, enz. misbruiken welke dies te schriklijker zijn, zegt de Heer *Mayer*, om dat zij meerendeels kinderen der weelde zelve zijn, en om dat zij, of uit de verkreegene rijkdommen, of uit de vierige begeerte om dezelve te verkrijgen ontstaande, in de Reederijën, zo het schijnt, wortelen moeten schieten.

Wie kan de oprichting der Reederijën prediken, als hij de volgende aanmerkingen van den zelfden Autheur leest?

„De concurrentie der Fabrieken maakt voor haar den laagen prijs noodzaakelijk; om bij voorverkiezing te verkoopen, moet men zijne Goederen beter koop leveren; de bezolding der Werklieden moet maatig zijn, en zij moeten niet meer dan het noodige winnen; de Werkman moet zich nooit verrijken. Zo hij rijk wordt, wordt hij ongemaklijk, doet eischen, maakt samenspanningen, geeft Wetten, wordt een verkwister, en arbeidt niet; hij doet den prijs van het handenwerk rijzen, en de Fabrieken geraaken in verval. *Dus moeten de rijke Stoffen met de traanen van den Werkman, die dezelve maakt, besproeid worden.*"

Moet deeze laatste uitdrukking de vrije Amerikaanen niet voor altoos van de neiging tot de Reederijën van pracht afkeerig maaken? — Laaten zij eindelijk in aanmerking neemen, dat, om de Zijde-Fabrieken van Lyon staande te houden, de zelfde Autheur den Koning

ning van Frankrijk voorſlaat, om zijnen ſmaak voor de eenvoudigheid der kleederen te laaten vaaren, zich met uitſteekende kleederen op te ſchikken, enz.

De nood, waar in zich de Stad Lyon in 't jaar 1788 bevonden heeft, moet een altoos ſchriklijk voorbeeld opleveren van de zwaarigheden, welke met de groote Reederijën verbonden zijn, en voornaamlijk met die, waar van de pracht en de mode het voornaamſte voorwerp zijn. Naardien men gebrek aan Zijde hadt, en de Zijde-Reederij de voornaamſte Fabriek van die Stad was, bevonden zich twee duizend twee honderd Werklieden, bij gebrek aan werk van hunne werkplaatſen weggezonden, met hunne huisgezinnen in de ſchriklijkſte armoede gedompeld. Te vergeefs kwamen de liefdaadigheid, het belang der Reeders, en de Regeering hen te hulp. In Maij 1788 verklaarden deeze ongelukkigen, in een Smeekſchrift aan den Koning, dat als men ieder van hun 2 Sols 's daags gaf, 'er naauwlijks een toereikend Fonds in kas zou zijn, om tot het einde der maand te ſtrekken. Men wilde die Werklieden tot verſcheide moeijelijke verrichtingen, als het omſpitten der Landerijën, gebruiken. Men moest daar van afzien. De Heer *Bergasſe*, die hunne zaak bepleitte, zeide bij die gelegenheid:

„ Dit middel was niet uitvoerlijk, om dat het ſtil
„ leven van die perſoonen, de hoedanigheid, en ſom-
„ tijds de ongenoegzaamheid van hun voedſel, dik-
„ wijls de overmaat van hunnen arbeid, hunne ge-
„ ſteldheid ten uiterſten verzwakken; om dat de
„ kinderen, in die claſſe van menſchen, uit zwakke
„ vaders gebooren, meerendeels ongezond en zwak
„ ter waereld komen; dat men hen in hunne kinds-
„ heid niets anders leert, dan de Zijde te behande-

„ len,

„ len, en voorts die te gebruiken; dat zij voor alle „ ander beroep, ten zij het eene groote overëenkomst „ met het hunne hebbe, volstrekt zonder krachten „ en zonder bekwaamheid zijn, enz. " (*Zie le Mémoire de la ville de Lyon au Roi*; Mars 1788).

Deeze in 't oog loopende voorvallen zullen zonder twijfel de vrije Amerikaanen wederhouden, om zich zo spoedig aan de Reederijën, en voornaamlijk aan die der Zijde Stoffen, over te geeven. Thans moeten wij tot haare consumptie overgaan.

De consumptie van die voorwerpen kan in de Verëenigde Staaten niet zeer groot zijn (1), als zij de soort van ontwikkeling volgen, waar toe de natuur hen roept. Behalven de Linten, voegt het overige niet als voor de groote Steden, waar de hoogmoed, onöphoudelijk opgewekt, van den opschik een voorwerp van navraag, en bijna van noodwendigheid maakt (2): maar die groote Steden zijn zonder twijfel schaars in de Verëenigde Staaten. Nog zekerer is het, dat de consumptie der Zijde Stoffen daar in dit oogenblik geen aanzienlijk artikel uitmaakt, en niet dan

(1) De Lord *Sheffield* zegt, dat zij niet het vijfde deel der Lijnwaaten, Chitsen, enz. is. Maar wat betekent die rekening? Het Land dat de meeste Zijde Stoffen gebruikt, gebruikt misschien het twintigste deel niet van 't geen de Lord *Sheffield* door de Lijnwaaten, Chitsen, enz. verstaat.

(2) Zelfs in de groote Steden begint de noodzaakelijkheid de vrije Amerikaanen te dwingen om de pracht te laaten vaaren. Dus is te Hartford, in Connecticut, een gezelschap van de aanzienlijkste Vrouwen ontstaan, welke, om tot de betaaling der publieke schuld het haare toe te brengen, zich in haare Zitting van den 6 November 1786 verbonden hebben, om geen Gaazen, Linten, Pluimen, Zijde Stoffen, en in 't algemeen geen buitenlandsche Modes meer te koopen.

; dat zij voor alle
roote overëenkomst
kt zonder krachten
enz." (*Zie le Mé-*
Mars 1788).
vallen zullen zonder
erhouden, om zich
en voornaamlijk aan
eeven. Thans moe-
rgaan.
rpen kan in de Ver-
zijn (1), als zij de
waar toe de natuur
, voegt het overige
waar de hoogmoed,
en opschik een voor-
van noodwendigheid
en zijn zonder twijfel
en. Nog zekerer is
de Stoffen daar in dit
el uitmaakt, en niet
dan

niet het vijfde deel der
wat betekent die rekening?
ebruikt, gebruikt misschien
Lord *Sheffield* door de Lijn-

nt de noodzaakelijkheid de
racht te laaten vaaren. Dus
gezelschap van de aanzien-
tot de betaaling der publieke
h in haare Zitting van den
, om geen Gaazen, Linten,
gemeen geen buitenlandsche

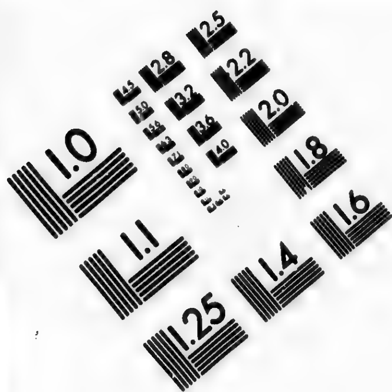
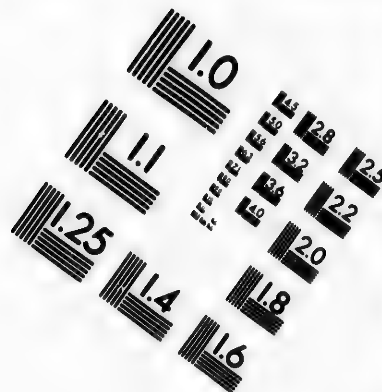
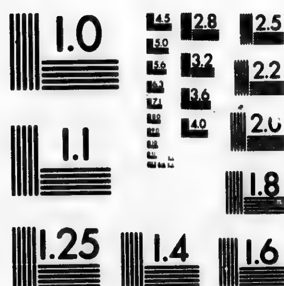
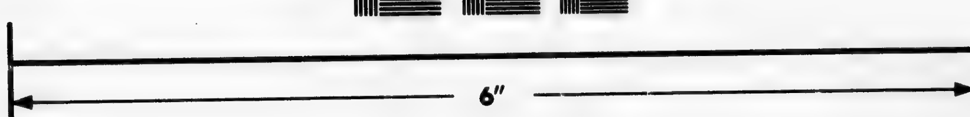
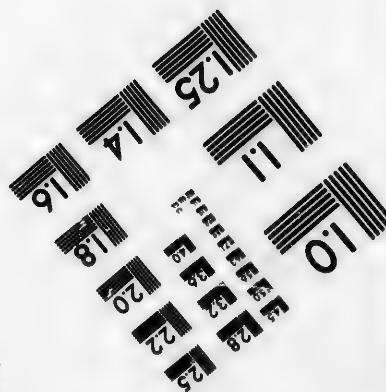

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

dan zeer langzaam, en op eene bijna onmerkbaare wijze, zal toeneemen. Zonder twijfel moet men de vrije Amerikaanen deswegens gelukkig achten; hunne zeden zullen goed en eenvoudig zijn, zo lang zij derzelver behoefte nog niet aangenomen hebben; maar zo zij die zelven niet hebben, zullen zij die artikelen zoeken, om daar van takken van hunnen verboden Handel met de Spanjaarden te maaken. De natuur port hen aan om eens dien Handel, zo te Zee (1), als te Land, op eene voordeelige wijze te doen; want men weet, dat de ongelukkige lieden, zo Heeren als Slaven, die in Zuid-Amerika zo maar heen leven, naar niets anders haaken, dan naar weelde, pracht en opſchik; de glanzende Stoffen van Frankrijk, zijne Zijde, zijne Galonnen, zullen derhalven aldaar gezocht, gevraagd, en met greetigheid aangenomen worden.

Wat van dien Handel ook zij, die nog ſlegts in het toekomende beſtaat, en welken andere omſtandigheden moeten voorgaan, van nu af aan heeft in de Verëenigde Staaten eene zekere conſumptie van Zijde Stoffen, Linten, enz. plaats, en de Franſchen moeten zich vooräl bevlijtigen om dezelve te leveren.

Wij zullen hier over aanmerken, dat zo de Franſche Regeering bevél gaf, dat de geregelde Paketbooten, uit Frankrijk naar het vrije Amerika vertrekkende, Goederen aan boord namen, zo veel hunne beſtemming

(1) Deze Handel zal beter te Land gevestigd worden. — De gevaaren zijn daar minder groot. — De groote Rivieren, welke die wijduitgeſtrekte Landen beſpoelen, zullen hem begunſtigen. Een Zeehandel moet door eene Zeemagt beſchermd worden, en de natuur der dingen zal de vrije Amerikaanen nog lang beletten eene Zeemagt te hebben.

ming hen kan toelaaten, 'er zeer dikwijls kleine verzendingen van onze Zijde Stoffen, Linten, Gaazen, Kousfen, enz. zouden gedaan worden, en deeze voorwerpen zouden tegenwoordig, beter dan eenig ander, dienen, om onafgebrokene betrekkingen te vestigen, welke door de inlichtingen, die zij zouden verfchaffen, en de proeven, die zij gemaklijk zouden maaken, natuurlijk zouden opleiden tot die groote betrekkingen van Koophandel, welke de Franfchen behooren te zoeken.

Men moet in Frankrijk niet uit het oog verliezen het gemak, dat die Paketbooten voor de verzendingen der Goederen van waarde, en van weinig omflag, aanbieden, naardien onder deeze clasfe van Goederen zodanige gevonden worden, waar van de voorrang den Franfchen verzekerd is. Wij zullen in 't vervolg weder overgaan tot die Paketbooten, waar aan veel gelegen is, dat dezelve in ftand gehouden, en gemeener gemaakt worden, en waar van te wenfchen is, dat geene Monopolie zich van eenen tak van Koophandel, met uitfluiting van alle andere, meester maake.

ZEVENDE AFDEELING.

Hoeden.

Alhoewel een fchoone Hoed een Kastoor genoemd wordt, zo volgt daar uit niet, dat Canada en de Landen, die daar aan grenzen, als de Noordelijke Vereenigde Staaten, voor het maaken der Hoeden gunftiger dan Frankrijk gelegen zijn. De Hoeden van zuiver Beverhair zijn van een flegt gebruik, en wegens

gens hunne zwaarte zeer ongemaklijk. De fijnſte, ſchoonſte en beste Hoeden bevatten vrij weinig hair van dat Dier, waar in de Franſchen eene te groote waarde ſtellen, als zij aan het verlies van Canada denken. — De Wol, het hair van Haazen en Konijnen, het Geitenhair, dat ſlegts Wol is, en het Kemelshair zijn noodwendiger voor de Hoedenmaakerij, dan het Beverhair. Strikt genomen kan men het laatſte ontbeeren, zelfs voor die, welke de deugdzaamheid, de buigzaamheid en ligtheid te ſamen verëenigen. De weinige Hoeden van Beverhair, welke in de Verëenigde Staaten gemaakt worden, zullen tot hunne conſumptie genoegzaam zijn. Men moet bovendien niet ophouden hun deeze groote waarheid te herhaalen: de Reederijën komen hen niet te ſtade, als in de voorwerpen, waar in zij zich onmiddelijk met den Landbouw verbinden, en zijne bewerkingen gemaklijk maaken: die der Hoeden zijn van die ſoort niet.

Europa zal derhalven de Hoeden aan de Amerikaanen leveren; en van welk aanbelang is dat voorwerp niet, als men aan den ſnellen aanwas hunner Volksmeenigte denkt! Men kan vastſtellen, dat alle Natiën, welke gelegenheid hebben om verzendingen te doen, hen Hoeden zullen verkoopen: maar die van Frankrijk zullen den voorrang hebben. Die Fabriek heeft daar haaren oorſprong genomen. —— De Franſchen alleen hebben dezelve, gelijk mede veel andere zaaken, naar andere plaatſen gebragt. Maar zij is ſteeds in Frankrijk tot grootere volkomenheid gebragt: de Franſche Hoeden zijn altoos, ieder in zijne ſoort, het best gevold, het best geverwd, en de bevalligſte. Wanneer de Regeering een beſluit genomen zal hebben, om ten aanzien der Wol te doen hetgeen zij

 voor

voor de Moerbezieboomen gedaan heeft, zal alsdan deeze Fabriek dies te voordeeliger voor de Franſchen zijn, als zij, wegens de Stoffen, die zij gebruikt, minder aan andere Natiën onderworpen zullen zijn.

AGTSTE AFDEELING.

Leêr, Schoenen, Laarzen, Zadels, enz.

Aan welke oorzaak moet men de groote overtreffelijkheid van het Engelſche boven het Franſche Leêr toeſchrijven? Waarom hebben de werken van Leêr, welke zij ook zijn, in Engeland die netheid van handenwerk, dat zo bekoorlijk aanzien, waar in de Franſchen hen nog niet evenaaren? Wij moeten het herhaalen; het is om dat in Engeland de mensch het beroep van Leêrbereider of Looijer achting toedraagt, en zich daar mede verëerd acht, terwijl in Frankrijk het tegendeel plaats heeft. Een Engelſche Looijer, Schoenmaaker en Zadelmaaker verlaaten hun beroep niet, als zij rijk worden; maar zij doen hunne rijkdommen dienen, naar maate dezelve vermeerderen, om hunnen ſtaat luister bij te zetten, om hunne werkplaatſen te vermeenigvuldigen, hunne zaaken uit te breiden, en in de zaak zelve, die hun de middelen daar toe verſchaft, aanzienlijk te worden. Het Leêr dat uit de Looijerijen komt, waar van de Meester rijk is, is altoos goed bewerkt, om dat hij verſchotten kan doen, en den noodigen tijd daar toe beſteedt. — Een arme Looijer is altoos door zijne behoeftens gedrongen zijn Leêr uit de kuip te haalen, waar in het echter lang moet blijven, om eene goede hoedanigheid te verkrijgen. In 't algemeen is het

hat met dat gebrek van geld, den Engelschen onbekend, onmogelijk dat men den tijd hebbe om goede Waar te vervaardigen. Zij die het Leêr gebruiken, verkrijgen insgelijks geen aanzien in hun beroep, als naar evenredigheid van den grooten voorraad, dien zij vooräf opgedaan hebben, die hen in staat stelt, om geen ander Leêr te leveren, dan dat door den tijd volmaakter is geworden. Men zal nu vraagen, hoe maaken het dan die Kooplieden? Zij vinden crediet, als zij in de leerjaaren, die hunnen stand voorgaan, eenen goeden naam verkreegen hebben (1).

Dit

(1) Men bespeurt gemaklijk, dat deeze hoop van, met een goed gedrag, eens in staat te zijn, zich met groote hulpmiddelen neder te zetten, beter is dan alle de boeken over de Zedeleer. De kopere Plaaten van *Hogarth*, welke het lot van den traagen Leerling verbeelden, schilderen de Engelsche Zeden naar waarheid. Het oogwit van den Werkman is niet om 's Konings Secretaris te worden. Hij treedt in 't huwelijk met de dochter van den goeden meester, die hem heeft opgevoed, en volgt hem op in de zelfde zaaken, die hij heeft helpen uitbreiden.

Niet dat men den Franschen Looijer moet laaken, die zijn beroep tegen een Gunstbrief van Secretaris des Konings of Krijgscommissaris verruilt. Hij rekent goed. Hij ziet dat de achting met het talent en de nijverheid niet overëenstemt, en haast zich om eenen eernaam te koopen.

Men drijft derhalven ten onrechte den spot met de Kooplieden en Handwerkers, die zich voor geld in de bevoorrechte classe der Edelen laaten optekenen. Dit is een kwaad voor den Staat, maar de schuld ligt niet aan hun; zij komt voort uit de soort van onëere, die de Regeering alanog in de burgerlijke afkomst stelt.

Men moet hier aanmerken, hoe zeer de beschouwing, welke die orde der dingen heeft vastgesteld, voor de Natie ongelukkig is geweest. Om zich geld te verschaffen, heeft men Ampten gemaakt, welke verëdelen; men heeft den onëdelen man vervoerd, om hem dezelve te verkoopen; men heeft hen van hunnen staat afkeerig gemaakt, door denzelven te ontëeren; en om eenige millioenen, welke die vrekkige operatie langzaamerhand oplevert,

be-

Dit crediet fteunt alsdan niet alleen op de zekerheid van hun geluk, maar ook op die van deeze ftanden te zien voortduuren, van dezelve een aanhoudend middel van confumptie te zien worden.

Zodanig is het geheim der Engelfchen, om hunnen Handel in alles en overäl te verfterken en te vergrooten. Zo de Franfchen hetzelve eens in 't werk kunnen ftellen, zullen alle hunne werken van Leêr de volmaaktheid der werken van Leêr van de Engelfchen weldra evenaaren. Het voordeel dat de laatften boven de eerften hebben, moet deezen den moed niet beneemen; maar het is, voor den goeden uitflag deezer concurrentie, noodzaakelijk, dat de Franfche Regeering de Looijers van de kluisters ontheft, waar mede zij dezelve omringd heeft, en de geweldig groote rechten, met welke de Looijerijen in den grond geholpen worden, affchaft of vermindert.

Twee oorzaaken hebben wel bijzonder veel toegebragt, om de Looijerijen in Frankrijk te vernietigen; de zeer groote rechten, die achtervolgens zijn opgelegd, en naderhand, ten deele uit voorzichtigheid, afgefchaft, voornaamlijk het ftreng toezicht, dat de Commifen op ieder uur van den dag en nacht bij de Looijers kunnen doen. Niets maakt den mensch, die eenigen nadruk heeft, afkeeriger van zijn beroep, dan die vernederende dienstbaarheid, de vreeze, de moeijelijkheid van op elk oogenblik in zijn Huisgezin ontrust te worden door veráchtelijke Huurlingen, die van niets anders leven, dan van het kwaad dat zij doen,

bederft men den Koophandel, door hem van zijne Fondfen te berooven, dien Koophandel, welks welvaart, onderfteund zijnde, onöphoudelijk millioenen aan den Staat zou opbrengen.

doen, en welken de zekerheid der ſtraffeloosheid, het belang en de gewoonte, ongevoelig, onbeſchaamd, en dikwijls meinëedig maaken.

Men heeft uit die bezoeken zwaare Procesſen zien ontſtaan, en zeer rijke Looijers zich zien haasten, om een beroep te verlaaten, waar uit zij niet dan kwellingen, angſten, verliezen en Procesſen te wachten hadden (1). 'Er zal een geruime tijd verloopen, eer het kwaad, dat de Looijerijen door de Pacht is toegebragt, herſteld zal zijn (2).

N. E-

(1) Sedert zestien jaaren, dat ik alles opmerke, heb ik veele Procesſen van die ſoort gezien; gij zult beeven, als ik u zal zeggen wat ik gezien heb. Eens ſchreef ik aan Financiers, dat 'er een middel zou zijn, om 's Konings inkomſten te vermeerderen, als men zich onthieldt van het geweldig beſtier, dat men omhelsde; dat daar uit een onëindig voordeel zou ontſtaan, en ik gaf 'er het bewijs van. Zij hebben de onbeſchaamdheid gehad van mij te antwoorden, *dat dit Zedeleer was*, en dat zij daar niet van hielden. Ik heb deezen door hen getekenden brief in handen. Ik heb omſtandigheden gezien, waar in het belang van het Publiek eenigermaate met de belasting overëenſtemde. Wel nu, door eene eigenzinnigheid, die de gemoederen oproerig maakt, heeft men zich naar deeze wonderlijke overëenſtemming niet willen richten; deeze zijn daadzaaken, en dezelve zijn zeer geloofwaardig. —— Brief van den Heer B. —, die in 't beſtier der inkomſten en ſchattingen lang geärbeid heeft.

(2) De Nationaale Vergadering heeft de kracht van alle die redeneeringen gevoeld, en het opzicht over het Leër afgeſchaft; en het is te hoopen, dat deeze operatie dat gewigtig deel van onzen Koophandel zal verlevendigen. Wij hadden in den eerſten (Franſchen) Druk van dit Werk de berekening der zwaare rechten, welke op het Leër gelegd waren, gegeeven; thans houden wij die berekening als nutteloos achter.

NEGENDE AFDEELING.

Glaswerken.

De Engelsche Glaswerken zijn tot eene zeer groote volkomenheid gebragt, en Engeland maakt daar van een zeer groot voorwerp van uitvoer. Het vrije Amerika moet de Engelsche Glazen boven die der Franschen kiezen, vermits deeze laatsten die zelven hooger in waarde stellen, dan die van hunne Fabrieken; men moet de gemeene flesschen hier van uitzonderen, die in Frankrijk beter gemaakt worden, en van een schooner glas zijn dan die der Engelschen. Maar schoon dit gevoelen zonder twijfel tegen het belang van hun, die zodanige Etablisfementen hebben, zal aanloopen, moet men het nogthans zeggen, en dikwijls herhaalen; Frankrijk, wel verre van dezelve aan te moedigen, moet hunnen ondergang wenschen. Deeze soort van Fabriek vernielt de brandstoffe, en deeze snelle vernieling is schriklijk, als men dezelve met de traagheid der nieuwe voortbrenging vergelijkt.

De Engelschen, op hunne koolengroeven gezeten, bekommeren zich weinig met de verslinding der Ovens, waar in het glas gesmolten wordt; maar schoon men ons zegge, dat wij het zelfde voordeel hebben, staat het ons nogthans vrij daar aan te twijfelen. Behalven dat is het niet genoeg wijd uitgestrekte koolengroeven onder zijne voeten te hebben, men moet dezelve daar benevens met weinig kosten kunnen graven. De Glashuizen, onder het bereik der Mijnen geplaatst, moeten niet te ver van de Zee zijn; want als de vervoeringen kostbaar worden, zou-

zouden zij het voordeel geeven aan de Engelſchen, die van alle kanten van hun Eiland zich gemaklijk in Zee kunnen begeeven. Eindelijk is de conſumptie der Glashuizen, die in Frankrijk veel grooter dan die der Engelſchen is, misſchien reeds al te aanzienlijk, als men dezelve vergelijkt met de middelen, waar toe het ſteeds toeneemend gebrek der brandſtoffen dezelve brengt.

Dit gebrek aan hout, dat zich begint te openbaaren, wordt dies te ſchriklijker, als de brandſtoffen, beproefd om deszelfs plaats te vervullen, nog niet geſlaagd hebben, en om dat de pracht en de bevolking, als voornaamlijk ſtrekkende om met den Koophandel toe te neemen, de conſumptie der brandſtoffen zullen doen verdubbelen.

Maar om zich t'eenemaal te overtuigen, dat die Mogendheid haare Glaswerken niet in den rang der voorwerpen van invoer in het vrije Amerika behoort te ſtellen, heeft men ſlegts den tegenwoordigen toeſtand der Vereënigde Staaten te overweegen. Zij hebben onmeetelijke bosſchen om te hakken; dienvolgens voegt het hun ten hoogſten, dat zij Glasblazerijen bij hen oprichten, en dezelve, zo veel hun vermogen toelaat, vermeenigvuldigen. — Het handenwerk, aangewend om de bosſchen voor de vruchtbaarmaakingen uit te roeijen, zal, daar het tevens het Land tot de bebouwing geſchikt maakt, tot de voortbrenging van een voorwerp eener zeer uitgeſtrekte Reederij dienſtig zijn. Dus verdubbelt de nuttigheid van deeze uitroeijing voor de vrije Amerikaanen (1). Men behoeft niet

(1) Dit doet men in New-Jerſey voor de Smelthuizen. —— Het is onmogelijk, zegt de Autheur van den Amerikaanſchen Land-

niet te twijfelen, dat die befchouwing op hen werkt, dat zij eens het ontwerp zullen maaken, om zelven Glaswerken aan Europa te leveren, en dit voorwerp te voegen bij de artikelen, welke zij kunnen verruilen met die Europeaanfche Producten, die het de Vereenigde Staaten niet voegt aan te kweeken, of te verwerken. Men behoeft ook niet meer te twijfelen, dat Frankrijk veel zou winnen, als het alle zijne Glaswerken zag verdringen door de Glazen der Amerikaanen, die hem dezelve, in ruiling van zijne Wijnen, zijne Lakens, zijne gefchilderde Lijnwaaten, zijne Zijde Stoffen, enz., zouden verkoopen. In afwachting van dat tijdvak, zou het zonder twijfel eene heilzaame operatie zijn, als men het Koningrijk voor de buitenlandfche Glaswerken openftelde.

TIENDE AFDEELING.

IJzer en Staal.

De aftrek van die beide voorwerpen is in de Vereenigde Staaten zeer groot; het artikel der Spijkers alleen bedraagt aanzienlijke fommen. Men zal daar over

Landbouwer (*Cultivateur Américain*), midden door die Provincie te reizen, zonder eenige kleine ovens, waar in men het ijzer fmelt en fmeedt, te ontmoeten. Heeft een Eigenaar een groot broekland met hout voorzien, dat hij wenscht te zuiveren; begint hij met aan 't eene einde eenen Dijk te maaken, om het beekwater, dat hetzelve doorloopt, tegen te houden. Hij maakt in dit water de noodige raderen tot de IJzer-Fabriek, enz., en in een getal jaaren ziet de Reiziger, die in 't voorbijtrekken flegts een ruime Vijver vol omgehakte boomen gezien, en niets anders gehoord hadt, dan het geluid der hamers en aambeelden, wel befloten Velden, ruime Weiden, enz.

over niet verwonderd zijn, als men zich te binnen brengt, dat alle de huizen, alle de ringmuuren der Amerikaanen van hout zijn, dat zij eene verbazende meenigte Scheepen bouwen, welke talrijke vernieuwingen vereïsschen.

Het is even zo gelegen met de Zaagen, de Schoppen, de Spaden, en in 't algemeen, met alle de werktuigen, welke tot den Landbouw en de Scheepvaart noodig zijn.

De Amerikaanen worden wel bijzonder voor die werktuigen van de eerste noodzaakelijkheid aangezocht; zij brengen daar in den algemeenen smaak der Engelschen; zij willen geene andere hebben, als die goed zijn. Als men de werktuigen, die zij zelven maaken, met de gereedschappen, die in Frankrijk gemaakt worden, vergelijkt, is men genoodzaakt te bekennen, dat men, wegens de volmaaktheid van dat werk, hen in dit laatste Land op verre na niet kan evenaaren. Deeze volmaaktheid is verbonden met den welvaart des Landbouwers, en de achting welke de Landbouw geniet. De onvolmaaktheid is een noodwendig gevolg van de kwelling en verächting.

De vrije Amerikaanen hebben beproefd, om zelven werken van ijzer en staal te maaken. Men heeft te New-York, in New-Jersey, en in Pensijlvanie verscheide Reederijen opgericht. Zij zijn, wel is waar, weinig in getal; doch zullen noodwendig vermeerderen, om redenen die wij hier na zullen zeggen.

Engeland voerde eertijds eene aanzienlijke meenigte ijzer en staal naar buiten uit. Om zijnen uitvoer te begunstigen; hadt het Parlement zelfs de oprichting van Molens of andere Werktuigen, om staal te maaken, verboden. (*Zie* de Acte des vijf- en twintigsten

jaara van *George* II., Hoofdstuk 29, Afdeeling 19.)

Uit deezen trek kan men oordeelen, hoe ver eene Hoofdstad, of liever de Monopolisten, de schraapzucht kunnen brengen, vermits men hier den Amerikaanen verboodt het voordeel te genieten, 't welk de natuur hen onder hunne voeten in eene ruime maate schonk: de Monopolie ontziet niets. Als men haare aanslagen in overweeging neemt, moet men dan wel verwonderd zijn over het eeuwig misverstand tusschen de Colonien en de Hoofdsteden; een misverstand, dat of met den ondergang der eersten, of met haare scheiding van de anderen eindigt?

Naardien de Mijnen Engeland, tot nu toe, het noodige ijzer voor zekere werktuigen niet opgeleverd hadden, hadt het zijn toevlugt genomen tot die van Rusland, en vooräl van Zweden, welks ijzer en staal het meest geacht zijn. Hij speelde derhalven, ten aanzien van Amerika, de rol van eene tusschenkomende hand, en deeze omweg vermeerderde de kosten van den Colonist, zonder eenig voordeel voor hem. Dezelve zal niet langer stand houden, om dat de Amerikaanen regelrecht met de Zweeden en Russen gaan handelen.

De Lord *Sheffield* rekent, dat Engeland in een gemeen jaar 50,000 Vaten buitenlandsch ijzer uitvoerde, waar van 15 tot 20,000 vervolgens weder naar de Colonien, zo *in natura* als verwerkt, uitgevoerd werden.

Het voordeel voor de Hoofdstad, op deezen laatsten uitvoer, bedroeg, volgens den zelfden Lord, omtrent 12,000,000 Livres tournois.

Geduurende den Oorlog, en na den Vreede, heeft men van deeze soort van Goederen eenige verzendingen

gen uit Frankrijk naar de Vereenigde Staaten gedaan; maar dezelve hebben geen opgang gemaakt. Naar de grondſtellingen der Opkoopers, grondſtellingen die, tot nu toe, onzen Koophandel naar verre Landen beſtierd hebben, naar deeze grondſtellingen, zeg ik, gewoon hunne Colonien broſe en zeer onvolmaakte Gereedſchappen te leveren, hebben de Franſche Kooplieden de vrije Amerikaanen als hunne ſlaven van de Eilanden willen handelen (1), en de Amerikaanen hebben hunne Goederen van de hand geweezen. Zij hebben gezegd, dat men in Frankrijk zelfs geen ſpijkers konde maaken; en naar den letter hebben zij gelijk gehad; zij hebben het Engelsch ijzer en ſtaal den voorrang gegeeven, ſchoon de rechten van uitvoer de duurte daar van vermeerderen.

Het is vrij waarſchijnlijk, dat de Engelſche wetgee-

(1) De Kamer des Koophandels te Marſeille hadt, in eene zeer wel opgeſtelde Inſtructie, in 't jaar 1784 aan de Kooplieden toegezonden, hen aanbevolen om het tegengeſtelde te volgen. Denkt wel, zeide zij hun, dat gij hier niet met onweetende of verſlaafde Colonisten te handelen hebt; het is met een vrij Volk, dat dienvolgens zich met raſſe ſchreeden naar de volkomenheid den weg baant. Gij moet, zo gij gelukkig wild ſlaagen, de grootſte getrouwheid, uitgeſtrekte, weldaadige inzichten, enz. aanwenden. Wij hebben die Inſtructie niet geleezen. Een geleerd man, die lang in dat Land geweest is, heeft ons de denkbeelden, die wij hier bijgebragt hebben, daarvan gegeeven. Men behoort geenszins verwonderd te zijn, dat men in de Kooplieden van Marſeille de inlichtende kennis van den Koophandel vindt, *die op andere plaatſen zo zeldzaam is.* Hoe minder de Koophandel van kluisters omringd is, hoe gezonder de denkbeelden zijn, die hij oplevert. Men vindt nog den zelfden toon, den zelfden nadruk in eene uitneemende Memorie over de vrijheden van die ſtad, welke onlangs tegen de algemeene Pacht in 't licht is gegeeven.

geevende Magt, volgens den raad van den Lord *Sheffield*, die rechten zal te niet doen; en deeze vernietiging, gevoegd bij het voordeel van ſpaarzaamheid, door de ontdekking van den Lord *Dundonald* en de Heeren *Watt* en *Boulton* te wege gebragt, om naamlijk de ovens met de helft minder kosten heet te maaken, zal zonder twijfel eene vermindering in den prijs van dat ijzerwerk voortbrengen.

Deeze vermindering is ééne der oorzaaken, welke de Franſchen moet tegenhouden, om de concurrentie over dat ſtuk met de Engelſchen te beproeven; maar 'er is nog eene andere, die nog veel beſlegtender is. In de daad, de hier boven gemaakte aanmerkingen over de noodzaakelijkheid om de Glasblazerijen in Frankrijk te vernietigen, worden natuurlijk toegepast op dien aanzienlijken tak van ijzerwerken, waar van het handenwerk de minſte kosten is, en welke eene groote meenigte brandſtoffen vereïsſchen. De Vereenigde Staaten zijn genoodzaakt hunne wijd uitgeſtrekte bosſchen uit te roeijen; Frankrijk moet, in tegendeel zich met hunne voortplanting onledig houden. Dus zullen in het vrije Amerika de Smelthuizen en Smeederijen het voordeel aan de hand geeven, om het hout voordeelig te gebruiken, dat men zonder die Werkplaatſen, desgelijks zou moeten verbranden, terwijl in Frankrijk het hout en de koolen, als aldaar dagelijks ſchaarſer en duurder wordende, die Etablisſementen kostbaarer maaken. Naardien nu de overvloed, met welken de IJzermijn overäl gevonden wordt (1), den prijs van het ijzer bijna geheel

(1) Het is thans klaar gebleeken, dat in Amerika veel Mijnen zijn. Men heeft aldaar Tin- en kostelijke Kopermijnen ontdekt.

heel doet afhangen van dien der noodige brandſtoffen, om het te ſmelten, is het klaarblijklijk, dat de Verëenigde Staaten een aanzienlijk voordeel boven de Franſchen, en zelfs boven de Engelſchen hebben.

Bovendien maaken de Smeederijen een gedeelte uit van den noodigen naſleep tot den arbeid op het land; want zo men de Werktuigen tot den Landbouw ver moest zoeken, zou men in den voortgang der vruchtbaarmaakingen wel ras geſtuit worden; de Producten zouden de kosten niet betaalen, en deeze zouden nog vergroot worden door de ſteeds weder opkomende noodzaakelijkheid, om nieuwe Gereedſchappen voor die geenen in plaats te brengen, welke men niet in ſtaat is te herſtellen. Zo dra nu een Volk IJzermijnen heeft, zo dra het, door de natuur der dingen en de noodzaakelijkheid, bewogen wordt Smelthuizen en Smeederijen tot zijnent op te richten, zal het, als het ſlegts eenigermaate werkzaam en vlijtig is, wel haast voor alle de IJzerwerken, die wezenlijk tot de kunst van den Smit, tot die van den Slotemaaker, en tot de Smidſen der Hoefſmeden behooren (1), de buitenlandſche hulpmiddelen laaten vaaren.

(1) Misſchien moet men de ſpijkers daarvan uitzonderen. Hunne prijs ſchijnt in Europa nog lang veel laager, dan in het vrije Amerika te moeten zijn. Zo een Jongeling van twintig jaaren, volgens het getuigenis van den Heer *Smith*, in zijn *Traité de la Richesſe des Nations*, twee duizend vier honderd ſpijkers op eenen dag kan maaken, oordeele men tot welken laagen prijs de goede koop van het handenwerk dezelve moet doen daalen. Overäl waar het duur is, kan men derhalven geen ſpijkers maaken. Nogthans leezen wij in de Amerikaanſche Couranten, dat men reeds in één der Staaten eene groote Spijkermaakerij heeft opgericht? Zal dezelve opgang maaken? Het toekomende zal ons zulks leeren.

ren. Ook zijn de vrije Amerikaanen, zo als wij reeds aangemerkt hebben, tegenwoordig van die Etablisſementen voorzien; en naardien de Engelſche nijverheid dezelve gemaakt en beſtierd heeft, is alles wat daaruit voortkomt tot dien trap van volmaaktheid, welke men in Frankrijk nog niet bereikt heeft.

Laaten wij hier aanmerken, dat die Fabrieken, als met het landleven verbonden zijnde, voor hetzelve werkende, in 't midden van hetzelve, geene van die nadeelige invloeijingen hebben, welke men te vreezen heeft van die omſlagtige Reederijen, in den omtrek der Steden beſloten, en welkers moorddaadige verrichtingen der natuur uitputten, door de zeden te bederven.

Om dus dit artikel kortelijk te herhaalen, komt voorâl in aanmerking, dat, wel verre van den uitvoer der gemaakte IJzerwerken in Frankrijk aan te moedigen, de Regeering, om haar eigen belang, den invoer der buitenlandſche IJzerwerken moet bevorderen, om dat die ſoorten van Werkplaatſen de brandſtoffen aan dringender behoeftens, en aan minder vernielende Werkhuizen ontrukken, waar in het handenwerk een grooter voordeel geeft.

Het is echter niet op gelijke wijze gelegen met de gezochte Werken in IJzer, Staal en Koper, waarvan het handenwerk de overige kosten te boven gaat. Zij behooren tot die *ziekelijke* inrichting, waar na de vrije Amerikaanen niet behooren te wenſchen. Doch men kan zich niet verbergen, dat de concurrentie der Engelſchen in dat opzicht bezwaarlijk uit den weg geruimd kan worden. Hunne groote ſneedigheid in de verdeeling van den arbeid, en verſchillende handelwijzen, wier vinding door geene

dwaa-

dwaaling (1), of verkeerd inzicht van haare bestiering belemmerd is geworden, geeven hun een aanzien-

(1) Men kan die verkeerde inzichten, die bekrompene berekeningen, die vreeze voor de onweetendheid, welke die gelukkige vindingen, geschikt om eene geheele Natie te verrijken, uit de handen der nijverheid rukt, niet te veel beklagen. Wie zal de rijkdommen berekenen, welke Engeland alleen aan de toepassing van de schroef verschuldigd is, waar van zijne Regeering het vrije gebruik gelaaten heeft aan alle de Werkhuizen, die zij, door hunnen arbeid voort te zetten, tot stand konde brengen? En hoe veele kunstiger en vaardiger handelwijzen heeft dat werktuig niet voortgebragt? Gelukkig voor Engeland, dat in zijnen boezem geen van die schrandere bewindslieden gevonden zijn, welke ziende, dat de schroef dienstig is om Geld te maaken, daaruit het groot gevolg afgeleid hebben, dat iederëen valsche Munt zou maaken, zo men ieder het vrij gebruik daar van liet; even als of het algemeener gebruik van de schroef het algemeen en zelfs bijzonder belang niet opwakkerde, en die belangen niet oplettend deedt zijn op het misbruik, dat men van dezelve zou kunnen maaken! Even als of dat gebruik van de schroef den *Fiscus* niet veel meer voordeel zou toebrengen, dan eene namaaking van Munt, die noch uitgestrekt, noch gevaarlijk kan zijn, hem ooit kan te kort doen! Wanneer zullen zij dan als Staatsmannen rekenen, zij die het bewind over de Rijken hebben?

Het is waar, dat men thans den Werkmeesteren vergunt schroeven tot hunnent te hebben, als zij zich slegts aan zekere formaliteiten verbinden. Altoos formaliteiten! In Engeland worden geene andere gevorderd, dan dat men in staat is de kosten van het Werktuig te doen, en heeft Engeland nadeelige gevolgen daarvan ondervonden? Heeft de valsche Munt de gemeene orde aldaar omgekeerd, de Natie verarmd, en de inkomsten verminderd?

Met welke zwaarigheden is die zo kostelijke uitvinding van de schroef tot in Frankrijk doorgedrongen! Men is dezelve verschuldigd aan eenen vernuftigen Franschman van de vijftiende eeuwe, *Briols* genaamd. Om deeze ontdekking vervolgd, was hij genoodzaakt naar Engeland te vlugten; zijne uitvinding werdt daar greetig ontfangen, en ter uitvoer gebragt. Een andere Fransch-

zienlijk voordeel. Nogthans is het den Franschen niet onmogelijk dat voordeel op te weegen; want die verdeeling van arbeid en die handelwijzen zijn noch geheim, noch boven de Fransche nijverheid verheven. Dat dan de Regeering eindelijk de gemeene grondregel omhelze en volge: *die het einde wil, wil ook de middelen*; dat zij, in gevolge, geen van die middelen verbiede, en die nijverheid zal alsdan de goede gevolgen van die der Engelschen niet te benijden hebben.

ELF-

Franschman, *Warm* genaamd, wilde Frankrijk in de voorgaande eeuwe het genot daar van doen hebben; hij onderging eene even zo ongerijmde vervolging, en zou, zonder de ondersteuning van den Kancelier *Séguier*, bezweeken hebben. Wij zullen ons niet veröorloven uitspraak te doen over de volkomenheid, tot welke de Heer *Droz* de schroef, naar zijn voorgeeven, hedendaags gebragt heeft; doch uit de onlusten, die hij ondervindt, zouden wij oordeelen, dat hij in de daad dat Werktuig eenvoudiger, minder handen noodzaakelijk, en het vervaardigen der Munt veel vaardiger en volmaakter gemaakt heeft: twee zeer kostelijke voordeelen in die kunst; want derzelver kosten kunnen niet te veel verminderd worden, en de naauwkeurigheid en volmaaktheid, in het *slaan* der Munt, zijn de zekerste middelen om de valsche Munters te verbijsteren. Welke is dan de rampzalige geest, die der nijverheid in Frankrijk vervolgt? Die der Maatschappijen, der Gilden, der Voorrechtsbrieven. Zo dra eene gelukkige ontdekking hunne voordeelen in den weg staat, maaken zij zelfs gebruik van de laaghartigste middelen om dezelve te verbieden: kunstenaarijen, leugentaal, en omkoopingen, alles is hun geöorloofd, terwijl de man van vernuft, die bijna altoos alleen is, en in zijnen tijd eene te groote waarde stelt, om dien in zodanige bedrieglijke streeken te verkwisten, dikwijls de vernederendste onlusten ondergaat.

ELFDE AFDEELING.

Juweelen, Goud- en Zilverwerk, Horologien, enz.

Als de bewooners der Verëenigde Staaten hunne verrichtingen en vermaaken in het landleven verëenigen, als zij voortgaan in het zoeken van hun geluk, niet in de pracht, maar in de natuur zelve, en in de eenvoudigheid der zeden, in die eenvoudigheid, welke noodwendig den welvaart, de bevolking en den voorſpoed der Staaten te wege brengt; zullen die bewooners het zilver vaatwerk en die kleinoodien, waar in wij eene zo groote waarde ſtellen, weinig zoeken, en zelfs verſmaaden. Zij zullen die kostelijke metaalen voor de Munten en hunnen Koophandel bewaaren.

Het is echter niet te vermoeden, dat die orde der dingen in de groote Steden, en voornaamlijk in de Havens, die veel bezocht worden, lang ſtand zal houden. De Europeaanſche behoeftens en neigingen zijn aldaar verſpreid (1), en de Franſche nijverheid moet zich haasten, om de zaaken, die zij tot hunne conſumptie ontbeeren, te verſchaffen, vermits zij die voorwerpen tot laager prijs dan de Engelſchen kan leveren.

Maar

(1) In de Staaten van het Zuiden wordt van zilver vaatwerk gebruik gemaakt. Men heeft daar pracht en grootheid, en de weinig wijsgeerige Reizigers verzuimen niet, om hen deswegens te verheffen. Maar ziet echter de gevolgen van die pracht; de ſlavernij heerscht daar, en 'er zijn veele armen. —— In de Staaten van het Noorden worden 'er geene gevonden, en men gebruikt daar geen zilver vaatwerk.

Maar het is waarſchijnlijk, dat het met zilver opgelegd Koperwerk, in Engeland uitgevonden, in de Vereënigde Staaten de plaats van het zilver zal inneemen, even als de geſchilderde papieren aldaar de plaats der Kamerbehangſels, die veel kostbaarer zijn, vervuld hebben; deeze nieuwe ſoort van vaatwerk heeft, voor het gebruik, al het voordeel van de andere, en kost onëindig minder.

Hoe zijn de Engelſchen in dien tak van nijverheid reeds zo ver gevorderd, terwijl in Frankrijk ſlegts één of twee werkhuizen zijn, waar in koper vaatwerk gemaakt wordt, dat aan den eenen kant opgelegd, en aan den anderen verzilverd is? Hoe hebben de Engelſchen die uitvinding reeds tot eenen zeer hoogen trap van volmaaktheid gebragt? Hoe hebben zij daar van de ſtoffe van eenen zeer uitgebreiden Koophandel gemaakt, terwijl de Franſchen zich met die beide Werkhuizen moeten behelpen, waar in men geene vordering beſpeurt, en waar in de geringheid van den arbeid die geenen afſchrikt, welke anders bij het gebruik van dat vaatwerk voordeel zouden vinden?

Deeze Werkhuizen hebben een *uitſluitend voorrecht*. Dit is het woord! De Regeering heeft zelfs, uit vreeze, dat men daar valſche Munt zou maaken, aanſtonds het opleggen met zilver aan de beide zijden verboden (1).

De redeneeringen zouden hier overtollig zijn. Het is genoeg de oogen te openen, om te zien welke der

(1) Men verzekert, dat één van die werkhuizen het voorrecht heeft, om het zilver op de beide zijden te leggen.

der beide bestieringen haar Land den grootsten dienst heeft aangedaan, of die van Engeland, welke der nijverheid niet onderdrukt, die zich aan geen bekommeringen overgeeft, waar van een weinig verstand van rekening het bedrog ontdekt; of de Fransche bestiering, die eenen tegengestelden loop volgt. Nog eens, zou men vreezen, dat de valsche Kroonen bij millioenen gemaakt zouden worden, om aan die vreeze eene nijverheid op te offeren, die zekerlijk millioenen zou opbrengen?

Wanneer men dus alle de voorwerpen doorloopt, waar in geringe oorzaaken in Frankrijk der nijverheid aan boeijen kluisteren, en haare middelen van welvaart tot den middelstaat veröordeelen; wanneer men van daar zijne oogen laat gaan over den zeer verschillenden geest, die Engeland beheerscht, is men t'eenemaal verwonderd te zien, dat in het eerste Koningrijk nog nijverheid gevonden wordt, en de Natie niet ledig behoeft te gaan. De Franschen mogen het der natuure dank weeten, dat zij hen rijkelijk begiftigd heeft, en haare beschermende kracht heeft zich tot hier toe getoond ver verheven te zijn boven de kwaadäartige invloeijingen der bedrieglijke weetenschap van hunne bewindslieden (1).

Zul-

(1) Een fraai en nog nuttiger werk zou eene getrouwe en beredeneerde Historie van alle de dwaalingen zijn, waar in de uitzinnigheid der Reglementen en verbiedende Wetten de Regeering gestort heeft. Het is zeer waarschijnlijk, dat daar uit zou volgen, dat de Fransche Koophandel altoos voorspoedig is geweest, naar reden van de onuitvoerlijkheid der Reglementen; dat men, door dezelve stiptelijk te laaten uitvoeren, den buitenlandschen Koophandel begunstigd en verrijkt heeft. Misschien heeft men nooit gedacht op den geest van uitvinding en nijverheid, welke het verbiedend bewind van Frankrijk bij den vreem-

Zullen zij ten aanzien der Engelfchen en Zwitfers in den Handel der Uurwerken nog ten achteren blijven? De vrije Amerikaanen zullen Horologien moeten hebben. Deeze wonderbaare vinding voert met zich eenen zodanigen trap van nuttigheid, zelfs voor de armfte Clasfen der maatfchappij, dat men dezelve niet behoort te befchouwen als een eenvoudig eigendom van pracht, voornaamlijk in de Vereënigde Staaten, waar de verftrooijing der Wooningen de noodzaakelijkheid derzelve nog meer zal doen befpeuren.

Maar men moet dezelve goed en goed koop maaken; deeze twee voorwaarden zullen hen overäl, waar de Civilifatie plaats heeft, eenen zeer grooten aftrek verzekeren; aldaar is de tijd een kostelijk eigendom, en zijne waarde maakt het werktuig, dat hem verdeelt, noodzaakelijk. — Nu kan men dezelve niet goed en goed koop maaken, ten zij men de kundige Werklieden in die zaak daar over geraadpleegd hebbe (1).

Dee-

vreemdeling ontwikkeld heeft, noch op de ontelbaare meenigte werkplaatfen, welke aldaar, naar reden van de vermeenigvuldiging der uitfluitende voorrechten in Frankrijk, zijn opgericht. Dus heeft het uitfluitend voorrecht der Oost-Indifche Compagnie Zwitferland, ten aanzien der Reederijen van Neteldoeken, Lijnwaaten en Chitfen, aan de Oost-Indiën gelijk gemaakt.

(1) Parijs heeft zeer uitfteekende Werklieden voortgebragt. Zij hebben hunne kunst eere aangedaan, om dat zij veel onderwijs en verftand hadden; maar hunne leerlingen, meerendeels vreemdelingen, en de zelfde hulpmiddelen niet hebbende om zich aanzien te verwerven, hebben de onzinnige neiging der Franfchen gevreesd, om de handen welke aan kunstwerken arbeiden te verfmaaden, en zich verwijderd. Tegenwoordig bevindt zich in die Stad een Zwitfer, de Heer *Breguet*, wiens talenten die der beroemdfte Engelfche Horologiemaakers, zo zij dezelve al niet overtreffen, ten minften evenaaren. Gelukkigerwij-

Deeze foort van arbeid zal altoos tot de groote Steden behooren, waar de overmaat der Volksmeenigte het handenwerk op eenen laagen prijs houdt, waar de moeijelijkheid om te beftaan die meenigte van zwakke en te huis zittende wezens, welke zij voortbrengen, aan de wet van den rijken onderneemer onderdaanig maakt. De Verëenigde Staaten zijn wel verre van die moeijelijkheid van beftaan, die overmaat van Volksmeenigte te ondervinden; zij zullen zich derhalven nog in lang met zodanige Manufacturen niet ophouden.

TWAALFDE AFDEELING.

Onderfcheidene en gefchilderde Papieren.

Dit nuttig voortbrengfel van oude lompen, door de welvaart verfmaad, en welke de behoeftigheid zorgvuldig opzamelt, naamlijk de Papiermaakerijen, worden in Frankrijk dagelijks tot grooter volkomenheid gebragt. In de Papiermaakerij van de Heeren *Johannot* te Annonay wordt thans beter Papier gemaakt, dan in eenige andere Papiermaakerij van Europa, en het bewijs daar voor is eenvoudig. Rusland, Engeland en Holland ontbieden meer van dat Pa-

wijze gebieden zijn karakter, zijne verhevene inzichten, zijn verplichtende ijver eenigermaate over de hoogächting, en ftellen hem boven het vooröordeel. Dat de Regeering met hem raadpleege, en hij zal haar welhaast zekere middelen aan de hand geeven, waar door Frankrijk eindelijk eene nationaale Fabriek van Horologien zal bekomen. Wij zijn onderricht, dat hij eene grondige Memorie over die ftoffe aan het Fransch Ministerie heeft overgeleverd.

Papier, dan die Papiermaakerij kan leveren. Deeze schaarsheid van het Papier van Annonay verklaart de reden, waarom de Fransche Kooplieden nog Papier uit Holland laaten komen. Om deeze schaarsheid te verminderen, hebben die goede Burgers op eene edelmoedige wijze aangeboden, hunne handelwijzen aan alle de nationaale Papiermaakers mede te deelen, en zelfs Schoolen over het papiermaaken op te richten. Veelen hebben zich die aanbiedingen ten nutte gemaakt; de Staaten van Bourgogne hebben hun onlangs drie aankweekelingen gezonden. Deeze Papiermaakers hebben getoond, dat het niet kostbaarer was goed en uitneemend Papier, dan middelmaatig te maaken. De Heer *Leclerc*, die te Esfone eene groote Papiermaakerij heeft, bespeurde met verdriet, dat zij hem veel kostte, en niet dan slegt Papier opleverde. Hij gaf den Heer *Johannot* zijn leedwezen te kennen. Deeze laatste begaf zich derwaarts, en maakte daar zelf schoon Papier met het gewoone mengsel. Dit is zekerlijk een groote dienst aan Frankrijk beweezen, en een schoon voorbeeld, dat aan de hebzucht der opkoopende zelfsminnaars gegeeven is, die, niet alles kunnende doen, noch onderneemen, anderen verhinderen het te doen. De roem hier van zij die edelmoedige Patriotten toegewijd! Mogt dit voorbeeld in alles en overäl nagevolgd worden! Deeze navolging zal voor hun eene nog vleijender lofreden, eene uitsteekender en duurzaamer belooning zijn, dan die Ridderlijke snoeren en linten, welke der waare verdienste onwaardig zijn, vermits zij zo meenigmaal den prijs der doorsleepenheid en het sieraad van den middelstaat zijn. Het genoegen over de weldaad en het getuigenis der eerlijke lieden zijn de eenige zuive-

vere en onveränderlijke belooningen. De Kunftenaar, die zich daar toe niet kan bepaalen, zal nimmer iets groots maaken.

De Engelfchen zelven zoeken het Fransch Papier om op te drukken, en het Fransch Schrijfpapier zal eerlang het hunne evenaaren, zo niet overtreffen (1).

Maar zo 'er een voorwerp van Koophandel is, waar voor de Europeaanen hunne wederzijdfche Concurrentie niet behoeven te vreezen; zo 'er een voorwerp is, dat alle de Europeäanfche Reederijën eenen zekeren en zeer voordeeligen arbeid aanbiedt, dan is 't het Papier. De confumptie daar van zal ten minften altoos gelijk aan de voortbrenging zijn, zijne ontelbaare gebruiken verzekeren daar van fteeds eene altoos grootere confumptie, naar maate het verftand zich zal uitbreiden. Iedere Natie moet derhalven, zonder afgunst, zien, dat men overäl het Papier tot zijnent tracht te maaken.

De vrije Amerikaanen zullen nogthans dat voordeel niet lang kunnen genieten. Behalven de duurte van hun handenwerk, kan hunne Volksmeenigte hen geen lompen in eenen genoegzaam grooten overvloed leveren, om Papiermaakerijen op te richten, waar van het voortbrengfel aan haare confumptie gelijk zij.

Zullen de Amerikaanen dan ooit Papier leveren? Dit is eene vraag, die bezwaarlijk opgelost kan worden. In de daad, naar maate de Natiën verlicht worden,

(1) De lompen zijn in Engeland fchaarfer, en bij gevolg duurder dan in Frankrijk. Ook is het een vootwerp van fluikhandel tusfchen de beide Landen. Tegen denzelven zijn zeer ftrenge wetten; doch dezelve wordt gedaan, en zal altoos gedaan worden, zo lang 'er winst uit te wachten is.

den, en men aldaar de vrijheid der Drukpers geniet, moet men daar eene verbaazende meenigte Papier flijten; maar kan de Volksmeenigte van dat Land in de zelfde reden lompen voortbrengen? Zulks is bezwaarlijk te hoopen, en het is waarfchijnlijk, dat de Amerikaanfche Markten nog in lang van geen andere dan Europeaanfche Papieren zullen voorzien zijn, en dat alle Papieren daar plaats zullen vinden (1).

Maar aangezien het gebruik van 't Papier den menfchen zo nuttig is, vermits het zo onderfcheiden is, behoort elke Natie de buitenlandfche confumptie flegts als eene vervulling, als eene opene deur, in geval van opftopping des binnenlandfchen Koophandels, aan te zien. Ieder is daar aan gelegen, dat hij het Papier tot zijnent op eenen maatigen prijs houde; en om dat oogmerk te bereiken, moet men zich met de middelen onledig houden, om de eerfte Stoffen, welke tot deszelfs famenftelling dienen, te vermeenigvuldigen, en de gelukkige proeven, welke in dat vak reeds gedaan zijn, voort te zetten.

In het oogenblik, waar in wij dit fchrijven, hebben wij zeer gewigtige proeven in handen, welke over de plantgewasfen en den bast van verfcheide boomen gedaan zijn, om dezelve in Papier te veränderen. Men is dezelve verfchuldigd aan de navorfchingen van den Heer *Delille*, aan wiens zorgen de Fabriek van Montargis een groot gedeelte van haaren roem te danken heeft. Hij heeft wel ver achter zich ge-

(1) De lompen zijn op eenen zeer hoogen prijs in het vrije Amerika. De Schrijver van den Amerikaanfchen Landbouwer (*Cultivateur americain*) fpreekt nogthans van Papiermaakerijen, in Penfijlvanie opgericht, welke zeer fchoon Papier maaken.

gelaaten dien *Scheffer*, welken onze Geleerden met zo veel nadruk aanhaalen; en wanneer men de boeken ziet, welke de Heer *Delille* op Papier van wilde Maluwe en bast van den Lindeboom gedrukt heeft; wanneer men de voordeelige gelegenheid ziet, die men uit die vinding zou kunnen verkrijgen, ten minsten voor het Pakpapier, en de geschilderde Papieren, welke zo meenigvuldig gebruikt worden, wenscht men dat die vinding meer en meer verspreid, toegejuicht en omhelsd worde; als een middel om in het gebrek van lompen en de duurte van het Papier te voorzien, dat op de bevorderingen der kundigheden, meer dan men gemeenlijk denkt, invloed moet hebben.

Het is bijna onmogelijk, dat die uitvinding niet welhaast algemeen worde; en de vrije Amerikaanen hebben vooräl een groot belang, om dezelve bij hun te naturaliseeren.

De loogen van kalk en potäs, en het verstandig gebruik van het vitrioolzuur, zijn insgelijks groote middelen, om de hennip en het vlas tot dat deel van hunne ongemeen verfijnde, zagte en brooze zelfstandigheid te brengen, welke noodig is om het Papier te maaken. Door deeze middelen te gebruiken, zou men het zo ver kunnen brengen, dat men oud touwwerk in plaats van lompen gebruikte. Zelfs zou het dienen om schoon Papier te maaken, vermits het, tot werk gemaakt zijnde, gemaklijk gebleekt kan worden. De te vreezen vermindering voor het Lijnwaat, heeft alsdan voor de papierstoffe geen plaats meer.

Deeze navorschingen zijn dies te gewigtiger, dies te dringender, daar de gelukkige vinding der geschilderde Papieren voor het Tapijtwerk van eene natuur is, om altoos meer Papier te slijten; en deeze wijze

van behangen zal lang aanhouden, om dat zij de vertrekken eenen bevalligen schijn van netheid bijzet.

In de Verëenigde Staaten kent men geene andere kamerbehangsels; zij zijn daar overäl verspreid, want bijna alle de huizen zijn daar net en zindelijk.

DERTIENDE AFDEELING.

Boekdrukkerij.

Naardien de vrijheid der Drukpers een voornaam grondbeginsel van de Amerikaansche Constitutien is, schijnt men daar uit te moeten besluiten, dat de Boekdrukkerijën zich aldaar vermeenigvuldigen zullen; maar dezelve kunnen bezwaarlijk stand houden in Landen, welke van geen Papiermaakerijën voorzien, of te ver van dezelve zijn; en wij hebben reeds aangemerkt, dat in de Verëenigde Staaten nog in lang geene Papiermaakerijen opgericht zullen worden.

Bovendien verëisschen de groote Boekdrukkerijën weinig kostbaare werklieden, dat is te zeggen, zodanige menschen zonder eigendom, zonder talenten, zonder beleid, welken de groote steden voortbrengen, en tot zodanige bezigheden gebruiken, welke noch verstand, noch nayver vorderen; en wij hebben reeds aangemerkt, dat de Verëenigde Staaten, zo zij niet door de ziekte der groote Steden overweldigd worden, weinige van die ongelukkige wezens moeten bevatten.

De Drukkunst zal derhalven onder de vrije Amerikaanen niet uitgebreid worden, als in zo verre dezelve tot de publieke Papieren noodig is (1). Nademaal

(1) De Couranten zijn in de Verëenigde Staaten op eene bij-

maal hun aanhoudend en aanzienlijk vertier grootere kosten voor het handenwerk toelaat, worden dienvolgens veele perfoonen tot de Drukpers uitgelokt, om dat zij in eene zeer groote bezolding het middel zien, waar door zij weldra Eigenaars of Koopliedén kunnen worden (1).

De levering der boeken van weetenfchap en tijdverdrijf moet derhalven een aanzienlijk voorwerp van invoer in de Verëenigde Staaten uitmaaken. Het is de zaak van Frankrijk die levering op zich te neemen, èn het drukken van Engelfche boeken aan te moedigen. Naardien het handenwerk daar eenen laageren prijs heeft, dan dat van Engeland; naardien dit Rijk de Franfche Papieren op haare Drukkerijën gebruikt; naardien de Franfche Boekbinderij minder kostbaar is, waaröm zou men dan in Frankrijk niet alle de boeken drukken, welke de Amerikaanen noodig zullen hebben?

Men geniet daar niet, zal men zeggen, de vrijheid der

bijzondere wijze vermeerderd. Zij zullen met de Volksmeenigte nog eene grootere vermeerdering ondergaan; en dit is een geluk; want zij zijn, ten minsten in die vrije Landen, zo als die uitmuntende Engelfche Patriot, de Doctor *Jebb*, dacht, *Schildwachten*, *die voor de algemeene vrijheid en de bescherming der waarheden waaken* (a).

(1) Nogthans worden fomtijds in de Verëenigde Staaten zeer aanzienlijke en zwaare Werken gedrukt, en de druk derzelven is vrij zuiver uitgevoerd. Wij hebben, bij voorbeeld, de Memorien *in* 4°. der Academien van Philadelphia en Boston, van 't jaar 1787, gezien, welke teveens bewijzen, dat het vrije Amerika niet geheel onvoorzien is van *Typographifche* Etablisfementen, en dat zijne bewooners niet allen onkundige menfchen zijn, zo als een Duitfche Geleerde gedroomd heeft.

(a) Hier uit heeft waarfchijnlijk de Heer *Brisfot* het *Motto* ontleend, dat aan 't hoofd van zijnen *Patriote François*, een zeer bekend Dagblad, gevonden wordt. *Une gazette libre est une fentinelle qui veille fans cesfe pour le peuple*; dat is te zeggen: *Een vrije Courant is een Schildwacht, die onophoudelijk voor het Volk waakt.* V.

der Drukpers.... Het zij zo,... Maar de onderdrukking is slegts voor de Fransche boeken (1); want de Regeering wil zonder twijfel haare bedwingende grondstellingen niet uitbreiden tot op de boeken, welke in vreemde taalen geschreeven zijn; zij zou nooit tot het oogmerk, dat zij zich voorstelde, geraaken, vermits zij zelfs voor de Fransche boeken het oogmerk niet bereikt (2); en door deeze onstaatkundige strengheid zou

(1) Onder de Regeering van LODEWIJK *den veertienden*, wiens staatzucht zich over alles uitstrekte, was men ernstig op middelen bedacht, om de Fransche Taal algemeen te maaken. Deeze ongerijmde pooging werdt op eene klugtige wijze onderdersteund door de dwingelandij, over de Boeken en Autheuren uitgeöefend. Want die dwingelandij moest op eene onfeilbaare wijze geene andere dan slegte Boeken ten voorschijn doen komen, en dienvolgens den vreemdelingen daar van afkeerig maaken. Gelukkiger wijze hebben eenige schrandere geesten den moed gehad zich in gevaar te stellen, en hunne Werken buiten 'sLands te laaten drukken. Het zijn deeze verbodene Boeken die der Taal in achting gebragt, en den roem der Fransche Letterkunde gevestigd hebben. Welke Autheuren hoort gij, in de daad, in alle Landen noemen? *Rousseau*, *Voltaire*, *Helvetius*, *Montesquieu*, enz. naamlijk, allen mannen, die het Patriotismus gehad hebben van de Wetten der Drukpers te schenden.

(2) De helft, of zelfs meer, der Bibliotheeken in Frankrijk bestaat in Fransche boeken, welke buiten 'sLands gedrukt zijn. De redenen hiervan zijn tweeërlei, naamlijk: de goedkoopheid en den nuttigen inhoud van die boeken. Het gedrukt blad in 8vo. wordt in Zwitserland gemeenlijk tot 9 Penningen of één Stuiver aan het Publiek verkocht, terwijl het in Frankrijk 3 of 4 Stuivers kost. De verbodene Boeken worden te Parijs tot den zelfden prijs als de goedgekeurde Boeken verkocht; het geen aantoont, dat het drukken in Frankrijk duur is. Want bij den oorspronglijken prijs der verbodene Boeken moet men nog voegen de kosten van vervoering, de gevaaren bij den invoer, de provisien der onderscheidene Agenten, enz. Wat de waarde der Boeken betreft, de besten worden, zo als wij reeds aangemerkt heb-

zou Frankrijk van eenen voordeeligen, zekeren Handel, en eenen geduurigen aanwas beroofd worden.

De Hollanders, die zo vlijtig en wakker zijn, om zich van de opkomende takken des Koophandels meester te maaken, hebben federt lang op de Boekdrukkerij in de Vereënigde Staaten fpeculatien gemaakt. In Holland worden veele Bijbels en Gebedeboeken ten gebruike der Amerikaanen gedrukt. De Lord *Sheffield* is verpligt toe te ftaan, dat zij, als tot minder prijs dan de Engelfchen drukkende, de voorkeur behooren te hebben. Zij zullen dien Handel t'eenigen tijde tot de Schoolboeken kunnen uitbreiden (1).

VEERTIENDE AFDEELING.

Zout.

In de optelling der levensmiddelen, welke in het vrije Amerika ingevoerd kunnen worden, moet men niet

hebben, buiten 's Lands gedrukt. *Helvetius* heeft met grond gezegd;

„ *Men zegt de waarheid niet als in de verbodene Boeken; in de andere doet men de waarheid te kort* ”

(1) Een geleerd man, die opgemerkt hadt hoe duur de Engelfche Boeken in Frankrijk waren, en hoe bezwaarlijk het was dezelve te laaten komen, kwam op den inval om de beste Engelfche Werken in Parijs te laaten herdrukken. Dit was in de daad eene patriottifche fpeculatie: hij heeft dezelve, na eenige deelen gedrukt te hebben, laaten vaaren, waarfchijnlijk om dat het vertier in Frankrijk niet groot genoeg was, en dat van Engeland hem niet open ftondt. Thans zou hij dezelve kunnen doen herleeven. Het vrije Amerika biedt hem eenen zeer grooten aftrek aan.

niet vergeeten dit voor zijne bewooners zo noodwendig artikel, dat in Frankrijk zo overvloedig is. De Amerikaanen zullen lang verpligt zijn het uit Europa te haalen; niet dat zij geene Zoutmoerasfen op hunne kusten, en Zoutkeeten binnen 's Lands hebben; maar die moerasfen, die Zoutkeeten hebben handen noodig om bewerkt te worden, en die handen worden in de Vereënigde Staaten op eene nuttiger wijze gebruikt (1). Het Zout, dat uit Europa wordt uitgevoerd, zal om die reden lang beter koop zijn dan dat van Amerika; daar benevens zullen de kosten van vervoering van weinig belang zijn, vermits men het in de Schepen, die uit Europa komen, als ballast kan laden.

De vrije Amerikaanen moeten het Fransche Zout den voorrang geeven. Het is minder scherp, minder bijtend, zouter, en dienvolgens tot het inzouten beter geschikt, dan eenig ander Europeäansch Zout.

De gemaklijkheid met welke men op de kusten van Frankrijk overvloedig Zout kan maaken, stelt zijne bewooners in staat om het zeer goedkoop te leveren; maar men verwijt aan de algemeene Pacht, dat zij achtervolgens, en onder verscheide voorwendsels, de Etablissementen, welke tot de voortbrenging van het Zout noodig zijn, voor den buitenlandschen Handel vernietigd heeft. Men kan niet zonder verdriet leezen het droevig tafereel der dwaalingen van de Opzieners, welke men noodwendig moet verbeteren, om het Fransche

(1) Het zout was, gedurende den laatsten Oorlog, in Amerika zeer duur, en kostte twintigmaal meer dan de gewoone prijs. De ontbeering van dat artikel was voor de vrije Amerikaanen zeer gevoelig, als welke veele zaaken in te zouten hebben, en hun Vee eene groote meenigte zout geeven.

ſche Zout aan dien Handel weder te geeven. De oordeelkundige hand, die het gemaakt heeft, wijst tevens het hulpmiddel aan voor alle de misbruiken, door het verwoestend belang der opkooping veröorzaakt. Laaten wij bij de dringende redenen der verbetering, welke hij voorſtelt (1), nog voegen, de beſchouwing van de verbazende winst, welke de levering van het Zout aan de Verëenigde Staaten Frankrijk zou aanbrengen, als de plaatslijke omſtandigheden hun eigen Zout eenen geruimen tijd ſchaars maakten, door de moeijelijkheid om het te maaken, en het zo goedkoop als in Frankrijk te maaken. Hunne Volksmeenigte ſtreeft naar eenen ſnellen aanwas; en men kan de conſumptie van het zout op twintig ponden gewicht ieder hoofd rekenen; ten minſten heeft dezelve op dien voet in Frankrijk, in de Landen waar Zoutpoelen zijn, plaats.

De drie millioenen menſchen, welke van nu af aan de Verëenigde Staaten bevatten, gebruiken derhalven zestig millioenen ponden zout, zonder het zout te rekenen, dat men aan het Vee geeft, en dat men tot de ingezoutene levensmiddelen gebruikt, waar van de Verëenigde Staaten eene groote menigte ſlijten, en waar mede zij eenen Handel drijven, die ſteeds aanzienlijker zal worden. Wij zullen ons hier niet inlaaten met de berekening der onmeetelijke rijkdommen, welke de levering van het zout, aan eene buitenlandſche ſteeds aangroeijende Volksmeenigte gedaan, aan Frank-

(1) Zie *les Obſervations ſur la diminution du nombre des matelots en France, & ſur les moyens de les multiplier.* Berlin 1787, pag. 29.

De Schrijver van dat Werk heeft in gelukkiger tijden deel aan het bewind gehad, en geniet den roem van eenen man, die in dat gedeelte een groot doorzicht heeft.

Frankrijk zou toebrengen. Wij moeten tegen de vergrootingen op onze hoede zijn. Men kan echter wel voorzien, dat een aanzienlijk gedeelte der Staaten van het Noorden nooit zout zal maaken. Het is derhalven mogelijk, dat het Fransche zout altoos de voorkeur bij hun hebbe, als beter koop, en het meest onder hun bereik zijnde; nu zijn deeze Staaten die, waar van de bevolking de snelste, en de Koophandel de meest onderscheidene en uitgestrektste zal zijn.

Maar heeft men gebrek aan redenen, om de Monopolie van die levensbehoefte te doen ophouden? Zo zij meer dan twintig duizend matroozen, die zich met het zout onledig hielden, in 't verderf gestort heeft, kan men dan wel twijfelen, dat dezelve met de Zoutkeeten, die zij heeft doen verdwijnen, weder zullen opkomen? Zo zij de hoedanigheid van het zout in zo verre vervalscht, dat het onkenbaar en zorglijk voor de gezondheid is, kan men dan wel twijfelen, dat als men hetzelve aan alle handeldrijvende Natien te rug geeft, het eindelijk zodanig ten voorschijn zal komen, als de natuur, door de vrije nijverheid ondersteund, ons het geeft, naamlijk wit, aangenaam en zuiver? Zo zij den Staat eene inkomste geeft, die zich van tijd tot tijd in eene verderflijke belasting der consumptie heeft veranderd, kan men dan nog in twijfel stellen, dat betere en gunstigere berekeningen voor de consumptie niet alle belangen kunnen vereenigen? Laat ons echter daarvan uitzonderen het belang der Monopolie, een belang dat in zijne grondstelling en in zijnen loop verachtelijk, en in zijne gevolgen nadeelig is; een belang, dat ieder eerlijke ziel moet verfoeijen, dat iedere Regeering behoort te verbannen. Wij kunnen niets meer voegen bij de redenen, welke de Autheur

theur der door ons aangehaalde Memorie opgeeft, om de Monopolie van het Zout uit te roeijen. Mogt dezelve de gelegenheid tot eene gelukkige en aanhoudende verbetering worden!

VIJFTIENDE AFDEELING.

Algemeene beſchouwingen over dit tafereel van Franſchen invoer in de Vereënigde Staaten.

Wij zullen deeze beredeneerde Naamlijst der voorwerpen, welke de Franſche Handel aan de Vereënigde Staaten kan leveren, niet verder uitbreiden. Er zijn nog veele andere, die wij overſlaan, om dat de paalen van dit werk ons niet anders toelaaten, dan de voornaamſte te onderzoeken. De kundige Leezer zal dit ontbreekende zelf wel aanvullen. Wij hebben 'er genoeg van gezegd, om te toonen hoe gewigtig die Handel voor Frankrijk kan worden.

Als men aan de berekeningen van den Lord *Sheffield* en andere Staatkundige Schrijvers geloof ſlaat, ſchijnt het, dat het beloop der ingevoerde Goederen uit Groot-Brittanje in het vrije Amerika, berekend over drie jaaren, vóór 1773 genomen, bijna drie millioenen Ponden Sterling, meer dan twee- en zeventig millioenen Livres tournois, in een gemeen jaar was; en hoe zullen dezelve niet vermeerderen, als zij den voortgang der volksmeenigte en vruchtbaarmaakingen volgen! Het is vooräl voor deezen toekomenden ſtaat van zaaken, dat Frankrijk zijne middelen moet gereed maaken.

Laaten wij nog daar benevens aanmerken, dat die Han-

Handel zeven tot agt honderd Schepen gebruikte, en omtrent 10,000 Matroozen werk verschafte.

Zou Frankrijk eenen zo gewigtigen Handel, en een zo natuurlijk middel om zijne Zeevaart te versterken zich laaten ontglippen? want zonder Koophandel kan 'er geen Zeevaart zijn. Het is een gedwongen toestand, die niet lang duurt. Ei! heeft hij niet, zo als wij beweezen hebben, in de rijkdommen van zijnen grond, in de verscheidenheid zijner Reederijen, in den laagen prijs van zijn handenwerk, in de nijverheid en den smaak zijner bewooners, in zijne Volksmeenigte, in de ligging zijner Havens; heeft hij niet eene meenigte middelen, welke toereikende zijn, om aldaar eenen duurzaamen, uitgestrekten Koophandel te vestigen, zonder van de buitenlandsche Concurrentie iets te vreezen te hebben, zonder zich in de noodzaakelijkheid te vinden van dezelve te smooren? Want, men moet het onöphoudelijk herhaalen, als men den Vreede op de Aarde wil doen heerschen, moet men die woorden voorkeur en Concurrentie, die dikwijls niets anders dan tekens van tweedragt zijn, met omzichtigheid gebruiken. En waarom zou hier afgunstigheid plaats grijpen? Zal het vrije Amerika, in 't vervolg, niet een genoegzaam ruim veld voor alle Europeäansche Reederijën aanbieden?

Maar zo men wil dat deeze Handel Frankrijk voordeelig zij, moet men nimmer uit het oog verliezen den grondregel, dien men in dit werk heeft trachten in te scherpen: *van niets te doen als hetgeen betaamt*; nu betaamt hem niet alles. Men moet daarom de dwaaze eerzucht niet hebben van alles aan te vatten; men moet in acht neemen, welke Etablissementen de Ver-

Veréenigde Staaten genoodzaakt zijn te maaken, zo lang 'er Landerijën vruchtbaar te maaken zijn; en aan eenen anderen kant zien wat Frankrijk hun, zo van zijne Producten, als van zijne Manufacturen, kan leveren.

Zo men zich wederzijds niet verbindt, om *de natuur der dingen* ftiptelijk te volgen, zo de vrije Amerikaanen alles te gelijk, en hetgeen aan nieuwe, rustige Volken past, die in wijdüitgeftrekte Landen gevestigd zijn, en dat bij de oude Volken de vrucht is van hunne verdorvenheid, van hunne pracht, en voornaamlijk van de verzwakking en het verval, door de groote Steden veröorzaakt; zo zij, zeggen wij, dit alles te gelijk willen onderneemen; zo de Franfchen, aan hunne zijde, in de vrije Amerikaanen neigingen en behoeftens willen verwekken, die zij niet hebben, en welke zij in hunnen tegenwoordigen toeftand van de hand moeten wijzen, durven wij voorzeggen, dat hunne betrekkingen van Koophandel een vergund recht, hunne fpeculatiën dikwijls onzeker, en hunne verliezen ontelbaar zullen worden.

Men zal bevinden, dat wij dikwijls *tot de natuur der dingen* te rug komen; maar men kan dezelve niet te dikwijls herhaalen. De menfchen zijn, het zij uit onkunde, of uit afgunst, of uit verwaandheid, bijzonder geneigd om van dezelve af te wijken, of haar te miskennen; en nogthans is *deeze natuur der dingen*, zo als wij reeds aangemerkt hebben, de eenige regel, welke de Kooplieden in hunne Speculatiën, en de Regeeringen in hunne Reglementen, zo zij voortgaan dezelve te maaken, ten wegwijzer moeten verftrekken.

Men moet niet denken, dat die natuur aanwezig is,

is, om dat 'er één of twee betrekkingen, éene of twee omstandigheden, welke, in den eersten opslag, haare tegenwoordigheid schijnen aan te kondigen, plaats hebben. Bij voorbeeld, het zou eene groote dwaaling zijn te gelooven, dat een Volk alles dat rondöm hem groeit, alles dat onder zijne handen is, behoort te verwerken; dat het, zo het Wol, Vlas, Hennip, Zijde inzamelt, dien voorraad moet bewaaren, om zelf 'er Stoffen van te maaken.

Dit Stelsel zou, bij eenen opkomenden Staat, de bronnen der bevolking uitdroogen. Aan dit Stelsel is men verschuldigd die droevige ongelijkheden van gelukstaaten, welke aanmerkelijk zijn in uitgestrekte Koningrijken, waar van alle bijzondere persoonen voor het geluk gebooren waren, waar in men nogthans aan de eene zijde woestenijen, en aan de andere hoopen van menschen ziet (1); hier opgehoopte rijkdom-

(1) Men bespeurt, dat in een zeer vernuftig Werkje, van den beroemden Doctor *Franklin*, in 't licht gegeeven om de onnutte menschen buiten Amerika te houden, als de groote Heeren, de Kooplieden, de Kunstenaars, een Werkje in het Journaal van het Lijceum te London overgebragt en gedrukt, men bespeurt; zeg ik, dat hij *eene te groote volheid* in Europa onderstelt. Dit is een denkbeeld, dat hij in 't jaar 1751, in aanmerkingen over de Volksmeenigte, aan de Koninglijke Maatschappij van London opgedragen, reeds bekend hadt gemaakt. Het voornaamste deel van Europa, zeide hij daarin, is ten vollen voorzien van Landbouwers en Kunstenaars, en dienvolgens kan men zijne Volksmeenigte bijna niet meer vergrooten. De Doctor *Franklin* was op eenen dwaalweg; Europa is zeer ver van die te groote volheid, vermits het overal onmeetelijke Wilderhissen aanbiedt, welke slegts op handen wachten, om iets te kunnen voortbrengen; vermits men in de bebouwde velden slegts weinig persoonen ontmoet, die zich, om te leven, te veel op een arbeid toeleggen. De hoogmoedige Vorsten, en eenige te vee

dommen in Steden of in fommige Landftreeken, en de armoede in geheele Provinciën; hier eene *ziekelijke* arbeidzaamheid, en daar eene volkomene beroerdheid. Waar toe zal derhalven de ondervinding dienen, als de vrije Amerikaanen over die werkingen der Europeäanfche dwaasheid de oogen niet openen? Zullen zij het voorbeeld van Rusland navolgen, waar men fchijnt te vreezen, dat men de Producten, de Etablisfementen, en de neigingen, welke het verval der Staaten voorfpellen en aantoonen, niet genoeg voortzet.

Ja, wij herhaalen het, zo lang de handen onvermogend zijn, om het land te bouwen, en het Vee op te pasfen, is het ongerijmd haar van die bezigheid af te trekken. Het werk van Europa is Reederij; dat van het vrije Amerika moet Landbouw zijn. Dit is de

veel aan vleijerij verflaafde Ministers, hebben ontijdige Etablisfementen aangelegd, en eene foort van nijverheid aangemoedigd, welke alleen uit eene wezenlijk te groote volheid op het Platteland, die nimmer beftaan heeft, zou hebben moeten voortvloeijen. Men heeft onderfteld, dat de te groote volheid der Steden op het Platteland plaats hadt; dit is de oorzaak der dwaaling. Het is die, waarin die Misfionarisfen van China vielen, welke de menfchen aan de Oevers der Rivieren en in de Steden ziende vermeenigvuldigen, hen op het Papier in die onmeetelijke Woeftijne binnen 'sLands, waar in men naauwlijks eenige ongelukkige zwermen van volk ziet omzwerven, vermeenigvuldigden.

Het moet ons niet verveelen deeze hersfenfchim *van te groote volheid* te beftrijden, om dat zij de vooröordeelen der dwingelandij tot een fteun verftrekt. Men zegt dat alles wel is, dat alles goed gaat, vermits alles bevolkt, vermits alles vol is. Men verfchalkt, door die valfche vertooningen van Volksmeenigte, het vertrouwen der Koningen. Voorts verbindt men daar mede een groot denkbeeld van welvaart, en hun gemoed verlaat zich op die herfenfchimmen.

de ſtaat der zaaken, waar op hunne tegenwoordige en wederzijdſche Koophandel gevestigd en ſamen verbonden moet zijn.

Wij blijven op die aanmerkingen ſtaan, en moeten dikwijls daar op aandringen, om dat het leezen der Amerikaanſche Papieren ons bewijst, dat men, in weêrwil der algemeene kennis, in de Verëenigde Staaten nog niet vast genoeg in de grondſtellingen is, welke de verbindtenisſen met Europa moeten vestigen; men kent daar niet genoeg de vreeslijke ongemakken, welke met de Reederijën verbonden zijn. Eene kwalijk begreepen hebzucht blaakt van verlangen om Reederijën op te richten, en verwijt de onderſcheidene Wetgeevers hunne onverſchilligheid. Maar die onverſchilligheid is verſtandig, ten minſten voor alle die Reederijën, welke niet tot het landleven behooren, welke de beſtaanlijkheid der Steden onderſtellen, en derzelver verblijf verëisſchen.

Dit is eene onderſcheiding die men niet maakt: de zelfde redenen welke de noodzaakelijkheid bewijzen, om de Kousſen, het Linnen voor de huishouding, enz. tot zijnent te maaken, worden ook toepasſelijk gemaakt op de Lakens, op de Zijde Stoffen, en op de omſlagtigſte en ſchadelijkſte Reederijën. Men haalt geduurig het voorbeeld van Engeland aan; de Reederijën, zegt men overäl, zijn den grondſlag van zijne welvaart. Men ziet niet, dat de Verëenigde Staaten zich in omſtandigheden bevinden, welke met die van Engeland t'eenemaal ſtrijdig zijn: men ziet niet, dat de eerſten dwaas zouden zijn, als zij wilden onderneemen hetgeen de andere genoodzaakt is te doen.

ZES-

ZESDE HOOFDSTUK.

Over de voorwerpen welke het vrije Amerika in retour der ingevoerde Goederen uit Frankrijk kan leveren.

Tot dit gedeelte van ons Werk gekomen zijnde, kunnen wij niet beter beginnen dan met het uittreksel des Briefs, door den Heer *de Calonne* aan den Heer *Jefferson*, gevolmagtigd Minister bij de Vereënigde Staaten van Amerika, gezonden, vermits dezelve het oogmerk der Regeering te kennen geeft, om eenen Handel te begunstigen, welks groot aanbelang wij voorgenomen hebben te toonen.

Men ziet uit dien Brief, dat voor de Amerikaanen reeds vier vrije Havens in Frankrijk geöpend zijn; dat men thans onderzoekt, hoe de tollen en uitgaande rechten minder bezwaarlijk voor dien Handel zullen kunnen worden; dat de rechten van den Fiscus en de Admiraliteit, die een Amerikaansch Schip bij zijne komst in de Fransche Havens schuldig is te betaalen, verminderd en aan eene wijze van eenvoudige en onbedriegiijke inzameling onderhevig gemaakt zullen worden; dat de invoer van den Tabak, van de Traan en Spermaceti, begunstigd wordt door schikkingen, die, wel is waar, zo uitgestrekt niet zijn, als de Koophandel zoude vereischen, doch waar van de uitvoering noodwendig de uitbreiding ten gevolge zou hebben.

De Brief van den Heer *de Calonne* geeft nog te kennen, dat de inkomende rechten op de verscheidene Potäschen, op de Bevervellen en het Beverhair, op

het onbereid Leder, op het Hout tot den Scheepsbouw geschikt, op de gebouwde Scheepen, op de Boomen, Heesters en Zaaden van Boomen afgeschaft zijn; dat men ook de uitgaande rechten op alle soorten van Boeken en Papieren, voor de Vereënigde Staaten bestemd, afschaft, dat die op de Brandewijnen in 't algemeen vernietigd zijn; dat zodanige afschaffingen ook ten aanzien der Wijnen van Bordeaux en Guienne gedaan zijn, zo als wij reeds aangemerkt hebben, en dat de Regeering voor hunnen uitvoer alle toegeeflijkheid vergunt.

Dezelve geeft eindelijk nog toekomende aanmoedingen voor den Handel der Pelterijen en den invoer der Carolina-Rijst te kennen.

Men behoeft zich niet te verwonderen, als in deezen overgang tot eenen nieuwen staat van zaaken de vordering langzaam en bepaald is. Bij elken stap wordt men door de kluisters der verbeurtverklaaring opgehouden; de Koophandel wordt daar door aan alle zijden belemmerd. Na dat men de hinderpaalen te boven gekomen is, welke zij in den weg stellen, blijven 'er nog vooröordeelen te overwinnen; blijft 'er nog de gewoonte om te veränderen; alsdan moeten nog eene meenigte verscheidene belangen overëengebragt, tegenheden afgekeerd, en ongemakken voorgekomen worden: ongemakken die, wel is waar, voorbijgaande zijn, maar welkers eerste gevolg altoos verdrietig en ontrustende is. De oogen, die lang van het licht beroofd zijn, kunnen 'er geen genot van hebben in het oogenblik als zij open gaan. Laat ons derhalven nogmaals de wijsheid van het Ministerie roemen, dat, het goede willende, het met omzichtigheid doet; deeze wil alleen, door daaden aan den

den dag gelegd, kan voor de vrije Amerikaanen niet anders dan oneindig aanmoedigende zijn.

De Lord *Sheffield* heeft eene optelling gedaan van de artikelen, welke de Vereenigde Staaten van nu af aan in ruiling der Goederen, welke men hun uit Europa brengt, te leveren hebben. Dezelve biedt den Franſchen Koophandel de zelfde beweegredenen van aanmoediging als den Engelſchen Koophandel aan, en die, in verſcheide opzichten, nog grooter zijn. De Tabak, de Potäsſchen, het IJzer, alle ſoorten van Hout en voorraad voor de Scheepvaart, het Lijnzaad, de Rijst, het Meel, de Traan, de Spermaceti, de Producten van de groote Visſcherij, de Teer, de Scheepen, de Pelterijen, de Indigo, enz., welke overäl ſtoffen van eenen zeer grooten Handel zijn, zijn reeds genoegzaam, zo door de binnenlandſche Conſumptie, als door de verſcheide ſamenvoegingen van den buitenlandſchen Koophandel, om eene groote meenigte Producten van Franſchen grond en uit de Franſche werkplaatſen te betaalen (1).

Wij zullen ons ſlegts bij een klein getal van die artikelen ophouden, uit hoofde van de bijzondere oplettendheid die zij waardig zijn.

EER-

(1) De Lord *Sheffield* heeft eene Lijst opgemaakt van de onderſcheidene artikelen, in de Britſche Eilanden ingevoerd, uit de verſcheide Provinciën van Noord Amerika, en de Eilanden Terra nova, Bahama en Bermudes, ſedert het begin des jaars 1770 tot in 't begin des jaars 1771. Deeze Lijst vertoont een beloop van 86 millioenen Livres tournois. In de Tafel van den zelfden invoer, doch alleenlijk van het gedeelte van Amerika, dat thans de Vereenigde Staaten uitmaakt, bedraagt die invoer, van 1771 tot 1775 ingeſloten, meer dan 36 millioenen 's jaars. Deeze begrootingen zijn naar de uittrekſels uit de Amerikaanſche Tollijsten gedaan.

EERSTE AFDEELING.

Tabak.

Van alle de artikelen, welke Frankrijk uit de Vereenigde Staaten van Amerika kan trekken, is de Tabak het gewigtigste voor de bewooners der beide Landen. Zo dezelve al niet in den rang onzer dringende behoeftens gesteld kan worden, volgt hij dezelve echter zo nabij, dat, behalven de gevallen waarin zijne ontbeering vrijwillig is, dezelve doorgaans den uitersten trap van armoede aan den dag legt.

Men behoeft zich over een zo algemeen gebruik niet te verwonderen. De mensch, greetig naar alles dat indruk op de zinnen maakt, heeft eenen vrij hevigen indruk in den Tabak gevonden: deeze is misschien de eenige, dien hij naar zijnen wensch kan genieten, zonder zijne gezondheid te krenken, zonder zijne krachten te benadeelen, zonder zijnen arbeid of zijne overdenkingen op te schorten. De Tabak wekt op eene aangenaame wijze de geesten op, en de waarneemers, die acht geslagen hebben op het onschuldig vermaak, op de oogenbliklijke verkwikking, die een weinig Tabak den armen mensch, die onder den last der bekommernis gebukt gaat, verschaft, deeze waarneemers hebben altoos gewenscht, dat een zo eenvoudig genot van tijd tot tijd minder kostbaar en beter mogt worden; en zij kunnen niet zonder afschrik denken aan de misdaad van die fiscaale snoodigheid, die door de Monopolie stoutmoedig gemaakt, en om haare voordeelen te vermeerderen, de Snuiftabak zelfs in zo ver vervalscht, dat hij voor de gezondheid nadeelig wordt.

De

De consumptie van den Tabak moet derhalven steeds aanzienlijker worden, en de Handel met dat blad, die reeds zeer gewigtig is, kan niet verflaauwd worden, als door de vermindering van zijne planting, door de kluisters van de Monopolie, en de opöfferingen die hij doet, om zijne voordeelen dies te beter te verzekeren.

§. 1.

Van de Tabaksplanting.

De Tabaksplanting voegt in geenen deele voor de Staaten van Europa. Zij zijn in 't algemeen te sterk bevolkt, dan dat alle hunne goede Landerijën tot de voortbrenging der middelen van onderhoud niet noodzaakelijk zijn.

Zij zijn bijna algemeen met groote schattingen bezwaard. De Landbouwer kan de hoeveelheid van zijnen arbeid, die zij enkel tot verlies voor hem verslinden, niet dan met bekommering afmeeten, en zijne grootste hoop is den uitgang van het jaar te bereiken, zonder zijne armoede door schulden vergroot te hebben. Hij verlangt naar eene verändering van staat, en, in deezen beklaaglijken toestand, hoort hij met lof spreeken van de Steden, van de Fortuinen, die men daar met den Koophandel maakt, van de kunsten, de dienstbaarheid, en alle soorten van beroepingen. Hij ziet slegts haare blinkende zijde, de droevige wederzijde is voor hem verborgen; hij gelooft ligtelijk, dat hij, als hij een inwooner van eene Stad konde worden, de belasting zou ontgaan; en dat eenen minder moeijelijken arbeid hem het honderd-

derdvoud zou opbrengen van 't geen hem zijn ploeg waardig is.

Deeze Staat der zaaken begunstigt de bevolking van het Platteland niet; integendeel ontstaat daar uit eene meer of min nabij zijnde overhelling tot zijne ontvolking, en dienvolgens tot de onvruchtbaarheid der Landerijën, of tot hunne mindere opbrenging. Nogthans is het voor ieder der voornaamste Staaten van Europa van het grootste aanbelang, dat zij op hunnen eigenen grond eene genoegzaam groote meenigte tot het onderhoud noodwendige levensmiddelen inzamelen, om niet genoodzaakt te zijn tot de vreemdelingen toevlugt te neemen; zij moeten derhalven zorgvuldig zijn, om de plantingen, welkers voortbrengsel noch tot voedsel, noch tot dekzel dient, bij hun niet te begunstigen.

Nu moet de Tabak dies te meer in deeze ongunst gewikkeld worden, om dat zijne planting niet voorspoedig is als op de beste gronden, en dezelve daar door welhaast uitgemergeld worden, zo men die niet overvloedig mest. De Tabak reeds eenen grond beslaande, die men tot levensmiddelen van de eerste noodzaakelijkheid beter zou kunnen gebruiken, berooft mede den omliggenden grond van zijn deel in de mesting.

Zij, die Speculateurs, bedrogen zich derhalven, die zonder twijfel door goede oogmerken bezield, en de aanzienlijke sommen beklagende, welke buiten 'sLands gezonden werden, om aldaar den Tabak te betaalen, wenschten dat zijne planting nationaal wierdt. De Speculatie van den Fiscus heeft zich in Frankrijk daar tegen verzet; dit is eene weldaad die bij ons heeft te wege gebragt, in 't midden der

der rampen die men hem te laste kan leggen (1).

Het nadeel der Tabaksplanting is reeds door de vrije Amerikaanen gevoeld, die tot nu toe het grootste gedeelte van den Tabak, dien Europa vertiert, geleverd hebben.

De Virginiers planten anders geen Tabak als op de Landerijën, die zij vruchtbaar maaken. De te groote overvloed der voedende sappen, die voornaamlijk de Landerijën, die zij *Low-Lands* of laage Landen noemen, onderscheidt, hen niet toelaatende, om eenen nieuwen grond met zaaden, die tot voedsel kunnen verstrekken, te bezaaijen, planten zij in de twee of drie eerste jaaren Tabak op denzelven. Het voortbrengsel daarvan, door de ongemeene vruchtbaarheid van den grond geholpen, is alsdan voordeelig: het houdt op zulks te zijn, van het oogenblik af als de voedende sappen minder overvloedig geworden zijn. Zo alsdan de Virginiër, uit gewoonte of onkunde, de Tabaksplanting voortzet, dan worden zijne kosten door het voortbrengsel niet meer betaald, dan worden zijne slaaven, als slegt gevoed wordende, door eenen ar-

(1) Deeze dwaaling van sommige Schrijvers, welke in aanzien zijn, komt zonder twijfel daar uit voort, dat zij gelooven dat 'er gronden zijn, die eeniglijk tot dat voortbrengsel dienstig zijn; maar elke grond die tot de voortbrenging des Tabaks geschikt is, is het, met nog krachtiger reden, tot de voortbrenging der levensmiddelen van de eerste noodwendigheid. Zo de Elzassers die planting nog niet hebben laaten vaaren, zo zij zelfs die verheffen, is zulks om dat de gemaklijkheid van den Sluikhandel den prijs des Tabaks tot hunnent op eene buitengewoone hoogte brengt. Maar de algemeene bewindvoerer van een Koningrijk moet door de beschouwing van een zodanig voordeel, dat tot ééne Provincie bepaald is, niet te rug gehouden worden.

arbeid, die nog moeijelijker geworden is, uitgeput; de kinderen vergaan aan den opgedroogden boezem der Negerinnen, die door zwaaren arbeid zijn afgemat; de meester, wel verre van zijne genietingen te kunnen vermeerderen, en het geluk rondöm hem uit te deelen, steekt zich in schulden; en weldra vertoont de armoede, op die bezittingen nedergedaald, niets meer dan het beeld eener gantsche verwoesting, door den vijand of door brand veröorzaakt.

Zodanig is de vrucht der Tabaksplanting, zodra men geen onbebouwde landen meer daartoe kan gebruiken, landen welke eeniglijk vruchtbaar gemaakt worden met de overblijffelen van die groeijende Stoffen, welke in die woeste landstreeken geduurende eene lange reeks van eeuwen opgehoopt zijn.

Ook levert Virginie, dat eertijds tagtig duizend Vaten Tabak voortbragt (1), thans niet meer dan de helft op;

(1) Een vat Tabak weegt 1000 ponden; een Virginiër, die zich aan de Tabaksplanting heeft overgegeeven, kan, als hij eenig koorn, tot voedsel voor hem en zijn huisgezin inöogst, naauwlijks één vat vol maaken: het vat brengt hem 10 Ponden, geld van Virginie, op; met deeze som moet hij kleederen voor hem en zijn huisgezin, en veele andere noodwendigheden koopen. Ook is hij, wel verre van winst te hebben, met schulden bezwaard. Een Virginiër, die den Koornbouw voortzet, integendeel, oogst honderd schepels in, in plaats van één vat Tabak, en deeze honderd Schepels brengen hem 30 Pounds van Virginie op, behalven dat hij nevens dien aanbouw nog Maïs en Voeder kan inzamelen, Varkens mesten, Vee fokken, en inzoutingen doen. Ook ziet men in de bezittingen van den landbouwenden Virginiër alles welvaaren. De Negers worden daar wel gevoed, wel gekleed, en zijn welvaarende; die der Planters zijn in het tegengesteld uiterste: naardien de Tabaksplanting hen geen rust laat, hen geen schadevergoeding aanbiedt, zijn zij welhaast uitgeput.

op; en ſchoon de vreede die planting, door de verhooging van den prijs, eenigzins heeft opgewakkerd, geraakt zij niettemin in verval, door het onbetwistbaar voordeel dat de Virginiërs hedendaags daar in vinden, dat zij den aanbouw van Koorn, Maïs, Hennip, Katoen, enz. den voorrang geeven.

Deeze ondervinding is beſlegtende voor Frankrijk, waar men geen van die al te vruchtbaare Landerijen kent, welke men, even als in Amerika, door eene eerſte planting in Tabak tot het voortbrengen van Koorn kan toebereiden. Het belang van Frankrijk vordert derhalven, dat hij den Tabak van buiten 'sLands laat komen; maar hij moet dien met zijne gemaakte goederen betaalen. Hij kan dat voordeel nog volkomener met het vrije Amerika, dan met eenig ander Land, genieten: wij zullen de redenen daarvoor niet herhaalen; wij zullen alleenlijk aanmerken, dat de vrije Amerikaanen, als eene onmeetelijke uitgeſtrektheid aan Landerijen hebbende, welkers vruchtbaarmaaking niet als na verloop van verſcheide eeuwen volbragt kan worden, nog lang Tabak aan Europa zullen kunnen leveren, vermits dat Product de kosten der vruchtbaarmaakingen met woeker betaalt.

De

De Virginiërs, welke het koorn bouwen, betaalen zeer gemaklijk de ſchattingen, en hebben hunne ſchulden voldaan. Zij die ſlegts Tabak planten betaalen bezwaarlijk de belastingen; de ſchulden helpen hen in den grond. De zelfde ſtaat van zaaken heeft plaats in Marijland, en in Zuid-Carolina, en men zal in die Landſtreeken, buiten de gevallen van vruchtbaarmaakingen, welhaast niets anders zien, dan eenige Tabaksplanten, rondöm de wooningen gezet, even als in ſommige deelen der Staaten van het Noorden, waar men die geringe planting aan de Negers, onder den naam van belooning of aanmoediging, overlaat.

De Tabaksplanting moet zich, wel is waar, in Amerika steeds meer van de zee verwijderen, en de kosten van vervoering kunnen zo onmaatig groot worden, dat de uitvoer van Tabak naar Europa niet meer voordeelig is.

Maar verscheide beschouwingen zetten dien tijd nog ver te rug: 1°. Als men den Tabak slegts op volkomen nieuwe gronden plant, dan is deeze planting veel minder kostbaar, en de inöogsting veel overvloediger, dersalven zal hij op den nieuwen grond minder kosten, dan wanneer hij meer arbeid en mesting verëischt. 2°. Heeft Amerika, dat in alle richtingen van Rivieren en Meiren doorsneeden is, onëindige middelen om de vervoering te water ten naaste bij overäl gemaklijk, en dienvolgens bijna nooit kostbaar te maaken. Het is gemaklijk de kanaalen, en bij gevolg ook de communicatien, te vermeenigvuldigen: geen gedeelte der waereld is in dat opzicht even als Amerika begunstigd. 3°. De Oevers van de Ohio en de Missisippi bieden onmeetelijke Landen ter vruchtbaarmaaking aan. De Ohio valt in de Missisippi, die op haar beurt in de Zee valt. Deeze twee Rivieren zijn bijna overäl vaarbaar, en de landen, die aan dezelve paalen, brengen reeds Tabak voort, en zullen nog lang uitneemende Tabak voortbrengen. 4°. Eindelijk, wanneer de prijs van den Tabak moest vermeerderen, zal die verhooging in Frankrijk niet gevoeld worden, zo de vrije Amerikaanen, bij hun de voorkeur aan de planting geevende, de behoefte der Europeäansche Manufacturen behouden, en die van Frankrijk den voorrang geeven. In dit Sijstema kan de ruiling tusschen de in Frankrijk gewerkte Goederen en de Producten van den Amerikaanschen grond nog

nogmaals met voordeel gedaan worden, zelfs dan wanneer de Amerikaansche Producten onder den Inkoopsprijs van Amerika in Frankrijk verkocht mogten worden. Men heeft lang gezien, en deeze omstandigheid heeft misschien nog op heden plaats, dat de Fransche Koophandel in den Levant groote voordeelen opleverde, schoon de te rug gebragte goederen minder duur in Frankrijk verkocht werden, dan men die op de plaats zelve van haare voortbrenging betaalde.

§. II.

Van den Handel des buitenlandschen Tabaks in Frankrijk.

Uit het vrije Amerika den Tabak te haalen, die Frankrijk kan vertieren, en dezelve met zijne Manufacturen te betaalen, is derhalven eene speculatie, waar bij de Fransche Regeering het grootste belang heeft om dezelve gemaklijk te maaken. Dit blad, waar van de algemeene Pachters den uitsluitenden verkoop hebben, verschaft den Koning eene zuivere inkomste van agt en twintig tot negen en twintig milliöenen Livres; en om dezelve te verkrijgen, heeft men den verkoop des Tabaks tot eenen prijs moeten brengen, die onmogelijk vergroot kan worden, zonder den Sluikhandel steeds meer voet te geeven, en zonder zich in 't gevaar te stellen van het vertier des Tabaks te zien verminderen. Echter moet de Regeering staat maaken, dat zij, vroeg of laat, tot eene vermeerdering van den prijs aangezocht zal worden; want het is waarschijnlijk, dat de Tabak op de plaatsen, die hem voortbrengen, duurder zal worden. Nu zal men de nood-

zaakelijkheid van die vermeerdering voorkomen of vertraagen, als men zich toelegt, om hem steeds op eene meer directe wijze in ruiling van het Product der Reederijen te ontfangen; bovendien zouden de vorderingen van deeze laatsten, alles gelijk staande, eene vermindering in die inkomste vervullen, door de andere takken even zo veel te verbeteren.

Maar deeze zo gewenschte ruiling kan onder de tegenwoordige Regeering niet bestaan. De algemeene Pachters zijn geen Kooplieden. Vergenoegd zijnde, als zij een zeker voordeel op de Monopolie verkrijgen, waarvan zij het voorrecht duur betaalen, bekommeren zij zich weinig of deeze Monopolie op eene meer of min ongunstige wijze voor de Natie gedreeven kan worden: misschien zijn zij zelfs in dit opzicht beklemd door de vermindering van hunne voordeelen, en door den altoos kostbaaren Oorlog, dien zij genoodzaakt zijn te voeren tegen de nijverheid der Fransche onderdaanen, wier belangen zij bestrijden.

De Pacht koopt drie of vier en twintig millioenen ponden Tabak, of wel de hoeveelheid van drie en dertig duizend vaten, waar voor zij, de kosten van vervoering daar onder niet begreepen, ten minsten zeven of agt millioenen besteedt. Eene grootere hoeveelheid zou door het vrije Amerika aan Frankrijk geleverd kunnen worden, zonder daar in eenige verhooging van den prijs te veröorzaaken, naardien Virginie alleen, tot de helft van zijne oude voortbrenging verminderd, veertig duizend vaten Tabak oplevert.

Dit is dan eene waarde van bijna agt millioenen in Tabak, die tegens eene gelijke waarde van Fransche Goe-

Goederen, rechtſtreeks aan de vrije Amerikaanen geleverd, verruild zou kunnen worden, als de Tabak voor den Koophandel dienſtig wierdt; dat is te zeggen, als hij, uit Amerika komende, in Frankrijk verſcheide koopers vondt, die in concurrentie met elkander waren.

Deeze concurrentie is noodzaakelijk, om den bevrachter van de vreeze te ontheffen, dat hij de wet van de Monopolie zal ontfangen, om hem tot het onderneemen van ruilingen met de vrije Amerikaanen aan te zetten.

Zonder deeze concurrentie zal de Tabak nooit door de Kooplieden in den rang der verzekerde Retouren geſteld worden. De vrije Amerikaanen zullen hem met beſchroomdheid brengen; de Franſchen zullen nog ſchroomächtiger zijn, om hem in Amerika te koopen, en de binnenlandſche Monopolie zal altoos eene andere ſoort van Monopolie, die voor dien Handel even rampzalig is, in Amerika zelf noodzaakelijk maaken; want zo aan de eene zijde de Pacht Tabak noodig heeft, kan zij alleen, aan de andere zijde, dien in Frankrijk verkoopen; men zal haar dus geen Tabak brengen, als op haaren uitdruklijken laſt, welke altoos aan eenen eenigen Commisſaris gegeeven zal worden.

Men kan tegen dit natuurlijk gevolg van den tegenwoordigen ſtaat der zaaken niets grondigs inbrengen. De aanmoedigingen, de Premien, de vrije Havens, de zekere bewaarplaatſen, om den verkoop uit te ſtellen; alle die uitwegen zijn, wanneer men de Pacht niet behoorlijk wil betaalen, ſlegts verzagtende middelen, waar aan de bevrachter zich geen tweemaal achtereen vertrouwt. Overäl, waar de Koopmanſchap niet als door-

door een eenig en bevoorrecht Kooper gekocht kan worden, mag zij niet komen, als op een Verdrag, dat alvoorens met den bevoorrechten gemaakt is; zij behoort alsdan niet meer tot den algemeenen Koophandel.

Maar, zal men zeggen, de Pacht moet altoos den Tabak betaalen, dien zij koopt; de bevrachters welke van onze Manufacturen naar Amerika brengen, zullen daar bij gevolg Tratta's op de Pacht vinden; zij zullen dezelve in betaaling van hunne Goederen neemen; zelfs kunnen zij de Pacht van haaren Tabak op vracht brengen.

Dit antwoord kan niet waarschijnlijk voorkomen, als aan hun die de gelegenheden, welke de Kooplieden bepaalen, niet weeten. Wij hebben reeds aangemerkt, dat de Commisfie van den Tabak voor de Pacht altoos, wat men ook doe, aan een eenigen Commisfaris toevertrouwd zal worden; in dit geval kan men hem niet verpligten, om, wegens de wederbetaaling van zijne verschotten, en de verzending des Tabaks, het gemak en de gelegenheden der invoerers van Fransche Goederen in Amerika aftewachten. Men kan dien Commisfionaris van de Pacht niet beletten, om vooräf bijzondere schikkingen over zijne Tratta's, en over het gebruik der verschotten, welke hem zullen toekomen, te maaken. Men kan hem geene speculatien, tot zijne eigene verzendingen betreklijk, ontzeggen; met één woord, men kan hem niet verpligten, om zijne gevoeglijkheden te doen strooken met die der bevrachters, welke het product van hunne verkoopingen tot hunnent te rug moeten brengen. Nu hebben die bevrachters niet alleen eene verscheidenheid van voorwerpen in retour noodig, welke hun eene

eene keuze toelaat; maar ook moeten die voorwerpen in 't oogenblik als zij dezelve noodig hebben, onder hun bereik zijn; zij moeten, om het nog eens te zeggen, in dat opzicht geen wet ontfangen, als die van het voordeel, dat zij zoeken. Deeze wet is zoo verschillende, volgens het oogenblik, de plaats en de persoonen, dat men gemeenlijk uit twee Steden, in het zelfde tijdstip, en van de eene naar de andere, geld of wisselbrieven ziet vertrekken, waar van de ruiling zou hebben kunnen geschieden, zonder de navorschingen en den verloren tijd, welke die ruiling vereischt zoude hebben; belemmeringen waar aan de Kooplieden zich nimmer vrijwillig bloot stellen.

Het zou eenen te langdraadigen uitstap zijn, als wij in andere onderzoekingen zouden treeden. Alle kundige en onpartijdige Kooplieden zullen met ons bekennen, dat de Tabak geen gemaklijk en nuttig voorwerp van retour voor den algemeenen Handel tusschen Frankrijk en de Vereenigde Staaten zal zijn, als in zo verre hij in Frankrijk den Koophandel, volgens de gantsche betekenis van het woord, wordt ingelijfd, van het oogenblik af, waar in hij aankomt, tot het tijdstip wanneer hij in de doos van den gebruiker gedaan wordt.

Maar hoe zal de Tabak in Frankrijk den Koophandel ingelijfd worden? Hoe zal men hem uit de handen der Monopolie trekken, en tevens eene inkomste van agt en twintig millioenen voor den Staat behouden, die deeze Monopolie hem ten minsten oplevert, en welke, in de tegenwoordige omstandigheden, bezwaarlijk door iets anders vergoed zou kunnen worden? Dit Voorstel is waardig om met aandacht onderzocht te worden; want zo Frankrijk op eene ernstige

wij-

wijze gewigtige betrekkingen van Koophandel met Amerika wil vestigen, zal hij dies te beter daar toe geraaken, als hij den Tabak in de Classe der voorwerpen, wier Consumptie tot zijnent aan geen Monopolie onderhevig is, laat te rug keeren.

Een onderzoek van dit stuk, in welke langwijligheid het ons ook zou mogen wikkelen, is voor de beide Natiën van het grootste belang: het zal der Fransche Regeering niet kunnen mishaagen; want zij zelve heeft de noodwendigheid, om den Tabak op eenen handeldrijvenden voet te brengen, ten einde de ontwikkeling van den Koophandel tusschen Frankrijk en de Vereënigde Staaten te begunstigen, zodanig gevoeld, dat zij een bijzonder Comité heeft aangesteld, dat zich, onder dat oogpunt, op eene bijzondere wijze met den Tabak onledig moet houden.

De Heer *de la Fayette* stelde het voorgaande jaar (Ao. 1790) de afschaffing der Monopolie van dat Product daar in voor. Men kan zich ligtelijk verbeelden, dat dit voorstel scherpe onderzoekingen met de Gedeputeerden van de Pacht ten gevolge hadt.

De Heer *de la Fayette* ging hunne berekeningen na, en vestigde op hunne eigene grondstellingen een Recht van Inkomste van twee- en dertig en één halve stuivers het pond, waar na hij betoogde dat dit Recht niet alleen toereikende zou zijn tot de negen en twintig millioenen voor den Staat, maar nog, behalven zes millioenen voor de kosten van opzicht en bescherming tegen den Sluikhandel, een voordeel van tien ten honderd voor den Opziener, en eene vrij groote som daarenboven zou opleveren.

Vervolgens zijne eigene berekeningen voordragende, betoogt hij, dat dit nieuwe bestier eene grootere

Con-

Consumptie van Tabak zou te wege brengen, dat die Tabak te gelijk minder duur, en van eene betere hoedanigheid zou zijn, en dat het Koningrijk van de kwellingen en knevelarijen, door de Monopolie veröorzaakt, bevrijd zou worden; een zeer groot voordeel, dat tot heden zeer flegt gewaardeerd is, zelfs als men eeniglijk naar het oogmerk der opzieners van den Fiscus zijne berekeningen inricht, een voordeel dat de gevoelige ziel van den Heer *de la Fayette* bijzonder paste, om het met belang te ontwikkelen.

Het zij ons vergund ons een oogenblik bij het aandoenlijk en nieuw schouwspel, dat dit onderzoek aanboodt, op te houden..... Het zij ons vergund dien jongen en edelmoedigen Franschman den eerbied van die vreedzaame wijsbegeerte op te dragen, die in de Krijgsverrichtingen nooit iets anders bewonderde, dan het eenig loflijk oogmerk, van de vrijheid, en met haar de vorderingen van de kundigheden en het gezond verstand, te begunstigen. De Heer *de la Fayette* heeft door zijne dapperheid veel toegebragt om de Amerikaanen te wreeken; thans houdt hij zich onledig met de middelen, om hunnen Koophandel en die van zijn Vaderland uit te breiden. Mogt hij, met eenen even zo goeden uitslag, die nuttige loopbaane vervolgen!

De algemeene Pacht heeft de berekeningen van den Heer *de la Fayette* verworpen, doch zonder dezelve in haare waarde te krenken. Het doet ons leed, dat wij hier de bijzonderheden van dat tegenstrijdig onderzoek niet kunnen bekend maaken; want het is misschien de eerstemaal, dat het geschilpunt, over de beste wijze om de belasting op den Tabak met de vrijheid van zijnen Handel overëentebrengen, aan zul-

ke

ke juiste berekeningen onderhevig gemaakt is; en ons leedwezen is dies te grooter, om dat die berekeningen de onze licht zouden kunnen bijzetten.

Het middel, door den Heer *de la Fayette* voorgesteld, is wezenlijk het eenig goede middel, om het oogmerk te bereiken, dat het Comité zich voorstelde; maar wij denken, dat de verpligting, die den Eigenaar of Koopman van den Tabak in bladen wordt opgelegd, om bij den invoer in het Koningrijk het volle Recht te betaalen, verscheide zwaarigheden ten gevolge heeft.

1°. Dat verschot is aanzienlijk op eene Koopmanschap, die naauwlijks het vijfde-deel van het Recht waardig is; dienvolgens beneemt het den moed, en maakt den inkoop des Tabaks, als retour, bezwaarlijker. Eene groote grondstelling in den Koophandel is, dat men in denzelven onnoodige verschotten vermijdt, zelfs dan wanneer men zich verpligt dezelve te doen. Dit is het gebrek der Engelsche *drawbacks* (1).

2°. Een Recht van twee en dertig en een halve stuivers op een pond Tabak boezemt eene sterke begeerte in om het te ontgaan; daar uit komen Sluikerijen en bedrieglijke streeken voort, om daar in te slaagen.

3°. In dit Sijstema zal men, om den invoer te begunstigen, verpligt zijn, van het Recht niet te vorderen als in het oogenblik der afzending uit de Franschen Zeehaven naar het binnenste des Koningrijks, en daar uit vloeit de noodwendigheid om vrije Havens te verkiezen; maar aan eenen anderen kant moet men, om den Sluikhandel te onderdrukken, die Ha- vens

(1) De *Drawbacks* zijn te rug geevingen van Rechten.

vens onder een nauw verband houden, en zeer ftrenge regelen, omtrent de bewaaring der goederen, vastftellen, waar door de Koophandel fterk, en op verfcheide wijzen, gekluisterd zal worden.

4°. Eindelijk zal het volle Recht van den Tabak, bij den invoer in het Koningrijk gevorderd, Frankrijk lang van den Handel van uitvoer buiten 's Lands, en van den bewerkten Tabak berooven; eenen uitvoer dien hij doen, en zeer aanzienlijk maaken kan; want de handelwijze der te rug geevingen van Rechten aan de grenzen, om den buitenlandfchen Koophandel te begunftigen, kan voor dit Koningrijk niet gevoeglijk zijn; dezelve fleept na zich eene meenigte belemmeringen, ongemakken en daaden van kwaade trouw, welke, door de natuur der zaaken, even zo onmogelijk vermijd als geftraft kunnen worden.

Een middel te vinden om deeze twee en dertig en een halve ftuiver zodanig te fcheiden en te verdeelen, op eene wijze, dat, fchoon de Tabak den Koophandel worde ingelijfd, dit Recht nogthans den Sluikhandel niet opwekt, de noodzaakelijkheid niet daar ftelt, om eene meenigte Oppasfers te bezoldigen, geene vermindering ondergaat, en geene zodanige doe ondervinden noch in de confumptie, noch in de deugdzaamheid van den Tabak, zodanige zijn de voorwaarden van het Voorftel.

Wij meenen de oplosfing daarvan gevonden te hebben. Doch alvoorens onze denkbeelden over dat onderwerp te waagen, zal het niet te vergeefs zijn op eene tegenwerping te antwoorden, die door eene foort van toeftemming, welke de Heer *Necker*, in zijn boek over het beftier der Finantiën (*fur l'adminiftration des finances*), daar aan gegeeven heeft,

zo niet ſterker geworden, ten minſten meer in aanzien gekomen is.

§. III.

Over de vrijheid van den Koophandel.

De Heer *Necker* brengt tegen de vrijheid van dien Handel in, dat zij in den inkoop buiten 's Lands eene Concurrentie vestigt, die de verhooging van den prijs des voorwerps, en dienvolgens grootere onkosten om het te verkrijgen, te wege brengt, dan wanneer het vermogen om het te koopen, aan ééne hand verbonden was.

Maar de voorvallen en de natuur der dingen, in hunne algemeenheid beſchouwd, zijn volſtrekt ſtrijdig met deeze tegenwerping. Zij is zelfs niet gegrond ten aanzien der Producten wier hoeveelheid onherroepelijk bepaald zou zijn; want alsdan weeten de Koopers, die met elkander in Concurrentie ſtaan, zich welhaast te veréénigen, om ééuen Verkooper ſlegts één bod te doen, en meesttijds is deeze laatſte den ſpeelbal van zijne ſchraapzucht, wanneer hij van het eenig bezit van zodanige Producten een misbruik wil maaken, om de Koopers de wet te ſtellen.

Wat 'er ook van zij, de Tabak is in dat geval niet: hij is een Product waar van de hoeveelheid onbepaald is, en kan, naar dat het den Planter gelegen komt, verminderd of vermeerderd worden. Als 'er weinig vraag naar is, zullen de prijzen daalen, en de planting zal verminderen, zo dra die daaling het voordeel van den Planter wezenlijk bezwaart; als 'er veel vraag naar is, zullen de prijzen daar door verhoogen; deeze verhooging zal, door het lokäas van het voordeel, de plan-

planting doen toeneemen, en deeze toeneeming zal dan ſpoedig de gemaatigdheid in de prijzen herſtellen. Deeze is de onveränderlijke wet der werking en tegenwerking tusſchen de voortbrenging en het vertier der voorwerpen van Koophandel. Laat dezelve eene volkomene vrijheid genieten, en de hoeveelheid der Producten zal zich altoos in eene zodanige betrekking met het vertier ſtellen, dat de arbeid en de noodige verſchotten tot de voortbrenging altoos zodanige voordeelen zullen aanbrengen, welke zeer nabij overëenkomen met de redelijke behoeftens der verrichters van dien arbeid, en van hun welke die verſchotten doen.

Zo in deeze wet eenige oogenbliklijke uitzonderingen plaats grijpen, komt zulks daar uit voort, dat men, haare waare oorzaak niet weetende, of dezelve bewimpelende, daar uit bijzondere bewijsredenen tegen de Wet zelve afleidt. Het is zeer klaar, bij voorbeeld, dat zo men het oogenblik, waar in het voorrecht van eene Maatſchappij ophoudt, niet voorzien heeft, de toevloed der Kooplieden, die haaren Handel eensklaps onder zich deelen, in het Land alwaar de inkoop geſchiedt, eene verhooging van den prijs der Koopmanſchap veröorzaakt, die te vooren niet als door den bevoorrechten gekocht werdt. Maar deeze zelfde ſchraapzucht, welke te wege brengt, dat elk van die nieuw gekomenen het mogelijk meeste daar van wil koopen, verlaat hen niet, wanneer 'er verkocht moet worden, en de nadeelige concurrentie, welke zij elkander nogmaals bij den verkoop maaken, leert hun welhaast de evenredigheden, binnen welke zij zich in het toekomende moeten beſluiten. Het gebeurt ook, dat de verleende vrijheid de middelen van

een grooter vertier ontdekt, en dat deeze omſtandigheid de hooge prijzen ſtaande houdt; maar deeze verhooging der prijzen duurt ſlegts den tijd die 'er noodig is, om de voortbrenging met dat nieuw vertier gelijk te ſtellen; en zij, die de menſchen en zaaken kennen, weeten wel, dat dit oogenblik eerlang ſtaat te verſchijnen..... Maar wanneer het einde van eene Monopolie voorzien wordt, wanneer men zeker is, dat dezelve niet vernieuwd zal worden, gebeurt het bijna altoos, dat men in het Land, waar zij haare goederen kocht, voor het oogenblik der vrijheid groote toebereidſelen maakt, zelfs zodanig, dat zij nog de hoeveelheden te boven gaan, welke de verſcheide Concurrenten, die op de bevoorrechte maatſchappij volgen, kunnen koopen, en alsdan wordt geen vermeerdering van prijs meer beſpeurd.

Maar, nog eens, laaten zij, die over deeze Stoffe de volle zekerheid betwisten, den algemeenen toeſtand van den buitenlandſchen invoer in overweeging neemen. De voorwerpen van dien invoer, aan de vrijheid van den Koophandel overgelaaten, zijn veel grooter in getal dan die, waar van de Monopolie zich meester heeft weeten te maaken; men moest derhalven buiten 's Lands eene kunſtige duurte beſpeuren in alles wat men 'er niet als in concurrentie kan koopen, zo als men eene gelijke duurte binnen 's Lands ziet plaats hebben in elk buitenlandsch Product, dat door de Monopolie verkocht wordt. Nogthans toont de ondervinding het tegendeel. Een groot getal Kooplieden koopen in concurrentie buiten 's Lands, om in Frankrijk weder te verkoopen, veele ſoorten van eerſte Stoffen, die tot zijne Reederijen, of andere gewoone conſumptien, noodig zijn; en men ziet niet, dat die concurrentie bij den inkoop dezelve duurder maakt, dan de bezoldingen, de verſchotten, de genoegzaame interesten en voordeelen, om aan die Stoffen het beſtaan te geeven, zulks medebrengen.

Zo men nog mogt tegenwerpen, dat die Stoffen ſlegts vervullingen zijn van die, welke Frankrijk zelf voortbrengt, en dat dienvolgens dit binnenlandsch Product een tegenwigt maakt, dat den te hoogen prijs van het buitenlansch Product verhindert, zouden wij antwoorden, dat in Frankrijk Stoffen gebruikt worden, welke dat tegenwigt niet genieten, en waaröm trent echter niets buitengewoons in den prijs is, tot welken men dezelve buiten 's Lands koopt.

Laat ons hier nog bijvoegen, dat ſchoon de Tabaksplanting in Frankrijk niet verörloofd zij, men 'er echter wel haast Tabak, uit andere Landen dan Amerika komende, zou hebben, als de vrijheid van den inkoop (1), in de Vereënigde Staaten aan elken Bevrachter overgelaaten, aldaar eene merkelijke verhooging in den prijs van dat blad veröorzaakte; want het Oosten van Europa biedt ook onmeetelijke Landſtreeken aan, waar de Civiliſatie zich uitbreidt, waar het lang gevoeglijk zal kunnen zijn, om, even als in Amerika, Tabak te planten.

Neen, de aanhangers der vrijheid van den Koophan-

(1) De Leezer zal zich wel herinneren, dat de vrijheid bij den inkoop niets is zonder de vrijheid bij den verkoop. Ieder Bevrachter kan Tabak in Amerika koopen, en dien naar Frankrijk brengen; maar hij kan hem daar niet als aan de algemeene Pacht verkoopen; het geen even zo veel is als een verbod van hem te koopen; een verbod dat heiliger nagekomen wordt, dan eenig ander; want het wordt door het belang des Bevrachters uitgeſproken.

een grooter vertier ontdekt, en dat deeze omftandigheid de hooge prijzen ftaande houdt; maar deeze verhooging der prijzen duurt flegts den tijd die 'er noodig is, om de voortbrenging met dat nieuw vertier gelijk te ftellen; en zij, die de menfchen en zaaken kennen, weeten wel, dat dit oogenblik eerlang ftaat te verfchijnen..... Maar wanneer het einde van eene Monopolie voorzien wordt, wanneer men zeker is, dat dezelve niet vernieuwd zal worden, gebeurt het bijna altoos, dat men in het Land, waar zij haare goederen kocht, voor het oogenblik der vrijheid groote toebereidfelen maakt, zelfs zodanig, dat zij nog de hoeveelheden te boven gaan, welke de verfcheide Concurrenten, die op de bevoorrechte maatfchappij volgen, kunnen koopen, en alsdan wordt geen vermeerdering van prijs meer befpeurd.

Maar, nog eens, laaten zij, die over deeze Stoffe de volle zekerheid betwisten, den algemeenen toeftand van den buitenlandfchen invoer in overweeging neemen. De voorwerpen van dien invoer, aan de vrijheid van den Koophandel overgelaaten, zijn veel grooter in getal dan die, waar van de Monopolie zich meester heeft weeten te maaken; men moest derhalven buiten 's Lands eene kunftige duurte befpeuren in alles wat men 'er niet als in concurrentie kan koopen, zo als men eene gelijke duurte binnen 's Lands ziet plaats hebben in elk buitenlandsch Product, dat door de Monopolie verkocht wordt. Nogthans toont de ondervinding het tegendeel. Een groot getal Koplieden koopen in concurrentie buiten 's Lands, om in Frankrijk weder te verkoopen, veele foorten van eerfte Stoffen, die tot zijne Reederijen, of andere gewoone confumptien, noodig zijn; en men ziet niet, dat die con-

concurrentie bij den inkoop dezelve duurder maakt, dan de bezoldingen, de verſchotten, de genoegzaame interesten en voordeelen, om aan die Stoffen het beſtaan te geeven, zulks medebrengen.

Zo men nog mogt tegenwerpen, dat die Stoffen ſlegts vervullingen zijn van die, welke Frankrijk zelf voortbrengt, en dat dienvolgens dit binnenlandsch Product een tegenwigt maakt, dat den te hoogen prijs van het buitenlansch Product verhindert, zouden wij antwoorden, dat in Frankrijk Stoffen gebruikt worden, welke dat tegenwigt niet genieten, en waaromtrent echter niets buitengewoons in den prijs is, tot welken men dezelve buiten 's Lands koopt.

Laat ons hier nog bijvoegen, dat ſchoon de Tabaksplanting in Frankrijk niet veröorloofd zij, men 'er echter wel haast Tabak, uit andere Landen dan Amerika komende, zou hebben, als de vrijheid van den inkoop (1), in de Vereenigde Staaten aan elken Bevrachter overgelaaten, aldaar eene merkelijke verhooging in den prijs van dat blad veröorzaakte; want het Oosten van Europa biedt ook onmeetelijke Landſtreeken aan, waar de Civiliſatie zich uitbreidt, waar het lang gevoeglijk zal kunnen zijn, om, even als in Amerika, Tabak te planten.

Neen, de aanhangers der vrijheid van den Koophan-

(1) De Leezer zal zich wel herinneren, dat de vrijheid bij den inkoop niets is zonder de vrijheid bij den verkoop. Ieder Bevrachter kan Tabak in Amerika koopen, en dien naar Frankrijk brengen; maar hij kan hem daar niet als aan de algemeene Pacht verkoopen; het geen even zo veel is als een verbod van hem te koopen; een verbod dat heiliger nagekomen wordt, dan eenig ander; want het wordt door het belang des Bevrachters uitgeſproken.

handel, welke bevestigen, dat zij alleen, niet flegts de naauwkeurigfte evenredigheden tusfchen de hoeveelheden en de behoeftens, maar ook de billijkfte prijzen te wege brengt, worden niet weggefleept *door het gezag der woorden*, zo als men hen, op eene al te onbedachtzaame wijze, daar mede befchuldigt. Zij hebben vóór hun de daadzaaken, de Redeneerkunde, en de lesfen der ondervinding (1).

Daar wij derhalven overtuigd zijn, dat het fystema der vrijheid van den Koophandel alles ten haaren voordeele verëenigt, en flegts de belangen van de Monopolie te kort doet, zullen wij ons denkbeeld voordragen, hoe onvolmaakt het ook moge zijn, over de wijze, door den Heer Marquis *de la Fayette* voorgefteld, om het inkomend recht op den Tabak in bladen in te zamelen.

§. IV.

(1) Dat het Sijstema der vrijheid nog niet de overhand heeft bekomen, is om dat men, ten einde zich daar in te bevestigen, volftandigheid en veel gewoonte van waarneemen en overweegen noodig heeft. Zonder die gewoonte is het in den loop der zaaken bezwaarlijk, alle de dubbelzinnige omftandigheden op het fpoor te volgen, omftandigheden welke fomtijds tot de kunftenaarijen der Monopolie, en meermaalen tot de valfche begrippen en de uitzinnigheid der Reglementen, waar voor geene handeldrijvende Natie zich als nog heeft kunnen hoeden, behooren; omftandigheden, welke de aanhaugers van het dwang-fijstema niet nalaaten, op eene vrijmoedige wijze, als de werkingen der Vrijheid op te geeven.

§. IV.

Middelen om den Tabakshandel in Frankrijk vrij te maaken, en de inkomste te behouden, die de Fiscus daar van trekt.

Hoe grooter het Recht is, waar mede een Product bezwaard wordt, hoe meer het tot Sluikerij aanleiding geeft; en de Sluikerij is hier dies te bedriegelijker, dies te grooter en bezwaarlijker te beteugelen, als de prijs van den Tabak, in vergelijking van het Recht, aanzienlijker is.

Het pond Tabak kost, als het in staat gebragt is om aan den Slijter verkocht te worden, aan de algemeene Pacht naauwlijks 12 Sols, terwijl de Slijter het tot 4 Livres betaalt. Dienvolgens blijft 'er een voordeel van 3 Livres 8 Sols van overig. Kan men den Sluikhandel een grooter lokäas aanbieden? Hoe veele eerlijke beroepen zijn minder voordeelig dan het handwerk van Tabakssluiker? Is het dan wel te verwonderen, dat men galgen heeft moeten oprichten om den Sluikhandel te bedwingen, en dat die strengheden, honderdmaal wreeder dan de misdaad, altoos te vergeefs zijn geweest?

De algemeene Pacht verkoopt omtrent vijftien millioenen ponden Tabak; deeze vijftien millioenen onderstellen, uit hoofde van den afval bij de toebereiding, dat zij omtrent drie en twintig millioenen vier honderd duizend ponden Tabak in bladen koopt: wegens deezen Tabak in bladen deedt de Heer *de la Fayette* den voorslag, om dien aan een inkomend Recht van 32 Sols 6 Deniers het pond onderhevig te maaken; en het is dit Recht, dat 38 millioenen

187,500 Livres tournois zou opbrengen; en ligtende daarvan 30 millioenen voor den Koning, ziet men, dat 'er nog meer dan agt millioenen zou overblijven, voor de kosten der bestiering van dat nieuw bewind, en voor de inkomsten der Pachters of Bestierers (1).

Men ziet derhalven, in den eersten opslag, dat de Heer *de la Fayette* een eenvoudig bewind voorsloeg, dat, door den Tabak aan den vrijen Handel weder te geeven, de Finantie, welke de Staat daar uit trekt, vermeerderde, in plaats van die te verminderen.

Waarom heeft zijn voorslag geen goed gevolg gehad? Zulks is ons onbekend; maar wij hebben opgemerkt, dat dit Recht den Sluikhandel een nog te krachtig lokäas overlaat. Het heeft derhalven ten gevolge de noodzaakelijkheid, om een groot getal Wachters of Oppassers te houden, wier bestemming is den Sluikhandel voor te komen. Deeze noodzaakelijkheid zal de algemeene Pacht zonder twijfel een schijnbaar voorwendsel opgeleverd hebben, om die verändering te verwerpen.

In de daad, zo dra men de algemeene Pacht, een Leger van Oppassers onder haare bevelen hebbende, dat haar bij aanhoudendheid noodzaakelijk zou zijn, zelfs dan wanneer men haar den Tabak mogt ontneemen, moet beschermen, en wel met groote kosten beschermen, biedt zij eene wezenlijke spaarzaamheid aan, door de zelfde Oppassers tegen de Sluikers van Tabak te gebruiken? Maar hoe zou de Pacht voor an-

(1) De kosten van de algemeene Pacht voor den Tabak bedragen geen zes millioenen: zij besteedt zelfs niet meer dan agt millioenen voor haaren staat van oorlog, tegen alle de Sluikhandelaars.

andere belangen, als voor de haare, daar in bewilligen? Deeze beschouwing zou haar derhalven in staat stellen om der Regeering te noodzaaken, dat zij alleen aan haar de inzameling van het nieuwe Recht toevertrouwde; en derhalven was het niet te verwonderen, dat haare weigering om in eenige verändering te treeden, bij eenige andere omstandigheden gevoegd, aanleiding gegeeven hebbe, om de zaaken in den tegenwoordigen staat te laaten blijven.

Het zou derhalven voordeelig zijn de inzameling van dat Recht onder eene zodanige schikking te kunnen brengen, die te gelijk de inkomste van den Staat verzekerde, en de tusschenkomst der algemeene Pacht vruchteloos maakte. Deeze schikking zou zonder twijfel plaats hebben, als de Fabrikeurs en Slijters van Tabak zelven belang hadden, om tegen den Sluikhandel te waaken, en wanneer dezelve ten minsten nooit eene ontmoedigende plaag voor hun kon worden. Zodanig is het doelwit, dat ons in het Systema van belasting op den Tabak, 't welk wij hier voordragen, bestierd heeft. De Leezer moge oordeelen of wij het bereikt hebben.

Dit Systema biedt een groot voordeel aan: het laat toe te hoopen, dat het Recht zelve van 32 Sols 6 Deniers, door den Heer Marquis *de la Fayette* voorgesteld, eens verminderd zal worden, vermits men in dat Systema geen zo groot Recht noodig heeft, om den Staat de inkomste te verschaffen, die hij thans uit de belasting van den Tabak geniet. Om echter ieder een in staat te stellen onze handelwijze te vergelijken met die van de Pacht, en met die van den Heer *de la Fayette*, als ook al het voordeel daar van te doen bespeuren, verkiezen wij de zelfde grondstel-

 lin-

lingen als hij, en zullen tot het oogpunt, waar uit wij beginnen, het Recht van 32 Sols 6 Deniers verkiezen.

Laat ons eerst zien door welk middel men dien Sluikhandel, dien de Heer *de la Fayette* zich voorgefteld hadt uit te roeijen, op eene zekerer wijze kan vermijden.

Schoon de Sluikhandel van den Tabak verleidend is, door het voordeel dat hij aanbiedt, moet men echter, aan eenen anderen kant, bekennen, dat het niet zeer moeijelijk is dien te verhinderen. De reuk van die Plant is fterk genoeg, om den Sluikhandelaar te doen vreezen, dat hij hem zal verraaden; dienvolgens kan hij dezelve niet anders dan langzaamerhand, en bij kleine gedeeltens invoeren.

Recht op den Tabak in bladen, bij den invoer in het Koningrijk.

Slegts een zeer gematigd Recht van invoer te leggen, is het waare middel om den Sluikhandel van den Tabak in bladen voor te komen. Hij is zwaar en van eenen grooten omflag, de kosten van vervoering zijn zwaar, en de gevaaren van ontdekt te worden zeer groot. Nu zijn veel kosten, veel gevaaren en weinig winst genoegzaam, om de Sluikerij te beletten.

Vijf Sols voor een pond van inkomend Recht op den Tabak in bladen zouden, zonder den Sluikhandel een lokäas aan te bieden, reeds eene inkomfte van 5 millioenen 850 duizend Livres voortbrengen. Deeze gematigde belasting biedt een dubbeld voordeel aan: het befpaart de kosten om de grenzen van talrijke oppasfers te voorzien, en naardien het de invoerers van

van den Tabak in bladen door geen groot verſchot bezwaart, drukt noch ontmoedigt het de bevrachters niet, om dat Product tot een voorwerp van ruiling te verkiezen.

Vergunning om den Tabak te bereiden, met voorbeding van eenig geld.

De Sluikhandel zal, in ons Systema, voor de bereiding van den Tabak niet meer te vreezen zijn; want het zou onmogelijk zijn, dat in het binnenſte des Koningrijks eenige Tabaks-Fabriek gevestigd werdt, zo de Regeering dezelve niet wilde toelaaten. Behalven den reuk hebben zij te veel ruimte en Werklieden noodig, dan dat het geheim mogelijk zou zijn. Men kan derhalven, bijna zonder kosten, verhinderen, dat geen Tabaks-Fabriek zonder vergunning worde opgericht, en deeze vergunning kan verkocht worden.

De algemeene Pacht heeft tien Reederijen, welke gezamentlijk vijftien millioenen ponden verwerkte Tabak voor den binnenlandſchen verkoop afleveren. Men heeft gezien, dat deeze vijftien millioenen den inkoop van drie en twintig millioenen vier honderd duizend ponden Tabak in bladen onderſtelden. Door de Reeders, die eenen verlofbrief zullen verkrijgen, aan eene Finantie onderhevig te maaken, die gelijk ſtaat met tien Sols voor ieder van die brutto ponden Tabak, zou men een product van elf millioenen zeven honderd duizend Livres hebben, en hier door zijn reeds vijftien Sols van de twee en dertig en een halve Sols, waar in de belasting behoort te beſtaan, gevonden.

In dit beſtier kost de niet bewerkte Tabak, voor de

de deur van den Fabrikeur afgeleverd, hem slegts 21 Sols 8 Deniers het pond; doch aldaar moet hij eene vermeerdering van waarde verkrijgen door het handenwerk, die hem in staat brengt om gebruikt te worden.

Wij hebben geene genoegzaame kundigheid, om die vermeerdering, met naauwkeurigheid, te waardeeren. Zij moet bestaan uit het beloop van den afval, door de bewerking der ruwe Tabak ontstaande, uit de kosten van den Fabrikeur, en uit de winst die hem toekomt. Maar hoe zal men, in de eerste plaats, dien afval berekenen? Wij kunnen zulks niet als ten naaste bij doen. Nu weeten wij, dat men hem, in de buitenlandsche Reederijen, op niet meer dan dertig ten honderd begroot (1); en wij gelooven niet van de waarheid af te zullen wijken, als wij voor dien afval, voor de kosten van bereiding, en voor de te maaken vermeerdering op de vijftien Sols reeds betaalde Rechten, welke op eene hoeveelheid, die door den handär-

(1) Deeze afval van 30 ten 100 is buiten 'sLands van weinig belang. Hij komt uit de steelen der bladen voort. Bij de algemeene Pacht worden dezelve verbrand, om redenen die ons onbekend zijn. In de buitenlandsche Reederijen worden zij gebruikt. Men maakt daar van gesponnen Tabak, ten gebruike van hun die hem kaauwen. De Zeelieden en de bewooners der Havens gebruiken veel van dien Tabak; men beschouwt deeze gewoonte als nuttig voor de gezondheid, ten minsten heeft zij tot hier toe nog niet strijdig met dezelve gescheenen. De Pacht ondergaat derhalven een vrijwillig verlies van 30 ten 100 op de Tabaksbladen, 't welk de Fabrikeurs in concurrentie zekerlijk niet zouden willen lijden. 'Er zijn nog andere geheimen van handärbeid, waar van het voordeel, onder de handen der concurrentie, ten voordeele van het Publiek en de uitbreiding des Koophandels zou uitvallen.

arbeid verbeterd is, weder gevonden moeten worden, 9 Sols 4 Deniers voor het pond bewerkte Tabak rekenen. Deeze komt derhalven den Fabrikeur op 31 Sols het pond te ftaan.

Eene koopmanfchap van een zo algemeen gebruik blijft nooit lang in het pakhuis. Wanneer wij dus onderftellen, dat de Fabrikeur flegts vijftien ten honderd voor zijn voordeel van bereiding, en voor zijne verfchotten rekent, dan onderftelt men het uiterfte; hij kan derhalven zijn bewerkte Tabak den Slijter voor 35 Sols 6 Deniers het pond verkoopen (1).

Maar 'er blijven nog 17 Sols 6 Deniers over, om van het Recht van 32½ Sols bij den ruwen Tabak of in bladen te voegen. Deeze 17 Sols, 6 Deniers moeten opgebragt worden door het debiet van 15 millioenen ponden, vermits de algemeene Pacht, in de Provinciën aan haare pachting onderhevig, flegts die hoeveelheid van bewerkten Tabak verkoopt.

Deeze 17 Sols 6 Deniers op den ruwen Tabak brengen het pond bewerkte Tabak van 35 Sols 6 Deniers, zijnde de prijs van den Fabrikeur, op 3 Livres 2 Sols 9 De-

(1) Men heeft in de voorgaande Noot gezien, dat de afval van 30 ten 100 geen verlies is; maar wij hebben dien afval vergroot; want wij onderftellen hier, dat de hoeveelheid van drie en twintig millioenen Tabak flegts vijftien millioenen bewerkte ponden oplevert; en tot 30 ten honderd afval moet deeze hoeveelheid 16 millioenen 380,000 ponden uitleveren: het geen, ten voordeele van onze berekening, eene korting van 10 ten honderd in onze gisfingen toelaat te doen, over alles wat niet tot het Recht van invoer behoort. Wij hebben in onze berekeningen de vochtigheid des Tabaks niet in aanmerking genomen; de concurrentie kan, over dit geheim, niet anders dan voordeelig voor het Publiek zijn.

9 Deniers en een breuk; waar bij men nog het voordeel van den Slijter moet voegen.

De algemeene Pacht geeft hem den Snuiftabak voor drie Livres twaalf Sols het pond van zeventien Oncen. —— Hij verkoopt dien het pond van zestien Oncen voor vier Livres het pond. —— Derhalven zou hij denzelven, bij deeze nieuwe schikking, beter koop kunnen geeven.

Maar hoe zal de inzameling van die zeventien en een halve Sols geschieden, van de twintig millioenen vier honderd vijf en zeventig duizend ponden, welke 'er nog ontbreeken, om het product des Rechts van twee en dertig en een halve Sols volkomen te maaken? Zie hier deswegens onze denkwijze.

Vergunning om den Tabak in 't klein, met voorbeding van eenig geld, te slijten.

Wij hebben reeds aangemerkt, dat het onmogelijk was, dat de Tabak in 't geheim toebereid konde worden; het is desgelijks onmogelijk, dat de slijting daar van geheim zij, en dat dienvolgens eenige openbaare Slijter van Tabak zich, buiten vergunning der Regeering, ergens nederzette. Zie hier dan weder nieuwe vergunningen, welke verkocht kunnen worden. Nu zijn 'er in het Koningrijk ten minsten veertig duizend van die Slijters; en naardien zij den Tabak tot drie Livres twaalf Sols het pond van de algemeene Pacht koopen, zullen zij niet bezwaard worden, als zij eene vergunning koopen om dien te slijten, die in den grond niets anders dan een gedeelte op rekening van den prijs des Tabaks zal zijn. Zij zullen dit verschot dies te beter kunnen doen, om dat de Fabrikeur hun den be-

bewerkten Tabak flegts tot vijf en dertig Sols zes Deniers, en zelfs voor nog minder, zal verkoopen.

Twintig millioenen vier honderd en zeventig duizend ponden door veertig duizend gedeeld, maaken iets minder dan vijf honderd twaalf ponden uit. De vergunningen, om den Tabak te verkoopen, zullen derhalven vijf honderd twaalf Livres, door malkander gerekend, kosten (1).

Maar wie zal die vergunningen uitdeelen? De Fabrikeurs, en wel door zich zelven in gevaar te ftellen; want zo zij daar mede niet belast waren, zouden zij zelven de gerieflijkheid hebben van Tabak aan anderen dan gemagtigde Slijters te verkoopen, en zich aan het recht van verkoop, waar mede hunne Fabriek niet belast is, kunnen onttrekken.

Dus zouden de Fabrikeurs twee foorten van vergunningen te verkrijgen hebben; die van den Tabak te mogen bewerken, naar reden van tien Sols voor het pond Tabak in bladen gerekend, en die om den bewerkten Tabak te flijten, of te laaten flijten. Deeze laatfte vergunningen zouden vooruit ten getale van veertig duizend gekozen worden, en wel naar de verdeelingen, die dezelve overëenkomftig zouden maaken met de veertig duizend Kantooren, welke tegenwoordig den Tabak der Pacht flijten.

Op deeze wijze zou de Tabak noch toebereid, noch in

(1) Men bemerkt, dat de verdeelingen van die fom in ongelijke deelen gedaan moeten worden; want de Slijter van een klein Dorp zou geen vergunning koopen, waar van de prijs de hoeveelheid van zijn vertier zou te boven gaan. De noodige Kundigheden, om dat *Tarif* te maaken, ontbreeken ons, en daar benevens zou die arbeid hier volftrekt nutteloos zijn.

in het Koningrijk verkocht mogen worden, zonder daar toe alvoorens de vergunning voor geld verkreegen te hebben; en naardien de Regeering zich zoude bepaalen, om zich van eenen ontfang van agt en dertig millioenen te verzekeren, zou zij tot de bewerking en den verkoop des Tabaks geen vrijheid verleenen, zo zij niet alvoorens het getal schuldbekentenissen ontfangen hadt, die, zo in vergunningen om den Tabak te bewerken als te vertieren, haar die som verzekerde, min het product van het inkomend Recht, naar reden van vijf Sols voor ieder pond gewigt; welk Recht, in allen staat van zaaken, aan de grenzen ingezameld zou worden.

Men zou wel het getal der Fabrieken niet vooraf bepaalen; doch geen derzelven zou opgericht mogen worden, zo niet de Regeering voor een getal Fabrieken, dat genoegzaam was om haar oogmerk te bereiken, schuldbekentenissen onder borgtogt hadt. Dus zouden de schuldbekentenissen het getal der Fabrieken bepaalen, en dit getal zou vervolgens voor eenen vrij langen tijd vastgesteld blijven, ten einde aan de Fabrikeurs de hoope te laaten, niet alleen van het geheel vertier, dat zich onder hen verdeeld zou bevinden, maar ook van de vermeerdering des vertiers, dat hunne nijverheid hen te wege zou brengen.

Het is bij deeze schikking belangwaardig en noodzaakelijk, om die Fabrieken tot een grooter getal, dan die van de algemeene Pacht, te brengen; want naardien het geringe Recht van inkomst op den Tabak in bladen toelaat, deeze schikking in alle de Havens van het Koningrijk, en op alle de grenzen, aan te neemen, zo volgt daar uit, dat 'er, zo veel als mogelijk is, Reederijen niet ver van de voornaamste Zeehavens

moe-

moeten zijn, om te zwaare kosten van vervoering te vermijden. Ieder van die Reederijen zou haare voornaamste consumptie in haaren omtrek kunnen bepaalen (1). Een zeker getal Reederijen is desgelijks noodzaakelijk om den naijver te onderhouden, die alle soort van Koophandel uitbreidt en kracht bijzet, en om de meer of min groote ongemakken, aan alle zodanige bepaaling verknocht, voor te komen. Men behoeft niet te vreezen, dat men door de zwaarigheden, welke de uitgebreide en kostbaare Etablissementen na zich sleepen, wederhouden zal worden. De bereiding van den Tabak, zelfs van de meest gezochte, vordert geen Werkplaats, waar van niet de kosten, zonder nadeel, met de hoeveelheden geëvenredigd kunnen worden.

Wij zullen in geene grootere bijzonderheden treeden; dezelve zouden vruchteloos en verveelend zijn. Zo deeze wijze van inzameling van het inkomend Recht wezenlijke voordeelen aanbiedt, hebben wij 'er genoeg van gezegd om te toonen, dat geene gewig-

(1) Onder de Fabrieken en Slijters zijn bijna 600 stapelplaatsen in het Koningrijk; hetgeen de noodzaakelijkheid aantoont om de Fabrieken sterk te vermeenigvuldigen. Honderd zouden, door malkander gerekend, jaarlijks, op den tegenwoordigen voet van vertier, ten minsten vierhonderd vijftig duizend Livres omzetten. Zo men hier het product der buitenlandsche consumptie, tot welkers opening deeze nieuwe schikking het middel aan de hand geeft, bijvoegt, ziet men, dat het getal Fabrieken tot twee honderd gebragt kan worden. Als 'er slegts twee honderd Fabrieken waren, zou het Recht om dezelve te houden ieder jaarlijks agt en vijftig duizend vijf honderd Livres kosten, welke gemaklijk in verscheide betaaltijden verdeeld zouden kunnen worden, terwijl ieder van die Fabrieken verantwoordelijk moest zijn wegens de vergunningen, die zij het recht hadt uit te deelen.

wigtige zwaarigheid zich tegen haare uitvoering aankant.

Voordeelen van deeze nieuwe ſchikking.

Deeze ſchijnen ons klaarblijklijk te zijn. Alles wat de inkomst van den Tabak in Frankrijk, en de vrije ſpeculatie over den invoer van dat blad kan belemmeren, wordt voorgekomen, door hem ſlegts aan een inkomend Recht van vijf Sols het pond onderhevig te maaken; en dit Recht kan geen aanleiding geeven tot den Sluikhandel eener zo omſlagtige koopmanſchap, als de Tabak in bladen, ten aanzien van zijne waarde. Een vat van die koopmanſchap zal altoos bezwaarlijk te verbergen zijn.

De Sluikhandel van den bewerkten Tabak is desgelijks te bezwaarlijk, om vreeze te verwekken; want die meenigvuldige Fabrikeurs, en die talrijke Slijters, allen aan geldlasten onderhevig, zijn even zo veel belangneemende Argusſen, om zelven tegen den Sluikhandel te waaken (1); zij zijn het dies te meer, om dat die ſchikking aan ieder van hun het volle eigendom van het voordeel zijner nijverheid, boven den prijs der vergunningen, laat; welke, wij herhaalen het nog eens, niet als tot de tegenwoordi-

(1) Veertig duizend Slijters maaken een goed getal oppasſers uit. Men moet hun ſlegts tot het opzicht aanzetten. Naardien zij nu onderhevig zijn aan de betaaling eener vergunning, zou hunne ſlapheid hen een gevoeliger verlies toebrengen, dan in den tegenwoordigen toeſtand, waar in het gevaar der Slijters ſlegts in een gebrek van winst beſtaat. Deeze laatſten kunnen zelfs den Sluikhandel doen. In ons Plan zou hij wel haast door den Fabrikeur, als uitdeeler en borg der vergunningen, ontdekt worden.

dige confumptie bepaald moet worden. Nu blijft 'er nog eene genoegzaam groote loopbaan voor die nijverheid over, om Fabrikeurs aan te zetten, dat zij zich voordoen: de vergunningen van vertier, waarvan zij uitdeelers en borgen zijn, zullen hen niet belemmeren, vermits de Slijters aanwezig zijn.

Het is buiten allen twijfel, dat de confumptie van den Tabak, als hij den Koophandel weder wordt ingelijfd, zal toeneemen. Die van den Tabak der algemeene Pacht gefchiedt in eene uitgeftrektheid, die met twee en twintig millioenen zielen bedekt is, en gaat flegts tot vijftien millioenen ponden gewigt. De vlijtigheid der concurrentie kan hoopen, van in deeze geringe proportie eene dies te zekerer vermeerdering van vertier te zullen vinden, naar maate de natuur en de eigenfchappen des Tabaks tot zijne confumptie voordeelig zijn.

Men kan hier nog bijvoegen, dat, vermits de Fabrikeurs verzendingen van Tabak naar buiten kunnen doen, zelfs tot eenen minderen prijs dan vijf en dertig en een halve Sols het pond, deeze nieuwe confumptie wel dra gevestigd zou worden. Zij is geheel ten voordeele van het koningrijk; zij zou den Staat het inkomend Recht en dat der verwerking betaalen. Frankrijk zou dus eenen nieuwen Handel verkrijgen, waar van de Monopolie der Pacht hem, tegen de natuur der dingen, berooft.

Men zegge niet, dat het Recht van vijftien Sols het pond, voor den invoer en de verwerking ingezameld, den Franfchen Tabak in eene ongunst zou houden, die voortaan het vertier buiten 's Lands zou verhinderen. Deeze 15 Sols zullen, door het voordeel van eene volmaaktere bewerking, gemaklijk opgewo-

gen worden. De Tabak keert in dat opzicht in de classe van die voorwerpen te rug, waar van de maatige verhooging van den prijs het aanzien niet te boven gaat, en noch het vertier, noch zijne toeneeming doet ophouden. De algemeene Pacht zelve heeft eischen van buiten 's Lands, in weêrwil van eenen veel hoogeren prijs (1).

Maar is de Tabak, bewerkt door Fabrikeurs, die niet als aan zich zelven rekenschap te geeven hebben, en eene concurrentie moeten wederstaan, even zo goed als die van de algemeene Pacht? Dit is niet anders dan te vraagen, of men in Holland, waar noch algemeene Pacht, noch bevoorrechte Reederij is, goede Tabak bereidt. Het is even als of men vraagde, of in Frankrijk die duizenden Producten, welke voor den smaak, den reuk, met één woord voor de zinnelijkheid geschikt zijn, noodig hebben verpacht te worden, om dezelve keuriger te maaken (2).

De

(1) Deeze eischen moeten bepaald blijven, om dat het der Pacht niet gelegen komt den prijs te vermii.deren. Zij zou alsdan haaren eigenen Tabak ter sluik zien te rug komen; want haare oppassing zal, om zulks te beletten, nooit zo veel kracht hebben, als eene groote meenigte bijzondere persoonen, wier onmiddelijk belang vordert de Sluikerij voor te komen. En waaröm zou Frankrijk zijnen Tabak niet buiten 's Lands verkoopen, met behouding des Rechts van vijftien Sols? De goede geraspte Tabak van Oostenrijksch Vlaanderen wordt, schoon minder sterk dan de Fransche zijnde, aldaar in 't klein voor twee en vijftig Sols het pond verkocht. In den Elzas wordt de beste Tabak voor drie Guldens het pond verkocht, en nogthans is de Tabak een Koopmansgoed in die Provincien.

(2) De Uitspraaken, in 't jaar 1784 door de Parlementen van Grenoble en Aix gedaan, bewijzen niets ten voordeele der werking van de Monopolie. De mondelinge verklaaringen, in Bretagne opgemaakt, stellen vast, dat de aangehouden Tabak *eene samengedrongene massa* was, *gelijk aan stukken klei-aarde, die men uit*

de

De consumptie van den Franschen Tabak zal derhalven buiten 's Lands geschieden, en dit voordeel is wel verre van onverschillig te zijn. Het zal den uitvoer van Amerika naar Frankrijk, en dienvolgens den uitvoer van Frankrijk naar Amerika vergrooten.... Wie weet zelfs, of de aangroeijing van den ontfang in het gedeelte van het inkomend Recht, welke de buitenlandsche consumptie te wege zou brengen, niet welhaast eene vermindering in het Recht van bewerking en vertier zou toelaaten? En is het alsdan niet klaarblijklijk, dat de binnen- en buitenlandsche consumptie nog meer zou toeneemen, en eindelijk twee groote voordeelen ten gevolge zou hebben, naamlijk de trapswijze vermeerdering des ontfangs van den Fiscus op den Tabak, en eene vermindering in den prijs van dat Product? Voordeelen welke men verschuldigd zou zijn aan de wijze op welke, naar ons voorstel, het inkomend Recht, waar aan de Heer *de la Fayette* den vrijen Handel des Tabaks verbonden heeft, gevestigd zou moeten worden.

Zou men ons tegenwerpen de onzekerheid om veertig duizend vergunningen tot het slijten des bewerkten Tabaks te kunnen plaatsen, schoon de prijs van die vergunningen een gedeelte van het tegenwoordig verschot der Slijters vertoont?

Zulks zou eene ongegronde vreeze zijn; want, zonder zich aan de tegenwoordige Slijters te verbinden, die niet dan te meer redenen zouden hebben, om die soort van nijverheid te behouden, past de verkoop van Tabak voor alle de winkels, waar in men

de Steengroeven haalt, ... hebbende eenen scherpen en onäangenaamen reuk, uit de gisting ontstaande.

men die ontelbaare artikelen, in den Handel van Kruideniers waaren begreepen, in 't klein verkoopt. Men zou zich daar toe van eene vergunning voorzien, niet zo zeer om het voordeel, dat de Tabak zou opleveren, als wel om met hunne forteering alles te vereenigen, wat dezelve aftrek kan doen hebben. Het is bekend dat, in alle die Magazijnen, verscheide artikelen (1) den Koopman geen ander voordeel aanbrengen, dan die van de gelegenheden te vermeenigvuldigen, om in zijnen winkel te komen. Zo het Zout op de zelfde wijze, door middel van eene bepaalde vergunning, verkocht wordt, zouden alle de Kruideniers Zout verkoopen.

Het is tijd om het ter neder gestelde kortelijk te herhaalen. Wat oordeel men ook moge vellen over de nieuwe wijze, die wij voorstellen, om de belasting op den Tabak in Frankrijk in te zamelen, door deszelfs Handel vrij te maaken; welke zijde men in dat opzicht ook moge kiezen, zal het altoos waar zijn, dat die tak van Koophandel in den rang der gewigtigste takken voor Frankrijk en de Vereenigde Staaten is.

Om ten dien opzichte geen twijfel over te laaten, zullen wij aanmerken, dat Engeland, vóór de omwenteling van Engelsch Amerika, in een gemeen jaar omtrent honderd duizend Vaten Tabak ontfing, waar van tien duizend voor zijne binnenlandsche consumptie genoegzaam waren, en negentig duizend tot zijne ruilingen met Frankrijk, Rusland, Duitschland, Vlaanderen, en zelfs Canada gebruikt werden. De Lord *Shef-*

(1) Zodanig is, bij voorbeeld, de Suiker.

Sheffield maakt van den Tabak het voornaamſte artikel des Amerikaanſchen Koophandels.

Men ziet geen voorwerp van eenen zo aanzienlijken Handel zich ontglippen, zonder poogingen te doen, zo om het te behouden, als om het te rug te roepen. Ook heeft Engeland onlangs, om de oplegging des Amerikaanſchen Tabaks in zijne Tolhuizen gemaklijk te maaken, de aanzienlijke Rechten, die men daar voorheen bij zijnen invoer vorderde, afgeſchaft. De *invoerende* Koopman van dat Product heeft thans vrijheid om het aldaar op te leggen, door eenvoudig voor de betaaling der Rechten, wegens hetgeen voor de binnenlandſche conſumptie geſchikt is, borg te ſtellen.

Dit verſtandig beleid der Engelſchen moet alle Natiën, welke eenen directen Handel met de Vereënigde Staaten kunnen openen, aanzetten om de gerieflijkheden en de gemakken, die de Engelſche Stapelplaatſen opleveren, te overtreffen; want een vrij Volk wordt door de kwellingen van den Fiscus ligter dan eenig ander Volk afgeſchrikt.

Maar zo de Tabakshandel in Frankrijk niet vrij gemaakt wordt, zullen alle de gerieflijkheden, welke thans den invoer van dat blad aangeboden worden, van geen de minſte werking zijn; haar goede uitſlag, zo zij zelfs die hebben, zal ſlegts oogenbliklijk zijn, en alle de proeven, door welke men de belangen van den Franſchen Koophandel met die van de Monopolie wenscht overëen te brengen (1), zullen vruchteloos en

(1) Men kan in den rang van die proeven ſtellen de Premie van 24 Livres, die de Pacht heeft goed gevonden te vergunnen voor ieder Vat Franſche Goederen, welke door de Amerikaanſche Schee-

en zonder kracht zijn; wij hebben zulks reeds beweezen.

Wij hebben betoogd, dat de Monopolie zich tegen de veel gezochte en aanëengefchakelde ruilingen aankant; dat zij de voorwerpen, waar van zij zich heeft meester gemaakt, van de algemeene fpeculatie verwijdert.

Wij hebben betoogd, dat de vrijheid den Tabak niet duurder zal maaken; dat zij tot zijne volmaaking ftrekt, dat zij, in zijne bewerking, bezuinigingen zal te wege brengen, welke zullen toelaaten hem tot eenen laageren prijs, dan dien van de Pacht, te leveren; en dat dienvolgens het vertier zich meer zal uitbreiden. Wij meenen de mogelijkheid betoogd te hebben, om alle die voordeelen met de tegenwoordige inkomfte van den Staat overëen te brengen, en zelfs die inkomfte te vermeerderen, door een gering inkomend Recht op den Tabak in bladen, een zwaarder Recht op zijne bewerking, en een nog zwaarder op zijn vertier te leggen.

Byvoegfel tot het artikel van den Tabak, door den Heer Clavière.

Het gefchilpunt van de belasting, die op den Tabak behoort gelegd te worden, en de wijze om die te beftieren, in de nationaale Vergadering onderzocht zijnde, heeft de Heer *Clavière*, om over dat ftuk eenig

Scheepen, die den Tabak aanbrengen, in retour uitgevoerd worden. Het is even zo gelegen met de verbindtenis die zij heeft aangegaan, om van andere Particulieren dan de Heer *Morris* eene zekere hoeveelheid Tabak te koopen. Vergeeffche middelen ter verzaging!

eenig licht te verspreiden, goed gedacht, het artikel, dat men nu geleezen heeft, te moeten herdrukken. Hij heeft 'er gewigtige en nieuwe aanmerkingen bijgevoegd. Wij hebben 'er die geenen uitgetrokken, welke ons van zodanige natuur gescheenen hebben, dat zij de onderrichting over dat artikel konden voltooijen. Hij spreekt daar in eerstelijk van de vrije Tabaksplanting in Frankrijk, door verscheide Provinciën gevorderd, en door anderen hevig betwist. De Heer *Clavière* werpt zich op tegen het volstrekt verbod der Tabaksplanting.

Zij schenden het eerste voorrecht van het eigendom, de klaarblijklijkste oorzaak van het gezellig verdrag. De Burger is verschuldigd iets tot de gemeene zaak toe te brengen; maar hij moet, tot zijn eigen gevaar, met zijn land kunnen doen wat hij wil. Zoud gij hem beletten het onbebouwd te laaten, of het met planten te bezetten, die in geen Land van eenige waarde zijn? Neen. Maar, zal men zeggen, zijn belang behoedt ons voor dat misbruik... Ei! zo de Tabaksplanting schadelijk of minder voordeelig is, dan die der voedende Producten, waaröm wild gij dan, dat men vastelijk zal voorneemen Tabak te planten?... Men spreekt u van de onkunde des Planters, van de misslagen, die eene kwalijk begreepen hebzucht hem doet begaan.... Maar wie zijn die geenen welke doorgaans die taal voeren? Menschen wier gewoone denkbeelden zich onder het Despotismus of de Aristocratie gevormd hebben. Dewijl deeze geen van beiden hunne Regeering kunnen verdeedigen, als door de onkunde van het grootste getal, houden zij dat getal altoos in groote waarde; de onkunde van dat getal is altoos hun krachtigste wapen; en uit vreeze

 dat

dat zij het zullen moeten missen, dragen zij grootelijks zorg, dat zij alle middelen van onderwijs eenen geduurigen oorlog aandoen. In het stuk van voordeel verlicht de menschen niets meer dan hun belang; het brengt de meeste oorzaaken van onze dwaalingen tot zwijgen, en het licht komt in dat opzicht, meer dan in eenig ander, even zo spoedig onder het stroodak van den Planter, als in het boekvertrek der Wijsgeeren.

Laat ieder van ons de zorge, om aan de natuur de plant te vraagen, waar van hij de meeste voordeelen verwacht; vergenoegt u met de kennisse van die planten, welke, als met onze Landhuishouding niet overeenkomende, eene betaaling kunnen worden, die de vreemdeling, welke dezelve van zijnen grond verkrijgt met minder nadeel, dan wij van den onzen, u in ruiling zal kunnen doen voor 't geen gij beter koop dan hij zult planten of verwerken. Vergenoegt u met op te merken, in hoe verre men die buitenlandsche Producten moet belasten, om het dubbeld oogmerk te bereiken, van eenen weinig nadeeligen tak van openbaare inkomste te stichten, en daar door zelfs de planting der voorwerpen, welke met onzen grond en onze bevolking best overeenkomen, te begunstigen. Stelt voorts uw vertrouwen op die begunstiging, om de Producten, welke de geheele maatschappij, over de eerste van haare behoeftens, naamlijk die van haar bestaan, niet gerust stellen, van onze velden te verwijderen. De Planter heeft welhaast de vergelijkingen gemaakt, die hem verlichten; hij ziet welhaast wat hij van eene vrucht, die altoos en overäl noodzaakelijk is, moet verwachten, eene vrucht waar van de planting gemakkelijk is, die in zijne handen door geen belasting bezwaard

zwaard wordt; en wat hij te vreezen heeft van een Product, dat bij de zorgen en kosten, die zijne planting vordert, het nadeel voegt van flegts eene overtolligheid te zijn, en dat hij, vóór dat hij 'er eenig voordeel van kan trekken, eene belasting moet betaalen, welke dies te grooter zal zijn, naar maate het veld, waaröp de noodige vrucht groeit, minder belast is.

Bovendien kan men het zich niet ontveinzen, dat 'er Producten zijn, door welkers middel men zelfs de niet te ontbeeren levensmiddelen met voordeel verkrijgt. Zijn onze Wijnen, onze Oliën, onze Zijde, ons Vlas en andere van onze inlandfche Producten iets anders dan voorwerpen van planting, welke men zou moeten bepaalen, of zelfs verbieden, als men bevreesd was dat men geen graanen genoeg voor alle zijne inwooners op zijnen grond zal inöogften? Zo deeze bekommering eenigen grond hadt, wie zou dan in 't midden van Holland durven woonen? Wie zou niet vreezen die kleine Staaten, wier Volksmeenigte buitengemeen groot, en wier welvaart beftendig is, op elk oogenblik te zien ondergaan, fchoon zij bijna geheel en al door de Producten van eenen vreemden grond gevoed worden? De arbeid, koophandel en een groot vermogen zijn het, die overäl het onderhoud verzekeren, welke ook de Producten zijn, die de Planter, volgens zijn belang, genegen is den voorrang te geeven. Vreest Engeland dat de noodige weiden voor zijnen uitgeftrekten Handel in paerden, zijne Velden zullen verflinden? denkt hij zijne talrijke paerdenfokkerijen af te fchaffen, welkers voortbrengfelen, buiten 'sLands verkocht, hem koorn kunnen aanbrengen?

Zij, die vreeze, is daar benevens zeer ongerijmd, die reeds fommige van onze Redenaars geheel Frankrijk

rijk met Tabak bedekt doet zien.... Ziet men dat de landlieden, de traagste van alle menschen, de nieuwe speculatien met de greetigheid van eenen Wisselhandelaar omhelzen? Neen. Zij beginnen, zij beproeven; en zo het wel gelukken hunner poogingen hen stoutmoedig maakt, waar over zoud gij dan klagen? Zij hebben hunne koornäiren verdubbeld, om daar uit zo veel noodig is te bekomen, om daar mede buiten 'sLands twee maal zo veel te betaalen, als hunne velden voortgebragt zouden hebben.

Zo het u gelukt om de belasting op den Tabak aan eene schikking onderhevig te maaken, die den Sluikhandel vernietigt, zullen de Planters van deeze Provinciën zonder twijfel tot andere berekeningen geroepen worden; want het is waarschijnlijk, dat de Sluikhandel in dezelve het product van den Tabak begunstigde; en zo zij nogthans die planting blijven voortzetten, gelooft dan dat dezelve gevoeglijk voor haar is, en daar door zelfs ook voor het Rijk, waar van zij een gedeelte uitmaaken, vermits het gantsche Rijk slegts eene groote maatschappij is, tot welkers voordeelen wij allen deelhebbers zijn.

Ik denk daaröm niet minder, dat de Tabaksplanting voor Frankrijk niet voegt, zo lang zijnen Handel in stand blijft; dat het verstandig is denzelven van alle zijne kluisters te bevrijden, op dat hij ons dat blad brenge uit die Landstreeken, waar de te vruchtbaare grond de uitzuiging der verslindende planten noodig heeft, even als de bloedrijke lighaamsgestellen de aderlaating noodig hebben. Men heeft in dat opzicht kundschappen verkreegen, welke een groot vertrouwen verdienen.

Zal Frankrijk door zijne binnenlandsche bestieringen,

gen, dat meesterſtuk van gezond verſtand, verlicht, in dien ſtaat van zaaken zich aan de Tabaksplanting overgeeven? Hebben zij, die menſchen welke van de voorgewende onkunde des volks hunne weetenſchap maaken, gedacht, dat na de omwenteling duizenden Franſchen leezen geleerd hebben? Hebben zij gedacht, dat de Planters, als zelven hunne huishoudelijke raadslieden gekozen hebbende, naar hen zullen luisteren?

Ja, de Tabaksplanting kan den Franſchen op hunnen grond niet aangepreezen worden; en naardien 'er belastingen noodig zijn, doet men het gros der Burgers geen nadeel, als men de belasting op den Tabak over de landerijen van het Koningrijk, waar de eigenaar hem mogt willen planten, uitbreidt. Om alles overëen te brengen, zal het genoeg zijn, dat die belasting ten minſten gelijk zij aan het Recht op den invoer des buitenlandſchen Tabaks; om dat, zo dra niemand Tabak zou mogen bewerken, noch *zonder vergunning* ſlijten, op ſtraffe van eene zwaare boete, het alleszins klaar is, dat de Franſche Tabak aan de Fabrikeurs, *door vergunningen gemagtigd*, verkocht zou worden; ten zij de Planter zelf mogt goedvinden zich eene Acte van Fabrikeur te verwerven.

Dit is, mijns bedunkens, alles wat noodig is om de belasting op den Tabak te behouden, en onze landerijen te bewaaren voor die planting, welke in de landſtreeken van Amerika, waar van zij één der voornaamſte Producten heeft uitgemaakt, ſchadelijk bevonden is; want ik denk niet, dat men de volmaaktheid des rechts van den Fiscus tot eenen Planter zal willen uitſtrekken, die, zich tot eenige Tabaksplanten bepaalende, die hij zelf voor zijn gebruik zou bewerken, de openbaare inkomſte nimmer een groot nadeel

zou

zou kunnen doen. Deeze foorten van huislijke bewerkingen verdwijnen doorgaans voor de weinige fpaarzaamheid, die zij te wege brengen, en voor de flegte hoedanigheid van Tabak, die daar uit voortkomt. De wel voorziene Fabrieken zullen alleen de oplettendheid van den Fiscus verdienen.

Dit gefteld zijnde, verdient de verdeeling der belasting, welke ik voorftel, de oplettendheid der Wetgeevers. De belasting op den Tabak is, mijns bedunkens, die welke zich het best naar het zagtfte beftier der *vrijheden* of vergunningen richt, om zekere voorwerpen te verkoopen, welke eene aanzienlijke belasting kunnen dragen, doch zich niet richten naar de belasting in een vrij Land, als in zo verre haare inzameling vrij is van alle behandelingen, welke voor de vrijheid al te beleedigend zijn. Deeze vergunningen zijn, zo men wil, een foort van uitfluitend voorrecht; maar zo dra 'er belastingen noodig zijn, wordt dan het gebruik van eene belaste overtolligheid niet desgelijks een voorrecht, ten behoeve van hem die de belasting daarvan betaalt?

Een voorrecht is haatelijk, wanneer het niet vergund wordt als aan eene eenige maatfchappij, of aan een eenig perfoon: het is alsdan eene Monopolie: maar eene belasting, veränderd in eene vergunning, om een zeker voorwerp, aan belasting onderhevig, te verkoopen, onder voorwaarde van eenigen prijs, door elk, die deeze vergunning wil verkrijgen, betaald, is flegts eene wijze van inzameling der belasting, die, in zekere gevallen, voor alle anderen te verkiezen is.

Het is vooräl haatelijk, als de overtreeders door eene boete bedwongen kunnen worden, en de ver-

krij-

krijgers der vergunning, om Tabak te mogen bewerken en verkoopen, natuurlijke en geschikte oppassers worden, om de overtreedingen te vermijden, en de belasting voor de publieke zaak, zonder wachters noch haatelijke middelen te behouden.

Nu schikt zich niet slegts de Tabak maar die soort van belasting, maar 'er zijn nog andere voorwerpen, welke aan de zelfde schikking onderhevig gemaakt zouden kunnen worden; als, bij voorbeeld, het recht der Tappers, om sterke dranken te verkoopen, Koffijhuis te houden, enz.; alle zaaken die, zo men wil, de beste wijze om te belasten niet zijn, maar welke, tot zo lang wij den noodigen trap van kundigheid en Wijsbegeerte bezitten, om ons tot de beste belasting te brengen, minder drukken, dan de belasting op de Landerijen.

De *vrijheden* zijn het middel niet om een *bepaald* recht te verkrijgen op de zaak, die zij toelaaten te bewerken en te verkoopen; maar dit is juist hetgeen dezelve lofwaardig maakt, tot dat men het waare Systema van dat *gemeenschaplijk verschot*, 't welk het haatelijk woord belasting doet vreezen, beter kent. Als men in acht neemt om den prijs der toelaating te maatigen, vindt de nijverheid welhaast het middel om hem nog ligter te maaken. Laat ons, bij voorbeeld, onderstellen, dat men twintig Sols op elken hoed wilde leggen, en die belasting inzamelen, niet op den hoed zelven, maar op de vrijheid om dien te maaken; dat de prijs der vergunning geregeld wordt door het getal van die hellende tafelen, welke tot het maaken der hoeden dienen, en dat de meenigte hoeden voor elke tafel op honderd begroot wordt; dan is het klaar, dat een vlijtig werkman, als hij meer dan hon-

honderd hoeden maakt, zelfs daar door minder dan twintig Sols voor elken hoed zal betaalen. Ik breng dit voorbeeld bij, eeniglijk om het voordeel der vrijheden of toelaatingen tastbaar te maaken; want het is anders daar mede even zo gelegen als met alle belasting; men kan 'er eene verkeerde toepasfing van maaken.

Maar hoe zal men tot de fchikking, die ik voorftel, geraaken? 'Er zijn Tabaksfabrieken, Stapelplaatfen en Slijters, die reeds aan een bewind, welk het ook zij, onderworpen zijn. Daar moet men alle de inlichtingen en hulpmiddelen vinden, welke men noodig kan hebben; en naardien de tegenwoordige Pachters der belasting op den Tabak geen belang daar bij hebben, om zich aan een nieuw beftier te onttrekken; naardien in allen ftaat van zaaken de hunne aan den ondergang overgegeeven is, durf ik gelooven, dat zij zelven mijn gevoelen over den Tabak behoorden te onderzoeken; want zo niet de belasting verdeeld, en door dat middel de Tabak, op de meest mogelijke wijze, een Koopmans Waare wordt, en hij zou het zekerlijk worden, ziet men niet, waarom het gezelfchap der Pachters niet met de Natie zou handelen, om den algemeenen beftierer der belasting op den Tabak, onder de fchikking, die ik voorftel, te worden; eene fchikking, die aan de Decreeten der Nationaale Vergadering onderhevig is, en die het in hunne magt niet zou ftaan te veränderen; eene fchikking die vooräl zou vereïfchen, dat men het getal der vergunningen, ten minften dat der *Slijters*, niet bepaalde, en dat men den prijs des Tabaks zo veel mogelijk maatigde; want in die foorten van onderneemingen, moet men als zeer gewigtig aanzien de be-

vor-

vorderingen der nijverheid, die men voorneemens is te doen ontftaan; eene fchikking eindelijk, die den beftiereren der belasting allen Koophandel, alle bewerking, en alle vertier van Tabak ten hunnen voordeele zou verbieden.

Ik moet nog aanmerken, dat zo de belasting op den Tabak, uit haare natuur, één der geenen is, waar uit de minfte belemmeringen ontftaan, men dezelve niet te vroeg kan decreteeren. De onzekerheden over dit ftuk geeven aanleiding tot fpeculatien, welke de verwarring doen voortduuren. De vraag om te weeten, tot hoe hoog de publieke uitgaven zich zullen verheffen, behoort tot deeze belasting niet. Welke ook die uitgaven zijn, is het gelukkig daar op te kunnen toepasfen alles wat de Tabak, onder eene wijze van belasting, die noch drukkende, noch wederrechtelijk zal zijn, kan opleveren. Is 'er bovendien eenige tak van inkomfte af te fchaffen? Verheft niet ieder weldenkend Franschman een geroep van verontwaardiging tegen de Loterijën? Ik herhaal het, de belasting op den Tabak kan geenszins op eene gelukkige wijze door iets anders vervangen worden, als in een Systema waar van wij nog ver af zijn; dus is 'er bijna geen der belastingen, waar mede gij u onledig houdt, die dezelve voorgetrokken kan worden. De Patriotten moeten derhalven in dat opzicht op hunne hoede zijn. Na hen bewogen te hebben om de vrije Tabaksplanting, welke aan die bijzondere belasting onderhevig zou zijn, niet te decreteeren, zou men zijn behagen daar in kunnen fcheppen, dat men hen zag dwaalen in de keuze van veel hachlijker belastingen, dan een Recht

op den invoer, het bewerken en de slijting van den Tabak ooit kan zijn.

Toen men u van den Amerikaanschen Tabak sprak, heeft men in de Nationaale Vergadering gezegd, dat zijne geringe waarde oorzaak is, dat men u denzelven niet brengt, om dat hij te weinig oplevert tot het koopen van Goederen in retour, waar mede men het Schip, dat u denzelven zal aanbrengen, kan beladen. Eh! het Schip zelf zal aan u blijven. Gij hebt noodig, dat men u Scheepen maakt; het voordeeligste van alles wat men ter hand neemt, is de Scheepvaart; en gij zijt door uwe eigene Producten niet in staat om Reizen over Zee te doen, zo lang het Recht van den Fiscus u belemmert (1)! Leest het niet zeer groote Werk, waar uit ik het artikel *Tabak* getrokken heb; leest de negende afdeeling *over de Scheepen, in Amerika gebouwd, om verkocht of bevracht te worden*, en sluit het oor voor alle die afkeurers van uwe betrekkingen met Amerika; zij bemerken niet, dat zij den kring hunner denkbeelden voor dien van 't Geheelal neemen.

TWEE-

(1) Ik heb onder mijne oogen eenen staat der operatiën te Hamburg. Frankrijk die in de laatste onderzoekingen, met betrekking tot Spanje, aan zijnen Noordschen Handel niet schijnt gedacht te hebben, voert te Hamburg met 262 Scheepen, waar van slegts vijftien Fransche Scheepen zijn, voor meer dan 50 millioenen Goederen in. De Engelsche invoer bedraagt slegts 14 of 15 millioenen. Tot denzelven worden 226 Scheepen verëischt, waar van 200 Engelsche Scheepen zijn.

TWEEDE AFDEELING.

Visscherijen, Traan, Kaarsen van Spermaceti, enz.

Overäl waar het eigendom zeker is, overäl waar de menschen niet door slaafsche Wetten ontëerd worden, zullen zij naar evenredigheid der middelen van onderhoud vermeenigvuldigen.

Dit is eene waarheid, die door de Historie beweezen wordt. Het is niet anders dan eene aanstootlijke dwingelandij, die de vruchtbaarheid van het menschlijk geslacht kan tegenhouden, in de plaatsen waar de middelen van onderhoud overvloedig zijn, en weinig kosten.

En wat ontbreekt de Staaten, waar de Volksmeenigte talrijk is, waar alles tot derzelver aanwas samenloopt? Zo de Regeering aldaar onverwachte behoeftens ondervindt, hoe ligt en hoe gemaklijk te dragen is dan niet de last, als dezelve over zo veel hoofden verdeeld wordt?

Waar toe heeft men alsdan de duistere en bedrieglijke kunst van het opzienerschap noodig, wanneer men het geheim der Volksmeenigte bezit? En, nog eens, wat is dat geheim? Eerbiedigt de waardigheid van den mensch, zijt rechtmaatig, en drukt niet, door kluisters, de voortplanting der levensmiddelen. Een ongedwongen onderhoud, eene talrijke Volksmeenigte, deeze maaken het onveränderlijk Systema der natuur uit.

Onder de middelen van onderhoud, welke de natuur den mensch in overvloed geschonken heeft, is de Visch één der overvloedigste, der gemaklijkste om

zich te verschaffen, en der geschiktste om 's menschen kracht en gezondheid te onderhouden (1). Door welk noodlottig voorrecht is dit voedsel in Frankrijk slegts het deel van den rijken? Waaröm ziet men den Visch niet in overvloed daar waar die schatting der Zee zonder bederf kan komen, en zonder met de kosten van eene te verre vervoering belast te worden? Men weet zeer wel, dat het voordeelig voor eenen Staat is tot zich, en voor alle Classen van menschen, in te roepen den overvloed en de verscheidenheid der eetwaaren, van waar zij ook komen, welke haare natuur ook zij, als zij slegts gezond en op eenen laagen prijs zijn; waaröm dan ten aanzien van den Visch, van dat voedsel 't welk de natuur overäl met zo veel vruchtbaarheid voortplant, van dien staatkundigen regel afgeweeken? Welke ook de redenen zijn, die hem kunnen afweeren, door hem met Rechten te bezwaaren, kunnen dezelve nogthans slegts de vrucht van eene wraakbaare onkunde zijn.

Ten vollen overtuigd van het goede, dat uit den overvloed der levensmiddelen, en de gemaklijkheid om dien overvloed te doen ontstaan, voor het menschdom moet voortvloeijen, door van iedere Natie te ontfangen het overtollige, dat de Natuur haar meer dan aan eene andere Natie in eene ruime maate geschonken heeft, zullen wij ons wel wachten om het bekrompen Systema van den Lord *Sheffield*, ten aanzien der Visschérijen, na te schrijven. Hij bekent, dat

(1) Zodanig is de veel vermogende invloed van den overvloed der middelen van onderhoud, en voornaamlijk van den Visch, op de Volksmeenigte, dat het Rijk van China het ongelooflijk getal zijner inwooneren voornaamlijk aan dien overvloed verschuldigd is.

ktſte om 's menſchen
ouden (1). Door welk
ſel in Frankrijk ſlegts
m ziet men den Visch
ſchatting der Zee zon-
ſer met de kosten van
e worden? Men weet
oor eenen Staat is tot
menſchen, in te roe-
heidenheid der eetwaa-
, welke haare natuur
op eenen laagen prijs
van den Visch, van
overäl met zo veel
dien ſtaatkundigen re-
de redenen zijn, die
em met Rechten te be-
thans ſlegts de vrucht
zijn.

et goede, dat uit den
, en de gemaklijkheid
ſtaan, voor het menſch-
or van iedere Natie te
t de Natuur haar meer
eene ruime maate ge-
is wel wachten om het
Lord *Sheffield*, ten aan-
ſchrijven. Hij bekent,
dat

le invloed van den overvloed
ornaamlijk van den Visch, op
China het ongelooflijk getal
dien overvloed verſchuldigd is.

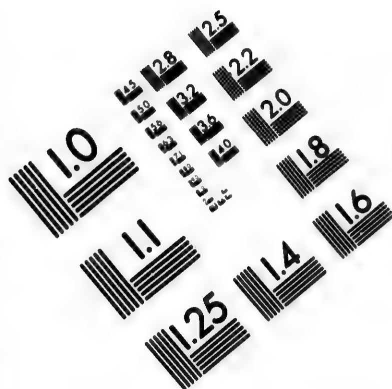
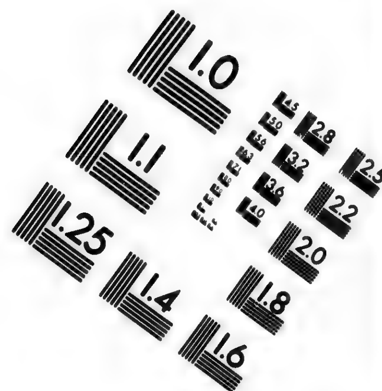
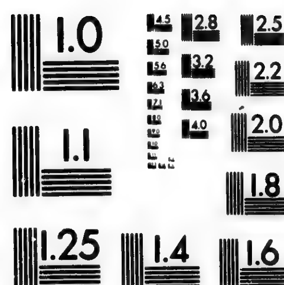
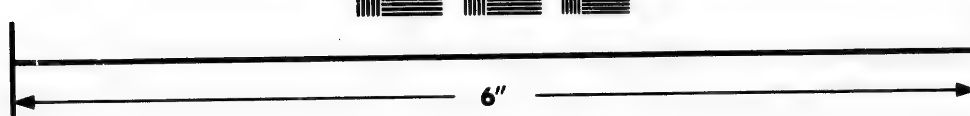
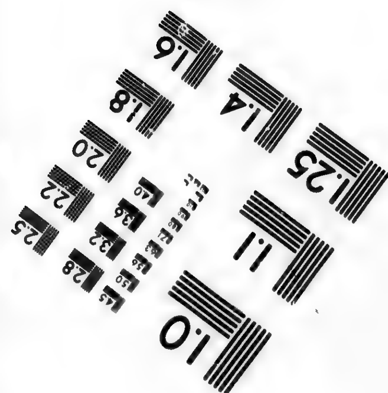
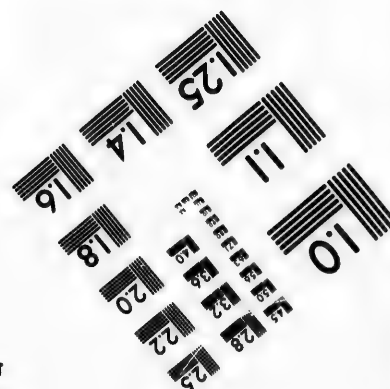

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

dat de vrije Amerikaanen, voor de groote Visfcherij, natuurlijke voordeelen, te famen vereenigd, bezitten, waar tegen het den Europeäanen onmogelijk is te worftelen.

In de daad, zij zijn in de nabuurfchap der vaarwateren, waar de groote Visfchen in overvloed gevonden worden; zij hebben derhalven minder weg af te leggen, en dienvolgens minder kosten te doen. Zo zij toevallen ondervinden, zijn dezelve welhaast herfteld; alle hunne operatien zijn vaardiger en zekerer; daar zij eene grootere kennis van die Zeeën hebben, zijn zij aan minder groote gevaaren bloot gefteld; eindelijk verzekert hen de korte afftand, die zij hebben af te leggen, van verfcher voorraad (1), en ftelt hen in ftaat om denzelven meermaalen te vernieuwen; hunne Visfchers genieten derhalven eene duurzaamer gezondheid; zij hebben meer oude Officieren en Matroozen onder hun Scheepsvolk; welke dierbaare voordeelen voor de groote Visfcherij!

De Engelfchen hebben zeer weinige van die voordeelen; de Franfchen hebben 'er bijna geene. Maar moet men uit die orde van zaaken, met den Lord *Sheffield*, befluiten, dat men den Amerikaanfchen Visch met Rechten moet bezwaaren, om de Nationaale Visfcherij tegen die concurrentie ftaande te houden? De natuur der zaaken fchrijft Frankrijk eenen zekerer en voordeeliger raad voor. De Visch voedt; hetgeen voedt

(1) Het voordeel der Amerikaanen is zodanig, dat zij de ftille Visfcherijen der Engelfchen van levensmiddelen voorzien. Volgens den Colonel *Champion* zijn die van Europa duurder en minder goed; het verfchil ten voordeele der Amerikaanen is als vier tot zeven; en zulks moet zo zijn.

voedt maakt vruchtbaar. Zo de Amerikaan met minder kosten dan de Franschman vischt, zo veel te beter voor den Franschman; de Visch zal in Frankrijk overvloediger en tot laager prijs zijn. Als de Regeering genoegzaam verlicht is, om haare Havens voor hem open te ſtellen, zal de Amerikaan aldaar den Visch brengen; hij zal in Producten, of van den Franſchen grond of nijverheid betaald worden; en de Volksmeenigte, welke door dien overvloed en dien laagen prijs begunſtigd zal worden, zal de Producten van die zelfde nijverheid vermeerderen.

Daar benevens moet men, of den buitenlandſchen Handel laaten vaaren, of toeſtaan, dat men aan beide zijden iets te ruilen hebbe. Eenen Handel met eene buitenlandſche Natie te vestigen, en aan te moedigen, en haar de zorge niet over te laaten om datgeen te leveren, wat zij met het grootſte gemak inzamelt, is eene openbaare tegenſtrijdigheid. De verlichte Staatkunde beſtaat geenszins daar in, dat men alle de takken bemagtigt, maar dat men niets doet als hetgeen men kan doen, als hetgeen men zeker is beter en tot minder prijs dan iemand anders te kunnen doen. Naardien dus de Amerikaanen den Visch op hunne Kusten hebben, naardien zij in de nabuurſchap van Terra Nova zijn, zo laaten wij dien tak, welke de natuur hun voor alle andere dingen geeft, aan hunne nijverheid overlaaten; laaten wij hen dien niet betwisten, vooreerst om dat het te vergeefs zou zijn, en vervolgens om dat Frankrijk, zonder te visſchen, op eene voordeeliger wijze de vrucht der Amerikaanſche Visſcherijen kan inzamelen.

Maar, zegt de Lord *Sheffield*, 'er zijn voor den Militairen Zeedienst Matroozen noodig; de Visſcherij is

is daar van het Kweekschool; derhalven moet men de Visscherij staande houden; derhalven moet men geen Visch gebruiken, als die wij zelven vangen; derhalven zijn de Premiën noodzaakelijk.

Zonder twijfel worden de Matroozen bij de Visscherij gevormd; doch de Matroos wordt niet bekwaam gemaakt door het uitwerpen van netten of angels, door het schoonmaaken en bereiden van Visch; hij verkrijgt die kundigheid dan alleen, als hij zich op het Schip in een moeijelijk Scheepswerk dikwijls oefent; als hij, om zo te spreeken, in 't midden der Klippen en Zeeën leeft, welke de nabijheid der overgelegen Kusten geduurig gevaarlijk maaken. Nu verricht de Matroos deeze oefening van vlijt, vaardigheid en weetenschap als hij op de Kusten vaart, en op de Kusten van zijn Land vischt. Wanneer dit vaaren op de Kusten dikwijls geschiedt, wanneer die Visscherij in Frankrijk den moed niet benomen wordt, zal het, om Matroozen bekwaam te maaken, niet noodig zijn hen ver weg te zenden, om Visch te vangen, die zij niet als met zwaare kosten kunnen te rug brengen, waar van dienvolgens de consumptie bepaald is, en ons van het onwaardeerlijk voordeel berooft, om dien, welke de vrije Amerikaanen met veel minder kosten kunnen vangen, in overvloed te bekomen.

Zonder twijfel maakt de oefening der Noordsche Visscherijen onvertsaagde Matroozen; maar men moet in dat zo hard en verdrietig leven genoegen neemen. Wanneer nu de natuur den mensch onder eene luchtstreek en op eenen grond geplaatst heeft, waar hij slegts eenige stappen naar het binnenste der Landen

te doen heeft (1), om daar eene bezigheid vrij van gevaaren, en veel minder lastig, te vinden; wanneer hij zijn brood, onder eenen zuiveren en ſtillen hemel, aan land kan winnen; hoe zoud gij dan, als hij redeneert, hem kunnen aanzetten, om zijn leven aan planken te betrouwen, om Zeeën met ijsbergen bezet onbeſchroomd te doorkruisſen, om zich in de ſchoonſte maanden des jaars bloot te ſtellen aan de geduurige ſtormwinden, welke hunne kracht oefenen op die vischrijke Banken, die, door de jammerlijkſte aller dwaalingen, zo dikwijls met Europeaansch bloed geverwd zijn?

Door Premiën, Voorrechten, Verbiedingen, of grootere opleggingen van gelijkwaardige Rechten op de buitenlandſche nijverheid; geeft men ons tot antwoord. Men brengt ons Engeland als een voorbeeld bij; laat ons derhalven dat voorbeeld onderzoeken.

Engeland geeft vrij aanzienlijke Premiën aan zijne Visſchers; maar de belemmeringen en de misbruiken, die dezelve volgen, maaken dat de uitwerking daar van bijna niets is. Deeze misbruiken worden op eene doorſlaande wijze opengelegd in het nieuwe Werk van *N. Anderſon*, dat tot Tijtel voert: *An account of the preſent State of the Hebrides and western Coast of Scotland, &c.* De voornaamſte zijn de volgende. Aanzienlijke en vergeefſche kosten, welke die Premiën hun, die dezelve willen winnen, veröorzaaken; men moet zich naar eenen zekeren Haven be-

(1) De Franſchen visſchen ſlegts een gedeelte van 't jaar; de meeste Visſchers zijn dagl00ners, die aan het Land verbonden zijn, die het in de maand Februarij verlaaten, en vervolgens in Julij te rug komen.

begeeven; het Scheepsvolk moet door de Bedienden van het Tolhuis gemonsterd worden; het vaartuig moet zijne lading volkomen maaken, of drie maanden in Zee doorbrengen, om dezelve volkomen te maaken; zo dat, als de eerste week het de negentiende verschafte, het verpligt zou zijn voor het andere tiende-deel Zee te houden. Het Vaartuig mag geene andere Werktuigen aan boord neemen, dan die tot den Vischvangst, waar voor de Premie bestemd is, dienstig zijn; het mag het Product van zijnen vangst niet als in eenen zekeren Haven lossen; het heeft voor het Zout, dat het medevoert, en te rug brengt, algemeene voorschriften te volbrengen; het is van de zijde der Tollenaars blootgesteld aan moeijelijkheden en kwellingen, aan Procesfen, die het in Rechtbanken, zeer ver van zijne haardsteeden gelegen, verpligt is voort te zetten. Men oordeele nu, of een arme Visscher zich aan alle die ongemakken kan bloot stellen; en zulks brengt de Visscherijen, voornaamlijk die van Schotland, in 't verval; dit heeft de Hollanders zo veel aanzien boven anderen gegeeven, die nogthans geen Premiën hebben; dit is het dat alle Premiën nutteloos maakt. Men volgt dit gebruik van Premiën bij andere Regeeringen na; men verbindt daar mede de zelfde zwaarigheden, en men staat geheel verbaasd, dat de zaaken daar door niet beter gaan.

Wanneer daar benevens de Engelschen, door het aanmoedigen der Visscherijen, in het geeven van Premiën naar wensch mogten slaagen, moest Frankrijk zich dan door dat voorbeeld laaten verleiden? De omstandigheden tusschen die beide Natiën zijn verschillende. De Engelschen hebben meer reden om zich aan het Zeeleven over te geeven; zij zijn zelfs door hun-

hunne ligging daar toe genoodzaakt, en deeze noodzaakelijkheid heeft voor Frankrijk geen plaats.

Wanneer men van Premiën ſpreekt, om de nationaale Vischvangst aan te moedigen, vergeet men dat hier van levensbehoeftens gehandeld wordt; dat die gedwongene middelen dezelve duurder maaken; dat daar door de Conſumptie bepaald, en hunne werking gebonden is; dat het tot nadeel der Volksmeenigte ſtrekt, als men dus der natuur geweld aandoet; want door die wreede ſchikking vermoort gij menſchen, in plaats van dezelve voort te brengen; terwijl gij, den Visch van alle diegeenen, welke niets beters te doen hebbende, dan hem te vangen, met overvloed binnen uwe Havens laatende komen, uwe Volksmeenigte op eene onfeilbaare wijze vergroot.

Daar benevens, over wien worden die Premiën en alle die andere gunſten, met welke gij tegen de natuur der dingen wild worſtelen, uitgeſtort? Is het de perſoon zelf, waar van gij een Matroos wild maaken, die 'er voordeel van trekt? Vergist u daar in niet, zij zijn de buit van dien Zeeman, die uit zijn Vertrek niet gaat, als om op het land, of op de oevers der Zee te wandelen. Hij neemt vooreerst zijn aandeel, en weest verzekerd, dat het loon, 't welk hij de daglooners zal aanbieden, om in zijne gevaarlijke onderneeming het ſcheepswerk te doen, door de zuinigheid beſnoeid zal worden. Dus hebt gij uw doelwit gemist.

Zo gij volſtrekt Matroozen noodig hebt, die hunnen leertijd rondom de Terreneuſſche Klippen, en in Zeeën van het Noorden doorbrengen, biedt zich een eenvoudiger, minder kostbaar, en zekerer middel aan, dat wel voornaamlijk van alle nadeelige gevolgen vrij

is,

is, om hen bekwaam te maaken. Kiest uit eerbaare huisgezinnen jonge, sterke en kundige lieden; verzekert hun eene persoonlijke belooning, zo zij na een zeker getal Reizen, op Visschers Scheepen gedaan, getuigenissen van een goed gedrag en ervarenheid, door den arbeid verkreegen, te rug brengen. Verpligt hen om slegts op Scheepen van Natiën of Steeden te gaan, voor welken die lastige Visscherijen eenen noodwendigen toevlugt zijn. Daar zullen zij wezenlijke kundigheden verkrijgen, en, vervolgens gevoegd zijnde bij uwe Matroozen, die door het ter Kust vaaren en de Visscherij op uwe eigene Kusten geoefend zijn, voor uwen Zeedienst ervarene Matroozen uitmaaken.

Deeze maatregelen zullen door de schraapzucht der bevrachters niet gedwarsboomd worden; en zo gij dezelve zodanig volgt, dat gij het spoor uwer jonge Reizigers nimmer uit het oog verliest, zo gij de oplettendheid hebt van hen niet als onontbeerlijk te houden, zo gij hun en hunne ouderen een rechtmaatig vertrouwen in het beschermend oog, dat gij steeds over hen zult hebben, en in uwe edelmoedigheid inboezemt, dan is het onmogelijk dat die onderneeming niet beter slaagen, en u minder kosten zou, dan alle de uitrustingen, door bovennatuurlijke middelen begunstigd, middelen zonder welke nogthans dezelve, zo als de ondervinding getoond heeft, onmogelijk zijn.

Niets is voor Frankrijk toevalliger dan de Terreneufsche Visscherij; zie hier twee jaaren waar in dezelve ongelukkig is geweest. In 't jaar 1785 heeft eene meenigte Fransche Scheepen, aanzienlijker in getal dan naar gewoonte, om de Visscherij te verhaasten,

ten, gedacht het Saifoen te moeten voorkomen. Zij hebben verfchriklijke ftormen uitgeftaan. De ontramponeerde Scheepen hebben met moeite Terreneuf bereikt, en vermits een gedeelte van den tijd, tot de Visfcherij beftemd, tot het doen der noodige reparatien befteed is, is zij minder aanzienlijk geweest, en heeft veele verliezen te wege gebragt. Deeze Matroozen zijn dus zeer duur, en op eene zeer droevige wijze, bekwaam gemaakt. Zo weinig overvloedige Kweekfchoolen kunnen niet zeer vruchtbaar in menfchen zijn.

Zo onze aanmerkingen gegrond zijn, zo het waar is, gelijk de Lord *Sheffield* zelf toeltaat (1), dat het vrije Amerika eens geheel Europa zal overtreffen, en tot

(1) Om zijne Natie te troosten, en haar tot de Monopolie der Visfcherij aan te moedigen, geeft de Lord *Sheffield* voor, dat Nieuw-Schotland, Canada en het Eiland St. Jan de Verëenigde Staaten in hunne Visfcherijen zullen overtreffen. Het is bezwaarlijk te gelooven, dat die Etablisfementen meer voorfpoed dan de Verëenigde Staaten zullen genieten, dat zelfs de nabuurfchap van deeze laatften niet onöphoudelijk den welvaart van die Etablisfementen vermindert, zo lang de Engelfche heerfchappij zich aldaar doet gevoelen. De Colonel *Champion* is van een tegengefteld gevoelen met dat van den Lord *Sheffield*. Deeze Lord fchijnt niet geloofd te worden, als in de voordeelen, welke hij aan andere Natien toeftaat; want het is zeer met tegenzin dat hij zulks bekent, en hij toont eene kinderächtige ligtgeloovigheid voor alle de vertelfelen der oude Vrouwen over de nadeelen der andere Natien. Eene droevige razernij van ijverzucht, die de Regeeringen van alle Landen verblindt, die hen onöphoudelijk buiten hun Land voert, terwijl zij in hunnen eigenen omtrek zoo veel te doen, zoo veel te overwinnen hebben; terwijl zij, als zij zich allen te famen verëenigden om den Koophandel vrij te maaken, om aan de Monopolien een einde te ftellen, allen daar bij zouden winnen; want het perk des Koophandels is, even als het veld van geluk, wijd uitgeftrekt.

tot eenen zeer laagen prijs op alle Markten gezouten Visch zal leveren, moet Frankrijk zich haasten om, door de grootste vrijheid en een volkomen vrijdom, den Amerikaanschen Visch tot zich te lokken; hij moet gebruik maaken van de tegenwoordige omstandigheden, waar in de kortste Reizen, zonder tegenspraak, die zijn, welke de vrije Amerikaanen het best voegen.

Zij brengen veel Visch naar Spanje en Portugal: het zou niet onmogelijk zijn, dat zij, in Frankrijk onderscheidener Retouren kunnende vinden, daar zelfs den voorraad, die voor de Spanjaarden en Portugeezen bestemd is, bragten. Dezelve zouden alsdan door Fransche Kustvaarders overgevoerd worden, die de Amerikaansche Scheepen bij hunne aankomst zouden afwachten, en schielijk van den Visch ontladen, welke Frankrijk niet zou kunnen gebruiken (1).

De vrije Amerikaanen kunnen niet naar Spanje en Portugal gelokt worden, als door de fijne Wijnen. Deeze Wijnen benadeelen de Consumptie der Fransche Wijnen niet; zij zijn eene bijzondere sorteering. Derhalven zouden in den nieuwen loop van zaaken, die wij voorstellen, in de Fransche Havens gemaklijke en niet kostbaare Stapelplaatsen van die Wijnen moeten zijn, welke door gegoede lieden in alle Landen gezocht, en nog meer als versterkende middelen, die noodwendig zijn, dan als genietingen der wellustigheid

(1) In den tegenwoordigen staat der zaaken kan het product der Fransche Visscherij niet naar Spanje en Italie overgaan, als door de algemeene Pacht met inkomende en uitgaande Rechten bezwaard. Wat is dan het middel om de Concurrentie der Amerikaanen in vreemde Landen te wederstaan?

heid beschouwd worden. De best voorziene Pakhuizen zijn die, waar in de Koophandel de levensmiddelen van alle zijden in overvloed oplegt, en zijne vrijheid alleen vormt dezelve.

De Lord *Sheffield* begroot het Product van den Visch, met Amerikaansche of Engelsche Scheepen naar de Europeäansche Markten gezonden, de Vracht daar onder gerekend, op 15 millioenen Livres tournois; eene som die, naar zijn voorgeeven, bijna geheel aan Engeland, in ruiling van zijne gewerkte Goederen, was overgemaakt. Men mag wel gelooven, dat het deel der vrije Amerikaanen in dat Product aanzienlijk was. Die ruiling zal voortaan overäl plaats hebben, waar de Amerikaanen meer voordeelen zullen vinden. Frankrijk moet zich haasten, om hen voordeelen aan te bieden, zo het ten aanzien van die ruilingen den voorrang wil verkrijgen; het moet dienvolgens den Visch der vrije Amerikaanen van alle Rechten bevrijden; het kan zelfs, zonder hun te benadeelen, dien der overige Volken, die van den Vischvangst leeven, vrij maaken. Want de Fransche Visschers kunnen Frankrijk den Abberdaan niet leveren, dien hij slijt; de Hollanders leveren dien veel over Duinkerken en *les Trois Evêchés*.

De Franschen hebben geen Etablissement te Terreneuf; de Banken, waar op zij mogen visschen, zijn geenszins de overvloedigste in Visch.

De Amerikaanen alleen kunnen het geheele jaar door visschen. Wanneer de Franschen van die verre Vischvangst niet mogten afzien, zou haar Product tot hunne slijting nog niet eens toereikende zijn; het is derhalven voor hen eene noodzaakelijkheid, dat zij hunne Havens voor de Amerikaanen openstellen.

De

De Haring- en Makreelvisſcherij is één der overvloedigſten voor Frankrijk. Haar Product is echter wel verre van de ſlijting te evenaaren. De Engelſchen en Hollanders zijn nader bij de plaatſen, waar deeze Vischvangst geſchiedt.

De Amerikaanen zullen altoos beter koop dan eenige andere Natie kunnen visſchen; geen van die Natien kan tot laager prijs dan zij verkoopen, en dienvolgens is 'er geene, die den invoer in Frankrijk van het Product der Amerikaanſche Visſcherijen nadeel kan toebrengen.

Wanneer men dus aan allen buitenlandſchen Visch den vrijen invoer toelaat, zal men dien tot zich trekken, men zal hem in Frankrijk zeer overvloedig maaken, en wel bijzonder in zijne Havens en op zijne Kusten. Zij bieden een Kweekſchool van zo dierbaare menſchen aan! Men zal daar mede de ontwikkeling en de vermeenigvuldiging begunſtigen, door het onderhoud, zelfs voor de armſte Claſſe, gemaklijk te maaken.

Misſchien zal men wederhouden worden door de beſchouwing, dat de Producten des lands met zeer zwaare belastingen gedrukt worden; misſchien zal men zelfs daar uit beſluiten, dat de Visch, volgens billijkheid, en om het belang van den landbewoonenden Eigenaar, een gedeelte daar van moet dragen. Dit zou eene dwaaling zijn; want, als men den Visch van Rechten bevrijdt, wordt hij voor allen eene verkwikking, een middel om de lasten op het land dies te beter te dragen. Zo gij Haringen, Abberdaan tot eenen zeer laagen prijs in de hut van den Landbouwer kund doen komen, brengt gij hem dan geen verligting toe? laat gij hem niet dies te meer van zijne ei-

eigene Producten ten verkoop over, om de belasting te betaalen? Het bedrijf van den Fiscus, altoos onmeedogend in zijne uitgestrekte ontwerpen, laat zelfs de afgunstigheid tusfchen beiden komen, om de ongerechtigheid en het gevaar daar mede te bewimpelen. Men tracht de belasting op het Land door de belasting op Zee te verzagten (1); dit is niets anders dan eenen Zieken te troosten, door hun, die hem nog van dienst kunnen zijn, de zelfde ziekte te geeven.

Maar, zegt men nog, zo men zich op den oever der Zee beter koop kan voeden, dan binnen 's Lands, zal men zich in meenigte derwaarts begeeven, en de Landen zullen onbewoond zijn... Deeze ongelijke verdeeling heeft reeds plaats in alle de Staaten, welke Kusten hebben, en de Koophandel is daar de oorzaak van. Hij is onderfcheidener en vruchtbaarer in de Zeehavens, dan in het binnenfte der Landen; hij biedt der verbeelding meer middelen van toevlugt voor den Landbouw aan, en wij hebben reeds aangemerkt, onder het artikel van den *Tabak*, dat, wanneer de Landerijen belast zijn, de nijverheid der Steeden en alle haare beguichelingen genoeg zijn, om de inwooners van het Platteland derwaarts te lokken. Maar welk is het hulpmiddel tegen die verhuizingen? Nog eens,

(1) Men vindt in de Rechten, die in Frankrijk op den Visch geheven worden, de zelfde verwarring, als in de andere takken van belastingen. 'Er zijn drie of vier Rechten, zo op de nationaale, als op de buitenlandfche Visfcherijen. Zelfs zijn 'er verfchillen tusfchen de Franfche Visfcherijen: dus betaalen de Inwooners van Havre de Grace en Dieppe twee-derde minder, dan die van Saint-Valerij. — Om de looze ftreeken en knevelaarijen der Commifen te ontgaan, waar aan een vrij Volk zich nimmer kan gewennen, moet men die Rechten noodwendig eenvoudiger maaken.

eens, 't is zekerlijk niet om bewooners der Kusten aan de armoede ten prooi te geeven, uit hoofde dat de Landbouwers arm zijn. 'Er is een natuurlijker middel. Het bestaat hier in, dat men de Volksmeenigte in de Zeehavens, en de nijverheid, die zich aldaar kan ontwikkelen, doe dienen, om middelen van onderhoud tot eenen zeer laagen prijs, en in zo groote meenigte, te verschaffen, dat zij gemaklijk tot hulp der bewooners van het binnenste des Lands gezonden kunnen worden. De Rivieren en Kanaalen, die naar Zee loopen, zullen de vervoering daarvan gemaklijk maaken; en zo zij met den buit der Zee beladen konden worden, zonder dat eenig Recht den prijs daar van verhoogde, wie twijfelt dan, dat dezelve de blijdschap en de aanmoediging op het Platteland zou brengen?

De Traan behoort tot de Visscherijen. Hij is mede één der grootste voorwerpen van Koophandel met de Verëenigde Staaten. Deeze Traan komt niet alleen van de Walvisschen; men trekt dezelve overvloedig van Zeehonden, en misschien van andere soorten van Visschen.

Het gebruik van deezen Traan is in Frankrijk zeer bepaald (1). Men kent daar weinig dien van het walschot, waar van men zulke schoone kaersen maakt. Het gebruik van die Olie zal zich uitbreiden. Een gemeen burger heeft daar van eene zeer groote onder-

(1) Uit optellingen, die eenig geloof verdienen, blijkt, dat de invoer van Traan, zo van Walvisschen als andere, door Franschen gevangen, in 1784 bedroeg. . . . 1,610,669 Liv.
en van buitenlandschen Traan. 2,748,099

Portugal hadt bijna de helft van dien laatsten invoer geleverd.

derneeming gedaan, om Parijs te verlichten; en zonder twijfel heeft hij zich daar toe niet bepaald, als na proeven, welke de volmaakte overëenkomst daar van beweezen hebben, vermits de Regeering die onderneeming begunstigt.

De Lord *Sheffield* wil nog, dat de gezonde Staatkunde de Engelschen de wet stelt, om den Traan der Amerikaanen, door Rechten, te verbieden, of in minächting te brengen. In dat denkbeeld heeft de Engelsche Regeering, om die van Canada en Nieuw-Schotland te begunstigen, ieder Vat Traan, door de vrije Amerikaanen ingevoerd, eene belasting van 450 Livres tournois opgelegd.

Deeze strengheid moet dat Product, 't welk tot nog toe verbannen is, in Frankrijk met greetigheid doen ontfangen. Deeze invoering is dies te noodzaakelijker, uit hoofde dat de Fransche Walvischvangst in den grond geholpen is. Baijonne, eertijds wegens de Visscherij zo vermaard, heeft dezelve laaten vaaren. Duinkerken, die nog voortgaat, om Scheepen tot dien Vangst uit te rusten, levert slegts weinig van die Olie of Traan, en dezelve is duur.

Het zij de Franschen naar het Noorden, of naar Brasilie gaan, zij hebben in beide gevallen nadeel. Zonder schuilplaats, in geval van ongelukken, is bovendien hunne Scheepvaart langwijliger en kostbaarer, dan die der overige Natien, welke Walvisch vangen. Het is derhalven, zonder tegenspraak, voordeeliger voor Frankrijk, den Traan van de vrije Amerikaanen te ontfangen, en dien met zijne Wijnen en gewerkte Goederen te betaalen.

De Fransche Regeering heeft de noodzaakelijkheid wel gevoeld, om zeer spoedig den Amerikaanschen

Traan

Traan met greetigheid te ontfangen. Zo zij dit niet gedaan hadt, zou daar uit eene emigratie der Amerikaansche Visschers in Canada en Nieuw-Schotland ontstaan zijn. Dit stondt, eenigen tijd na den Vreede, op het punt om te gebeuren in dat Eiland van Nantucket, waar van de Heer *de Crevecœur* eene zo belangwaardige beschrijving gedaan heeft. Deeze inwooners, wanhoopig door dat zij de Engelsche Havens voor hen gesloten zagen, en niet weetende waar zij hunnen Traan, die alleen hun alle hunne behoeftens verschafte, zouden verkoopen, hadden de meeste van die inwooners het besluit genomen, om naar Nieuw-Schotland te gaan, toen zij, in 't oogenblik van hun vertrek, eenen brief van den Heer *de la Fayette* ontfingen. Hij bewoog hen tot het neemen van geduld, tot zo lang de Regeering de Rechten op den Traan afschafte of verminderde, en deeze Rechten zijn, om de waarheid te zeggen, voor eenen bepaalden tijd verminderd geworden; maar geduurende dien tijd moeten de vrije Amerikaanen, voor hunnen Traan, al het voordeel genieten, dat aan de meest begunstigde vreemde Natien verleend wordt (1), en het kan niet missen, of dit voordeel, gevoegd bij alle hun-

(1) Zodanige zijn de Rechten op den Traan, en wat verders van de Walvisschen komt; die volgens de Tarifs van 1664 en 1667 in Frankrijk ingezameld worden. De Balein, door de Franschen gesneeden en toebereid, 80 Sols de 100 ponden; de Baarden 3 Livres van 't honderd; het Oxhoofd Olie van vijf honderd ponden 3 Livres. De Balein van eene buitenlandsche Visscherij betaalt, in het eerste geval, 19 Livres, in het tweede geval 80 Livres, en in het derde geval 12 Livres. De Hanze Steeden betaalen in het eerste geval 9 Livres, in het derde geval 7 Livres 10 Sols. Het is dit laatste Recht dat de Amerikaansche Traan moet betaalen.

hunne andere voordeelen, moet hun eene groote overtreffelijkheid geeven in dien tak van Koophandel, dit voor Frankrijk even zó voordeelig als voor hun is.

Men kan zich, volgens het Werk van den Lord *Sheffield*, die alles schijnt berekend te hebben, geen denkbeeld over de waarde van dat voorwerp maaken. Hij zegt, bladz. 61, dat van dezelve in Groot-Brittanje, uit het Noorden van Amerika, en de Bezittingen, die aan de Engelschen gebleeven zijn, komende, vier duizend agt honderd twee en zestig Vaten 's Jaars, van 1768 tot 1770, zijn ingevoerd, en begroot die hoeveelheid op 18 millioenen Livres tournois in Amerika, en op 25 millioenen op de plaats der verkooping; vervolgens zegt hij op bladz. 62, dat de inwooners van Nantucket bij de Walvischvangst van 25 tot 45 millioenen Livres tournois 's Jaars gewonnen hebben. Het is onmogelijk dat in die berekeningen niet zeer groote onnaauwkeurigheden zijn.

Wat 'er ook van zij, de Traan biedt den Koophandel van Frankrijk met de Vereenigde Staaten een voorwerp van aanzienlijke ruiling aan, dat waardig is begunstigd te worden.

Men moet hier nog bijvoegen het walschot, en de kaersen van die zelfstandigheid gemaakt; zij zijn onder den naam van kaersen van Spermaceti bekend, en vervullen de plaats van zeer schoone waschkaersen. De Amerikaansche Colonien hebben, volgens den Lord *Sheffield*, in de jaaren 1758, 1769 en 1770 voor bijna 500,000 Livres tournois, het pond op 32 Sols rekenende, van die kaersen uitgevoerd. Het is waarschijnlijk, dat die kaersen in Frankrijk beter gemaakt zouden worden.

DE-

DERDE AFDEELING.

Koorn, Meel, enz.

Het buitenlandsch Koorn en Meel komen in Frankrijk, met betaaling van een te gering Recht, om dezelve merkelijk in prijs te verhoogen. De grondftellingen, die wij, ten aanzien der middelen van onderhoud, in het voorgaande artikel opengelegd hebben, worden voor dat levensmiddel werkftellig gemaakt. Wij zullen hier nog aanmerken, dat de voortbrengfelen der Visfcherij, om nog krachtiger reden, de zelfde gunst behoorden te genieten. In de daad, de aanmoedigingen moeten op de voortbrengfelen der Visfcherij meer invloed hebben, dan op de inöogftingen der Landerijen. De eerfte Producten zijn wisfelvallig, gemaklijk, vereïfchen noch zwaare, noch langduurige verfchotten, en betaalen op het oogenblik zelf de moeite van den Visfcher; terwijl de natuur in één jaar de oogften niet verdubbelt, terwijl dezelve onzeker zijn, groote verfchotten vereïfchen, en hunne voortbrengingen langzaam zijn. De aanmoedigingen, en voornaamlijk de toelaatingen van buitenlandfchen Visch, zouden derhalven het Product der Visfcherijen met veel meer fnelheid en vruchtbaarheid vermeerderen, dan dat van allen anderen arbeid.

Het zou overtollig zijn hier de voordeelen van de vrije toelaating der buitenlandfche Graanen te herhaalen; over die ftoffe is reeds genoeg gefchreeven. Het is eene beweezene zaak, dat de gelijkmaatigheid van den prijs, welke die toelaating helpt ftaande houden,

den, te gelijk voor den Landbouwer en Slijter voordeelig is.

Maar de vrijheid der buitenlandsche Graanen heeft tot een voorwendsel gediend, om, naar de omstandigheden, den vrijen omloop der Nationaale Graanen in Frankrijk te verhinderen of tegen te houden; waaruit dikwijls ontstaan is, dat het gebrek zich in de Provincien, nabij de Zee gelegen, deedt gevoelen, tot zo lang de buitenlandsche Graanen aldaar aankwamen; terwijl de meer binnenlandsche, en zelfs naastgelegene Provincie in den overvloed was: een bestier dat t'eenemaal ongerijmd en wreed is. Want de Provincie, alwaar de Graanen in overvloed waren, leverde daarom niet minder; doch door het bewind der heimelijke Opkoopers, die, in 't verborgen koopende, het Koorn slegts tot eenen veel laageren prijs, dan het door eenen vrijen Koophandel vastgesteld zou worden, betaalden, en het in de Provincie, door gebrek uitgeput, veel duurder verkochten, dan die Koophandel gedaan zou hebben. Deeze doolingen zijn te grof en te rampzalig, om altoos te duuren. De volle, geheele en aanhoudende Vrijheid van den Graanenhandel moet eindelijk overal de overhand verkrijgen. Maar men bedriege zich daar in niet: hij kan niet bestaan, hij kan alle zijne goede werkingen niet voortbrengen, dan wanneer hij, welke ook de omstandigheden zijn, onveranderlijk gemaakt zal zijn.

Misschien heeft men in Frankrijk dat toppunt nog niet bereikt. De schroomachtige onderstellingen der weinig algemeen doorziende verstanden misleiden de Regeering altoos meer of min. De Koopman in Graanen, de nuttigste van alle Kooplieden, wat het ge-

gemeen ook daar van denkt, dat, bij gebrek van kundigheid, altoos den Koornkooper met den Opkooper verwart: die Koopman vreest altoos willekeurige uitzonderingen, haastige verbiedingen, en onverwachte ſlagen van gezag. Deeze ſtaat van onzekerheid wederhoudt de onwrikbaare vestiging van het Systema der waare vrijheid, en daar uit ontſtaan ontelbaare ongemakken, die alle andere Regeering, mits dat dezelve vast was, en zekere grondſlagen ter berekening aanboodt, zelfs niet ten gevolge zou hebben.

Maar hoe zou men eene Wetgeeving over de Graanen kunnen maaken, welke die der Vrijheid niet was, en welke nogthans diergelijke grondſlagen aanboodt? Deeze onderneeming is onuitvoerlijk. Van te vooren te zoeken welke de bijzondere regelen voor alle gevallen zullen zijn, wanneer deeze van zodanige natuur zijn, dat zij de vóórziening te kort doen ſchieten, is niets anders dan eene herſenſchim te zoeken. Om niet in tegenſtrijdigheid te vervallen, moet men hier tusſchen het willekeurige en de Vrijheid eene keuze doen. Maar het willekeurige vertoont ſlegts een noodwendig ontmoedigend uitzicht. Geen eigendom is onder dat beſtier zeker. Wanneer hetzelve plaats heeft, zijn de Koopman en de Landbouwer genoodzaakt hunne Fondſen in eene Loterij te waagen, waar van de kanſen onberekenbaar zijn; want zij moeten vóórzien de verkeerde berichten, de dwaalingen, de kunstgreepen van een belang, dat met het hunne, en zelfs met het algemeen belang, verſchilt, de aanſlagen van het geweld, enz.; en zo alle die beſchouwingen in de beginſelen hunner berekeningen moeten vloeijen, hoe zouden zij dan op zo veränderlijke grondſlagen eenige hoop kunnen vestigen?

De vrijheid, die in tegendeel in de verkiezing beftaat, welke ieder van de partij kan doen, die hem, volgens de omftandigheid van 't oogenblik, het best voegt, biedt een vast punt aan. Het is een algemeene regel; dezelve wordt op alle gevallen toegepast, en de hoop op winst is altoos van de bepaalende zekerheid vergezeld, dat men meester zal zijn van zijne gantfche nijverheid, meester om zijne fpeculatien naar zijnen zin te fchikken, volgens oorzaaken, welke het menschlijk vermogen niet bedwingen kan.

Uit deeze beweezene waarheid, dat in allen ftaat van zaaken de eerfte behoefte van den Graanenhandel, een vaste regel is, volgt de noodzaakelijkheid, om het Sijstema der Vrijheid te omhelzen, en het in zijne gantfche uitgeftrektheid te befchermen, zonder eenige voorwaarde, die het beperkt, daar tegen te ftellen (1). Deeze noodzaakelijkheid van eenen vasten regel, behoorde alleen de Regeeringen te bepaalen, fchoon anders niet beweezen mogt zijn, dat het Sijstema der Vrijheid in alle andere opzichten het beste is. Maar dit Sijstema is voorts het zekerfte behoedmid-

(1) Een bewindsman heeft voorgefteld, om de vrijheid van den Graanenhandel in te voeren, mits dat de Provinçiën de magt zullen behouden, om in zekere gevallen zich tegen den uitvoer naar buiten te verzetten. Eene zodanige bepaaling in het Systema der vrijheid te brengen, is met de hand af te breeken hetgeen men met de andere bouwt. Geen voorwaarde, of geen vrijheid.

Men zal ons kunnen tegenwerpen het voorbeeld der Engelfchen, die fomtijds den in- of uitvoer verbieden. Maar men moet in acht neemen, dat de Engelfchen alvoorens den prijs van het Koorn, dat de verbiedingen bepaalt, vastgefteld hebben. Dit is derhalven eene vaste Wet, en welke dienvolgens niet, even als de willekeurige Wet, de Speculateurs verbijstert.

middel tegen die afwisselingen van verderflijken overvloed, en van nog verderflijker gebrek, die beide ongelukken zijn, overäl waar de belastingen zeer groot zijn.

Zo men den Lord *Sheffield* gelooven mag, heeft Amerika in de Jaaren 1768, 1769 en 1770 bijna vijftien honderd duizend Centenaars koorn uitgevoerd; het welk vijfhonderd duizend Centenaars 's jaars zou uitmaaken, waarvan Groot-Brittanje slegts twee-endertig duizend Centenaars vertierde. Het overige heeft voornaamlijk naar Spanje, Portugal, en de Havens van de Middelandsche Zee vervoerd moeten worden.

Deeze zelfde Lord merkt aan, dat, vermits Europa zich niet steeds in de noodzaakelijkheid bevindt, om tot het Amerikaansch koorn toevlugt te neemen, de Verëenigde Staaten het koorn en meel niet in den rang van die Producten kunnen stellen, welke eenen wezenlijken en duurzaamen Koophandel vestigen (1).

Wij

(1) Wij hebben in Frankrijk geene eenvoudige uitdrukking, om *staple commodities* (stapelgoederen) over te zetten; woorden waar mede de Engelschen die soorten van Producten des gronds of der nijverheid te kennen geeven, welke zodaanig genaturaliseerd zijn, dat zij een wezenlijk gedeelte des nationaalen rijkdoms uitmaaken, en dat men den Koophandel daar mede begunstigt door groote Etablissementen, als openbaare Gebouwen, Pakhuizen, en Plaatsen of Markten, voor die Producten bestemd. Men noemt deezen *stapel*, waar uit natuurlijk *staple commodities*, *stapelgoederen* ontstaan zijn. Wij hebben geenszins, als de Engelschen, de gelukkige vrijheid om woorden te maaken. Hunne taal verrijkt zich, hunne uitspraak wordt vaardig, en wij, wij verliezen altoos door langdraadige omschrijvingen, om eene zaak te betekenen waar voor ons een woord ontbreekt; eene hinderpaal, die voor het onderwijs en de klaarheid veel nadeeliger is, dan men wel denkt. Deeze aanmerking is hier niet te onpas. Het staat aan hun, die

de

Wij hebben over den Graanenhandel der Vereënigde Staaten geen bijzondere inlichtingen genoeg, dan dat wij ons wegens dien Koophandel niet tot algemeenheden moeten bepaalen. Maar welke de behoeftens der Graanen in Europa ook zijn, genoeg is het, dat die levensmiddelen aldaar eensdeels aan veele veränderingen bloot ſtaan, en ten anderen gemaklijk en zonder veel kosten bewaard kunnen worden, op dat de vrije Amerikaanen dezelve met grond in den rang hunner middelen van ruiling mogen ſtellen. Daar uit vloeit eene tweede waarheid voort; naamlijk dat, vermits die behoeftens van Graanen zich door geheel Europa uitbreiden, Frankrijk zich moet haasten om daar van het pakhuis te worden, om dat Engeland het voorheen was. Het zou derhalven voordeelig zijn in de vrije Havens, die voor de Vereënigde Staaten open ſtaan, gemaklijke Pakhuizen te maaken, om de Amerikaanſche Graanen te ontfangen en te betaalen. Door dat middel zouden die Graanen altoos gereed zijn, om vervoerd te worden overäl waar de prijs hen zou roepen. Deeze zelfde vrije Havens alsdan de Stapelplaatſen zijnde, waar de voorwerpen, welke den Vereënigde Staaten noodig zijn, bijëen verzameld zouden worden, zou de Graanenhandel met Amerika daar door eene voordeelige geduurzaamheid voor de beide Natien bekomen: voordeelig voor Amerika, om dat de zekerheid eener veilige en weinig kostbaare bewaarplaats meenigvuldiger verzendingen van Graanen zou doen beſluiten: voordeelig voor Frankrijk, om dat, behalven

de zaaken uitvoéren, die met dezelve omgaan, wier beroep medebrengt om geduurig daar over te handelen, het ſtaat aan hun de woorden te verzinnen, welke dezelve juist en vaardig uitdrukken.

ven de geduurige tegenwoordigheid van een gewigtig levensmiddel, eene tegenwoordigheid die het tegen alle de ſtreeken eener binnenlandſche Monopolie beſchermt, die bewaarplaatſen een bijna geduurig voedſel aan de ſchoepvaart, van het noorden van Frankrijk tot aan het einde der Middelandſche Zee, zouden verſchaffen.

Het ſtrekt tot voordeel der vrije Havens, dat zij het vaaren op de kusten, de beste School der Zeelieden, begunſtigen; vermits de Stapelplaatſen, die zij gemaklijk maaken, de groote kooplieden eene groote ſpaarzaamheid in den tijd te wege brengen, verkiezen deezen laatſten die Havens voor alle andere.

De Landbouw en de Vruchtbaarmaakingen moeten in de Vereenigde Staaten noodwendig een zeer aanzienlijk overſchot in graanen opleveren. Dit overſchot zal zelfs vermeerderen, lang vóór dat de overeenkomst der Volksmeenigte met het voortbrengſel der Landerijen veranderd zij; en naardien het de vrije Amerikaanen past Landbouwers te zijn, heeft dan Frankrijk geen zeker middel, om hunnen voornaamſten Koophandel tot zich te lokken, door hun ruime Pakhuizen voor hunne Graanen en Meel aan te bieden (1), waar in

(1) De Handel in Meel is minder zeker dan die der Graanen; het Meel verhit zich; en bovendien verkiest men in 't algemeen de Graanen, om in 't Land, waar dezelve verteerd worden, het Product van 't handenwerk, dat dezelve in Meel verandert, te behouden. De Amerikaanen weeten mogelijk niet, dat het verlies aan het bedorven Meel in Frankrijk dies te grooter is, om dat het alsdan een grooter Recht betaalt: onbeſchadigd zijnde, wordt voor inkomende Rechten van het Centenaar ſlegts één Sol betaald, en het heeft dan eenen vrijen loop: wanneer het bedorven, en voor de Stijffelmaakerijen beſtemd is, betaalt het 30 Sols van het Centenaar.

in het gemak der bewaarplaats zich met de zekerheid der bewaaring verëenigt?

Dewijl daar benevens Frankrijk niet al het koorn inöogst, dat hij vertiert (1), en zelfs verpligt is het uit het Noorden, uit Sicilie, en van de kusten van Afrika te haalen, moet dat van de Verëenigde Staaten hem beter van pas komen, en wel om twee redenen: 1°. Het moet beter koop zijn, als zijnde het Product van een landbouwend, nieuw, en met geen Lasten bezwaard Volk; en ten tweeden heeft dat zelfde Volk uitgeftrekter en onderfcheidener behoeftens van de Fransche Producten, dan de zuidelijke Landen van Europa. Het vrije Amerika kan, in ruiling van zijn Koorn, Wijnen, fijne Oliën en Vruchten uit Frankrijk ontfangen. De Napolitaan, de Siciliër en de Afrikaan kunnen hem niet op de zelfde wijze betaalen.

Eindelijk is 'er nog eene andere befchouwing, ten voordeele van den invoer der Graanen uit Amerika; zij kunnen gemaklijk te Honfleur komen (2); aldaar zou-

(1) Dit is iets dat zeker is, fchoon het tegen 't gemeen gevoelen aanloopt. Iets anders, dat niet minder waar is, en de noodwendigheid bewijst om Graanen tot eenen laagen prijs, als die van Amerika, toe te laaten, is om dat de drie-vierde der bewooners van la Beauce, van die Provincie, die zulk fchoon Koorn voortbrengt, flegts zwart brood eeten, en naar hunnen fmaak 'er nog niet veel van gebruiken. — Hoe moet het dan gefteld zijn met andere Provinciën, die geen Koorn inöogften?

(2) Dat wij Honfleur noemen gefchiedt om geen andere reden, als om dat die Haven, door verfcheide plaatslijke omftandigheden, welke niet noodig zijn hier breedvoerig befchreeven te worden, door de natuur gefchikt is, om eens, zo ten minften zijne aanwijzingen gevolgd worden, de Stapelplaats van eenen grooten Koophandel, en voornaamlijk van dien der Verëenigde Staaten met Frankrijk, te worden. Het ontwerp om daar van een vrije Haven te

zouden zij in de Pakhuizen gebragt kunnen worden, en alle de noodige handelwijzen tot hunne bewaaring ondergaan; handelwijzen welke zeer eenvoudig, en zeer weinig kostbaar geworden zijn (1). Deeze Etablisfementen zouden eene aanzienlijke masfa Koorns onder het bereik der hoofdftad bewaaren, een voordeel dat grooter is, dan men wel denkt. De menfchen volgen de levensmiddelen, en naardien de zo fterk bevolkte Steeden de levensmiddelen van eene groote uitgeftrektheid tot zich trekken, blijft op het Platteland weldra niets anders dan de Landbouwer over; want de flijter, wien zijn lot aldaar bepaalt, vindt eerlang het levensmiddel te duur, waar voor de hoofdftad met hem in concurrentie is, en hij haast zich, om of derwaarts te gaan, zich verbeeldende, dat de tal-

te maaken, is heden op het tapijt, en Frankrijks grootfte belang is, dat zulks moge flaagen.

(1) Dezelve hebben nog maar alleen plaats in Pakhuizen, die in de vrije lucht ftaan, voor de drooge winden open zijn, en zodanig zijn ingericht, dat men het Koorn gemaklijk kan verfchieten. Deeze bewerking, in eenen behoorlijken tijd, van veertien tot veertien dagen gedaan, heeft niets anders noodig, dan dat dezelve een zeker getal maalen herhaald wordt, om vervolgens het Koorn op eenen hoop te kunnen laaten, zonder te vreezen te hebben dat het broeit of zich verhit. Over dit onderwerp zijn proeven voor handen, die met alle zorgvuldigheid gedaan zijn. Men kan, over de bewaaring van het Koorn, de handelwijze bijbrengen, die in Geneve plaats heeft, alwaar de Regeering éénе van haare grootfte inkomften op den verkoop des Koorns aan het Volk heeft gevestigd, en waar het belang haar dienvolgens genoopt heeft, om de kunst van het te bewaaren tot grootere volkomenheid te brengen. Voorts blijft het zelfde Koorn nooit lang genoeg in Stapelplaatfen, die eeniglijk voor het Koorn der Kooplieden beftemd zijn, dan dat het bezwaarlijk zou zijn het bederf daar van vóór te komen. 'Er zijn eenige redenen om te gelooven, dat de Zoutlucht der Zee tot zijne bewaaring voordeelig is.

talrijker middelen van onderhoud de duurte aldaar minder drukkende en minder gevoelig maaken, of om zich van dien omtrek te verwijderen, ten einde de werking van die concurrentie te ontgaan.

Door de Pakhuizen van buitenlandsch Koorn, en voornaamlijk van Amerikaansch Koorn, te begunstigen, zou men het vertier der Nationaale Graanen op het Platteland eenigermaate moeten bedwingen, en misschien daar door de emigratie van die bewooners tegenhouden, welke de verteering der levensmiddelen in de Steeden geduurig derwaarts lokt, en die de landen woest maaken.

'Er zijn nog andere redenen, welke Frankrijk kunnen aanzetten, om de Amerikaansche Graanen met greetigheid te ontfangen. Hij heeft dezelve noodig voor de ruime Land- en Zee-Pakhuizen, welke de vrij gemeene tijden van gebrek hem noodzaaken te onderhouden.

Wie zou hem nog beletten zich met dat levensmiddel te betaalen voor de hulp, die hij den Amerikaanen verleend heeft, en waar van hunne toestand de wederbetaaling vertraagt? Maar de hand van die schraapzuchtige onderneemers, waar van de hoofdstad weemelt, behoorde die Patriottische en grootmoedige operatie, die voor de beide Natiën nuttig zou zijn, niet te bevlekken.

Wie zou eindelijk de Regeering kunnen beletten, om Pakhuizen met Amerikaansch Koorn aan te leggen op de Fransche Suiker-Eilanden, welke door Orkaanen, Brand en andere onvoorziene toevallen zo dikwijls aan hougersnood bloot staan, om dat hunne zeer bepaalde proviandeering door de Monopolie geschiedt, die weinig brengt, om duur te verkoopen?

Het

Het is hier de plaats niet onze denkbeelden over deeze zaak te ontvouwen; wij handelen nog niet over de betrekkingen tuſſchen de Vereenigde Staaten en de Franſche Suiker-Eilanden. Miſſchien zullen wij eens die gewigtige en netelige ſtoffe onderzoeken; doch ondertusſchen doet ons de volgende zaak gelooven, dat Amerikaanſche Koorn-Pakhuizen in die Coloniën niet ſlegts nuttig maar zelfs noodzaakelijk zouden zijn. Dit geval wordt verhaald in eene Courant, die door de Regeering is goedgekeurd, aan welke men, ten minſten deeze maal, volkomen geloof moet ſlaan; want men weet met welke omzichtigheid men het gemeen maaken der openbaare rampſpoeden, welke uit eene beſchermde Monopolie ontſtaan, toelaat.

Wij zullen ons daar toe bepaalen, dat wij het artikel uit die Courant naſchrijven.

„ Uittrekſel uit het algemeen Journaal van Frankrijk (*Journal général de France*)" van Saturdag 24 Februarij 1787.

St. Domingo. Een Brief uit de *Cul-de-Sac* (een Straat of Steeg, die geen uitgang heeft) geeft eene algemeene beſmettelijke ziekte onder de Blanken in de Vlakte van Port-au-Prince te kennen; de begraavingen worden daar bij twaalf te gelijk gedaan. Het zou zeer ongelukkig zijn als dezelve veroorzaakt werdt door de ſlegte hoedanigheid van het Meel, dat men daar uit Europa brengt. Zeer zeker is het, dat na den vreede de inwooners onöphoudelijk over zijne duurte, ſchaarsheid en ſlegte hoedanigheid geklaagd hebben. De Brieven van den 8 October gaven bericht, dat zij 15 Sols voor het pond betaalden, en

dik-

dikwijls op het punt ſtonden om 'er gebrek aan te hebben; zelfs zodanig, dat een Particulier van hier orders zondt aan eenen Koopman te Bourdeaux, om zijnen Gemagtigde Meel te doen toekomen, en zijne verbaasdheid is waarlijk hoopeloos, door thans te verneemen, dat het even zo ſlegt als het andere bevonden is. (*Extrait des affiches de Bretagne.*)

VIERDE AFDEELING.

Masten, Raa's, en ander Hout voor de Scheepvaart.

Frankrijk haalt, even als andere Europeaanſche Staaten, welke eene Zeemagt en Koopvaardijvloot te onderhouden hebben, dat Hout uit Lijfland en Rusland. Dat algemeen Magazijn begint uitgeput te worden; de hoedanigheid der Masten is daar zo goed niet meer. Deeze Handel heeft daar benevens voor Frankrijk het nadeel, dat hij zeer groote Remiſen in geld vereischt, zonder in aanmerking te neemen de onaangenaamheden van eene gevaarlijke Scheepvaart, die dikwijls door het ijs geſtremd wordt, en de kwelling eener concurrentie van verſcheide Natien, welke door haare nabijheid en eene meenigte andere omſtandigheden in de Havens en Zeeën van het Noorden, om zo te ſpreeken, genaturaliſeerd worden; voordeelen welke de Franſchen niet kunnen hebben.

Deeze Beſchouwingen moeten Frankrijk het beſluit doen neemen, om voor het noodige Hout voor zijne Scheepvaart, en voornaamlijk voor het Rondhout, zijne oogen naar de Vereënigde Staaten te wenden. Zo

Zo hij daar zich van het noodige Hout tot dat oogmerk kan voorzien, dan is het buiten twijfel, dat hij aldaar wezenlijker voordeelen zal vinden, dan het Noorden van Europa hem kan aanbieden, zo wegens de wijze om het Hout te betaalen, als wegens de Scheepvaart, die veel minder gevaarlijk, veel minder onzeker dan die van de Oostzee is.

Waaröm zouden bovendien de Masten en het Timmerhout, door den grond der Verëenigde Staaten voortgebragt, voor Frankrijk niet dienstig zijn? Slegts éène tegenwerping wordt tegen dit artikel ingebragt, en dezelve komt uit een vooröordeel voort.

In Frankrijk wordt voorgegeeven, dat dit Hout van eene veel slegtere hoedanigheid is, dan het Hout, dat uit de Oostzee komt. Zelfs gaat men zo ver, dat men beweert, dat het Hout der Verëenigde Staaten voor den Scheepsbouw ongeschikt is. Wij hebben reden te geloven, dat dit oordeel niet slegts voorbaarig is, maar daar benevens voortkomt uit de onkunde of partijdigheid van sommige lieden, die belang daar in stellen, dat zij op de Fransche Timmerwerven geen ander Hout zien komen, dan dat van het Noorden van Europa.

Het is strijdig met de Wetten der natuur, dat onmeetelijke Landstreeken, wier uitzichten zo verschelden zijn, als ergens in Europa plaats kan hebben, en waar van de grond de zelfde verscheidenheden aanbiedt, slegts Hout van eene algemeen mindere hoedanigheid voortbrengen. Het moet met Amerika even zoo als met Europa gelegen zijn. De hoedanigheid van het Hout is, in ons Waerelddeel, volgens de luchtsgesteldheid, de natuur van den grond en andere omstandigheden onderscheiden. Zo 'er zelfs Hout is,

dat natuurlijk van eene mindere hoedanigheid zijn, en meer en meer worden moet, dan is het dat van Europa, om dat de Bosfchen, welke het beste Hout voortbragten, uitgeput zijn, of dagelijks uitgeput worden. Bovendien zijn 'er regelen om het Hout te hakken, en het te bestieren, vóór dat het gebruikt wordt; zo deeze regels verwaarloosd worden, bederft de hoedanigheid van het Hout meer of min. Is het nu niet mogelijk, dat de Amerikaanen, bij gebrek van ondervinding, of door andere oogenbliklijke omstandigheden (1), die regelen nog niet werkstellig hebben kunnen maaken, en dat de hoedanigheid van hun Hout daar door geleeden hebbe?

Beter bestierde nafpooringen, een oplettender onderzoek, zullen zonder twijfel dat vooröordeel, strijdig met de hoedanigheid van het Amerikaansch Hout, binnen kort om ver stooten; een vooröordeel dat dies te verdrietiger is, om dat het den Koophandel tusfchen Frankrijk en de Vereënigde Staaten van een zeer gewigtig voorwerp voor de beide Natiën zou berooven.

Als

(1) Bij voorbeeld, het omhakken der Bosfchen heeft zijn jaargetijde: en om veel Hout in te zamelen, om het gunstig oogenblik niet te laaten voorbijgaan, moet men derhalven alles te gelijk omhouwen, en een groot getal armen vereenigen. Nu hebben de Amerikaanen die zo talrijke armen niet. Men moet dan nog dat Hout lang in de lucht of in het water laaten, vóór dat men het gebruikt; en de Amerikaanen, door de behoefte gedrongen, konden niet altoos die opöffering van tijd doen. Men moet daaröm het gebrek van het Hout, uit Amerika komende, niet aan zijne natuur, maar aan de ongunstige omstandigheden toefchrijven. Deeze redeneering stoot alles omver wat de partijdigheid van het perfoonlijk belang tot nu toe tegen het Hout van 't vrije Amerika heeft ingebragt.

Als Frankrijk zich met ernst over dat ſtuk wil verlichten, moet hij zelfs met de vijanden van Amerika raadpleegen; hij neeme dan raad met den Lord *Sheffield*, die anders zo ſpaarzaam in lofredenen is, als men die aan de vrije Amerikaanen moet geeven. Hij zegt uitdruklijk (1), „ dat de Onderhandelaars van het Vreedes-Tractaat, welke het Gebied van Penobſcot, ten Oosten der Baai van Casco, aan Groot-Brittanje toebehoorende, afgeſtaan hebben, de ſtrengſte berisping verdienen; dat dat Land, zonder tegenſpraak, het beste Hout voortbrengt. De Kust, voegt hij 'er bij, is met Hout bedekt, dat voor de Scheepvaart en andere gebruiken geſchikt is, en in genoegzaame meenigte, om de behoeftens van Groot-Brittanje eeuwen lang te vervullen. De witte Pijnboom, in Engeland onder den naam van Pijnboom van Weymouth of van Nieuw-Engeland bekend, wordt in dat Gebied overvloedig gevonden. Hij is buiten tegenſpraak de beste voor het Rondhout der Scheepen, en groeit daar tot eene verbazende hoogte.

Deeze zaak wordt ons door verlichte mannen bevestigd, welke in de Vereenigde Staaten van Amerika gereisd, en aldaar een langduurig verblijf gehouden hebben. Zij verzekeren, dat dezelve al het Hout voortbrengen, dat wij tot onze Masten noodig hebben, en dat de witte Pijnboom der Rivieren van Connecticut, Penobſcot, Kennebek ten minſten met die van het Noorden van Europa in hoedanigheid gelijk is. De Scheepstimmerlieden van Philadelphia achten hem zo hoog, dat zij zich voor de buitenplanken der Scheepen boven de uitwatering daarvan bedienen.

De

(1) Zesde druk, Bladz. 39.

De groene Eikenboom, waar van Georgie zulke schoone Bosschen oplevert, verëenigt in zich de kostelijkste hoedanigheden. Men kan die uit de Baai van Sta. Maria veel grooter in 't vierkant bekomen, dan dien welke uit de Levant en van het Eiland Corsika komt. Hij is dicht, de wormen beschadigen hem nooit, en zijne duuring is zonder weêrgaê. De Cubikvoet weegt 95 ponden, naamlijk 20 ponden meer dan de witte Eikenboom, waar van men zich gemeenlijk bedient. Zijne vastheid is zodanig, dat men de dikte der leden, waar voor men hem gebruikt, bijna de helft kan verminderen (1).

De Lord *Sheffield*, na gezegd te hebben, dat men op meer dan 41 Graaden Zuider-Breedte geen Hout vondt dat tot Masten geschikt was, verklaart nogthans, dat de geele Pijnboom der Staaten van het Zuiden groote Masten voor de Koopvaardijscheepen oplevert (2). De witte en de geele zijn van eene betere hoe-

(1) De groene Eikenboom van Carolina is de hardste van 't bekende Hout. De Scheepen, die daar van gebouwd worden, zijn van eenen zeer langen duur. Ziet daar benevens wat de Colonel *Champion*, in de verschillende deelen van zijn Werk, alwaar hij het gevoelen van den Lord *Sheffield* over de Masten van Amerika wederlegt, over het Hout van Amerika zegt.

(2) Op Bladz. 9, zesde Druk, leest men de volgende Noot; „ De Masten van Amerika zijn minder in soort dan die van Riga; maar deeze laatsten zijn zeer kostbaar door den weg, dien zij hebben af te leggen, en de aanzienlijke Rechten die zij te Riga voldoen. In Oorlogstijd kosten de groote Masten, naar Engeland overgevoerd, twee, drie tot vier honderd Ponden Sterling. De grootste Masten, waar van men zich tot de Scheepvaart bedient, hebben zes en dertig Duimen middellijns; en komen uit Amerika. Thands houdt men de groote Masten, uit verscheide stukken gemaakt, voor de beste."

hoedanigheid, dan die der andere Pijnboomen; de draad daarvan is fijn; die van den geelen is gedrongener. Alle die Pijnboomen worden gebruikt tot het bouwen van Huizen en Scheepen, en voor andere benoodigdheden, waar toe de Pijnboom van dienst is, het zij in vierkant gemaakte ſtukken, in planken, of in bladen.

Eindelijk, wanneer men Groot-Brittanje in het Amerikaansch Hout waarde ziet ſtellen; wanneer men ziet, dat hij vóór den Oorlog in de Provincie Saggadahock, waar de ſchoonſte witte Pijnboomen gevonden worden, een Kanton van zeshonderd duizend Akkers hadt laaten meeten; dat hij daar eenen Agent houdt, om die Pijnboomen op de ſneeuw te laaten omhakken, en in lange daar toe bijzonder gemaakte Scheepen te vervoeren (1), kan men bezwaarlijk begrijpen, dat Frankrijk onverſchillig is ten opzichte van alle ſoorten van Hout, die hij, in ruiling van zijne Producten, uit de Vereënigde Staaten kan trekken.

VIJF-

(1) Zie *les Lettres du Cultivateur Américain*, Tom. II. pag. 26. Deeze achtingswaardige Schrijver heeft zelf de moeite genomen, om eene groote meenigte ſtaalen der verſchillende ſoorten van Hout, die men in de Vereënigde Staaten vindt, en door hunne verſcheide gebruiken tot den Koophandel geſchikt zijn, in Frankrijk te brengen. Men ſtaat verbaasd over de verſcheidenheid van dat Hout. De Lord *Sheffield* begroot de hoeveelheid van Amerikaansch Hout, dat, naar den uitvoer der jaaren 1768, 1769 en 1770 te rekenen, jaarlijks naar Engeland uitgevoerd wordt, op bijna 2000 Tonnen. In 't jaar 1768 werdt door den Engelſchen Onderneemer, voor een groote Mast van 33 Duimen, 76 Ponden Sterling in Nieuw-Engeland betaald, en dus bij vermindering tot 1.1 Ponden Sterling voor een Mast van vier en twintig Duimen. In 't Jaar 1769 waren die prijzen 20 ten honderd gedaald.

VIJFDE AFDEELING.

Bontwerk en Pelterijen.

De Lord *Sheffield*, dien wij altoos met vertrouwen aanhaalen, wanneer hij de voordeelen der Vereenigde Staaten beschrijft, betwist hun het voorrecht van geheel en al Meesters der Pelterijen te zijn; maar hij beschouwt hen als gevaarlijke Concurrenten voor Canada; en wel met reden.

De nabijheid der groote Etablissementen, welke de vrije Amerikaanen hedendaags te *Pittsburg*, en op verscheide andere Plaatsen van hunne overbergige Bezittingen maaken, moet hen ongevoelig groote voordeelen in dien Handel verschaffen, en hen met Canada de bijna uitsluitende winsten doen deelen, waar van die Provincie sedert het jaar 1763 het genot heeft.

In de daad, de Landstreeken tusschen de wateren van het Meir *Ontario* en dat van de *Missisippi* gelegen, door die meenigte Rivieren doorsneeden, welke in het Zuiden en Noordwesten van de *Erié*, de *Michigan* en de *Bovenrivier*, tot in de *Ouisconsing* (1), en zelfs tot in het *Meir der Bosschen* vallen; de groote werken waar aan de Virginiërs in dit oogenblik bezig zijn, om de Scheepvaart van de *Potawmack* tot aan den voet van de *Allé-Cheny* te volmaaken; de waarschijnlijkheid van eene andere communicatie met de overbergige wateren, door middel der westelijke takken

(1) Groote Rivier, die, zevenhonderd Mijlen van de Zee, in de Missisippi valt.

ken van de *Susquehannah* (1), zonder de gemaklijkheid over te ſlaan, met welke de bewooners van den Staat van New-York, vóór den Oorlog naar *Niagara* gingen, door uit hunne Hoofdſtad de Hudſons-Rivier tot Albanij, van daar die der Mohaws op te vaaren, vervolgens het kleine Meir van Oneida over te ſteeken, en, door middel van eenige gemaklijke vrachtloonen, de Rivier van Oswego af te zakken, in welkers mond de Ontario eene uitſteekende Haven maakt; alle die redenen, en veele andere, welke niet alleen met de Aardrijkskunde, maar ook met het klimaat, de nabijheid, enz. verbonden zijn, moeten binnen weinig jaaren een groot gedeelte van den Handel der Pelterijen in de magt der Amerikaanen ſtellen.

Deeze voordeelen zullen nog veel zekerer zijn, wanneer de Engelſchen de Forten van Niagara (2), het groote Etabliſſement van de Straat (3), en dat van Michillimakinack (4) ontruimd hebben. Schoon zij, door het Vreedes-Tractaat, vrachtgoederen van de Scheepvaart der Meiren met de Amerikaanen in gemeenſchap moeten genieten, kunnen zij echter deeze laatſten daar door geen concurrentie meer maaken; want men moet aanmerken, dat een gedeelte van het Noor-

(1) De Juniata, de Jiogo en de Cajuga.

(2) Een gewigtige Haven, die over de vrachtgoederen van dertien Mijlen gebiedt, die de Meiren Erié en Ontario van elkander ſcheidt.

(3) Eene Stad door de Franſchen geſticht, aan de Straat Sainte-Claire, die de wateren uit de Meiren Michigan en Huron in de Erié brengt.

(4) Een Fort en Etabliſſement aan den Uithoek, op het Eiland van dien naam, dat de vrachtgoederen en de voorbijvaart der watervallen van Sta. Maria gebiedt, van waar de wateren des boven-Meirs in dat van de Huron vallen.

Noorden en Noordöosten des vasten Lands, binnen Engelfche grensfcheidingen begreepen, tot aan het Grondgebied der Hudfons-Baai, onëindig bergächtiger, kouder en onvruchtbaarer is, en flegts van Rivieren vol watervallen en *fnelloopende ftroomen* doorfneeden wordt, en dat dienvolgens die Handel met zo veel gemaklijkheid niet gedreeven zal worden, en ook niet zo overvloedig zal zijn.

Hun zal nog bij uitfluiting overblijven de communicatie van Mont-Real met de *bovenlanden*, door de groote Rivier der Outawas, die bij het Meir der twee bergen in de Rivier St. Laurens, 3 Mijlen van die Stad, valt. Doch haare fnelle loop, of liever haare woede en haare altoosduurende watervallen, zullen dien wel altoos, zo al niet onöverkomelijk, ten minften kostbaar en vergund maaken (1).

De Pelterijen, uit het Noorden van Amerika naar Groot-Brittanje uitgevoerd, beliepen in de jaaren 1768, 1769 en 1770 bijna één millioen Livres tournois, gewaardeerd tot den prijs in de Haven, waar dezelve uitgevoerd worden. Het beloop der Dasfenvellen is agt honderd duizend Livres geweest, daar onder niet begreepen het Leêr, dat de Amerikaanen te Jamaika en in de Spaanfche Etablisfementen in ruiling ontfingen.

De verkoopingen van Pelterijen van Canada, die in ieder Voorjaar te London gehouden worden, bragten in 't jaar 1782 vier millioenen zeven honderd duizend Livres tournois op; in 't jaar 1783 iets meer, en in 't

(1) Deeze bijzonderheden zijn ons ter hand gefteld door den Heer *de Crevecoeur*, die deeze wijduitgeftrekte Landftreek heeft doorgereisd.

't jaar 1784 bedroegen zij meer dan vijf millioenen. Alle die Pelterijen worden met Engelsche Manufactuuren betaald, en het vierde-deel daar van wordt in Engeland gereed gemaakt, alwaar het in waarde verdubbelt. Nu zal deeze rijke Handel, die over Quebec geschiedt, zekerlijk in verval geraaken, zodra de Forten en Landstreeken, waar over de Engelschen het gebied voeren, aan de Amerikaanen te rug gegeeven zullen zijn. Misschien is het meer deeze aanmerking dan het medelijden, dat het lot der Amerikaansche Loyalisten inboezemt, dat de wedergeeving tegenhoudt, waar van de Engelschen het oogenblik niet als met smerte beschouwen.

Om dus den slag, welke den Handel der Pelterijen in Engeland door die wedergeeving toegebragt moet worden, af te keeren, raadt de Lord *Sheffield*, na alvoorens den Staat der zaaken opengelegd te hebben, zijne Natie, om van de Pelterijen, die voor het buitenlandsch vertier bestemd zijn, geen Recht te vorderen, ten einde de Amerikaanen aan te moedigen, om de hunne over Quebec naar Amerika te doen overgaan. Hij maant dezelve voornaamlijk aan, om haaren aandacht te wenden tot de Hudsons-Baai, en om met de maatschappij, die den uitsluitenden Handel van die Baai bezit, een verdrag aan te gaan, om hem weder tot vrijheid te brengen, even zo als men met de groote maatschappij van Afrika gehandeld heeft.

Deeze verstandige raadgeevingen toonen Frankrijk aan, wat hij aan zijne zijde moet doen, om de Bontwerken en Pelterijen der vrije Amerikaanen in zijne Havens te lokken.

Zou men wel gelooven, dat de geest van opkooping reeds zijne schraapzuchtige blikken op dien Han-

 del,

del geslagen heeft, om hem te bemagtigen? Bankiers van Parijs hebben reeds eene maatschappij, *bij Actiën*, voorgeslagen, waar van het eene deel de Amerikaanen, en het andere de Franschen toebehoorde. Zij vestigen de noodzaakelijkheid van die maatschappij daar op, dat het voor eenvoudige Burgers onmogelijk is, voor vooräfgaande Inkoopen, welke die soort van Handel verëischt, aanzienlijke verschotten te doen.

Altoosduurende leugen der Opkoopers! eene leugen waar mede zij de voordeeligste takken des Handels, welke Frankrijk aanboodt, verslonden, en zelfs vernietigd hebben! eene leugen die noodwendig hier ontmaskerd moet worden; want zo zij de Regeering verleidde, zo zij geloofd en omhelsd werdt, zou zij de verbindtenissen met de Verëenigde Staaten tegenhouden; zij zou de Fransche nijverheid en werkzaamheid den moed laaten zinken, en mogelijk zou het haar gelukken, om dien Handel, die eerst in zijne opkomst is, te smooren.

In de daad, de Amerikaansche Producten, welke de Franschen, in ruiling der Fransche Producten, van de vrije Amerikaanen kunnen ontfangen, zijn, ten aanzien van hunnen omslag, meerendeels van eene geringe waarde. Nogthans zullen zich met de Paketbooten, die onlangs aangelegd zijn, Fransche Kooplieden met kleine Assortimenten, uit de verscheide Reederijen van het Koningrijk gehaald, naar Amerika begeeven. Zelfs is het te wenschen, zo als wij reeds aangemerkt hebben, dat de Handel met de Verëenigde Staaten op deeze wijze een aanvang neemt, dat veele persoonen aangemoedigd worden om naar Amerika te gaan, den grond te onderzoeken, en kundigheden te verkrijgen, door met zich te voeren de artikelen, wel-

welke aldaar vertierd kunnen worden, en hun bijzonder bekend zijn.

Het is derhalven van het grootste aanbelang, dat zij de mogelijk grootste verscheidenheid van voorwerpen kunnen vinden, om in retour mede te neemen. Nu zijn voor hen de gemaklijkste die, welke onder een kleiner omslag de grootste waarde bevatten. De Monopolie moet hen derhalven niet van de Pelterijen berooven; zij zijn de waardigste van alle de Americkaansche Goederen voor die nuttige wijze, om den Handel tusschen Frankrijk en de Verëenigde Staaten te beginnen.

De ontwerpers van die Monopolie voegen 'er bij, dat de Engelsche maatschappij te New-York en Baltimore Stapelplaatsen zal aanleggen, zo men haar niet vóórkomt.

Maar van welke maatschappij spreeken zij? is het van die van Hudson? zij heeft geen Voorrechtsbrief als voor de Hudsons-Baai, waar zij de zaaken, wel verre van dezelve aan te moedigen, laat kwijnen. De Lord *Sheffield* stelt zelfs voor, zo als wij reeds aangemerkt hebben, dat de Regeering den Voorrechtsbrief van haar moet koopen, om de concurrentie te herstellen. Kan men daar benevens wel gelooven, dat de Engelsche Kooplieden voor de concurrentie van die maatschappij, en die der buitenlandsche maatschappijen, welke zij ook mogten zijn, veel vreeze hebben?

Men dringt daar op aan, dat de verschotene Fondsen weder langzaam zullen inkomen. Maar die meêdogende Monopolie, die zich op eene zo patriottische wijze met het belang der Kooplieden onledig houdt, weet dan niet, dat die vertraagingen nimmer de aan-

groei-

groeijende werkzaamheid van eenigen Koophandel, wanneer hij die ondergaan kan, tegengehouden hebben; en dat, wanneer hij zulks niet kan doen, de maatſchappijen zelven, onvermogend om altoos eenen last te onderſchragen, die ſteeds aangroeit, zich zelven in den grond helpen, na dat zij lang door de boeijen der bijzondere nijverheid gekluisterd zijn geweest. Deeze zaak wordt door de geſchiedenis van alle maatſchappijen beweezen. Daar alwaar de welvaart haar vergezeld heeft, zou de vrijheid haar tot eenen hoogeren trap gebragt, en dikwijls die ſoorten van Handel opgebeurd hebben, welke in het *niet* gevallen zijn, om dat zij door den verderflijken invloed der Monopolie beſtierd werden. Bovendien wordt hier niet geſproken noch van eenen verren, noch van eenen nieuwen Handel voor Frankrijk. Men moet zich den bloeijenden ſtaat herinneren, waarin hij vóór het verlies van Canada was; want de ontëerende handen der Monopolie hadden hem nog niet onder haar geweld gebragt.

Zend Koopmanſchappen, die wezenlijk te pas komen; dat uwe verzendingen door die opgeklaarde voorzichtigheid (1), de vrucht der ondervinding, beſtierd

(1) Men heeft in Frankrijk verzendingen gedaan, welke op eene doorſlaande wijze te kennen geeven, dat men daar in meer dan eene zaak onderricht noodig heeft. Eenige Kooplieden, de vrije Amerikaanen als een half-wilde Volkplanting beſchouwende, en op hunne verwondering over de Modes rekenende, hebben hun gekreelde hoeden, zeer nette roode rokken, geſpikkelde zijde kamiſolen, en eene meenigte andere beuzelingen gezonden. Zij wisten niet, dat de Amerikaanen de zeden der Engelſchen, der Duitſchers hadden, dat zij ernſtig en kundig zijn; dat Philadelphia en Boston, om zo te ſpreeken, voorſteeden van London zijn. Deeze misſlagen in den Handel komen voort uit de ligtvaer-

ſtierd worden; brengt andere Goederen te rug, die voor uw Land of tot het buitenlandsch beſtier nuttig zijn, en de verſchotten zullen zo langduurig niet zijn. En hoe ligt wordt dan niet de Last dier langduurige verſchotten, als hij onder alle die geenen verdeeld wordt, welke aan den vrijen Handel deel neemen!

Is het daar benevens wel te vermoeden, dat de vrije Amerikaanen den Handel der Pelterijen bij hun aan de Monopolie onderhevig zullen maaken? Hebben zij alle de kundigheden, waar door zij uitmunten, om geen andere reden aan den dag gelegd, als om de bekrompene inzichten van onze Actionisten, onze ongelukkige ſtellingen van bevoorrechte maatſchappijen, ſtellingen welke het gemeen verſtand, voor de vrijheid, voor de zedenleer, voor den waaren algemeenen welſtand zo nadeelig zijn, te omhelzen? Weeten zij dan niet, dat zo het gebrek aan middelen de bijzondere poogingen der Franſche Kooplieden kluisterde, andere Kooplieden hunne plaats kunnen vervullen? En hoe groot is, in dat opzicht, de magt der Engelſchen en Hollanders! Hoe groot zou zelfs die der Spanjaarden kunnen worden, als zij de goede grondſtellingen, die [illegible] uit

vaerdige wijze, met welke de Franſchen reizen en waarneemingen doen. Zij hebben dat mistrouwen in zich zelven, die belangwaardige zedigheid niet, welke de gemeenmaakingen en de verkrijging der nuttige en zekere kennisſen vóórkomt en gemaklijk maakt. Het hoog gevoelen, dat zij van hunne nationaale krachten hebben, boezemt hen eene onverdraaglijke en ongegronde perſoonlijke bekwaamheid in; want is 'er eigenlijk eenige betrekking tusſchen de handen, die men kan wapenen, en de lichten van den geest? Men vergeeve ons deeze ſtrenge aanmerking; zij is voor de Franſche Reizigers gewigtig: zij zal ſchadelijke onderneemingen vóórkomen, om dat zij op de onkunde en verwaandheid gegrond zijn.

uit de bezitting der Mijnen voortvloeijen (1), wilden omhelzen!

Neen, zonder twijfel zullen de vrije Amerikaanen zich door de banden van eene droevige en onvruchtbaare Monopolie niet laaten boeijen, om zich naar de belangzuchtige oogmerken der Bankiers van Parijs te schikken. Zij moeten de ontwerpen der Monopolisten mistrouwen: zo veele voorbeelden, die nog versch in 't geheugen zijn, leeren ons, dat de meeste van die ontwerpen, onder een schoonschijnend voorwendsel, slegts eene speculatie van Actiehandel verbergen; en de ontworpen maatschappij der Pelterijen zou wel niets anders dan eene van die speculatien kunnen zijn. Want wat is, sedert dat de Actiehandel aan de Actien eene waarde geeft, die zij niet hebben, 'er aan gelegen, of het ontwerp van eene maatschappij goed of slegt berekend zij, als het slegts door de Regeering aangenomen wordt; als het slegts, onder goed voorkomende uiterlijkheden voorgedragen, een onkundig en ligtgeloovig Gemeen misleidt, en haare Actien tot eenen zeer hoogen prijs steigeren?

Men moet nogthans de bewerkers van dat ontwerp recht doen. Zij willen zich, buiten behulp van het Spel, van groote voordeelen verzekeren, en wel op deeze wijze.

De maatschappij zou Paketbooten voor Amerika onderhouden, en dezelve regelmaatig alle maanden laaten vertrekken. Men kan ligt denken, dat die Paketbooten boven alle andere den voorrang zouden hebben, om de goederen der maatschappij te vervoeren, en

(1) Zie *le tableau de l'état actuel de la banque de Saint-Charles*, pag. 69 en volg.

en dat haare Agenten daar bij niet op de flegtste wijze geplaatst zouden worden.

De Regeering zou, voor dat onderhoud, aan de maatfchappij betaalen, het geen zij voor de Paketbooten betaalt, die geacht worden van twee tot twee maanden te vertrekken, naamlijk zes honderd duizend Livres. —— Maar om de gesleepene maatfchappij de verfchotten en de zeer zwaare verliezen, die zij voorziet, te vergoeden, verzoekt zij, dat de Regeering haar de Interest der fchuld van de Vereënigde Staaten jegens Frankrijk afftaa: eene flegt betaalde Interest, voegen de bewerkers van het ontwerp 'er bij, en welke voor Frankrijk flegts eene beuzeling is (1).

Wie moet men het meest beklagen, of de Regeeringen welke men dergelijke ontwerpen durft aanbieden, of zij die zulks doen? Laat ons nogthans hoopen, dat de verspreide lichtstraalen de beguichelingen der Actiehandelaars zullen verdrijven, zo zelfs de Regeering daar aan nog geloof slaat.

Laat ons weder tot de Bontwerken en Pelterijen te rug komen. Het geen wij gezegd hebben, toont genoegzaam, van welk belang dat artikel voor den Franfchen Handel is, en hoe zeer dezelve in 't vervolg moet aangroeijen. Men moet derhalven van wegens de Regeering alle de gunsten verwachten, welke dien Handel kunnen aanmoedigen. Men moet hoopen, dat zij zodanige Rechten, welke, door hunne grootte, den Sluikhandel zouden begunstigen, of den verkoop van

(1) Het is met die beuzelingen, welke zo grootmoedig, zo mild uitgedeeld worden, dat een Staat tevens zijne fchuld ziet aangroeijen, en de middelen om die te betaalen verminderen, wat ook veele diepdenkende Staatkundigen daar van mogen zeggen.

van die Pelterijen aan buitenlandsche Kooplieden nadeelig zijn, voor altoos zal afschaffen. Zij kunnen in Frankrijk van het handenwerk, dat dezelve bereidt, eene grootere waarde bekomen; men moet dezelve daarom door de Rechten niet ongenaakbaar maaken voor Natiën, wier gelegenheid minder dan die van Frankrijk toelaat, dezelve uit Amerika te ontfangen.

Eindelijk moet deeze Handel van Amerikaansche Pelterijen in Frankrijk dies te meer begunstigd worden, om dat onder alle de artikelen, welke door de Amerikaanen, in ruiling der Pelterijen, aan de Indiaanen geleverd worden, geen is dat niet in Frankrijk gevonden kan worden, dit is derhalven een nieuw onderwerp van vlijt voor zijne nijverheid.

ZESDE AFDEELING.

Rijst, Indigo en Lijnzaad.

Men kan van de Amerikaansche Rijst niet spreeken, zonder zich de jammerlijke ongelegenheden, welke met haare planting gepaard gaan, te herinneren. De ongelukkige Slaaven, die dezelve planten, verpligt zijnde de helft van 't jaar in 't water te staan, zijn daar door bloot gesteld aan blindheid, aan kliergezwellen en eenen ontijdigen dood. Deeze beschouwing verhindert, zegt men, de Staaten, die dezelve voortbrengen, om de Slavernij af te schaffen. De vrije menschen zouden zich niet gemaklijk tot die moorddaadige planting verbinden (1).

Wan-

(1) De planting der Rijst geschiedt in Piemont en Italie door lieden zonder vuur noch plaats, onder den naam van Ban-

Wanneer dit laatfte waar mogt zijn, wanneer het in 't beftier der vrijheid waar was, zou men geen middelen vinden, om die planting met de gezondheid der werklieden overëen te brengen, kan men daar uit geen voldoende reden afleiden, om een gedeelte van onze gelijken, die vrij gebooren, en even als wij gelijk zijn (1), als ook een gelijk recht tot het le-

Banditti bekend, zijnde eene vrucht der flegte Staats-Conftitutien van dat gedeelte van Europa. Wanneer die Banditti hun werk verricht hebben, worden zij door *Sbirren* (Gerechtsdienaars) naar de grenzen gebragt, ten einde de verwarringen te vóórkomen; tot welke, zo men vreest, hunne onwerkzaamheid en hunne armoede hen mogten beweegen.

(1) Zij zijn van eene verfchillende koleur mèt die der Europeaanen; maar hangt de hoedanigheid van mensch van de koleur af? Zijn de Negers niet even als wij van zintuigen voorzien? Hebben zij niet, even als wij, alles wat tot de voortbrenging, tot de verwekking van denkbeelden, en tot hunne ontwikkeling dient? Zo de zwarte koleur eenige zedelijke werking, op hun lot invloed hebben, en ons gedrag ten hunnent opzichte bepaalen moest, zou het alleen moeten zijn om hen tot hunnent te laaten, en niet om hen met geweld weg te voeren, door de wreedfte behandelingen over die koleur te ftraffen, en op eenen vreemden grond te fleepen, om hen daar, hun geheele leven lang, tot het verdrietig en verachtelijk lot der Dieren te veröordeelen. Komen zij dan gewillig zich tot de flavernij aanbieden? Begeeren zij uit die brandende Luchtftreeken te gaan, waar in de natuur hen door de zwarte koleur fchijnt beperkt te hebben, even als wij in de koude of gemaatigde Luchtftreeken door de blanke koleur? Hunne weinig talrijke behoeftens houden hen in de onweetendheid; wij voegen 'er alles bij wat dezelve in onnozelheid kan veränderen, en wij zintwisten over die vernedering, waaräan wij fchuldig zijn, om ons over de rechtmaatige verwijtingen, die ons de natuur doet, gerust te ftellen. Kunnen wij dan op onze kundigheden roemen, zo lang zij aan die affchuwelijkheden medeplichtig blijven. Zie deswegens het oordeelkundig onderzoek der Reizen van den Heer *Chatellux* (*Examen critique des Voyages de M. Chatellux*).

leven hebben, tot eenen zekeren dood, en tot zwaare ziektens te veröordeelen. Al was 'er zelfs eene volstrekte noodzaakelijkheid bij de planting van dat Levensmiddel, zou die noodzaakelijkheid ons op het leven der Negers geen recht geeven, of wel zou dat recht het gewrocht van eenen staat van Oorlog zijn, en nooit was de dienstbaarheid een recht.

Wat 'er ook van zij, het is zeer te wenschen, dat men de voortbrenging der Rijst niet op zodanige wijze bevlekt, en dat men dienvolgens of middelen weete te vinden, om de ziektens, die zij veröorzaakt, te vóórkomen, of anders eene minder verderflijke planting daar voor in plaats te brengen.

'Er is eene soort van drooge Rijst, die geenszins gevaarlijk is te planten. Bovendien moet het voorbeeld der Chineezen en Indiaanen, onder welken de planting de zelfde verwoestingen niet aanrecht, ons doen hoopen, dat men, door hen t'eenigen tijde na te volgen, menschen aan de gezondheid, aan het leven zal weder geeven, waar op wij nimmer het recht hadden hen daar van te berooven.

Na deeze voortbrenging in menschen beschouwd te hebben, moeten wij thans dezelve in kooplieden onderzoeken.

De Fransche Regeering heeft, wegens den invoer der Amerikaansche Rijst, nog geen vast besluit genomen. Zonder twijfel zal zij, de natuur van dat levensmiddel overwogen hebbende, zich haasten om het toe te laaten, en den invoer daar van te begunstigen, zo veel als andere Natien kunnen doen. Het is een heilzaam, eenvoudig voedsel, dat dienstig is om de voornaamste levensmiddelen te vervullen. Deeze redenen behooren krachtig genoeg te zijn, om de in-

inkruipingen op te weegen, welke het bijzonder belang tegen de toelaating van die Rijst voorschrijft. Laat ons onvermoeid herhaalen, dat men de vermeerdering der middelen van onderhoud moet aanmoedigen; hier door maakt men het Volk het leven minder verdrietig, hier door maakt men de Volksmeenigte vruchtbaar, en dienvolgens den rijkdom natuurlijk.

Laat ons daar benevens aanmerken, dat de Rijst, over Zee in Frankrijk komende, de middelen van onderhoud in de Zeehavens, waar zij ontscheept wordt, moet vermeerderen: Zij brengt derhalven, nevens andere oorzaaken, iets toe, om het Volk uit het binnenste des Lands derwaarts te lokken. Nu zou men die Emigratien vóórkomen, als men dat levensmiddel van de eerste noodzaakelijkheid, benevens andere welke de zelfde hoedanigheid hebben, vrij liet circuleeren.

Eindelijk, zo Frankrijk eenen grooten, eenen duurzaamen Handel met de Veréenigde Staaten wil hebben, moet hij zich voor de uitsluitingen wachten, die wezenlijk dat oogmerk nadeelig zouden zijn; hij moet alle de Producten van die Staaten toelaaten. Zonder die gunst zal die Handel altijd bepaald, altijd aan geduurige verpoozingen onderhevig zijn, en de onzekerheid benevens de naauwe beperkingen zullen hem geheel en al in de Landen brengen, waar de greetigheid naar denzelven en de gemaklijkheden algemeener zullen zijn. Het is in dat opzicht met de Natien even zoo, als met de Kooplieden: hij die de meeste voordeelen aanbiedt, bekomt altoos den voorrang.

„ Voormaals, zegt de Lord *Sheffield*, werdt de Amerikaansche Rijst, schoon door Spanje, Portugal

 en

en het Noorden van Europa vertierd, eerst in Engeland ontfcheept, en betaalde daar een Recht van 7 Schellingen 2 Pence Sterling van het Centenaar. Dit Recht is, door een bevel van den Raad, zeer van pas afgefchaft, en Amerika gaat voort ons zijne Rijst te zenden. Naardien de Amerikaanen niet kunnen weeten, in welke Haven van Holland of Duitschland het voor hun best raadzaam is dezelve te zenden, en om dat onze correfpondentie met de verfcheide deelen van Europa ons in ftaat ftellen, om altoos, en op elk oogenblik, van den ftaat der markten beter onderricht te zijn, zullen zij ons hunne Rijst vertrouwen, om dat wij best kunnen oordeelen, waar de uitvoer de voordeeligfte zal zijn."

Dit is, met weinig woorden, de Theorie die ook Frankrijk in zijnen Handel met de Verëenigde Staaten moet beftieren. Wat is 'er dan aan gelegen, of hij zulk of zulk Amerikaansch Product al of niet vertiert? Alle die Producten te ontfangen, die allen, zo hij het doen kan, met zijne eigene, of anders met buitenlandfche Producten te betaalen, en dezelve naar alle de plaatzen van het vertier te laaten voeren, is geen gering voordeel. Dit is, zo men wil, het werk van een Factoor; maar dit werk brengt het Volk, dat het oefent, zeer gelukkige en zeer uitgebreide gevolgen te wege (1); voornaamlijk als het zij-

(1) Men moet vrije vervoerplaatfen te land vastftellen, zo wel voor de verbodene voorwerpen, als voor die waar van de binnenlandfche confumptie met Rechten bezwaard is. Deeze nuttige operatie verëischt eenigen moed, om in de gantfche uitgeftrektheid, die zij moet hebben, gedaan te worden. Want men zal niet nalaaten de altoosduurende tegenwerping te herhaalen, dat de vrije vervoeringen, hoewel ingericht zij ook zijn, den Sluik-

zijne eigene Producten voor die, waar van het slegts de Factoor is, in betaaling kan geeven.

De Amerikaanen hebben, in de jaaren 1768, 1769 en 1770, naar Groot-Brittanje en het Zuiden van Europa, honderd vijftien duizend Maaten Rijst, *Barrels* genoemd, uitgevoerd, welke 6½ millioenen Livres tournois waardig zijn (1). Dit is, naast den Tabak, het Koorn en Meel, het aanzienlijkste der voorwerpen van uitvoer. Het is derhalven waardig, dat de Fransche Koophandel zich daar toe verledigt, en het in de Havens van Frankrijk laat komen, om, het van daar op andere markten van Europa te verdeelen.

In-

Sluikhandel begunstigen, en dat deeze voor eenig nationaal Etablissement nadeelig is, of den ontfang der Rechten vermindert. Maar zo de vrije vervoering van eene zekere koopmanschap den ontfang van het Recht op de binnenlandsche consumptie van dieżelfde koopmanschap verzwakt, zal het nooit anders dan van een niet zeer groot gedeelte zijn; want de Sluikhandel, die door de vrije vervoering begunstigd wordt, heeft ook zwaarigheden die hem beperken; terwijl de vrije vervoering, door eene veel grootere beweeging aan het Land te geeven, door welk dezelve verricht wordt, een gedeelte der dingen in waarde stelt, die, behalven dat, in eenen staat van levenloosheid of onwerkzaamheid zouden blijven. Wanneer men dus onderstelt, dat de ontfang in eene zekere Kas verminderde, wordt zij in andere veel grooter.

Ongelukkigerwijze treft eene vermindering van ontfang, uit eene tastbaare oorzaak ontstaan, den bewindsman die de zaaken niet algemeen beschouwt, en de ver af zijnde voordeelen welke, als uit die oorzaak voortkomende, haar moeten doen stand houden, ontglippen hem, of maaken op hem geen indruk, om dat die voordeelen niet bespeurd zullen worden, als in eenen tijd, wanneer hij misschien niet meer in zijnen post zal zijn.

(1) De uitvoer van Charles-Town bedroeg, sedert December 1784 tot December 1785, 67,713 Maaten.

Indigo.

Men kan van de Indigo der Carolina's en van Georgie het zelfde zeggen. Zij maakt een gedeelte der gewigtige Producten van de Vereënigde Staaten uit, en wordt in Europa vertierd. Men moet dus de Fransche Havens, en van daar gemaklijke communicatien voor dezelve openstellen. De Engelschen hebben, geduurende de jaaren 1768, 1769 en 1770 voor de waarde van drie millioenen Livres tournois jaarlijks daar van ontfangen (1). Zij is, uit hoofde van haaren laagen prijs, voornaamlijk in Engeland, Ierland en het Noorden van Europa vertierd. Zij heeft op andere plaatsen weinig of geen opgang gemaakt. De Indigo van St. Domingo, schoon duurder zijnde, bekomt altoos den voorrang.

De Indigo van Carolina en Georgie is veel slegter, dan alle andere. Zij is hard, aardächtig, bleek, en niet zeer verwig, ook heeft zij tot het gebruik eene langduurige en moeijelijke vergruizing noodig. Men heeft zich in 't eerst door den laagen prijs laaten verleiden; doch die bezuiniging is slegts ingebeeld, dewijl men het gebrek van haare hoedanigheid door de hoeveelheid moet herstellen; en deeze reden heeft veelen daar van doen afzien.

Naardien de aankweeking der Indigo overäl sterk aangemoedigd wordt, naardien dezelve overäl groeit, en haare hoeveelheid dagelijks vermeerdert, is het waarschijnlijk, dat de Indigo der Carolina's en van Georgie steeds bezwaarlijk vertierd zal worden, ten zij de

(1) De uitvoer van die verwstoffe, in 1785 te Charles-Town gedaan, bedroeg 500,920 ponden.

dezelve merkelijk beter wordt. Zij heeft wel na de eerste, die in Engeland aankwam, eene betere hoedanigheid bekomen; doch wij hebben nog niet vernomen, dat zij in 't algemeen met de slegtste soort der Indigo van St. Domingo vergeleeken kan worden (1). Zij wordt met deeze laatste vermengd, en misschien heeft deeze trouwloosheid haar vertier staande gehouden. Maar die soorten van misbruiken hebben slegts eenen tijd, en verdienen niet dat de Regeering haaren aandacht daar op vestige; het persoonlijk belang alleen is genoeg om dezelve vroeg of laat af te schaffen.

'Er zijn soorten van stoffen, om welke te verwen de Indigo van eenen geringen prijs dienstig is; en om die reden gebruiken zekere verwerijen die der Carolina's en van Georgie. In dit geval heeft zij het voordeel van een kleiner verschot van den Verwer te vorderen.

Men moet derhalven de Indigo der vrije Amerikaanen toelaaten, zo lang dezelve vertierd zal worden. Want zij zullen voortgaan dezelve te maaken, tot zo lang dat men dezelve voor eenen zodanigen prijs begeert te hebben, welke niet langer toelaat die te bereiden, en vermits men die bereiding niet kan beletten, is de voordeeligste zijde die men kiezen kan, dat men in den algemeenen Handel van die verwstoffe als Makelaar tusschen beiden tracht te komen.

Zo men den Lord *Sheffield* gelooven mag, genieten de

(1) De Reizigers zeggen, dat Carolina Indigo voortbrengt, welke bijna zo schoon als die der Fransche Eilanden is; maar zij is schaars, om dat 'er bijna geen andere als rijke en vlijtige Planters zijn, die, voor de aankweeking derzelve alle mogelijke zorg dragende, zodanige Indigo inzamelen; doch dezelve blijft in het Land.

de Indigo-Plantagien op de Oevers van de Misſiſippi eenen grooten voorſpoed, en zullen ſteeds voorſpoediger worden.

Ons Werk zal over dit gewigtig artikel, gelijk mede over veele andere, misſchien meer wezenlijk licht verſpreiden, dan wij daar van kunnen geeven.

Lijnzaad.

Noord-Amerika heeft, geduurende de jaaren 1768, 1769 en 1770, voor 2½ millioenen Livres tournois aan Lijnzaad, dat is voor ruim 833,000 Livres tournois 's jaars (1), naar Engeland en Ierland afgezonden. Het is in Groot-Brittanje vertierd. Het voordeel van dezelve met Ierlandſche Lijnwaaten te betaalen, heeft dat Zaad hooger doen waardeeren, of meer doen zoeken, dan dat van Vlaanderen en de Oostzee, dat bovendien duurder is.

Het is de zaak der Franſche Kooplieden, die in den Handel met de Vereënigde Staaten belang ſtellen, dat zij onderzoeken welk voordeel zij met die aanmerkingen van den Lord *Sheffield* kunnen doen. Bijäldien de Vlasbouw zich in Frankrijk uitbreidt, moet men aldaar naar buitenlandſche zaaden verlangen, en wel om twee redenen: de eerſte is, dat de hoedanigheid of deugdzaamheid van het Product daar bij wint; de tweede reden is, dat men in de bevolkte Landen, waar vlijtigheid gevonden wordt, van de vlasplant grooter voordeel trekt als men dezelve tot ſpinnen gebruikt, dan wanneer men die laat rijp worden, om 'er het

(1) De Autheur zegt *zeven honderd duizend Livres*; doch zulks is, ingevolge de voorige bepaaling, eene misrekening. V.

het zaad van in te zamelen. Het Lijnzaad ſchijnt niet in overvloed te komen als uit Landen, waar geen handen genoeg zijn om te ſpinnen, en zelfs om de eerſte toebereiding aan het Vlas, dat zij voortbrengen, te geeven; alsdan is het gevoeglijk het voor den Graanenhandel aan te kweeken. Zo lang die ſtaat van zaaken ſtand houdt, moet het ook voor de bevolkte Landen dienſtig zijn hun Lijnzaad buiten 's Lands te haalen.

Zo het ſchijnt zou Vlaanderen die aanmerking tegenſpreeken; maar men heeft daar den uitvoer van het ongeſponnen Vlas verboden, om het handenwerk te begunſtigen. Dus kan dat Land, dat tot den Vlasbouw zeer geſchikt is, aan veele Landbouwers van die Plant wel niets anders overlaaten, dan dat zij tot den Zaadhandel hunnen toevlugt neemen. Het is waarſchijnlijk, dat zo het Vlas ten minſten tot het ſpinnen bereid uitgevoerd mogt worden, men alsdan in Vlaanderen niet zou denken om het in te zamelen.

ZEVENDE AFDEELING.

Scheeps-voorraad, naamlijk, Pek, Teer en Terpentijn.

De Lord *Sheffield* heeft over den Scheepsvoorraad een langdraadig artikel gemaakt (1). Engeland ontfing dien veel uit de deelen van Amerika, die thans in de Vereënigde Staaten begreepen zijn, en voornaamlijk uit Zuid-Carolina. De hoeveelheid van die artike-

(1) Zie *Bladz.* 78, zesde Druk, van de aanmerkingen over den Koophandel der Vereënigde Staaten.

kelen beliep, in 1768, 1769 en 1770, jaarlijks twintig duizend zeven honderd *barrels* Pek, twee en tagtig duizend vier honderd *barrels* Teer, en agt en twintig duizend één honderd *barrels* Terpentijn; kostende alles in de Haven van den uitvoer één millioen twee honderd agt en twintig duizend Livres tournois.

Deeze voorraad hadt bij de Engelſchen, zo wegens hunnen Koophandel, als voor hun eigen vertier, eene groote waarde. Twee aanzienlijke Reederijen, te Hull gevestigd, werden daar mede aan den gang gehouden. De Teer werdt daar in Pek veränderd; hier van werden aanzienlijke hoeveelheden naar de zuidelijke Landen uitgevoerd, waar het, in concurrentie met dat van het Noorden van Europa, greetig ontfangen werdt. De Terpentijn, in die Reederijen in Olie of geest veränderd, levert een voorwerp van eenen zeer grooten Handel op: Engeland vertiert dezelve veel voor de bereiding der Verwen, Vernisſen, enz.

De omwenteling van Amerika heeft den Engelſchen dien voorraad niet uit het oog doen verliezen. De behoefte, die zij daar van hebben, laat hen niet toe zich eeniglijk te vertrouwen op den uitvoer, die men daar van uit Rusland en Zweden doet, waar zij de Hollanders tot Concurrenten hebben. Bovendien is de Scheepvaart van Amerika, welke minder gevaarlijk dan die van de Oostzee is, niet, als deeze, tot eenen zekeren tijd van het jaar bepaald. Zij is dienvolgens grooter en minder kostbaar; zo dat die voorraad lang, tot laager prijs dan uit het Noorden, uit Amerika zal komen. De Amerikaanſche Teer is zo goed als die van Europa: door dat hij dikker is, is hij juist geſchikt om 'er Pek van te maaken, zelfs wordt hij voor de heiblokken hooger in prijs geſteld. De Amerikaanſche

Ter-

Terpentijn is geenszins minder in deugdzaamheid, dan die van Frankrijk.

Engeland ontfangt den Scheepsvoorraad der Vereënigde Staaten op den zelfden voet als dien zijner Colonien; en dewijl de zelfde voorraad, die van andere plaatsen komt, in Engeland een inkomend Recht van twaalf Schellingen voor 't *Last*, van 12 *Barrels*, betaalt, zo verschaft dit Recht een voordeel aan de Vereënigde Staaten. Nogthans verwaarloozen de Engelschen hunnen handel over die voorwerpen met het Noorden van Europa niet, ten einde daar van overvloedig voorzien te worden. Een van hunne kooplieden heeft zelfs aan Rusland het middel geleerd, om zo goede Terpentijn als eenige andere Natie te leveren. Dit Product zal daar welhaast zeer overvloedig worden, door de talrijke en onmeetelijke Bosschen van Denneboomen, die onder het bereik van Archangel zijn, waar het Hout daar van opgelegd wordt.

Deeze staat van zaaken toont Frankrijk hoe veel werk hij van den Scheepsvoorraad kan maaken, welke de vrije Amerikaanen kunnen leveren. De Handel van Charles-Town voert dien steeds in eene grootere menigte uit (1). De schraale en zandige grond, nabij de Zee, en

(1) In 't Jaar 1782 heeft men uit Charles-Town 2041 Barrels Pek, Teer en Terpentijn uitgevoerd. In 't Jaar 1788 heeft men 14,697 Barrels daar van uitgevoerd. De uitvoer van 't jaar 1784 is ons onbekend; maar die van 't jaar 1785 beloopt 17,000 Barrels. De zelfde aanwas wordt wegens de overige artikelen in acht genomen. De aanzienlijkste is, zonder vergelijking, de Rijst, vervolgens de Indigo. De overige artikelen zijn Tabak, Dassenvellen, Hout, Koorn, Boter, Wasch en Leer. Deeze uitvoer komt ten naaste bij op vierhonderd duizend Ponden Sterling te staan; dat is te zeggen, op zes millioenen Livres tournois, en in Frankrijk wordt met verächting van den Handel der Vereënigde Staaten gesproken.

en die zich over de Landerijen uitſtrekt, van vijftig tot honderd Mijlen diepte in Noord-Carolina, en in het Zuiden van Virginie, brengt veel Denneboomen voort, waar uit men de Teer en Terpentijn trekt. Men heeft weinig moeite om die ſoorten van Harst 'er uit te trekken, en het geen gemaklijk verricht kan worden wekt den moed op. De Europeaanſche Havens, alwaar die Goederen het ſpoedigst verkocht kunnen worden, zullen den voorrang verkrijgen.

Frankrijk brengt den Scheepsvoorraad voort, vertiert dien, en voert hem uit. Hij voert dien ook in, en de Regeering heeft in gevolge op het geen daar van ingevoerd wordt Rechten gelegd. Dewijl Engeland de Pek, Teer en Terpentijn, uit Amerika komende, van alle Rechten ontſlagen heeft, moet Frankrijk, met dies te meer reden, het zelfde doen. Het is noodeloos de redenen hier van te herhaalen. GEORGE *de eerſte* zeide tegen zijn Parlement, dat als men de Colonien gebruikte om den Scheepsvoorraad gereed te maaken, zij daar door afkeerig zouden zijn om dergelijke Reederijen als die van Groot-Brittanje op te richten. Men moet nog verder gaan, de ongemeene gemaklijkheid der ruilingen moet den Amerikaanen van de begeerte, om Reederijen op te richten, noodwendig afkeerig maaken. Hoe kan 'er nu een zekerer middel zijn om daar toe te geraaken, dan wanneer men hen het vertier hunner eerſte ſtoffen gemaklijk maakt.

AGTSTE AFDEELING.

Timmerhout, Schrijnwerk, Vathout, als Duigen, Planken, enz.

Frankrijk is, door zijn eigen belang, verbonden, om den invoer van die artikelen, welke de Vereenigde Staaten in zo groote meenigte kunnen leveren, te begunstigen.

Het Hout ontbreekt in Frankrijk, het zal 'er altoos meer ontbreeken; de Volksmeenigte roeit het uit. Nogthans moet men voor Huizen, Molens, enz. Hout hebben. Voor Suiker heeft men Vaten, voor Wijnen, Brandewijnen, enz. kleine Vaten en Oxhoofden noodig. De Noordsche Handel levert wel voornaamlijk die voorwerpen aan de Fransche Havens; maar zij worden duur, hunne goede hoedanigheid vermindert, en de Amerikaanen hebben wegens de vervoering het voordeel (1).

De

(1) Wij moeten onzen Leezeren van den prijs sommiger artikelen, waar van wij hier spreeken, een denkbeeld geeven. De stof daar toe is ons geleverd door eenen Amerikaan, die in dat deel zeer ervaren is.

De Scheeps buitenplanken van wit eiken hout, met de hand gezaagd, van 2½ Duimen dikte, werden in 't jaar 1785 voor 50 Piasters of 262 Liv. 10 Sols de duizend voeten verkocht.

De gewoone planken van schoon wit Pijnboomenhout, van één Duim dik, 14 tot 15 voeten lang, en één voet tot 14 Duimen breed, werden in den zelfden tijd tot 7 Piasters of 37 Livres tournois de duizend Voeten verkocht; die van eene dubbelde dikte voor het dubbeld van den prijs, enz.

Scheeps buitenplanken van 2 tot 5 Duimen dik, van 15 tot 60 voeten lang, werden verkocht voor 21 Pounds van New-

York

De waarde van die artikelen, uit Amerika slegts naar Groot-Brittanje uitgevoerd, beliep in 't jaar 1770, volgens eene Lijst in het Tolhuis te Boston opgemaakt, meer dan twee millioenen Livres tournois. De algemeene uitvoer naar de Engelsche en Fransche Eilanden, Spaansch Amerika en de verscheide deelen van Europa, is onmeetelijk groot, en wordt van dag tot dag aanzienlijker. Zo dat Hout van geen zo goede hoedanigheid was, zou de aanwas van dien Handel niet zo snel zijn. In dat opzicht heeft men in Frankrijk vooroordeelen, welke met het grootste belang uitgeroeid moeten worden. De Amerikaansche Duigen worden niet geächt. Echter zijn zij, sedert eene eeuw, van dienst om de Oxhoofden voor de Rum en Arak te maaken; en zo zij die Dranken bewaaren, zullen zij zonder twijfel ook voor onze Brandewijnen dienstig zijn.

NEGENDE AFDEELING.

Scheepen in Amerika gebouwd, om verkocht of ter bevrachting verhuurd te worden.

Wij hebben, in het artikel der Bontwerken en Pelterijen, aangemerkt, dat de omslag der voorwerpen, welke door den Handel tusschen Frankrijk en de Vereenigde Staaten verruild konden worden, in gelijke waarde aan de zijde der Amerikaanen veel grooter was, dan

York de duizend Voeten, of 273 Livres tournois. De zelfde persoon zeide ons: Ik heb Kromhouten gezien tot 10 Schellingen, Geld van New-York, de Ton; maar men liet die zelf ombakken.

dan aan die van Frankrijk. Daar uit volgt, dat in die ruilingen een groot getal Amerikaansche Scheepen bloot moeten staan om geballast naar Amerika te rug te keeren. Zekerlijk zou deeze staat van zaaken den Handel tusschen de beide Natien benadeelen, zo 'er geene vergoeding konde vastgesteld worden, die de ongelijkheid, waar van wij spreeken, herstelde.

Deeze vergoeding kan voor beiden op eene zeer voordeelige wijze gedaan worden. De vrije Amerikaanen bouwen Scheepen om te verkoopen. Zo het eene Natie gevoeglijk is van eenen anderen te koopen de artikelen, die deeze met veel minder kosten en meer middelen maakt, en moet maaken, zo volgt daar uit, dat de Franschen de Amerikaansche Scheepen moeten koopen, en deeze Handel begint wezenlijk reeds gevestigd te worden.

De Lord *Sheffield*, na bekend te hebben, dat de bouwing der Scheepen, om verkocht of bevracht te worden, een voorwerp van eenen zeer aanzienlijken Handel voor de Amerikaanen was (1), voegt 'er bij, dat zij dezelve niet aan Frankrijk zullen leveren; dat deeze zulks, uit Staatkunde, niet zal toestaan. De Fransche Regeering heeft op eene verschillende wijze

dan

(1) De Lord Sheffield geeft eene Tafel van de Scheepen, welke in de verscheidene Amerikaansche Provincien, in de jaaren 1769, 1770 en 1771, gebouwd zijn. Hun getal bedraagt 1402, ter grootte van 81,000 Tonnen. Deeze Scheepen zijn meerendeels *Sloops* en *Schooner*. Deeze hoeveelheid heeft sedert den laatsten oorlog sterk moeten aangroeijen. Dewijl de Amerikaanen, na dat zij onafhanglijk geworden zijn, eene Koopvaardij-vloot voor hen zelven op te richten hebben, en onuitputtelijke gemakkelijkheden voor den Scheepsbouw bezitten, moeten zij het zeer ver brengen.

daar over geöordeeld; zij heeft, niet alleen het Amerikaansche Hout, maar ook alle de Scheepen, die in de Veréenigde Staaten gebouwd worden, van alle Rechten ontheven, en aan de Franschen verkocht.

Men zou over deeze asfertie van den Lord *Sheffield* verwonderd zijn, zo hij zijne eigene Natie dien Handel niet verboodt. „ Deszelfs aanwezen rust, zegt hij, op haare Scheepvaart; deeze is even zo zeer afhanglijk van haare Scheepstimmerlieden, als van haare Matroozen; dus is van alle Werkplaatzen die der Scheepen de gewigtigfte om in Groot-Brittanje te behouden." De verschotten zijn, volgens hem, van weinig aanbelang, en dewijl deeze Scheepen niet bestemd zijn om buiten 's Lands verkocht te worden, moet men dies te minder in aanmerking neemen wat zij kosten, uit hoofde dat de uitgaaf in het Land zelf geschiedt.

De Lord *Sheffield* denkt ook, dat de Scheepsbouw in Nieuw-Schotland, Canada, het Eiland St. Jan, enz. aangemoedigd zal worden. Eindelijk verklaart hij, dat de aanmoediging van den Scheepsbouw in de Veréenigde Staaten voor Groot-Brittanje verderflijk is; dat hij zelfs verderflijk is voor hun die de Scheepen koopen, om dat, niet tegenstaande den goeden koop, die Scheepen, door de natuur der bouwstoffen, weinig duurzaam zijn. Deeze aanmerking betreft voornaamlijk de Scheepen, welke gebouwd zijn om verkocht te worden, welke, naar zijn zeggen, veel slegter zijn dan de Scheepen, die men bij aanbesteeding bouwt.

Men kan niet loochenen dat het voor eene Natie, die in haaren Scheepvaart belang stelt, van gewigt is Scheepsbouwers tot hunnent te hebben. Het onderhoud

houd der Scheepen en de verbeteringen, die zij onöphoudelijk noodig hebben, zouden flegt bestierd worden, als de Clasfe der Werklieden, welke daar toe gefchikt is, geen mannen onthieldt, die tot den Scheepsbouw bekwaam, en daar aan gewoon waren. Wat nog meer is: zo dra men eene Scheepvaart heeft, vordert het belang, dat men alles geniet wat dezelve tot volkomenheid brengt, en men geniet zulks met dies te meer zekerheid, als men in zijn eigen Land Etablisfementen heeft, welke, door de aanhoudende oefening der kunst, den naijver in dat opzicht onderhouden.

Maar daar uit volgt niet, dat eene Natie, om dat voordeel te behouden, geen Scheepen moet hebben, als die welke tot haarent gebouwd zijn. Men moet hier ten minsten een onderfcheid maaken tusfchen de Krijgsvloot en de Koopvaardijfcheepen. De eerste is alleen genoeg, om een genoegzaam getal bekwaame Scheepsbouwers te onderhouden, en om te voorzien in alles wat de Scheepsbouw en het onderhoud der Scheepen verëifchen. Maar de Koopvaardijvloot, welkers behoeftens zeer groot zijn, kan zich buiten 's Lands van Scheepen voorzien, als deeze haar, in gelijke deugdzaamheid, veel minder kosten.

Zal men zeggen, dat eene Natie dies te magtiger op Zee wordt, naar maate men tot haarent den Scheepsbouw sterk aanmoedigt; dat men, onder dat gezichtpunt, huiverig moet zijn om den vrije Amerikaanen de oprichting eener Zeemagt gemaklijk te maaken, waar door zij ontzaglijk zouden worden; dat men ten minsten die ontwikkeling niet moet verhaasten.

Zo deeze befchouwing waarheid was, zou zij eeni-

germaate Frankrijk de wet ftellen om de Verëenigde Staaten aan te moedigen tot de oprichting hunner Zeemagt; want hoe ontzaglijk de zijne ook moge zijn, heeft hij te veel natuurlijke hinderpaalen te overwinnen, dan dat zijne Zeemagt niet fteeds het gewrocht van zeer moeijelijke poogingen zij, en dat dienvolgens dezelve niet fteeds een Etablisfement zij, dat zeer bezwaarlijk ftaande te houden, zeer kostbaar, en aan langduurige verpoozingen onderhevig is. En naardien men altoos van eene bedreigende mededinging, van eene gewapende mededinging moet fpreeken, heeft Frankrijk daar bij het grootfte belang, om de magt zijner mededingers met zekerheid op te weegen, dat hij tot hulp neemt de Zeemagt van een vriendfchaplijk Volk, van een Volk, dat van de middelen, om eene zeer groote Zeemagt te bekomen, rijkelijk bedeeld wordt.

Maar daar benevens zou die Staatkunde ongegrond zijn, welke mogt weigeren Amerikaanfche Scheepen te koopen, uit vreeze van dezelve geducht op Zee te zien worden. Een zeker middel om de oprichting eener Zeemagt te verhinderen bij eene Natie, die daar benevens de bouwftoffen, de gemaklijkheden, het talent en de werkzaamheid bezit, welke die groote Etablisfementen verëifchen, is dezelve fteeds met den Scheepsbouw ter verkoop bezig te houden, is dezelve aan dien Handel te gewennen. Zo deeze Natie, en zodanig is de toeftand der Verëenigde Staaten, in haar binnenfte niets te vreezen heeft van eenige andere magt, zal zij zekerlijk alle die werken voor den Krijgsdienst verfmaaden, waar van de nuttigheid en het voordeel niet zo onmiddelijk befpeurd worden, als de meenigvuldige winften van eenen vreedzaamen Handel.

Spoort

Spoort derhalven den vrije Amerikaanen aan, om Scheepen ter verkoop te bouwen. Weest geen oorzaak dat zij Scheepen bouwen, om zich te verdeedigen en aan te vallen, en zij zullen de groote middelen welke de natuur hun verleent; om eene aanzienlijke Zeemagt te hebben; laaten rusten. Zij zullen die verwaarloozen, wanneer zelfs eene grootere Volksmeenigte; en eenen grooteren rijkdom hen het gebruik hunner natuurlijke middelen gemaklijk mogt maaken.

Wel verre van bij die nieuwe ſchikking van zaaken te verliezen, zou Frankrijk daar bij winnen. Dit gevoelen zal zonder twijfel wonderlijk ſchijnen, om dat, wanneer men het handenwerk aan de Scheepbouwers en aan de Amerikaanen overlaat, Frankrijk daar van ontbloot wordt. Maar hoe gemaklijk kan het dat ſchijnbaar verlies opweegen! In de daad, zo dra men niets zonder arbeid heeft, is men genoodzaakt den arbeid als den waaren rijkdom te beſchouwen. Men moet dien derhalven met eene verſtandige ſpaarzaamheid gebruiken, voornaamlijk in het Syſtema der Nationaale mededingingen. Nu zullen de handen, die uwe Scheepen niet maaken, de Lakens weeven met welke gij die zult betaalen. De kosten om die Lakens te reeden zullen tot uwent gedaan worden, even als die om de Scheepen te bouwen tot uwent gedaan zouden zijn, en daar door zult gij deeze laatſten beter koop hebben. Uwe arbeid en kosten zullen u derhalven meer ingebragt, en in eene voordeeliger betrekking met uwe mededingers geſteld hebben.

Eindelijk wil de Lord *Sheffield*, wiens naauwgezette Staatkunde wij hier wederleggen, dat men den Scheepsbouw in Canada, in Nieuw-Schotland, enz.

aanmoedige. Maar worden die Landstreeken door de natuurlijke omstandigheden zoo sterk begunstigd als de Vereenigde Staaten? Kan Engeland uit die aanmoediging wezenlijke voordeelen trekken? Dit is eene vraag waar over verscheide Schrijvers den Lord *Sheffield* tegengestaan hebben, en die wij niet kunnen beslegten.

Maar wanneer dat middel van toevlugt voor Engeland plaats mogt hebben, dan heeft het nog voor Frankrijk geen plaats. De Scheepen, in Amerika gebouwd, zullen hem altoos minder kosten dan zijne eigene, of die welke op andere plaatsen gebouwd worden. Hij moet derhalven de invoering der eersten begunstigen.

Aldus dacht een beroemd Staatsman, wien Frankrijk met reden betreurt. Hij hadt het ontwerp gemaakt, om een gedeelte der Scheepen van de Fransche Zeemagt in Zweeden te laaten bouwen: hij vondt daar in eene groote spaarzaamheid. Deeze zal nog grooter en wezenlijker met de Vereenigde Staaten zijn.

De Engelschen zelven zullen de kracht der dingen niet wederstaan; zij zullen vroeg of laat weder tot de Amerikaansche Scheepen komen; want deeze kosten slegts het derde van den prijs der Engelsche Scheepen (1). Nu is de goede koop de eerste wet des Koophandels.

De slegte hoedanigheid, die men aan de Amerikaansche Scheepen toeschrijft, is een verdichtsel, en zie hier waar uit hetzelve ontstaan is. In den Oorlog der

(1) In Nieuw-Engeland sluiten de Scheepsbouwers hunnen koop tegens 3 Ponden Sterling de Ton, het schrijnwerk daar onder begreepen. Op de Teems is de prijs voor het Timmerwerk alleen 6 Ponden Sterling.

der onäfhanglijkheid bouwden de Amerikaanen Scheepen in haast, om dezelve ter Kaap uit te rusten. Zij waren genoodzaakt groen, onbereid hout daar toe te gebruiken; hun ontbraken andere noodige voorwerpen tot die Scheepen, ter plaatfe waar dezelve in haast gebouwd werden. Deeze Scheepen waren noodwendig onvolmaakt; maar die onvolmaaktheid was flegts toevallig. De Kaapvaart is eene Loterij, waar bij men niet in aanmerking neemt de deugdzaamheid en duurzaamheid van het Schip. Het is genoeg dat het fnel zeilt, dit is zijne wezenlijke hoedanigheid.

De Vreede heeft den Scheepsbouw zodanig herfteld, als dezelve behoort te zijn, en men kent Amerikaanfche Scheepen, vóór den Oorlog en federt dertig jaaren gebouwd, welke, wegens de goede bouwing en duurzaamheid, voor geen Engelsch Schip behoeven te wijken.

De kunst om Scheepen te bouwen heeft zelfs in het vrije Amerika fneller voortgangen gemaakt, dan op alle andere plaatfen, en deeze voortgangen worden gemaklijk verklaard. Wanneer men de vrije Amerikaanen beöordeelt, moet men niet vergeeten, dat zij uit geen ftaat van woestheid ten voorfchijn komen. Zij zijn menfchen, die de Europeaanfche civilifatie ontvloden, en, om zo te fpreeken, onledig zijn, om hunne landen, hunne hulpmiddelen te fcheppen. Geen kluister beknelt hunne beweegingen. In Europa ziet men alles als volmaakt aan; men maakt daar gebruik van alles, zonder aan de volkomenmaaking te denken. Deeze twee wezenlijke verfchillen brengen in het vermogen der nijverheid een verbazend verfchil te wege.

Boston heeft in de kunst des Scheepbouws een ver-

wonderlijk man voortgebragt. Door zich eenen langdurigen tijd sterk toe te leggen op de naspooring der middelen, om de snelheid van den voortgang der Scheepen met hunne vastheid te vereenigen, is de Heer *Peck* in zijn oogmerk met het beste gevolg geslaagd. Uit die handen zijn voortgekomen *le Bélisaire*, *le Hazard*, *the Rattlesnake*, welke in den laatsten Oorlog, wegens hun snel zeilen, met zo veel roems zijn bekend geworden. De Scheepen, door dien bekwaamen Bouwmeester gemaakt, hebben hoedanigheden die andere niet hebben. Zij kunnen één-vierde meer laden, en zeilen oneindig sneller. Zulks wordt bevestigd door een groot getal proefneemingen, welke in geloofwaardige gerechtelijke Verklaaringen vervat zijn.

De Engelschen zelven erkennen de overtreffelijkheid van den Amerikaanschen Scheepsbouw. „ Te Philadelphia, zegt de Colonel *Champion* (1) worden de „ schoonste Scheepen gemaakt. De kunst des Scheepsbouws heeft in die Stad den hoogsten trap van „ volmaaktheid bereikt. Te New-York, in Chesapeak en in Zuid-Carolina worden ook groote Scheepen gemaakt. Deeze laatsten, die van groen Eikenhout gemaakt worden, hebben *eene weergalooze* „ *vastheid en duurzaamheid.*"

Het Amerikaansch spreekwoord zegt, *dat men, om een volmaakt Schip te hebben, de Fondsen van Boston en de Kusten van Philadelphia te samen moet vereenigen.*

Als men kenners gelooven mag, zijn de Franschen in de bijzonderheden van den Scheepsbouw, en in al-

(1) Zie *Considerations on the present State of Great-Britain &c*, pag. 74.

alle opzichten, ver beneden de Amerikaanen. Deeze overtreffelijkheid van Amerika moet ons geenszins verwonderen, en zal nog steeds toeneemen. De vrije Amerikaan, die de Kusten bewoont, leeft van de Zee, en stelt zijnen roem in de Zeevaart. Dewijl hij Concurrenten heeft, moet zijn vernuft nimmer rusten, en dit vernuft wordt in zijne vlugt nooit door ketenen wederhouden. Het Volk in Frankrijk is en moet voor het landleven zijn; de Zeevaart is slegts een ondergeschikt deel, en moet, door de natuur der zaaken, slegts een zeer vergund aanzien genieten. Want de eere, die alle Fransche hoofden bezet houdt, wordt niet als te Parijs en aan het Hof uitgedeeld, en daar is en moet men wel verre zijn van het belang te voelen, om in de volmaaking van den Scheepsbouw eenige verdienste te stellen. Hij moet derhalven kwijnen of wijken voor dien der Amerikaanen, welken het belang en de eigenliefde onöphoudelijk aanprikkelen. Daar uit volgt, dat de Franschen, met alles voor te staan wat bij hen eene bekwaame Classe van Scheepstimmerlieden kan onderhouden, de Scheepen van de Amerikaanen moeten koopen, dewijl alle de gevoeglijkheden zich verëenigen met die, om den in- en uitvoer wederzijds zeer gemaklijk te maaken.

Deeze omstandigheid heeft zelfs het voordeel, van den Franschen Handelaar het Amerikaansch Schip tot minder prijs te leveren, dan wanneer hij het in Amerika liet maaken of koopen, om dat het belang van den Amerikaan altoos vordert zijn Schip te verkoopen, liever dan het geballast te rug te voeren.

Zodanig is eindelijk de gevoeglijkheid der Amerikaansche Scheepen voor de Fransche Zeevaart, en voornaamlijk voor de Koopvaardij; zodanig is zelfs

 die

die gevoeglijkheid voor alle de Europeaansche Mogendheden, welke Zeekusten hebben, dat wij denken, dat eene veilige en gemaklijke Reede in Europa welhaast van Amerikaansche Scheepen ter verkoop voorzien zou zijn, als men flegts aan de Haven, waar deeze Reede zou zijn, alles vergunde wat eene zodanige stapelplaats kan aanmoedigen. Deeze markt van Scheepen is te vestigen. De Engelschen versmaaden dezelve; en zal dan Frankrijk 'er geen acht op slaan?

TIENDE AFDEELING.

Algemeene beschouwingen over het voorgaande Tafereel van den invoer der Verëenigde Staaten in Frankrijk.

De nu door ons doorgelopen Lijst van de artikelen, welke de vrije Amerikaanen aan Europa, in ruiling van zijne Goederen, kunnen leveren, is weinig talrijk; maar die artikelen zijn in zich zelven aanzienlijk en belangwaardig genoeg, om de oplettendheid der Fransche Kooplieden te verdienen. Zij zijn genoegzaam om de vooroordeelen van die geenen weg te neemen, welke onder het verdicht voorwendsel van het onvermogen der vrije Amerikaanen, om voorwerpen van ruiling te leveren, den Handel tusschen Frankrijk en de Verëenigde Staaten versmaaden. Deeze artikelen zijn de eenigen niet, welke Frankrijk van hen kan ontfangen. Behalven de Potäsch (1), dat zo dierbaar voor-

(1) De Engelschen hebben in de jaaren 1768, 1769 en 1770 jaarlijks voor bijna vier honderd duizend Livres tournois aan Potäsch ontfangen. Naardien de Potäsch het product is van het

voorwerp voor de Fabricken, en waar van de fchaarsheid fteeds merkbaarer wordt, kunnen het IJzer, de groeijende Wasch, de Wol, het Vlas, de Hennip, enz. het getal daarvan vermeerderen.

Wij moeten hoopen, dat ons Werk, eens in de Vereenigde Staaten bekend zijnde, de vrije Amerikaanen zal aanzetten om tot ons oogmerk mede te werken, dat is te zeggen, om van alles wat hun Land betreft het noodig onderricht mede te deelen. Zij zullen Frankrijk, op eene uitgebreider en volkomener wijze, al het voedfel van dien wederzijdfchen Handel, ten behoeve van welken wij fchrijven, leeren kennen. Zij zullen in een Werk, overeenkomftig met het onze, alles verzamelen wat wij flegts onvolkomen hebben kunnen voordragen. Zij zullen onze dwaalingen verbeteren; zij zullen ons in hetgeen wij volftrekt niet weeten voorlichten; zij zullen ons bericht doen van de natuurlijke, zedelijke en ftaatkundige bijzonderheden, welke de betrekkingen bepaalen, waar op hunnen buitenlandfchen Koophandel gevestigd moet zijn. Wij noodigen hen uit om zich aan dien belangwaardigen arbeid over te geeven; wij noodigen hen om wijsgeeriger, redelijker en menschlievender grondftellingen tot eenen grondflag daar van te maaken, dan die welke tot nu toe de afgunftige nijverheid van iedere maatfchappij beftierd

het hout, 't welk de vrije Amerikaanen verbranden, naardien de langduurigheid der Winters hen noodzaakt veel hout te gebruiken, en zij, wegens deszelfs overvloed, het niet behoeven te fpaaren, moet de hoeveelheid der Potäsch, zo het fchijnt, met de Volksmeenigte toegenomen zijn. Deeze laatfte is federt het jaar 1770 aanzienlijker geworden; maar in fommige deelen der Vereenigde Staaten wordt het brandhout fchaars, en men moet daar een gedeelte der Potäsch uit de andere Landftreeken gebruiken.

ſtierd hebben. Want elk derzelven, door eene blinde eerzucht vervoerd, heeft alles willen onderneemen, alles bij zich willen maaken, alles aan anderen willen leveren; ieder heeft tot eene grondſtelling aangenomen om niets, ten zij alleen goud, van anderen te ontfangen; ieder heeft zich gewend om alle gewerkte of ongewerkte Producten, die zij buiten 's Lands zondt, als voordeel, en alle die zij van daar ontfing als verlies aan te zien. Zodanig is de valſche grondſtelling naar welke alle Europeaanſche Natien haaren buitenlandſchen Handel gericht hebben.

Wat zou nu het gevolg van een zodanig Systema zijn, als het op den duur de overhand behieldt? De verwijdering aller Volken van elkander, de volſtrekte vernietiging van allen buitenlandſchen Handel, dewijl het tot niets anders ſtrekt als om hem van zijn voedſel te berooven. Want dat goud, dat gij voor de betaaling van uwe gezondene goederen wild verkrijgen, weigert men u te geeven; overäl beſchouwt men, even als gij, die noodzaakelijkheid van het te geeven; even als gij acht men het een nadeel te zijn; even als gij zoekt men zich daar aan te onttrekken. Zo nu aan eene zijde niemand eenig Retour *in natura* begeert te hebben, zo aan de andere zijde niemand van zijn goud wil afſtappen, wat worden dan de ruilingen, wat wordt dan de Koophandel?

De natuur, die van de menſchen als zo veele broeders, en van de Natiën als zo veele huisgezinnen heeft willen maaken; de natuur die, om hen allen met eenen zelfden band te verëenigen, hen de neiging tot behoeftens gegeeven heeft, die hen van malkander afhanglijk maakt; deeze wijze natuur heeft, door de uitdeeling van haare gaven, dat uitſluitend Sys-

Systema voorgekomen en verördeeld. Zij heeft tegens den bewooner van Nantucket gezegd: De rots, die gij bewoont, is onvruchtbaar en onstuimig; laat derhalven af om die zo welsmaakende Wijnen en Vruchten, welken geruster en gemaatigder Landstreeken voortbrengen, daar uit te willen trekken. Zie de Zee, die u omringt; die is uw eigendom, uw schat. Dien schat heb ik onüitputtelijk gemaakt; en zo gij dien weet te gebruiken, zo gij u daartoe bepaalt, zijn alle goederen, alle de genietingen van het andere Vastland de uwe: een harpoen, eenmaal met verstand uitgeworpen, zal in uwe kelders duizendmaal meer van die zo zeer gezochte Wijnen doen vloeijen, dan wanneer gij mij, door eenen moeijelijken Landbouw, hardnekkig bleeft tegenstreeven.

De natuur voert dezelfde taal tegens de overige bewooners der Aarde. Zij zegt tegens den Franschman, dat hij op den vruchtbaaren grond, waar mede hij hem begunstigd heeft, alle zijne krachten moet besteeden; dat hij het kruissen op buitenlandsche Zeeën moet staaken, om, met onmeetelijke kosten en veele gevaaren, den Visch en Traan te verkrijgen, welke de bewooner van Nantucket zich met meer gemak, met eenen beteren uitslag en met meer spaarzaamheid verschaft.

Waaröm moet eene zo eenvoudige, zo verstandige taal, die zo geschikt is om eene algemeene overëenstemming te doen gebooren worden; waaröm moet dezelve niet door alle Natien verstaan worden? Maar hoe zal men hun dezelve doen verstaan? hoe zal men hen dezelve doen omhelzen? hoe zal men de Natien, die onderling eenen directen Handel zouden kunnen hebben, beweegen om een Commercie-Tractaat te te-

tekenen, dat iedere Natie liet leveren het geen zij beter en beter koop dan andere kan doen, 't welk dus de ruilingen op de onveränderlijke wetten der Natuur zou vestigen?

Zo dra de Natien ver genoeg gevorderd zijn, om het voordeel van een zodanig Tractaat in te zien, zal het ook van dat oogenblik ophouden noodzaaklijk te zijn, en alle andere Tractaaten zullen het dan nog minder zijn. Alsdan zal men zien, dat alle Tractaaten in het eenig woord *Vrijheid* opgelost worden. Men zal dan zien, dat de Vrijheid alleen alles in zijne plaats kan stellen; dat zij alleen, zonder eenige negotiatie, zonder kunstgreep, zonder perkement overäl eene voordeelige nijverheid kan doen booren worden; men zal zien, dat ieder, die haare onpartijdige uitspraaken gehoor geeft, zelfs als hij betaalt, ja zelfs als hij in goud betaalt, zich gelukkig en rijk zal bevinden. Men zal zien, dat buiten haar, buiten haare wetten alles louter tegenspraak, aanstoot, verwarring en onrust is. Eindelijk zal men zien, dat zij overäl en in alle tijden den spot gedreeven heeft met die overëenkomsten van Koophandel, waar op de Staatkundigen op eene zo belachlijke wijze roem dragen, met die overëenkomsten van Koophandel, waar in de Onderhandelaars, ten opzichte van elkander, onöphoudelijk op hunne hoede zijn, onöphoudelijk bedacht zijn om elkander te bedriegen, en dikwijls de zaaden van oorlog in een werk des Vreedes vermeenigvuldigen.

Waar toe zou onder het bestier der Vrijheid meer list in het bedrijf der Natien over den Koophandel dienen? Meer worsteling; dezelve zou tot niets dienstig zijn. Meer afgunst, meer mededinging, meer vree-

vreeze om zijne nabuuren te gelukkig te maaken, om hen te zeer te verrijken, wijl de rijkdom van elken Staat voor allen voordeelig zou zijn. Met één woord, onder dit bestier zou ieder den anderen meer middelen toewenschen, ten einde meer te geeven, en meer te ontfangen te hebben. De Koophandel zou dus niets anders zijn, als hetgeen hij behoorde te zijn, naamlijk de ruiling van den arbeid tegen den arbeid, der genietingen tegens genietingen, en niet tegens ontbeeringen; eindelijk een staat van rijkdommen, zonder armoede aan eenige zijde.

Wat Volk nu heeft meer recht, meer bevoegdheid dan de vrije Amerikaanen, om een zo menschlievend, met de Wetten der natuur zo overëenkomstig Systema te omhelzen, om ten minsten niets te doen, wat deszelfs opgang tot hunnent zou kunnen vertraagen? Mogt doch hun Congres, mogt doch die eerwaardige Vergadering, welke de verlichting der Natien kan worden, en uit welkers boezem het algemeen geluk kan ontstaan, de aanwijzingen van deeze natuur getrouw blijven, mogt het doch geduurig met dezelve te raade gaan, en de gewoonte dier raadpleeging in alle gemoederen overbrengen!

Offchoon Europa mogt weigeren Producten der Verëenigde Staaten te laaten invoeren, moet echter het Congres, de vrekkige Staatkunde der *represailles* verwerpende, door een groot en republikeinsch besluit, zijne Havens voor alle Europeaansche Producten openen. En welk nadeel kan voor de vrije Amerikaanen daaruit ontstaan? Bij aldien hunne middelen van ruiling door de Europeäansche verbiedende Wetten vruchteloos gemaakt werden, zo moest de Europeäansche koopmanschap of weder naar Europa te rug keeren, of,

of, terwijl zij in de Verëenigde Staaten tot eenen geringen prijs daalde; den Amerikaanen een voordeel verschaffen, al moesten zij die zelfs met goud betaalen.

Men kan zonder twijfel eene traage en diep vernederde Natie wetten voorschrijven; doch geenszins eene vlijtige en werkzaame Natie. Deeze brengt het steeds zo ver, dat zij de gewelddaadige handelwijzen der andere Natien op eenigerlei wijze straft. De kracht der dingen alleen is genoegzaam om haar te wreeken.

Het is een ongeluk voor de Verëenigde Staaten, dat zij niet reeds in den beginne een zo edel Systema hebben kunnen omhelzen, dat zij, om de publieke Schuld te betaalen, genoodzaakt zijn geweest, hunnen toevlugt te neemen tot het jammerlijk hulpmiddel der oude Regeeringen, om op buitenlandsche Goederen belastingen te leggen. Behalven eene grondschatting is alle andere belasting een bron van dwaalingen. Uit eene aanëenschakeling van zodanige dwaalingen zijn in Europa die zo genaamde *belastingen, beschermsters der nationaale nijverheid*, ontstaan, waar van het gevolg is, dat de Regeeringen daar door in zo verre op eenen dwaalweg gevoerd worden, dat zij zich verbeelden een scheppend vermogen in hunne handen te hebben, dat zelfs aan dat der Godheid gelijk is. En wat zijn deeze onderneemingen, waar toe men de natuur wil dwingen? Elendige Stookhuizen, waar in alles zich haast om spoedig een einde te maaken, waar in de nijverheid zich te vergeefs uitput, om een bestaan tegen de natuur te onderhouden, waar in dikwijls een sterk aan een kwaadvochtig deel wordt opgeöfferd.

Deeze dwaalingen in belastingen en onderneemingen

gen hebben de Amerikaanen zeer te duchten; en om zich daar voor te hoeden hebben zij flegts den toeftand van Europa te befchouwen. Men is over de ftoffe der belastingen het niet meer eens; de eenvoudige denkbeelden verliezen zich, worden wegens de bovennatuurkunde, welke men, ter beftrijding van de onweetendheid, de vooröordeelen, de gewoontens, moet aanwenden, onmogelijk om in 't werk gefteld te worden. Alle de denkbeelden van gerechtigheid, van eigendom worden daar onder elkander verward. Men kan geene waarheid *voor den dag brengen*, zonder bij elke fchreede valfche begrippen te moeten beftrijden. De kundige man wordt moede, krijgt een walg, en ftaat zelfs dikwijls verbaasd, als hij de tegenwerpingen hoort, welke door de gewoonte der dwaaling voortgebragt worden. Hij befpeurt met angstvalligheid, dat de wetten des geluks flegts op Tafelen gefchreeven kunnen worden, waar in niets uit te wisfchen is. En zodanig is, ten minften willen wij zulks gaerne gelooven, de zedelijke toeftand der Vereenigde Staaten. Zij zijn nog eerst in hunne opkomst, zij kennen die inftellingen nog niet, welke ten laatften een baijert van verwarring voortbrengen, in welke de liefde voor het algemeen welzijn alle haare krachten verliest.

Dit onderwerp is te rijk van ftof, om ons hier daar over uit te laaten. Het vrije Amerika bevat denkers. De onderhandeling, die wij door dit Werk met hen openen, zal ons zonder twijfel leeren, in hoe verre men aldaar op den loop der goede grondftellingen ftaat kan maaken (1). Hunne berichten moeten voor-

(1) Twee waare vrienden der vrije Amerikaanen hebben het denk-

voornaamlijk daar toe ftrekken, dat zij de Franfche Kooplieden voor hoofddwaalingen in hunne verzendingen behoeden. Zo dezelve een nadeelig gevolg hadden zou zulks den moed beneemen, en de Franfchen laaten zich ligt affchrikken. Nogthans zullen die ligtvaerdigheid, dat gebrek aan ftandvastigheid, die misflagen verminderen, naar maate hunne Regeering kundiger wordt; naar maate dezelve zich rechtmaatiger denkbeelden van de rechten van den mensch zal maaken; naar maate dezelve de bijzondere Leden der maatfchappij, door den algemeenen geest, meer aan de openbaare zaak zal verbinden. Zij zullen alsdan denken, *dat ieder van hen iets is*, en dit denkbeeld, dit gevoel van zijne waarde, maakt alleen den Bur-

denkbeeld gehad, om eene Fransch-Amerikaanfche maatfchappij te ftichten, welkers hoofdôogmerk is over alles, wat tot den Handel der beide Natien dienen kan, licht te verzamelen en te verfpreiden, en denzelven wederzijds nuttig en levendig te maaken. Eenige perfoonen hebben zich bij hen gevoegd ter uitvoering van dat patriöttisch denkbeeld, 't welk dies te gewigtiger is, om dat alle mededinging van afgunst daar door uitgefloten wordt. *Het goede dat de Handelsverbindtenisfen aan de beide Waerelden kunnen verfchaffen*; dit is hun doelwit en hunne Zinfpreuk. Kan men in Parijs eene zodanige maatfchappij oprichten, zo moet dezelve met dies te meer reden in de voornaamfte Zeehavens van Frankrijk opgericht worden; want aldaar geeven de behoefte en de gewoonte om over den Koophandel te denken tot de grootfte inlichtingen aanleiding. Parijs kan niet anders dan een middelpunt zijn, waar in deeze lichtftraalen zich verzamelen, om zich van daar dies te beter te verfpreiden, en om de Regeering in alle de verdragen van Koophandel, welke in de tegenwoordige orde haare tusfchenkomst nog vereifchen, de noodige aanwijzingen te doen, welke door den algemeenen geest verzameld, en door de onpartijdigheid in orde gebragt zijn.

Burger, en bij gevolg den welvaart en de grootheid der Staaten uit.

Frankrijk genaakt het oogenblik, om deezen ſchoonen droom vervuld te zien, het genaakt de aanſtelling der Provinciale adminiſtratien. Het zal derhalven een einde maaken aan het Rijk der ijdelheid, dier gevaarlijke ijdelheid, in welke de vernuftige en gevoelige *Sterne* (1) die vermaaken, die zo zeer geroemde vrolijkheid op verre na niet konde vinden.

Onder den heilzaamen invloed van die adminiſtratien zullen de Handels-Etablisſementen als vaderlijke Erfdeelen aangezien worden, welke niet alleen nuttig zijn aan zijne kinderen over te leveren, maar ook tot eere verſtrekken. Alsdan zal de geest van ſpaarzaamheid, van orde, van getrouwheid en van gemaatigdheid ingevoerd worden. Hij is voor den Handel noodwendig; door hem alleen kan dezelve voorſpoedig zijn, als ook vastheid en aanzien verkrijgen.

Montesquieu merkt aan, dat de onderneemingen der Kooplieden ſteeds met de openbaare zaaken in een noodwendig verband ſtaan; maar dat de openbaare zaaken in de Monarchien den meesten tijd bij de Kooplieden verdacht zijn. Nu hangt de welvaart en de nationaale roem in de Monarchien even zo wel van den Handel af, als in andere Conſtitutien. Het belang der Monarchien vordert derhalven, dat zij den Koop-

(1) *Sterne* zeide, dat hij niet kon begrijpen wat men door Franſche vrolijkheid verſtondt, en dat hij geen droeviger Natie hadt leeren kennen: de reden hier van is, dat de waare vrolijkheid in een beſtendig geluk beſtaat, en geenszins in eenen aanval van dwaasheid, bedwelmdheid en dronkenſchap.

Kooplieden die hoop op welvaart inboezemen, welke zij in de Republicken hebben, en welke hen met drift tot alle onderneemingen overhaalt.

De Provinciale administratien zijn het zekerfte middel om deeze gelukkige werking voort te brengen. Zo dezelve thans gevestigd werden, zouden de Franfche hoofden zonder twijfel beter begrijpen, hoe ongerijmd het is zich te verbeelden, dat de Vereënigde Staaten hunne publieke fchuld niet zullen voldoen; hoe Republikeinen het ontëerend hulpmiddel des Bankerots en der bedriegerij niet kunnen gebruiken; hoe hunne gemeene geest, hunne Zedenleer, hun belang daar in overëenftemmen; dat zij die fchuld, die zij voor de wettigfte en eerlijkfte zaak, die ooit heeft plaats gehad, gemaakt hebben, voldoen; die fchuld, welke met hunne onmeetelijke bronnen van welvaart in de weegfchaal gelegd zijnde, van geen het minfte belang is. In dit gevol zullen de Franfche Kooplieden zich weinig over de wijze bekommeren, op welke hen hunne Goederen in Amerika betaald zullen worden. Want bij het zo weinig waarfchijnlijk gebrek der Amerikaanfche Producten, bij het gebrek der kostbaare Metaalen, hebben zij nog tot een laatfte hulpmiddel de Papieren van het Congres en de Staaten: Papieren welke tot den prijs, waar voor men dezelve bekomt, voordeelig zijn, wegens den Interest die zij opleveren, door de zekerheid dat zij betaald zullen worden, en door de overdragt welke de Koophandel gevolglijk daar van kan doen aan de Hollandfche Capitalisten, welken de Papieren der geheele waereld noodwendig worden, zo dra zij eenig vertrouwen verdienen.

Wij

Wij ſpraken zo even van de kostbaare Metaalen: De vrije Amerikaanen zijn in de nabuurſchap der Gewesten, welke die voortbrengen. Deeze Gewesten zijn de verblijfplaats der onächtzaamheid en luiheid, die echter geene behoeftens onöntbeerlijk maaken. Aldaar kan men voor de levensmiddelen, welke men den moed niet heeft voort te teelen, ſlegts eenige huiden van Dieren en Metaalen geeven; voor de noodwendigheden, welke men veel gerijſlijker vindt met goud, dan met zijnen eigenen arbeid te betaalen. De vrije Amerikaanen zullen voordeelig geplaatſte Factoors worden tusſchen de Europeaanſche Manufacturen en de bewooners der Landſtreeken, welke, door de natuur, tot de ſchraale voortbrenging der Metaalen verŏordeeld zijn. Spanje zal dit met zijne gantſche magt niet verhinderen, en durft zelfs niet eens wagen zulks te onderneemen. Dit is eene nieuwe beſchouwing, welke, daar zij den Franſchen dat zo dwaaslijk begeerd Saldo belooft, hen moet aanmoedigen om hunne Handelsbetrekkingen met de Verëenigde Staaten werkſtellig te maaken.

Lord *Sheffield*, die ſteeds een drijver van zijn begunſtigd Syſtema, de nationaale Monopolie, is, kondigt andere Natiën, welke onderneemen mogten met de Verëenigde Staaten te handelen, niets als verderf aan. Hij verkleint aan de eene zijde de voorwerpen, die men van hen in ruiling kan ontfangen, om de behoeftens, die zij van het crediet hebben, te vergrooten; en aan de andere zijde verklaart hij, dat de Engelſche Kooplieden alleen in ſtaat zijn, om den Amerikaanen het crediet te geeven, 't welk deeze laatſten niet kunnen ontbeeren. Het vast en beſten-

 dig

dig vermogen om voor de behoeftens van Amerika te zorgen, zijne Producten te ontfangen, zijne orders af te wachten, komt, zegt Lord *Sheffield*, onze Kooplieden, met uitsluiting van die der andere Natiën, toe. Zo wij ons, dus gaat hij voort, voor eene nadeelige overhaasting kunnen hoeden, zullen wij tot onze groote voldoening gewaar worden, dat onze nijverheid op de Amerikaansche Markten weinig mededingers zal aantreffen.

Zijn patriottismus brengt hem hier zonder twijfel op eenen dwaalweg; hij heeft noch op de middelen der Verëenigde Staaten, om het crediet steeds meer te kunnen ontbeeren, noch op die van Frankrijk, om zich tot het geeven van crediet in staat te stellen, eenige acht geslagen.

De Provinciale administratien zullen in Frankrijk de Disconteerkassen doen ontstaan. Elke Stad van Handel en Manufacturen zal dit voordeel genieten, zo dra zij een kan hebben, zonder de tegenstreevingen der Monopolie te vreezen. Deeze Kassen zullen onmiddelijk daar toe dienen, om den Koophandel gemaklijk te maaken, om de Reederijen op te beuren, om, met één woord, een zeker en weinig kostbaar crediet, dat door goede grondstellingen bestierd wordt, te verbreiden. Want de Provinciale administratien zullen aldaar den gemeenen geest doen heerschen; zij zullen voornaamlijk dien invloed der hoofdstad verwijderen, waar de ondervinding nog onlangs op eene zegevierende wijze beweezen heeft, dat, hoe nuttig die Etablissementen ook zijn, wanneer zij eene nijverheid, die wezenlijk iets voortbrengt, begunstigen, zij even zo zeer tot nadeel ver-

verſtrekken, wanneer zij tot niets anders dienen, als om het onvruchtbaar ſpel der hebzucht te begunſtigen (1).

Nog eene aanmerking zij betreft de Paketbooten. Wij hebben reeds aangemerkt, dat zij de eerſte ſtappen der kloekzinnigheid, die van den toeſtand en de Producten der Verëenigde Staaten eenig licht tracht te verkrijgen, zouden begunſtigen. Zij zijn ſedert door eene Ordonnantie, in December 1786 gegeeven, op eenen regelmaatigen voet geſteld. Zij moeten agt maal in 't Jaar van Havre de Grace naar de Verëenigde Staaten afgevaardigd worden. De Pasſagiers hebben verlof om eenige Goederen met zich in te ſcheepen.

Maar de hooge prijs, waar toe men de Vracht bepaald heeft, ſchijnt dit middel van overvoering den Goederen van groote waarde en van weinig omſlag voorbehouden te hebben. Staatkundiger ware het geweest elken Pasſagier een zeker getal Cubic-Voeten Last toe te ſtaan, om naar zijn goedvinden daar mede te handelen, en de Vracht daar van tot den gewoonen prijs te bepaalen. Deeze handelwijze zou alsdan de Paketbooten tot allerhande onderneemingen doen gebruiken; zij zou van dien Handel, die van het eene tot het andere, van het kleine tot het middelmaatige, en van het middelmaatige tot het groote opleidt, de eerſte ſtappen gemaklijk maaken. Zij zou een behoedmiddel zijn tegen die zeer nadeelige gunſten,

(1) Hoe weinig kan men op vergelijkingen vertrouwen! De Bank van London heeft tot de Disconteerkas van Parijs aanleiding gegeeven, en Parijs en London gelijken elkander nog minder, dan de Franſche en Britſche Conſtitutien.

ſten, welke bijzondere onderneemingen toegeſtaan, en van Directeurs beſchermd worden, die van de Paketbooten de verzendings-werktuigen der Monopolie, en niet die van den Koophandel, kunnen maaken.

De beweegreden, waaröm men dien onmaatig hoogen Vrachtprijs voor de Koopmans-Goederen bepaald heeft, is van geen belang als in de oogen van Kooplieden, die weinig nadenken. Want de Paketbooten, wel verre van de groote Scheepvaart nadeelig te zijn, moeten dienen om haar middelen van onderhoud te bereiden.

Men wordt nog met ſmarte gewaar, dat de geest des Koophandels de beraaming van deeze ſchikking niet altoos beſtierd heeft. Deeze Ordonnantie noodzaakt, bij voorbeeld, de Kooplieden vergunningen te verzoeken, om in de Paketboot Goederen te ſcheepen. Waaröm worden de Goederen, die men daar van wil uitſluiten, niet alvoorens duidelijk uitgedrukt? De verpligting om vergunningen te verzoeken is eene kwelling, die altoos afſchrik baart. Vervolgens wordt door de onzekerheid in het gemoed der Kooplieden vreeze verwekt, en hairklooverijen aan de zijde der Gecommitteerdens tot de uitvoering der Wet: Gecommitteerdens wier geest altoos ſtrijdig is met den algemeenen geest.

Hier openbaart zich nog die heerſchappij, welke Parijs zich over alles aanmaatigt, zelfs over dat, 't welk niet tot zijn Rechtsgebied kan behooren. Te Parijs is de hoofdplaats van het beſtuur der Paketbooten, terwijl de Directeur moest woonen in de Haven, van waar zij vertrekken. 'Er zijn in de daad eene meenigte gevallen, waar bij zijne tegenwoordigheid noodzaakelijk is. Zijn voornaamſte plicht is

voor

voor het welzijn der Pasſagiers te waaken: het is vooräl noodig dat zij aan geen ſoort van krakeel bloot geſteld worden, maar dat integendeel eene beſchermende opmerkzaamheid onöphoudelijk bezig zij, om verwarringen en hinderpaalen van hen te verwijderen. Het is vooräl noodig, dat de Pasſagiers beſpeuren, dat de Regeering hen tot de onderneemingen des Koophandels met de Veréënigde Staaten eene volkomene vrijheid laaten, en diegeenen begunſtigen wil, welke daar van het voorwerp hunner nijverheid maaken. En hoe kwam het doch, dat het denkbeeld om met de Paketbooten de werking voort te brengen, welke zo twijfelächtig was, die het zo dikwijls aan Premien ontbrak, eene werking welke hier zo zeker zou zijn; hoe is het mogelijk dat dit denkbeeld den Redacteurs der ſchikkingen wegens de Paketbooten niet ingevallen is?

Eindelijk behoorde men de Paketbooten als Postwagens of Beurtſcheepen te beſchouwen, doch dezelve naar grootmoediger en patriottiſcher grondbeginſelen in te richten, dan die logge Rijtuigen te Land, waar mede men aan de hebzucht der Onderneemers het gemak der Reizigers opöffert, welken de Monopolie noodzaakt zich daar van te bedienen.

BESLUIT EN OVERWEEGINGEN OVER DEN TOESTAND DER VEREENIGDE STAATEN.

Toen wij over de voornaamſte artikelen handelden, welke de Franſchen en de vrije Amerikaanen met elkander kunnen verruilen, uit kracht van eenen geheel

 vrijen

vrijen Koophandel, hebben wij genoegzaam de middelen aangetoond, welke Frankrijk moet aanwenden, om hem te doen bloeijen. Ons voorneemen was de betrekkingen te onderzoeken, in welken onze Suiker-Colonien met de Vereënigde Staaten moeten ſtaan. In de twist, welke de Hoofdſtad en haare Colonien oneenig maakte, heeft men op die betrekkingen geen genoegzaame acht geſlagen. Over dit onderwerp moet men nog ſteeds met de natuur der dingen, en met die onverſtoorbaare omſtandigheden, die men ſteeds zeer onvolkomen, en op kosten van eene voordeeliger inrichting beſtrijdt, raadpleegen.

Wij waren ook voorneemens dit Werk met het tafereel van den tegenwoordigen toeſtand der Vereënigde Staaten te eindigen; maar de tegenwoordige omſtandigheden noodzaaken ons het grondig onderzoek van die beide gewigtige voorwerpen te verſchuiven, en van het Werk, dat wij thans voordragen, af te zonderen. Naardien Frankrijks buitenlandſchen Handel zeer veel betrekking heeft op de belangen, die thans met plechtigheid aldaar onderzocht worden, ſchijnt het ons ten uiterſten noodwendig te zijn, ons Werk onder de oogen der perſoonen te brengen, welken dat onderzoek door de Regeering is opgedragen. Schoon het nu ſchijnbaarlijk bloot daar toe beſtemd is, om onze betrekkingen met de Vereënigde Staaten op te klaaren, zo is het nogthans op eene Theorie gegrond, welke het algemeene Systema des Handels omvat, en de Handel vertoont zich bij de groote hervorming, welke de dringende belangen van Frankrijk vorderen, met haare gantſche aangelegenheid.

Wij zullen dit Deel met eenige ophelderingen over de vermeende onlusten eindigen, welke de Vereënigde

de Staaten beroeren. Zij zijn noodwendig om de ongunſtige indrukken te vernietigen, welke de ongetrouwe berichten van die Courantſchrijvers moeten maaken, die, uit ſlaafſche vooröordeelen, of een laaghartig eigenbelang, over de gelukkige gevolgen van hunne Omwenteling twijfelingen trachten te verſpreiden. Als men hen gelooven mag, zijn de vrije Amerikaanen in verlegenheden gedompeld, waar uit zij zich niet weeten te redden, genoodzaakt bankerot te ſpeelen, aan de gewelddaadigſte *Anarchie* (Regeeringloosheid) overgegeeven, aan den *Tomahack* der onverzoenlijke Indiaanen blootgeſteld, enz. Hoe kan men dus beſluiten met een Volk te handelen, welks toeſtand zo beklagenswaardig is? Moet men bij de verbindtenisſen, die men met hetzelve wil aangaan, niet veelëer zijn verderf vreezen, dan zijn geluk hoopen.

Het is derhalven belangwaardig alle die onwaarheden te wederleggen. En wel dies te meer, om dat de onkunde zodanige lieden, welke de republikeinſche Conſtitutien weinig kennen, gemaklijk op eenen dwaalweg brengt. Voorts, om dat een groot getal Franſchen, door de vooröordeelen hunner opvoeding misleid, deeze Regeeringsvorm als eenen beſtendig onſtuimigen toeſtand beſchouwen, waar in het leven en de eigendommen onöphoudelijk het grootſte gevaar loopen.

Deeze vooröordeelen geeven daar toe aanleiding, dat men zelfs de kinderächtigſte en ongerijmdſte vertellingen gelooft. Men gebruikt zelfs geen de minſte oplettendheid, om de waarheid te onderzoeken. Zouden de Verëenigde Staaten een Congres en Magiſtraaten hebben, als het waar was, dat het Volk den Oorlog tegen hen voerde? Want, hoe zouden het

 Con-

Congres en de Magiſtraaten zich tegen hen kunnen verdeedigen? Zij hebben ter hunner beſcherming niets anders dan den eerbied van een ieder voor de Wet; deeze is hunne eenige kracht. De verpligting, welke de Conſtitutie hen oplegt, om, even als de geringſte Burger, de Wet te gehoorzaamen, is hunne eenige beſcherming, die in alles en overäl het gezag, hun door het Volk toevertrouwd, handhaaft. Zij kunnen de natuürlijke kracht niet gebruiken, als in zo verre het Volk hen dezelve wel wil verleenen, vermits zij noch eene Legermagt, noch bezoldigde Soldaaten hebben.

Verſcheidenheid van gevoelens vindt overäl plaats waar menſchen zijn. Zij is de eene Conſtitutie niet meer eigen als eene andere; maar het is een wezenlijk vereischte van eene Republikeinſche Regeering, dat ieder zijne gedachten vrij en onverhinderd over alle zaaken moge mededeelen.

In de Vereënigde Staaten komt de Wetgeeving ſteeds nader tot de volkomenheid, naar maate de betrekkingen tot ſtand komen, zich uitbreiden en vermeenigvuldigen. Is het dan wel te verwonderen, dat 'er bij gelegenheid van verſcheide Wetten, welke voorgeſlagen, onderzocht en aangenomen worden, geſchillen ontſtaan? Alle die geſchillen worden algemeen bekend, houden de geſprekken levendig, en brengen daar in een groot belang. Maar is dit nu *Anarchie* (Heerschloosheid?)

Het woord *Anarchie* is één der woorden, die men het meest misbruikt, en waar van men de ongegrondſte toepasſingen maakt. Het is derhalven noodwendig, dat wij het verklaaren.

Waar de *Anarchie* heerscht, is noch Opperhoofd, noch

noch Regeering, noch Wet, noch veiligheid; ieder wordt zijn eigen Verdeediger; het gezellig verbond is dan verbroken, en noch vertrouwen, noch onderhandelingen vinden dan meer plaats, om dat 'er geene Verdragen meer kunnen zijn. Wanneer het gezag elk oogenblik zijne regelen, zijne grondſtellingen en zijn doelwit verändert, wordt het wreed of veräch-telijk, dan verſcheurt het, of wordt verſcheurd. Een zodanige toeſtand der dingen duurt niet lang; of zo hij duurzaam is, wordt daar door de maatſchappij welhaast in eene meenigte altoos gewapende, en vijandelijk tegen elkander gezinde benden verdeeld, die niet anders beſtaan, als in zo verre zij elkander vreezen, en het evenwicht houden.

Ziet men iets diergelijks in de Vereenigde Staaten? Twist men daar zelfs eens over de grondbeginſelen der Conſtitutie, over de grondwetten, over het doelwit dat men zich met de Conſtitutie heeft voorgeſteld? Is in dat opzicht niet reeds voorlang alles geſchikt en bepaald? De twisten ſtrekken zich eenig en alleen uit over eenige regelen van het Staatsbeſtier; over de beste wijze om de openbaare zaak een gelukkig gevolg te doen hebben, en de lasten derzelve te verdeelen, zijn de gemoederen alsnog in eene heilzaame beweeging, en deeze beweeging hindert den regelmaatigen loop der zaaken en onderhandelingen even zo weinig, als in Engeland de oneenigheden des Parlements den Vorst beletten Ampten te begeeven, of Eeretrappen te verleenen, of den loop der gerechtigheid en de zaaken aller Clasſen van bijzondere perſoonen ophouden.

Het woord *Anarchie* komt zodanige Staaten toe, die, even als Egypte, vier en twintig Souvereinen,

en

en geen Regeering noch Wet hebben; het komt die ontäarte Conftitutien van Europa toe, waar het bewind in verfcheide van elkander onäfhanglijke Departementen verdeeld is, die elkander onöphoudelijk in hunne oogmerken en aanfpraaken dwarsboomen, elkander in hunne operatien hinderen, die alle de magt hebben bijzondere Wetten te maaken, of de werking der reeds voor handen zijnde te ftremmen. Daar heerscht eene wezenlijke *Anarchie*, om dat men niet weet waar de Regeering is, om dat men noch de verblijfplaats der Wetgeevende Magt, noch haare paalen kent. Deeze onzekerheid verôorzaakt verwarring, maakt de eigendommen onzeker, en brengt de perfoonlijke zekerheid in gevaar.

Nog eens, geen van deeze onheilen wordt in de Verëenigde Staaten gevonden. Zij die daar aan nog mogten twijfelen, hebben ons flegts te volgen in het kort vertoog van hunnen toeftand, en hunne laatfte operatien.

Wij zullen ons niet bij de voortreffelijkheid van hunne organifatie ophouden (1). Zij die dezelve in twijfel trekken, hebben verder niets te doen, dan de fcherpzinnige aanmerkingen van één der eerfte Staatkundige Wijsgeeren in Europa, naamlijk van den Doctor *Price*, te leezen. ,, De Verëenigde Staaten, zegt ,, hij,

(1) Men moet over dit onderwerp ook leezen het Werk, dat onlangs in 't licht is gegeeven door den geleerden Heer *J. Adams*, Ambasfadeur der Verëenigde Staaten te London, en tot tijtel voert: *A defense of the Conftitution of the united States*, *London*, 1787. De Autheur betoogt in hetzelve de wijze inrichting der Amerikaanfche Conftitutien, door dezelve met de oude en hedendaagfche Republieken te vergelijken, enz.

„ hij, hebben de uitmuntende eere, de eersten onder „ den hemel te zijn, welke Regeeringsvormen ingevoerd hebben, die *der algemeene Vrijheid* gunstig „ zijn. Hebben zij zich nu reeds in hunne wieg „ zodanig onderscheiden, wat zullen zij dan niet in „ eenen meer gevorderden staat der dingen doen, „ wanneer de tijd en ondervinding, en de samenloop „ van wijze en deugdzaame menschen, welke over de „ gantsche Aarde verspreid zijn, in die nieuwe Regeeringen de veränderingen en verbeteringen ingevoerd zullen hebben, die hen steeds nader tot de „ Vrijheid zullen brengen, en hun de middelen aan „ de hand geeven, om het geluk en de waardigheid „ van het menschlijk geslacht uit te breiden? Ziet „ men hier niet het morgenrood van glansrijke dagen, „ eene nieuwe schepping, die zich over de Aarde „ uitbreidt? Op de Verëenigde Staaten zal men eens „ met meerder grond kunnen toepassen hetgeen eertijds van de Jooden gezegd is; *dat in hun alle „ geslachten op de Aarde gezegend zijn geworden.*"

Deeze veränderingen, deeze verbeteringen geschieden, wel is waar, langzaam; maar deeze langzaamheid is noodwendig, wijl het openbaar onderzoek dezelve moet vóórgaan. Deeze langzaamheid neemt nog steeds meer toe door de bijzondere toestand van elken bijzonderen persoon, die, terwijl hij bezig is de verwoestingen van den Oorlog, en de schade die hij daar door geleden heeft te herstellen, tot het onderzoek der openbaare zaaken weinig tijd kan besteeden. Maar in weërwil van die traagheid heerscht in alle de Verëenigde Staaten orde, en geen Anarchie; neemen in allen de vrugtbaarmaakingen toe, vermeerderen zich de Steeden, en, dat nog beter is, de afgezonderde Plan-

Plantagien, welke de plaats van die oude bosfchen inneemen, die voormaals den grond van Amerika bedekten. Overäl heeft voor een ieder de grootste zekerheid plaats; en hoe zouden, zonder deeze zekerheid, eene meenigte Familien het durven waagen Etablisfementen aan te leggen, die noodwendig zeer ver van elkander gelegen moeten zijn?

Amerika wordt nog niet van het ongedierte opgegeeten, dat Europa verslindt, naamlijk de onverdelgbaare bedelarij. De roovers maaken zijne bosfchen niet gevaarlijk. En hoe zouden 'er ook moordenaars en roovers kunnen zijn? Immers zijn 'er geen bedelaars, geen behoeftigen, geen menfchen die, om hun onderhoud te bekomen, genoodzaakt zijn anderen van het hunne te berooven (1). Aldaar vinden alle menfchen land om hen te voeden; het is met geene belastingen bezwaard, het kan een ieder de belooning van zijnen arbeid met woeker opleveren. Nu zal zich een mensch, die gemaklijk en eerlijk kan bestaan, nooit met nuttelooze misdaaden bevlekken, die hem aan de knaagingen des gewetens, aan fchaade en de wraak der Burgerlijke Maatfchappij ten prooi geeven.

Drie

(1) Men leest, wel is waar, in de Amerikaanfche Couranten, bekendmaakingen over dieftallen en bedriegerijen. Maar men moet wel in 't oog houden, dat deeze zeldzaame dieverijen in de Steeden en voornaamlijk in de Havens gefchieden; en dezelve worden voornaamlijk door Eurcpeaanfche deugnieten gepleegd, welke, uit gebrek aan fmaak voor den arbeid, alle de fchandelijkheden en kunstgreepen der Europeaanfche luiheid en behoeftigheid daar heen brengen. De behoeftigheid is flegts in Virginie bekend; en deeze komt uit omftandigheden voort, welke in het artikel over den TABAK verklaard zijn.

Drie omſtandigheden hebben de Europeaanen, wegens de vermeende onlusten der Verëenigde Staaten, op eenen dwaalweg kunnen brengen. Zij hebben gezegd: „ deeze Staaten komen uit eenen ontzagchelijken oorlog, welks verwoestingen vreeslijk zijn geweest. Bij den vreede moest de elende groot zijn; van daar dieſſtallen. Bovendien hebben deeze Staaten alle hunne Troupen afgedankt, en wat is van deeze Troupen geworden? Zo al eenige Soldaaten tot den Landbouw of hunnen arbeid in de Steeden zijn te rug gekeerd, zijn 'er ook veele die, als aan de ledigheid en het bloedvergieten gewoon zijnde, de vreedzaame kunſten verächt, en van de vermoording hunner medeburgeren een handwerk gemaakt hebben. Eindelijk zijn 'er geene door de maatſchappij gewapende lieden, om de knevelarijen van die Roovers te beteugelen, geen Rechtsgezag, geen Burgerregeering; bovendien zijn de menſchen daar zeer ſchaars, en hunne Wetten verwerpen deeze middelen."

De Wijsgeeren hebben den menſchen meer dan eens verweeten, dat zij der Godheid naar hun beeld, en dienvolgens een ongetrouw beeld daarvan maakten. Dit kan men hier op de volgende wijze toepasſelijk maaken: De Europeaanen ſchilderen de Amerikaanen naar hun evenbeeld, en hier in bedriegen zij zich. Zij voeren *den overvloed hunner Steeden*, hunne armoede, hunne ſtaatkundige en zedelijke gebreken, benevens de misdaaden, die daar uit ontſtaan, naar Amerika; en naardien zij daar de zelfde middelen van voorziening niet aantreffen, om zich daar voor te behoeden, verbeelden zij zich, dat overäl verwarring heerscht, en het bloed ongeſtraft vergoten wordt.

De verwoestingen van deezen zevenjaarigen Oorlog wa-

waren verschriklijk: ja, zonder twijfel. Maar zo dra het slagzwaard zich in een ploegijzer konde veränderen, heeft de Aarde vruchten voortgebragt, en de armoede is verdweenen. De Amerikaansche Soldaaten waren Burgers en Eigenaars eer zij Soldaaten waren; onder de uniform bleeven zij Burgers, en na dezelve afgelegd te hebben, zijn zij tot hunne Eigendommen te rug gekeerd. Zij vochten niet voor geld, niet om dat zij 'er een handwerk van maakten, maar voor hunne vrijheid, hunne vrouwen, hunne kinderen, hunne eigendommen, en zodanige Soldaaten geleeken nooit naar die roovers van het oude Vastland, welke bezoldigd worden, om hunne gelijken om hals te brengen, en welke op de groote wegen voor hunne eigene rekening moorden, wanneer hunne meesters door den vreede genoodzaakt worden hen af te danken. Men heeft in Amerika gezien hetgeen de Jaarboeken der Waereld in geen Staat, behalven Rome, bevatten; naamlijk een Generaal, van zijne Soldaaten aangebeden, zijn gezag, toen het niet meer noodzaakelijk was, nederleggen, om zich in den schoot van een vreedzaam en stil leven te begeeven. Men heeft een talrijk Leger, dat niet betaald was, het besluit zien neemen om grootmoedig zonder betaaling uit elkander te gaan; de Soldaaten van hetzelve ieder in zijn kanton te rug keeren, zonder eenige ongeregeldheid te pleegen; waar dan ieder zijn ploeg of zijn eerste handwerk gerust weder hervatte, handwerken die wij in Europa zo verächtelijk aanzien (1). Dit is

(1) Zie hier eenen trek die onder duizend diergelijke uit de Amerikaansche Papieren getrokken is.

Twee broeders, welke Capiteinen waren, en zich gednurende

is het werk der Vrijheid; in de meeste Europeaansche Staaten kan men zulks niet begrijpen; de Militaire geest en zijne vooröordeelen heerschen aldaar. De Oorlog is daar den weg tot roem, tot eerzucht, tot geluk; en om voor dit beroep zijn overwicht, zijnen glans te behouden, maakt men tot eene vaste grondstelling, dat een *geduurzaam Leger* noodzaakelijk is, om de orde in de Burgerlijke maatschappij te onderhouden; dat het den Burgeren, schoon vreedzaam, steeds moet dreigen, om hunne onderwerping aan 't gezag staande te houden. Deeze onnutte en ongelukkige last, deeze verderflijke geest kent men in de Vereenigde Staaten niet. De gemeene geest, die veel gunstiger voor de goede orde is, neemt hier zijne plaats in, en de vreede en zekerheid heerschen daar zonder rechtsdwang, zonder Spionnen, en zonder die beheersching, welke de zeden en den inborst der Burgers verächtelijk maakt. De gemeene geest vervangt de plaats van alle die middelen, terwijl die middelen nooit de plaats van den gemeenen geest zullen vervullen, en nimmer, even als hij, het geluk der maatschappij zullen voortbrengen.

Te

de den Oorlog roemwaardig gedragen hadden, namen, toen het Vreede geworden was, hun Hoedemaakers ambacht weder bij de hand. Zij lieten de volgende bekendmaaking in de Couranten plaatsen.

„ De Gebroeders *Bicker* maaken het Publiek bekend, dat zij hun voorig Beroep van Hoedemaaker, 't welk zij om de vrijheid van hun Land te verdeedigen, verlaaten hadden, weder bij de hand hebben genomen. Zij hoopen, dat hunne medeburgers hen, ter belooning van hunnen moed en betoonde diensten, in hunnen Handel begunstigen, en anderen voortrekken zullen." Welk Europeaansch Capitein zou zijn naam aan 't hoofd van een zodanig bericht willen stellen?

Te vergeefs zullen menfchen, die van oude vooröordeelen ingenomen zijn, mij hier van grootfpraak befchuldigen; wij bieden hun daadzaaken aan (1). O! het zou eerder den vrije Amerikaanen toekomen Europa te veráchten, ons het geduurig bloedbad, dat men daar voor roovers en moordenaars aanrecht, te doen opmerken; het overgroot getal Gevangenisfen, Gasthuizen, en Etablisfementen van alle foorten, die ter geneezing of verzagting der onheelbaare etterbuilen van onze oude Inftellingen, zijn aangegelegd; dit onbevallig tafereel te vergelijken met het onëindig klein getal moorden en dieftallen, die in de Veréënigde Staaten gepleegd worden; met de waarlijk *huislijke* en menschlijke Gasthuizen van die Staaten; met het tafereel des geluks, en de eenvoudige zeden van ieder Amerikaansch Huisgezin, en ons door hun voorbeeld te bewijzen, dat eene verftandige vrijheid den gezelligen mensch hervormt, en die verderflijke werktuigen nutteloos maakt, waar mede men hem verplettert, om hem te verhinderen nadeelig te zijn.

De

(1) Men moet de Amerikaanfche Couranten, niet die welke de Engelfche Courantiers vervalfchen, maar die welke in Amerika gedrukt worden, leezen. Zij alleen kunnen van den toeftand der Veréënigde Staaten een juist denkbeeld opleveren; zij hebben ons de ftoffe van het voorgedragene opgeleverd. Men moet wel in acht neemen, dat al het voorgevallene daar in aangetekend wordt, dat men 'er niets in verbergt, als het flegts eenige betrekking tot de openbaare zaak heeft; dat diefftallen en moorden daar in zorgvuldig aangetekend worden, terwijl onze Couranten over diefftallen en moorden, die in elken Staat gepleegd worden, het diepst ftilzwijgen houden. Men behandelt de Europeaanen als Zieken, welkers oogen men alles onttrukt wat hun een denkbeeld van hunne kwaal zou kunnen geeven.

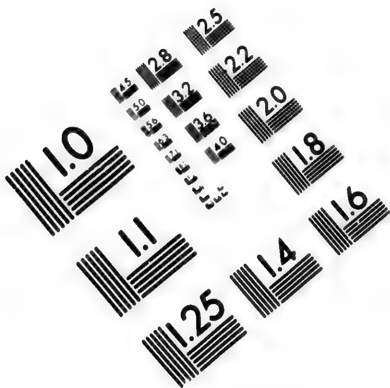

RIJK EN DE

en, die van oude voor-
mij hier van grootfpraak
hun daadzaaken aan (1).
je Amerikaanen toekomen
het geduurig bloedbad,
en moordenaars aanrecht,
ergroot getal Gevangenis-
isfementen van alle foor-
verzagting der onheelbaare
Inftellingen, zijn aange-
cel te vergelijken met het
en en dieffhallen, die in de
d worden; met de waar-
Gasthuizen van die Staa-
geluks, en de eenvoudige
nsch Huisgezin, en ons
wijzen, dat eene verftan-
en mensch hervormt, en
nutteloos maakt, waar
, om hem te verhinderen

De

he Couranten, niet die welke de
n, maar die welke in Amerika
leen kunnen van den toeftand der
beeld opleveren: zij hebben ons
opgeleverd. Men moet wel in
allene daar in aangetekend wordt,
als het flegts eenige betrekking tot
efftallen en moorden daar in zorg-
wijl onze Couranten over dieftal-
Staat gepleegd worden, het diepst
delt de Europeaanen als Zieken,
: was hun een denkbeeld van hun

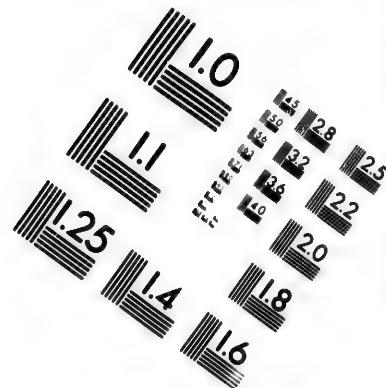
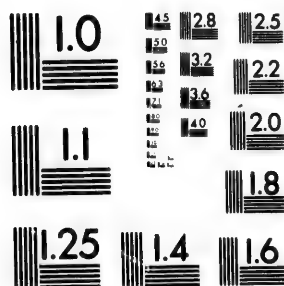
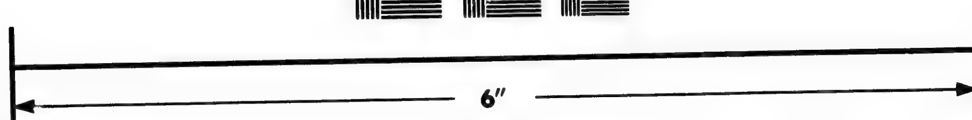
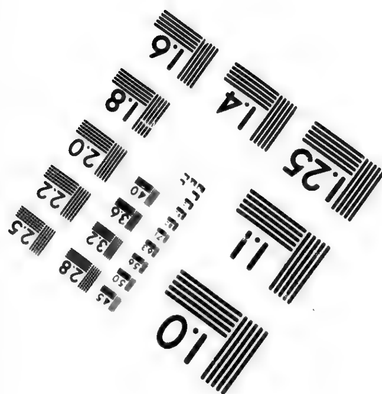
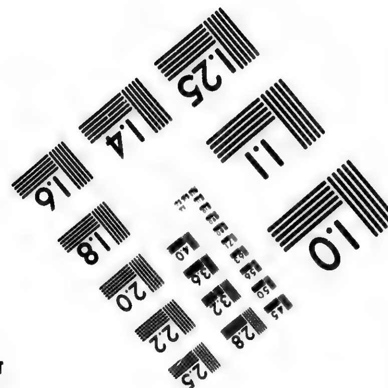

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

De Oorlog tegen de Wilden of de Indiaanen geeft iets meer te kennen, dan die ongerijmde *Anarchie*, die men den vrije Amerikaanen te laste legt. Maar deeze Oorlog moet geen den minſten ſchrik inboezemen. De oorzaak daarvan is bekend. Hij is de vrucht van de vijandſchap der Engelſchen, en de naauwgezette Staatkunde van eenige Onderämptenaars, die den vrije Amerikaanen in verlegenheid zoeken te brengen, en zich in 't bijzonder toeleggen, om den Handel der Pelterijen, die in hunne handen moet vallen, te dwarsboomen.

Deeze geweldige beweeging zal van geen duur zijn. Het is onmogelijk dat hunne verblinding niet ſpoedig een einde hebbe, dat zij niet ſpoedig bemerken, dat zij de lijdende werktuigen in de hand van eenige listige Engelſchen zijn. Zij zullen zien, dat zij hunne eigene belangen verwaarloozen, als zij zich tot de oogmerken van deezen laaten gebruiken; dat hun belang vordert met nabuuren in vreede te leeven, die hen bijna overäl omringen, die overäl de ſnelſte ontwikkelingen aankondigen, en welkers ſteeds toeneemende Volksmeenigte hen ſpoedig zou uitroeijen, zo zij niet tot rust mogten beſluiten; met nabuuren eindelijk, welke hun openhartig en oprecht den Vreede aanbieden, en op eene ernſtige wijze alle mogelijke maatregelen neemen, dat aan de zijde der Verëenigde Staaten nooit de minſte aanleiding tot vijandelijkheden gegeeven worde (1).

De

(1) Zie het Reglement, door het Congres op 't einde des jaars 1786 gegeeven. Maar in den zelfden tijd als het Congres den Indiaanen den Olijſtak aanbiedt, toont het zich ook tot den Oorlog bereid. Eenige ſtammen der Wilden hebben reeds den Vreede gemaakt.

De vijanden van die Staaten hebben de onlusten nog veel vergroot, welke, in deeze laatste tijden, zich in den Staat van Massasuchett geopenbaard hebben. De oorzaak van die onlusten is de zelfde als die van den Oorlog tegen de Indiaanen: zij is mede de vrucht der vijandschap van sommige Engelschen, en voornaamlijk van de Loijalisten in Nieuw-Schotland, die, naardien zij aan deezen Staat grenzen, aldaar, door middel van hunne geheime aanhangers, zaaden van tweedragt daar in verspreiden. Deeze onlusten zijn derhalven niet uit den republikeinschen geest, maar eenig en alleen uit de kunstgreepen ontstaan, welke door menschen aangewend werden, die thans een knaagend geweeten hebben, dat zij tegenstreevers van eene Omwenteling zijn geweest, die de zaak der menschheid eere aandoet, en met een goed gevolg bekroond is. Deeze zijn de oorzaaken, waar aan men zulks moet toeschrijven, en niet de Vrijheid. Ook kan men zien hoe snel de verblinding verdweenen is. Het was genoeg die listige aanslagen van de vijandschap en den geest der Loijalisten te ontmaskeren, om het Volk aan te zetten zijne Overigheden en Regeering te hulp te komen. Zelfs de Oproerigen, die in 't eerst door de raadgeevingen van die geheime Vijanden op eenen dwaalweg gebragt waren, hebben hun onrecht erkend, en op de wezenlijk vaderlijke stemme des gezags de wapenen nedergelegd (1). Zonder de voorbedachte vermetelheid eens Op-

(1) Men is aan de standvastigheid, welke alle de Rechters bij die gelegenheid hebben laaten blijken; aan den nadruk en de waakzaamheid van den Gouverneur *Bandouin*; aan het Patriottismus der beroemde Mannen *Adams* en *Payne* grooten lof verschuldigd. Het

Opperhoofds van die verdwaalde menfchen (1), zou geen druppel bloeds geftort zijn geworden. En hoe weinig bloed heeft men vergoten! en welke maatregelen heeft men niet genomen, vóór dat het vergoten werdt, op dat 'er geen flachtöffers waren! want de waare Burger befluit niet als in den uiterften nood het bloed van zijnen verdwaalden broeder te vergieten; immers in de Republieken put men alle middelen uit, welke het gezond verftand aan de hand geeft, eer men geweld gebruikt; met één woord in zodanige Republieken kent men geen gering en veráchtelijk bloed.

Nog eens, men moet een vrij Volk niet naar het Volk der groote hoofdfteden van de despotifche Staaten beöordeelen, naar een Volk dat kruipt, als het zich acht zwak te zijn, losbandig wordt, als het de overhand waant te hebben, dat fteeds voor driften, doch nimmer voor redeneering vatbaar is. Zulke hoofd-

Het Adres, door deeze laatften famengefteld, is een meesterftuk van redeneerkunde en welfpreekendheid.

(1) Dit Opperhoofd was een afgedankt Officier, met naame *Shays*, die den 24 Januarij laatstleden de Barakken van het Leger der Regeering wilde bemagtigen. De Generaal *Shepard* waarfchouwde hem, dat hij verpligt zou zijn op hem te laaten fchieten, als hij in zijn voorneemen volhardde. *Shays* liet zich daar door niet van zijn oogmerk afbrengen: men fchoot echter in 't eerst over de hoofden, en vervolgens werden eenige kogels op de Infurgenten geworpen. Drie verloren het leven, fommige werden gekwetst. Het zou den Generaal gemaklijk geweest zijn dien Hoop geheel te verdelgen. Dit was het laatfte fpruitje der onlusten van deezen Staat. Op zijne hoede zijnde tegen het kwaad, dat die verdwaalde Burgers konden doen, heeft hij op eene verftandige wijze afgewacht, dat zij uit hun zelven zich verftrooiden, en dies is op het oogenblik, waar in wij dit fchrijven, bijgelegd,

hoofdsteden, gedrochtelijke etterbuilen, die, slegts een voortbrengsel van vernedering zijnde, alles wat zij in zich sluiten bevlekken en ontëdelen, worden in Amerika niet gevonden. Zo men voorts deeze zeer groote hoofdsteden, van Constantinopolen beginnende, en met London eindigende, te samen vergeleek, zou men dan wel de verwarringen zeldzaamer, en de oproerigheden minder gevaarlijk vinden, naar maate het Volk daar in meer voor iets geacht wordt?

De onlusten kunnen in wel ingerichte Republieken noch zeer groot, noch van langen duur zijn, om dat zij een herstellend grondbeginsel in zich sluiten, dat de misbruiken, zo dezelve plaats hebben, welhaast doet afschaffen, dat eensklaps alle Burgers tegen het algemeen gevaar verëenigt, als de opstand slegts op een voorwendsel berust; en zodanig was ook de tweevoudige werking, die uit de onlusten in den Staat van Massasuchett is voortgekomen.

Die voorbijgaande storm zal zelfs veele voordeelen ten gevolge gehad hebben; eerstelijk zal de algemeene Vergadering veele misbruiken afgeschaft hebben; en ten tweeden zullen de vrije Amerikaanen daar door leeren op hunne hoede te zijn tegen de oorblazerijen van geheime Vijanden, en voornaamlijk tegen de opstanden; deeze zijn een hevig middel, dat voor een wetgeevend Volk nimmer betamelijk kan zijn, zo lang het steeds zijne Representanten kan verstooten of afzetten, als zij deszelfs oogmerken te leur stellen.

Het zelfde voorwendsel om de vrije Amerikaanen te lasteren, heeft men ook gevonden in de soort van verdeeldheid, waar toe de uitgaaf der Papiermunt op Rhode-Island aanleiding gegeeven heeft. Oppervlakkige geesten en onweetende Courantiers hebben over die

die geringe beweegingen gezintwist, om de Amerikaansche Constitutien en het Papiergeld verdacht te maaken (1), en om de Amerikaanen als listige bedriegers, en hun Land als eenen onbebouwden en vervloekten grond af te schilderen.

Men zegt u op eenen vertrouwelijken toon: — Ziet wat de vrije Amerikaanen doen: onlusten, overäl onlusten. Om deeze te smooren, moest de Hemel hen Geweldenaars zenden. De menschen zijn overäl de zelfde. De mensch heeft noodig aan ketenen geboeid te worden. De Wijsgeeren vijzelen den lof der Amerikaanen in den hoogsten top. — Verzoekt een Kroon (*Ecu*) van die trotse Republikeinen, en ziet of zij die zullen geeven.

Deeze redeneeringen verraaden hen die dezelve voeren. Naardien zij gewoon zijn niets voor gelukkig te houden, als hetgeen onder de gedaante van Kroonen (*Ecus*) zich voordoet, sluiten zij de oogen voor de kentekenen der wezenlijke armoede. Dat zij dus hunne oogen naar Spanje wenden. *Daar is het land der Kroonen*, en de bevolking, de Koophandel en de Landbouw bloeijen daar op verre na zo niet, als in de Verëenigde Staaten. Wij zullen hier niet herhaalen, wat wij over die schaarsheid der Geldspecien reeds

(1) Het Papiergeld is, zo als wij reeds aangemerkt hebben, in zich zelve geenszins verderflijk. Het wordt eerst zodanig, als de dwang het vergezeld, als men het, zonder vertrouwen, met geweld het gereed Geld gelijk, of daar voor in plaats wil stellen; en dit is zonder twijfel de misslag, die de Staat van Rhode-Island beging, en de reden waaröm dat Papier verworpen werdt. Men beschouwe de Staaten, waar deeze dwang geen plaats vindt; de Papiermunt is daar in omloop, om dat 'er het vertrouwen plaats vindt, dat door het gezag verbroken wordt.

reeds gezegd hebben. Bij de vrije Amerikaanen zal zij zo lang een teken van welvaart zijn, als zij arbeidzaam en vlijtig zijn, en Landerijen ter vruchtbaarmaaking hebben; want die schaarsheid toont wezenlijk, dat de vruchtbaarmaakingen geschieden, en de bevolking toeneemt.

Men zou zich niet behoeven te verwonderen, dat in sommige Staaten van Amerika menschen ontbraken, die in de Theorie der Papiermunten genoegzaam onderricht zijn. Deeze wetenschap is weinig geoefend; het is dus gemaklijk daar in te doolen. Zelfs hebben wij in Parijs Bankiers gezien, die, om dat zij niet wisten wat hun eigen belang vorderde, de Papiermunt *met geweld* ingevoerd wilden hebben. Moet men zich dan nog verwonderen, als men in Amerika, waar men de noodzaakelijkheid derzelve beter inziet, zich in de wijze om dat groot hulpmiddel te gebruiken bedriegt, en dat het Volk, dat hetzelve altoos kan ontbeeren, een afkeer daar van krijgt?

Wat 'er ook van zij, alle die stormen zijn van geen groot belang, en kunnen van geen langen duur zijn. Men moet alles hoopen van een algemeen vrij Volk, welks grootheid niet op de verkleining van eenig ander gevestigd is; van een Volk, welks openbaare schuld voor de eerstemaal eene waarlijk eeräanbrengende, en waarlijk rechtmaatige oorzaak heeft, en die daar benevens wel verre is van zijne middelen te boven te gaan; van een Volk, welks Landbouw, nijverheid en ontwikkeling noch door de behoeftens van den *Fiscus*, noch door vooroordeelen, noch door eene slegte Constitutie gekluisterd worden; van een Volk dat zo wel de veroveringen als den Militairen geest verfoeit, dat geen ander oogmerk heeft dan den

al-

algemeenen Vreede en het geluk van een ieder; van een Volk eindelijk, dat in alles wat het doet, zo binnen als buiten, zo in zijn bijzonder als ſtaatkundig leven, het nadruklijk karakter van den algemeenen geest, dat in Europa zo ſchaars te vinden is, laat blijken.

Men ſlaa ſlegts met opmerking gade alles wat, ſedert den Vreede, in de Vereënigde Staaten is voorgevallen, en men zal deezen algemeenen geest in alle hunne wetgeevende handelingen, in alle hunne herſtellingen, in alle hunne verbeteringen, en in alle hunne ontwikkelingen vinden.

Men zal hem vinden in dien grootmoedigen, en in de Historie voorbeeldeloozen afſtand, die verſcheide Staaten van hunne te wijd uitgeſtrekte Territorien aan het Congres gedaan hebben; eenen afſtand welke zeer geſchikt is, om die Republieken van eerzuchtige en vergrootings-oogmerken, die hen aangetijgd worden, vrij te ſpreeken, eenen afſtand die haare grondzuilen bevestigt, terwijl dezelve haare Grenzen voor altoos beperkt (1).

Men zal hem vinden in de eenſtemmige en verklaarde wil van alle de Staaten, om de openbaare ſchuld te betaalen, en in hun oogmerk om de onfeilbaare middelen, waar door dezelve afgedaan kan worden, aan te vatten. Het is de plicht der waare vrienden van de vrije Amerikaanen bij deeze overëenkomst te blijven, om den Franſchen en andere Europeaanen, die hunne Schuldëiſchers zijn, gerust te ſtellen.

Men

(1) Virginie heeft in zijne Acte van afſtand aan het Congres bedongen, dat de Regeering der afgeſtaane Diſtricten altoos republikeinsch zou zijn, en dat men nimmer iemand, die een Erfrecht bezit, tot het Burgerrecht zou toelaaten.

Men zal hem vinden in dat Reglement van het Congres (1), 't welk de Munten eenvoudig maakt, dat dezelve tot gemaklijke verdeelingen voor den Koophandel bepaalt; dat Europa een groot voorbeeld geeft, het voorbeeld van verfcheide onderling onäfhanglijke Staaten, die in 't bezit van eene wijd uitgeltrekte Landftreek zijn, en nogthans flegts eenerlei Geld, eenerlei Gewicht, eenerlei Maat, en eenerlei Taal hebben. O! hoe veele veräehtelijke hanteeringen, hoe veel fchelmftukken, hoe veele verwarringen zouden niet door de eenige gelijkheid der Munten voorgekomen worden! De operatie van het Congres heeft, wel is waar, den hoogften trap van eenvoudigheid, waar toe het Muntfystema gebragt moet worden, niet bereikt; doch zij kan daar toe geraaken; en het is waar, fchijnlijk, dat dit Systema aldaar eerder aangenomen zal worden, dan in Europa, waar, behalven in Engeland, de verkeerde meening, dat het Geldmunten eene inkomfte van den Staat zij, nog overäl gevonden wordt.

Men zal dien openbaaren geest vinden in de eenftemmigheid van alle de Staaten, om ten aanzien van den buitenlandfchen Handel (2) flegts eenen gemeenen Regel te hebben, en om de misbruiken te verbe-

te-

(1) Men heeft ten aanzien van dat Reglement het Plan gevolgd, dat door den fcherpzinnigen en geleerden Heer *Jefferfon* is voorgeflagen. Een der belangwaardigfte deelen van dat plan beftaat daar in, dat alle de verdeelingen over de Munten tot de tiendeelige reden gebragt worden.

(2) De famengeroepene Gedeputeerden uit de verfcheidene Staaten, welke zich reeds eens met dat onderwerp bezig gehouden hebben, zijn in de maand Maij 1787 weder te Philadelphia vergaderd geweest.

teren, die in het bondgenootschaplijk Systema ingeslopen kunnen zijn.

Men zal hem vinden in de algemeene geneigdheid van alle de Staaten, om de vreemdelingen wel te onthaalen (1); in dat Vreedes- en Vriendschaps-Tractaat tusschen hen en Pruisfen, waar in men voor de eerstemaal de belachlijke vooröordeelen laat vaaren, welke het DIPLOMATIQUE van onze dagen als nog bevlekt; waar in men eindelijk samenstemt, dat noch de Landbouw, noch de Kunstvlijt, noch de Koophandel nooit weder door den Oorlog gedrukt zal worden.

Men zal hem vinden in die angstvalligheid, welke alle deugdzaame Amerikaanen, op het zien der steeds bij hen toeneemende weelde, gevoelen; in de middelen die zij aanwenden, om haar te onderdrukken, en hunne eerste eenvoudigheid te behouden (2).

Men zal hem in alle de Wetten vinden, welke van de verscheidene Staaten gegeeven zijn; in die welke de Loijalisten te rug roept (3); want de gemeene geest

(1) „ Laat ons onze Havens, zeide de Gouverneur *Clinton* in 't jaar 1784, voor alle Volken openen; laat ons allen bescherming, aanmoediging en veiligheid verschaffen; laat ons, met eene gelijke onpartijdigheid, den Vreemdeling zo wel als den Burger recht laaten wedervaaren."

Zie de uitmuntende Redenvoering van dien Gouverneur, den 21 Januarij 1784 in de algemeene Vergadering te New-York gehouden.

(2) Men zie Noot 1, Bladz. 166 van dit Deel. De aanzienlijkste Leden van den Staat van Massachusett hebben eene maatschappij opgericht, om de weelde tegen te gaan.

(3) De Overste *Alexander Hamilton*, Adjudant van den Generaal *Washington*, maakte in 't Jaar 1784 te New-York, onder den naam van *Phocion*, eenen Brief bekend, welke vol scherpzinnige redeneeringen was, om te bewijzen dat men, volgens het Vreedes-Tractaat, alle vervolging tegen de Loijalisten moet staaken.

geest weet van geene onverzoenlijke wraak; in die andere Wet, welke de verbeurtverklaaringen van de goederen der ftraffchuldigen herroept; eene barbaarfche handelwijze, die in de rampzalige tijden der Romeinfche verbanningen ontftondt, en van den roofgeest der Leenverheffing behouden werdt.

Gij zult hem wedervinden in die fchikkingen over den Godsdienst, welke overäl eene burgerlijke en godsdienftige verdraagzaamheid invoeren; eene verdraagzaamheid, zo noodwendig voor de eenftemmigheid, en welkers oogenfchijnlijke voordeelen alleen door onweetendheid of door vooröordeelen beftreeden kan worden.

Men zal hem in alle de Wetten weder aantreffen, welke de aanlegging van Opvoedingshuizen, van groote Wegen, van Kanaalen, en van alles wat tot de gemaklijkheid en de vergrooting van den binnenlandfchen Handel iets kan toebrengen, bevélen.

Zouden wij wel hier den fchoonften trek vergeeten, die den gemeenen geest in de Verëenigde Staaten eere aandoet? De vrijmaaking der Negers. Die vrijmaaking, welke in dat gedeelte der Waereld welhaast algemeen zal zijn (1), is intusfchen het werk van eene Gezindheid, van die Quakers, welke door oppervlakkige of verdorvene verftanden zo onrechtvaerdig gehoond worden.

En deeze omftandigheid alleen moet, om het nog flegts

ken. Men moet hier bij wel in aanmerking neemen, dat deeze Overfte één der heethoofdigfte Republikeinen was.

(1) Alle Staaten hebben meer of min ftrenge Wetten tegen de Slavernij bekend gemaakt. Virginie verördeelt diegeenen tot eene zwaare geldboete, welke Zwarten invoeren.

flegts in 't voorbijgaan aan te merken, het bewijs opleveren, hoe verbazend groot de invloed des aanhoudenden ijvers van een deugdzaam mensch op zijne Natie, op zijne Eeuwe, op de geheele Waereld moet zijn, zo dra hij een edel en grootmoedig oogmerk heeft. *Benezet*, die aanzienlijke Quaker, die Apostel der Menschheid, doorreist alle de Verëenigde Staaten, en predikt overäl de vrijheid der Negers. Hij brengt aanstonds zijne broeders op zijne zijde, en deeze haalen, op hun beurt, alle andere Gezindheden, alle Staaten tot hun gevoelen over. Die geenen, welke nog te rug zijn, schaamen zich over hunne barbaarschheid; en misschien is de dag nabij, waar in alle Europeaanen, uit schaamte, dien schandelijken Handel zullen afzweeren. Dit zou dan door het voorbeeld eens eenigen Amerikaans bewerkt zijn geworden (1).

En deeze zijn de Menschen, de Wetten en de Regeering, die men lastert! Die Menschen, welke bestemd zijn om de waardigheid van den Mensch weder te herstellen! Die Wetten, die flegts de misdaad onderdrukken, haar overäl straffen, en nimmer voor het aanzien zwijgen! Die Regeering, die allereerst het echte beeld van eene talrijke, gantsch eenige, en volkomen gelukkige Familie daar stelt; waar bij de magt recht-

(1) Bij de aanmoedigingen, welke men den Negerhandel in Europa laat toekomen, kan nog gevoegd worden de geringe Prijs, die men daar op de Blanken stelt. Men betaalt voor eenen Neger 2000 Livres, en men verliest eene Blanken voor de waarde van een Haas, dien hij geschoten, of van een Patrijs, dien hij verworgd heeft. Laat ons, zo men wil, de lastige menschheid aan een zijde stellen; maar laat ons ten minsten toestaan, dat men voor den nationaalen rijkdom op die wijze eene zeer flegte speculatie maakt.

rechtmaatig is, om dat zij in aller handen komt, en in geen derzelven blijft; waar de gehoorzaamheid zich van zelfs openbaart, om dat zij vrijwillig is; waar het Staatsbestuur eenvoudig en gemaklijk is, wijl het der nijverheid aan zich zelve overlaat; waar de Magistraat weinig te doen heeft, om dat de Burger vrij is, en de vrije mensch altoos de Wet en zijn gelijken hoogächting bewijst! Zodanige wonderen lasteren wij, wij Europeaanen, die door onze oude instellingen, door de gewoontens, die ons ingeboezemd zijn door vooröordeelen, wier barbaarschheid of beuzelächtigheid wij hedendaags zelfs erkennen, aan keteten gekluisterd zijn! Wij spreeken schoon; maar, daar wij zo flegt handelen, waarom lasteren wij dan menschen, die bij het schoon spreeken ook het weldoen voegen? Ach! zo het ons niet gegeeven is hun te gelijken, hunne deugden te bezitten, hun geluk te genieten, zo laat ons ten minsten hen niet verächten; laat ons die overtreffelijkheid erbiedigen welke wij niet kunnen bereiken.

Wie nu nog twijfelingen en vooröordeelen tegen de Amerikaanen en hunnen Handel mogt koesteren, die beschouwe het gedrag der Engelschen ten hunnen opzichte. Wat Volk moest spoediger alle verbindtenis met de Verëenigde Staaten afbreeken, als zij het verblijf der *Anarchie* en der trouwloosheid waren, als men daar niets anders te wachten hadt, dan dat men de eigendommen, die men aan bijzondere persoonen, aan de Staaten zelven vertrouwt, zou moeten verliezen? Intusschen zijn de Engelschen, als de hoofdöorzaaken van deeze verdichtselen en overdrijvingen, welke wij wederleggen, wel verre van hunnen Handel met de Verëenigde Staaten af te breeken; zij hebben de gant-

gantsche uitgestrektheid daar van afgemeeten, en hunne eenige vreeze is, dat zij van die wakkere volkplantingen, wier vlijtigheid dagelijks nieuwe slijtingen met nieuwe Slijters te wege brengt, niet de eenige Leveranciers zijn. Wij hebben in den loop van dit Werk, toen wij de gevoelens van den Lord *Sheffield* onderzochten, verscheide Bewijzen daar van bijgebragt: Lord *Sheffield* zelf, heeft, door eene in 't oog loopende tegenstrijdigheid, geheele Bladzijden afgezonderd, om den vrije Amerikaanen, hunne Producten en hunne hulpmiddelen verdacht te maaken, terwijl hij, aan eenen anderen kant, alles zorgvuldig in aanmerking neemt, wat aan de Engelschen den voornaamsten Handel met de Vereenigde Staaten kan verzekeren. Zo dezelve nu niet anders dan nadeelig konde zijn, zoude hij dan de Engelschen niet raaden daar van afstand te doen? zou hij dan der Regeering aanprijzen, dat zij zich moet wachten van deezen Handel nadeelig te zijn?

Misschien zal men ons tegenwerpen, dat het Parlement van Engeland nog onlangs uitstel genomen heeft, om een algemeen Tractaat van Koophandel met de Verëenigde Staaten te sluiten, onder het voorwendsel, dat hunne Constitutien nog niet vast genoeg waren (1).

De Engelsche Regeering heeft gegronde redenen, om

(1) Als men de Europeaansche Natien, en zelfs de Engelschen, in Turkijen, bij de Algerijnen, en in Cairo ziet handelen, kan men zich niet verbeelden, dat zij de Handelsverbindtenissen met de Verëenigde Staaten ter goeder trouw verdacht maaken en verwerpen, onder het voorwendsel, dat hunne wetgeeving nog niet vast genoeg is.

om met de sluiting van dit Tractaat niet haastig te zijn. Want zij heeft in een voorloopig Tractaat de gewichtigste artikelen vastgesteld; zij zou geen algemeen Tractaat kunnen sluiten, zonder alle de artikelen van het Vreedes-Tractaat ter uitvoer te brengen, en zij schijnt tot die uitvoering nog niet geneigd te zijn: bovendien weet die Regeering wel, dat de Tractaaten van Koophandel geenszins den Koophandel uitmaaken; eindelijk laat zij den Engelschen Koopman steeds vooruit gaan; zij laat hem den grond onderzoeken, waar op het Gebouw moet staan; zij laat hem het buitenlandsch Volk, waar mede hij zich moet verbinden, betrachten en ondervraagen; zij laat de Engelsche nijverheid, vrij in haare uiterlijke bewegingen, haare pogingen overäl vermeenigvuldigen, waar zij winst kan hoopen. Met één woord, de Engelsche Regeering wacht, om tot een besluit te komen, de opklaaringen der bijzondere ondervinding. De onwerkzaamheid van die Regeering moet derhalven niets tegen eenigen Handel doen besluiten, wanneer dezelve voor 't overige steeds het voorwerp der speculatien van bijzondere persoonen is.

Met den Franschen Handel is het echter geheel anders gelegen. Deeze gewoon zijnde geen schreede te doen, zonder genoodzaakt te zijn tot de tusschenkomst der Regeering toevlugt te neemen, om de hinderpaalen van hem te verwijderen, welke hem het bijzonder belang, de Fiscus, en dikwijls de Monopolie in den weg stellen, durft hij den nieuwen Handel niet te beproeven, zo lang de Regeering hem daar toe den weg niet gebaand heeft; en de Regeering moet hem dien baanen tot in het oogenblik, waar in de Handel volkomen vrij zal worden, en

de

de bijzondere Speculateurs ongeftoord proeven kunnen doen.

Men behoeft geenszins te twijfelen, dat dit onderfcheid in den toeftand der Franfche en Engelfche Kooplieden, ten aanzien hunner Regeeringen, niet eenen zeer grooten invloed op hunnen wederzijdfchen welvaart hebbe; en daaröm moet men niet ophouden, der Franfche Regeering bij herhaaling te zeggen, dat, wil zij haaren Handel eenen grooten welvaart verzekeren, zij van de Engelfchen de door hen aangewende middelen moet ontleenen, en deeze middelen zijn: *De vrijheid in de onderneemingen, het Recht om tegen de aanvallen, welke op deeze vrijheid gedaan worden, hulp te mogen verzoeken, de zekerheid der gerechtigheid, zonder aanzien der perfoonen*; deeze zijn de grondflagen des vernufts, der nijverheid, der grootheid van eenen Staat, grondflagen zonder welken geen groote Handel plaats vindt; en deeze grondflagen kunnen zich met die der Franfche Conftitutie zeer wel vereenigen.

Einde van het derde en laatfte Deel.

BLADWIJZER

DER

VOORNAAMSTE ZAAKEN.

A.

Ame-

JZER

ZAAKEN.

Ame-

C.

D.

D.

E.

F.

Houfd-

Houfd-

K.

K.

tak

Le-

M.

Ma-

M.

N.

New-

N.

O.

P.

Pon-

Q.

T.

U.

V.

Ver-

 W.

W.

IJ.

Z.

Zin-

RNAAMSTE ZAAKEN.